

Opozorilo: Neuradno prečiščeno besedilo predpisa predstavlja zgolj informativni delovni pripomoček, glede katerega organ ne jamči odškodninsko ali kako drugače.

Neuradno prečiščeno besedilo Zakona o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in jedrski varnosti obsega:

- Zakon o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in jedrski varnosti – ZVISJV-1 (Uradni list RS, št. 76/17 z dne 22. 12. 2017),
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in jedrski varnosti – ZVISJV-1A (Uradni list RS, št. 26/19 z dne 26. 4. 2019),
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in jedrski varnosti – ZVISJV-1B (Uradni list RS, št. 172/21 z dne 29. 10. 2021),
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o državni upravi – ZDU-1O (Uradni list RS, št. 18/23 z dne 13. 2. 2023).

ZAKON

O VARSTVU PRED IONIZIRAJOČIMI SEVANJI IN JEDRSKI VARNOSTI (ZVISJV-1)

(neuradno prečiščeno besedilo št. 3)

1. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

(namen in vsebina zakona)

(1) Ta zakon ureja varstvo pred ionizirajočimi sevanji, da se kar najbolj zmanjšata škoda za zdravje ljudi zaradi izpostavljenosti ionizirajočim sevanjem in radioaktivna kontaminacija življenjskega okolja ter da se hkrati omogočijo razvoj, proizvodnja in uporaba virov sevanj in izvajanje sevalnih dejavnosti. Za vir sevanja, ki je namenjen pridobivanju jedrske energije, zakon ureja izvajanje ukrepov jedrske in sevalne varnosti, če gre za uporabo jedrskega blaga, pa tudi posebnih ukrepov varovanja.

(2) Ta zakon določa pristojnosti organa, pristojnega za jedrsko varnost, organa, pristojnega za varstvo pred sevanji, ministrstva, pristojnega za notranje zadeve, in inšpektorata, pristojnega za notranje zadeve, za izvajanje določb in nadzor po tem zakonu, vključno s pristojnostmi inšpektorjev za inšpekcijski nadzor nad izvajanjem tega zakona.

(3) S tem zakonom se v pravni red prenašajo Direktiva Sveta 2013/59/Euratom z dne 5. decembra 2013 o določitvi temeljnih varnostnih standardov za varstvo pred nevarnostmi zaradi ionizirajočega sevanja in o razveljavitvi direktiv 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom in 2003/122/Euratom (UL L št. 13 z dne 17. 1. 2014, str. 1), zadnjič popravljena s Popravkom Direktive Sveta 2013/59/Euratom z dne 5. decembra 2013 o določitvi temeljnih varnostnih standardov za varstvo pred nevarnostmi zaradi ionizirajočega sevanja in o razveljavitvi direktiv 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom in 2003/122/Euratom (UL L 72 z dne 17. 3. 2016, str. 69), (v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2013/59

/Euratom), Direktiva Sveta 2009/71/Euratom z dne 25. junija 2009 o vzpostavitvi okvira Skupnosti za jedrsko varnost jedrskih objektov (UL L št. 172 z dne 2. 7. 2009, str. 18), zadnjič spremenjena z Direktivo Sveta 2014/87/Euratom z dne 8. julija 2014 o spremembi Direktive 2009/71/Euratom o vzpostavitvi okvira Skupnosti za jedrsko varnost jedrskih objektov (UL L št. 219 z dne 25. 7. 2014, str. 42; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2014/87/Euratom), (v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2009/71/Euratom), Direktiva Sveta 2011/70/Euratom z dne 19. julija 2011 o vzpostavitvi okvira Skupnosti za odgovorno in varno ravnanje z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki (UL L št. 199 z dne 2. 8. 2011, str. 48; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2011/70/Euratom) ter Direktiva Sveta 2006/117/Euratom z dne 20. novembra 2006 o nadzoru in kontroli pošiljk radioaktivnih odpadkov in izrabljenega jedrskega goriva (UL L št. 337 z dne 5. 12. 2006, str. 21; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2006/117/Euratom).

2. člen

(izključitev uporabe)

(1) Določbe tega zakona, ki se nanašajo na vsebnost radioaktivnih snovi, se ne uporabljajo za živila in njihove sestavine, za katere vsebnost določajo predpisi o zdravstveni ustreznosti živil.

(2) Določbe tega zakona se ne uporabljajo za vnos iz držav članic Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: EU), iznos vanje, uvoz in izvoz zdravil, za katera je to urejeno s predpisi, ki urejajo ravnanje z zdravili in medicinskimi pripomočki.

(3) Določbe tega zakona se glede varstva ljudi pred ionizirajočimi sevanji ne uporabljajo za izpostavljenost:

- naravnemu sevanju, kot so obsevanost zaradi radionuklidov, ki jih vsebuje človeško telo, in izpostavljenost kozmičnemu sevanju na površini zemeljske skorje;
- posameznikov iz prebivalstva ali delavcev kozmičnemu sevanju med letom ali v vesolju, razen če gre za izpostavljenost letalske ali vesoljske posadke;
- na površju tal kot posledici prisotnosti radionuklidov, ki so v nedotaknjeni zemeljski skorji.

3. člen

(izrazi)

Izrazi, uporabljeni v tem zakonu, imajo ta pomen:

1. Aktivnost je aktivnost danega števila radionuklidov v izbranem energijskem stanju ob določenem času in je določena kot količnik $A = dN/dt$, pri čemer je dN pričakovano število spontanov jedrskih prehodov iz tega energijskega stanja v časovnem intervalu dt . Enota za aktivnost je bekerel.
2. Čezmerna izpostavljenost je izpostavljenost ionizirajočim sevanjem, ki povzroči preseganje predpisanih mejnih doz za posameznike ali prebivalstvo ali mejnih aktivnosti ali koncentracij aktivnosti za zrak, vodo, tla, živila, krmo in druge izdelke ali materiale.
3. Dekontaminacija je zmanjšanje ali odstranjevanje radioaktivnih snovi iz posameznih delov življenjskega okolja, ljudi, obleke, opreme in predmetov.

4. Diagnostične referenčne ravni so vrednosti dozimetričnih količin ionizirajočih sevanj ali aktivnosti odmerkov radiofarmakov pri standardnih diagnostičnih ali intervencijskih radioloških posegih za skupine pacientov standardnih velikosti ali standardne fantome in ob uporabi posameznih skupin radiološke opreme.
5. Dovoljenje je odločba, s katero pristojni organ v skladu z zahtevami tega zakona dovoli in določi pogoje za izvajanje sevalne dejavnosti, uporabo vira sevanja, obratovanje ali razgradnjo jedrskih ali sevalnih objektov, kakršno koli ravnanje z izrabljenim gorivom ali radioaktivnimi odpadki, zaprtje odlagališč po tem zakonu ali druge dejavnosti, določene s tem zakonom.
6. Doza je merilo za absorbirano energijo na enoto mase ali škodo za zdravje. Doze so absorbirane, ekvivalentne ali učinkovite. Absorbirana doza izraža absorbirano energijo na enoto mase. Ekvivalentna doza izraža različne učinke, ki jih ima posamezna vrsta ionizirajočih sevanj na posamezno tkivo ali organ, učinkovita doza pa stopnjo škode za zdravje ljudi, ki nastane zaradi izpostavljenosti ionizirajočim sevanjem in se izračuna kot vsota vseh ekvivalentnih doz, uteženih glede na posamezno tkivo ali organ.
7. Dozna ograda je najvišja še sprejemljiva vnaprej določena doza sevanja, ki jo prejme posameznik zaradi določenega vira sevanja v okviru izvajanja načrtovane sevalne dejavnosti, pod katero je treba optimizirati izpostavljenost.
8. Fizično nadzorovano območje je območje ali objekt pod stalnim fizičnim in tehničnim nadzorom. Obdano je z mehansko oviro in ima omejeno število vhodov, ki so pod ustreznim nadzorom.
9. Fizično varovanje so ukrepi fizičnega in tehničnega varovanja v objektu ali na napravi z jedrsko ali radioaktivno snovjo in prevozov jedrskih snovi, s katerimi se preprečujejo kazniva ravnanja, ter načrt ukrepov ob takih ravnanjih.
10. Gradbeni material je vsak gradbeni proizvod, ki je namenjen trajni vgradnji v gradbeni objekt ali njegove dele in od katerega lastnosti je odvisno, kakšna bo izpostavljenost posameznika ionizirajočemu sevanju v tem gradbenem objektu.
11. Ionizirajoče sevanje (v nadaljnjem besedilu: sevanje) je prenos energije v obliki delcev ali elektromagnetnih valov z valovno dolžino 100 nanometrov ali manj ali frekvenco 3×10^{15} Hz ali več, ki lahko neposredno ali posredno povzroči tvorbo ionov.
12. Izpostavljeni delavec ali izpostavljena delavka (v nadaljnjem besedilu: izpostavljeni delavec) je oseba, ki pri delodajalcu ali kot samozaposleni opravlja delo v okviru sevalne dejavnosti, pri katerem je lahko izpostavljena ionizirajočim sevanjem in lahko prejme dozo, ki presega katero koli predpisano mejno dozo za prebivalce. Izpostavljeni delavec opravlja dela na podlagi pogodbe o zaposlitvi ali na kakršni koli drugi podlagi.
13. Izpostavljenost ionizirajočim sevanjem (v nadaljnjem besedilu: izpostavljenost) pomeni biti obsevan z ionizirajočim sevanjem. Izpostavljenost je lahko zunanja, če je vir sevanja zunaj telesa, ali notranja, če je vir sevanja v telesu.
14. Izpostavljenost izvajalcev zaščitnih ukrepov je izpostavljenost izvajalca zaščitnih ukrepov ob izrednem dogodku zaradi njegovega dela.
15. Izpostavljenost ob izrednem dogodku je izpostavljenost zaradi izrednega dogodka. Ta izpostavljenost ne vključuje izpostavljenosti izvajalcev zaščitnih ukrepov.
16. Izpostavljenost pri delu je izpostavljenost ionizirajočim sevanjem delavcev, praktikantov in študentov med opravljanjem njihovega dela.

17. Izpostavljenost prebivalcev je izpostavljenost posameznikov, ki ne vključuje poklicne izpostavljenosti ne izpostavljenosti v zdravstvene namene.
18. Izpostavljenost radonu pomeni izpostavljenost radonovim potomcem.
19. Izpostavljenost v zdravstvene namene je izpostavljenost pacientov ali asimptomatičnih posameznikov kot del njihove diagnostike ali zdravljenja, ki naj bi koristilo njihovemu zdravju, kot tudi izpostavljenost negovalcev ter prostovoljcev pri medicinskih in biomedicinskih raziskavah.
20. Izpostavljenost zaradi slikanja v nemedicinske namene je vsaka namerna izpostavljenost ljudi pri slikanju, katere osnovni namen ni zdravstvena korist izpostavljenega posameznika.
21. Izrabljeno gorivo je jedrsko gorivo, ki je bilo obsevano v reaktorski sredici in je iz nje trajno odstranjeno. Izrabljeno gorivo se lahko obravnava kot koristna snov, ki jo je mogoče predelati, ali kot radioaktivni odpadke, ki ga je treba odložiti.
22. Izredni dogodek je okoliščina ali dogodek, ki ni običajen in pri katerem se zmanjša sevalna ali jedrska varnost ali je zmanjšana raven varstva pred sevanji. Zaradi stanja, ki je posledica izrednega dogodka, je treba začeti takojšnje priprave ali izvajanje ukrepov za preprečitev ali odpravo posledic za zdravje in varnost ljudi ter kakovost njihovega življenja, za preprečitev posledic na premoženje in okolje ali za odpravo tveganj, ki vodijo do takih resnih posledic.
23. Izvajalec ali izvajalka zaščitnih ukrepov (v nadaljnjem besedilu: izvajalec zaščitnih ukrepov) je oseba, ki ob izrednem dogodku ukrepa v skladu s svojo določeno vlogo ob takem dogodku in je pri tem lahko izpostavljena ionizirajočim sevanjem.
24. Izvajalec ali izvajalka radiološkega posega (v nadaljnjem besedilu: izvajalec radiološkega posega) je oseba, ki pri radiološkem posegu upravlja radiološko opremo. Razen v izjemnih primerih, določenih s tem zakonom ali v podzakonskih predpisih, izdanih na njegovi podlagi, je izvajalec radiološkega posega radiološki inženir ali zdravnik.
25. Izvajalec ali izvajalka sevalne dejavnosti (v nadaljnjem besedilu: izvajalec sevalne dejavnosti) je fizična ali pravna oseba, ki je po določbah tega zakona registrirala svojo sevalno dejavnost ali zanjo pridobila dovoljenje za izvajanje.
26. Izvoz je vsak iznos radioaktivnih ali jedrskih snovi iz carinskega območja EU v skladu s carinskimi predpisi.
27. Jedrska varnost so tehnični in organizacijski ukrepi, s katerimi se doseže varno obratovanje jedrskega objekta, preprečujejo izredni dogodki ali ublažijo posledice teh dogodkov ter prispeva k varstvu izpostavljenih delavcev, prebivalstva in okolja pred ionizirajočimi sevanji.
28. Jedrske snovi so rude, snovi vira ali posebne cepljive snovi, opredeljene v 197. členu Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti za atomsko energijo (UL C št. 84 z dne 30. 3. 2010, str. 1).
29. Jedrski objekt je objekt za predelavo in obogatitev jedrskih snovi ali izdelavo jedrskega goriva, jedrski reaktor v kritični ali podkritični sestavi, raziskovalni reaktor, jedrska elektrarna, objekt za skladiščenje, predelavo, obdelavo ali odlaganje jedrskega goriva ali visokoradioaktivnih odpadkov in objekt za skladiščenje, obdelavo ali odlaganje nizko- ali srednjeradioaktivnih odpadkov. Jedrski objekt lahko sestoji tudi iz več jedrskih objektov, če so funkcionalno povezani na istem geografsko zaokroženem območju in jih upravlja ena oseba.

30. Jedrsko blago so jedrske snovi ter oprema in tehnologije, ki so načrtovane in izdelane za proizvodnjo ali uporabo jedrskih snovi.
31. Jedrsko varovanje so ukrepi, ki obsegajo preprečevanje, zaznavanje in ukrepanje v primeru kraje, sabotaže, nepooblaščenega dostopa, nedovoljenega prenosa ali drugih zlonamernih dejanj, ki vključujejo jedrske ali radioaktivne snovi in objekte ali dejavnosti, povezane z njimi.
32. Klinična odgovornost za radiološki poseg je odgovornost zdravnika, ki se nanaša na upravičenost in optimizacijo izpostavljenosti ionizirajočim sevanjem pacienta pri radiološkem posegu. V okviru tega je zdravnik odgovoren za: klinično oceno izida posega, sodelovanje z drugimi specialisti ali zdravstvenim osebjem glede primerne radiološke prakse, pridobivanje podatkov o predhodnih posegih, zagotavljanje obstoječih informacij ali dokumentacije o radioloških posegih napotnim ali drugim zdravnikom, ustrezno poučitev pacienta in drugih prizadetih posameznikov o tveganjih zaradi posegov ali ionizirajočih sevanj.
33. Klinična presoja je sistematični pregled izvedbe in rezultatov radioloških posegov s ciljem dvigniti kakovost in rezultate oskrbe pacienta. Temelji na primerjavi postopkov in rezultatov posegov z dogovorjenimi standardi dobre radiološke prakse ter vodi do sprememb postopkov oziroma uskladitev s sodobnimi standardi, kjer je to potrebno in primerno.
34. Kontrolirano območje je območje na zunanjem robu varovanega območja. Kontroliran je lahko tudi prostor znotraj objekta ali objekt, ki je pod občasnim fizičnim in stalnim tehničnim nadzorom.
35. Kultura varovanja sestoji iz značilnosti, naravnosti in vedenja pri posameznikih v organizacijah ali ustanovah, katerih cilj so podpora, izboljšanje in trajnostni pristop do jedrskega varovanja.
36. Manj pomemben sevalni objekt je objekt, v katerem se uporabljajo viri sevanja, ki bi brez vnaprej ustrezno načrtovane zaščite objekta lahko povzročili izpostavljenost ionizirajočim sevanjem delavcev ali drugih oseb v objektu nad predpisanimi mejnimi dozami.
37. Mejna doza je največja vrednost efektivne doze (če je to primerno, predvidene efektivne doze) ali največja vrednost ekvivalentne doze v določenem časovnem intervalu, ki je doza posameznika ne sme preseči.
38. Mejne vrednosti radioaktivne kontaminacije so vrednosti specifičnih aktivnosti, ki so izvedene na podlagi modelov letnega vnosa radionuklidov v človeški organizem z zaužitjem ali vdihavanjem, na podlagi modelov zunanje izpostavljenosti ionizirajočim sevanjem in na podlagi pretvorbenih količnikov, t. i. doznih faktorjev. Določijo se za posamezne radionuklide ali vrste radionuklidov na površinah, v snoveh in za referenčne osebe.
39. Monitoring radioaktivnosti v okolju so meritve hitrosti doz zaradi radioaktivnih snovi v okolju ali meritve koncentracije radionuklidov v okolju.
40. Načrt zaščite in reševanja organizacije je dokument, ki ga pripravi upravljavec jedrskega ali sevalnega objekta po predpisih o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami in v skladu z določili tega zakona. Opisuje ukrepe, s katerimi se načrtuje ustrezen odziv pri izpostavljenosti ob izrednem dogodku. Tak odziv temelji na pričakovanih dogodkih in scenarijih.
41. Načrtovana izpostavljenost je izpostavljenost zaradi načrtovane uporabe vira sevanja ali načrtovane človekove dejavnosti, ki spremeni prenosne poti, povezane z izpostavljenostjo.

Načrtovana izpostavljenost povzroči ali bi lahko povzročila izpostavljenost ljudi in okolja. Zajema lahko pričakovane in potencialne izpostavljenosti.

42. Nadzorovano območje je območje, za katero veljajo posebna pravila, s katerimi se zagotovi ustrezno varstvo pred ionizirajočim sevanjem ali prepreči širjenje radioaktivne kontaminacije, in do katerega je dostop nadzorovan.
43. Napotni zdravnik ali napotna zdravnica (v nadaljnjem besedilu: napotni zdravnik) je zdravnik ali zobozdravnik, ki napoti posameznika na radiološki poseg.
44. Naravni vir sevanja je vir ionizirajočega sevanja naravnega, zemeljskega ali kozmičnega izvora.
45. Navodilo za ukrepanje v primeru izrednega dogodka je dokument, ki ga pripravi izvajalec sevalne dejavnosti, ki ne potrebuje načrta zaščite in reševanja. Opisuje ukrepe, s katerimi se načrtuje ustrezen odziv pri izpostavljenosti ob izrednem dogodku. Tak odziv temelji na pričakovanih dogodkih in scenarijih.
46. Nenamerna izpostavljenost je izpostavljenost v zdravstvene namene, ki se pomembno razlikuje od nameravane izpostavljenosti za izbrani namen.
47. Območja z več radona so območja, na katerih je zaradi sestave in geološke sestave tal mogoče pričakovati, da letno povprečje koncentracije radona v zaprtih prostorih presega referenčno raven.
48. Območje materialne bilance je območje znotraj jedrskega objekta ali zunaj njega, v katerem je kadar koli mogoče opraviti popis jedrskih snovi in določiti količino teh snovi, ki se vnašajo v to območje ali iznašajo iz njega.
49. Obratovalna doba objekta je čas, v katerem se objekt uporablja v predvidene namene. Če gre za odlagališče, se ta čas začne s prvo odložitvijo odpadkov v objekt in konča z zaprtjem odlagališča.
50. Obstoječa izpostavljenost je izpostavljenost, ki že obstaja, ko je treba sprejeti odločitev o njenem nadzoru. Zaradi obstoječe izpostavljenosti ni treba ali ni več treba izvajati nujnih ukrepov.
51. Preverjanje kakovosti so vsi postopki (načrtovanje, usklajevanje in uvajanje), s katerimi se zagotavlja ali izboljšuje kakovost. Vključuje nadzor, vrednotenje in vzdrževanje zahtevanih ravni vseh tistih lastnosti delovanja opreme, ki se lahko določijo, merijo in nadzorujejo.
52. Ocena varstva pred sevanji je dokument, s katerim se oceni naravo in velikost sevalnega tveganja ter izpostavljenost delavcev in prebivalstva zaradi izvajanja sevalne dejavnosti in opredelijo ukrepi varstva pred sevanji ter način optimizacije varstva pred ionizirajočimi sevanji v okoliščinah in delovnih pogojih, ki so pomembni z vidika varstva pred sevanji.
53. Odgovorna oseba za varstvo pred sevanji je posameznik, ki ima ustrezno znanje, usposobljenost in izkušnje iz varstva pred sevanji s področja določene vrste sevalne dejavnosti, da lahko nadzoruje ali izvaja ukrepe varstva pred sevanji.
54. Odlaganje radioaktivnih odpadkov je namestitev radioaktivnih odpadkov na odlagališče ali na določeno mesto brez namena, da bi jih ponovno prevzeli. Za odlaganje radioaktivnih odpadkov se šteje tudi, če pristojni organ odobri izpuščanje odpadnih radioaktivnih snovi v okolje, ki se pozneje razredčijo.

55. Odprti vir sevanja je vir sevanja, katerega oblika in zgradba ne ustrezata zahtevam varstva pred sevanji, ki veljajo za zaprti vir sevanja, tako da je mogoča razpršitev radioaktivnih snovi v okolje.
56. Opazovano območje je območje, ki je ustrezno nadzorovano zaradi varstva pred sevanji.
57. Pooblaščen izvedenec ali izvedenka medicinske fizike (v nadaljnjem besedilu: pooblaščen izvedenec medicinske fizike) je fizična oseba, ki jo je pooblastil pristojni organ ter ima zahtevano izobrazbo, znanje, usposobljenost in izkušnje za optimizacijo radioloških posegov, merjenje in ocenjevanje izpostavljenosti pacientov, zagotavljanje in preverjanje kakovosti radioloških posegov ter svetovanje na področju medicinske fizike.
58. Pooblaščen izvedenec ali izvedenka varstva pred sevanji (v nadaljnjem besedilu: pooblaščen izvedenec varstva pred sevanji) je pravna ali fizična oseba, ki je pridobila pooblastilo pristojnega organa ter ima zahtevano znanje, usposobljenost, izkušnje in opremo, da svetuje o ukrepih varstva pred sevanji, izvaja preverjanje delovnih pogojev in sevalnih razmer na nadzorovanih in opazovanih območjih, preglede virov sevanj in osebne varovalne opreme ter usposabljanja iz varstva pred sevanji.
59. Pooblaščen izvedenec ali izvedenka za sevalno in jedrsko varnost (v nadaljnjem besedilu: pooblaščen izvedenec za sevalno in jedrsko varnost) je pravna oseba, ki jo je pooblastil pristojni organ, ima zahtevano znanje ter je usposobljena za ocenjevanje sevalne in jedrske varnosti.
60. Pooblaščen izvajalec ali izvajalka dozimetrije (v nadaljnjem besedilu: pooblaščen izvajalec dozimetrije) je pravna oseba, ki jo je pooblastil pristojni organ ter ima ustrezne merilne metode in zaposlene usposobljene strokovnjake za oceno osebnih doz, vključno z umerjanjem, odčitavanjem in razlago odčitkov z instrumentov za merjenje osebnih doz ali merjenje radioaktivnosti v človekovem telesu ali bioloških vzorcih.
61. Pooblaščen izvajalci ali izvajalke medicine dela (v nadaljnjem besedilu: pooblaščen izvajalci medicine dela) so zdravniki, ki so pooblaščen za izvajanje zdravstvenega nadzora izpostavljenih delavcev, praktikantov in študentov.
62. Posameznik ali posameznica iz prebivalstva (v nadaljnjem besedilu: posameznik iz prebivalstva) je posameznik, ki je lahko kot prebivalec izpostavljen ionizirajočemu sevanju.
63. Pospeševalnik delcev je oprema ali naprava, ki zaradi pospeševanja delcev oddaja ionizirajoče sevanje z energijo, večjo kot 1 MeV.
64. Potencialna izpostavljenost je izpostavljenost, ki je ni mogoče pričakovati z gotovostjo, ampak je posledica morebitnega dogodka ali niza dogodkov, vključujoč odpovedi opreme in napake pri obratovanju.
65. Povzročitelj ali povzročiteljica radioaktivnih odpadkov ali izrabljenega goriva (v nadaljnjem besedilu: povzročitelj radioaktivnih odpadkov ali izrabljenega goriva) je fizična ali pravna oseba, ki pri izvajanju svoje dejavnosti, svojem delovanju ali izvajanju storitev drugim stalno ali občasno povzroča nastajanje radioaktivnih odpadkov ali izrabljenega goriva, in vsaka oseba, ki radioaktivne odpadke ali izrabljeno gorivo obdeluje tako, da se spreminjajo njihove lastnosti in sestava.
66. Praktikant ali praktikantka (v nadaljnjem besedilu: praktikant) je oseba, ki se usposablja ali uči za opravljanje posebnih strokovnih opravil pri pravni ali fizični osebi, ki v okviru svoje dejavnosti izvaja sevalno dejavnost.

67. Predelava pomeni kemično ali fizično obdelavo radioaktivnega materiala, vključno z izkopavanjem, pretvorbo, obogatitvijo cepljivega ali oplodnega jedrskega materiala ter ponovno predelavo izrabljenega goriva.
68. Predmet splošne rabe je naprava ali predmet, v katerega so namenoma vgradili radionuklid ali več radionuklidov ali so ti nastali z aktivacijo, ali naprava ali predmet, ki oddaja ionizirajoče sevanje. Tak predmet je v prosti prodaji ali dostopen posameznikom iz prebivalstva brez posebnega nadzora pristojnega organa med prodajo in po njej.
69. Pričakovana izpostavljenost je izpostavljenost ljudi, ki je posledica izvajanja sevalne dejavnosti (vključno z vzdrževanjem, nadzorom in razgradnjo) v običajnih, vnaprej predvidenih okoliščinah, in vključuje tudi manjše obvladljive nezgode.
70. Priglasitev namere je predložitev informacije pristojnemu organu o nameri za izvajanje sevalne dejavnosti.
71. Program radioloških posegov je program načrtovanja, napotitve, odobritve in izvajanja radioloških posegov.
72. Projektne osnove objekta opredeljujejo njegovo potrebno zmogljivost za obvladovanje določenega obsega stanj ob spoštovanju predpisanih zahtev sevalne in jedrske varnosti. Projektne osnove so prvi pogoj za zagotovitev preprečitve posledic pričakovanega obratovalnega ali projektnega dogodka, ali ublažitev teh posledic, če preprečitev ni mogoča.
73. Radioaktivna kontaminacija je onesnaženost zraka, vode, tal, snovi, izdelkov, površin bivalnega ali delovnega okolja ali posameznika z radionuklidi in se izraža kot specifične aktivnosti na enoto prostornine, mase ali površine. Radioaktivna kontaminacija človekovega telesa je zunanja radioaktivna kontaminacija kože in notranja radioaktivna kontaminacija organov zaradi vnosa radioaktivnih snovi.
74. Radioaktivni material je material, ki vsebuje radioaktivne snovi.
75. Radioaktivni odpadki so radioaktivni materiali v plinasti, tekoči ali trdni obliki, za katere ni predvidena ali načrtovana nadaljnja uporaba in ki so pod nadzorom pristojnega organa po tem zakonu.
76. Radioaktivni vir je vir sevanja, ki vsebuje radioaktivni material zaradi izrabe njegove radioaktivnosti.
77. Radioaktivna snov je vsaka snov, ki vsebuje radionuklid ali več radionuklidov, katerih aktivnosti ali specifične aktivnosti ne moremo zanemariti glede na merila varstva pred sevanji.
78. Radiološki inženir ali inženirka (v nadaljnjem besedilu: radiološki inženir) je zdravstveni delavec z izobrazbo s področja radiološke tehnologije.
79. Radiološki objekt je objekt, v katerem se izvajajo radiološki posegi.
80. Radiološka oprema so naprave in viri sevanja, ki se uporabljajo za izvedbo radiološkega posega.
81. Radiološki poseg je vsak poseg, ki vključuje izpostavljenost pacientov ali drugih oseb ionizirajočim sevanjem v zdravstvene namene. Radiološki se uporablja za oznako radiodiagnostičnih, radioterapevtskih in intervencijskih posegov ali drugačno uporabo ionizirajočega sevanja za načrtovanje, vodenje in spremljanje zdravljenja.

82. Radon je radionuklid Rn-222, in kjer je to primerno, njegovi potomci.
83. Ravnanje z radioaktivnimi odpadki in izrabljenim gorivom so vse organizacijske in fizične dejavnosti, ki se izvajajo pri shranjevanju, premeščanju, predelavi, skladiščenju ali odlaganju radioaktivnih odpadkov in izrabljenega goriva.
84. Ravni izvzetja so aktivnosti ali specifične aktivnosti, ki jih določi pristojni organ ali so določene s predpisi in pri katerih ali pod katerimi vira sevanja ni treba priglasiti niti zanj dobiti dovoljenja za uporabo po tem zakonu.
85. Ravni opustitve so aktivnosti, pri katerih ali pod katerimi se radioaktivne snovi ali materiali, izhajajoči iz izvajanja sevalne dejavnosti, ne obravnavajo več po tem zakonu.
86. Razgradnja objekta so vsi ukrepi za prenehanje nadzora po določbah tega zakona nad jedrskim ali sevalnim objektom. Taka razgradnja vključuje postopke dekontaminacije in odstranitev objekta ali postopke demontaže ter odstranitev radioaktivnih odpadkov in izrabljenega goriva iz objekta.
87. Razširjene projektne osnove objekta opredeljujejo njegovo zmogljivost za preprečevanje nesprejemljivih radioloških posledic zaradi nesreč, težjih od tistih dogodkov, ki so podlaga za projektne osnove, ali vključujejo več odpovedi, kakor so predvidene pri projektnih osnovah. Razširjene projektne osnove je treba pripraviti na podlagi inženirske ocene ter z determinističnimi in verjetnostnimi metodami, da se ugotovijo dodatni scenariji nesreč in načrtujejo praktične rešitve za njihovo preprečitev ali blaženje njihovih posledic.
88. Referenčna oseba je posameznik, ki prejme dozo, značilno za bolj izpostavljene posameznike iz prebivalstva, pri čemer niso upoštevane osebe s skrajnimi in redkimi navadami.
89. Referenčna raven je raven učinkovite doze ali ekvivalentne doze ali specifične aktivnosti, ki se uporablja v primeru izpostavljenosti ob izrednem dogodku ali v primeru obstoječe izpostavljenosti. Referenčne ravni ne veljajo kot omejitve, ki se ne sme preseči. Kljub temu se lahko le v posebnih primerih dovolijo učinkovite in ekvivalentne doze ter specifične aktivnosti, ki so nad referenčnimi ravni.
90. Registracija je poenostavljen postopek, s katerim pristojni organ dovoli izvajanje sevalne dejavnosti ali uporabo vira sevanja v skladu s predpisanimi pogoji.
91. Sanacija kontaminiranega območja je odstranjevanje virov sevanja ali zmanjšanje njihove aktivnosti ali količine ali prekinitev poti izpostavljenosti ali zmanjšanje njihovega vpliva, da bi se izognili dozam, ki bi jih sicer lahko prejeli zaradi obstoječe izpostavljenosti, ali da bi te doze zmanjšali.
92. Sevalna dejavnost je vsaka človekova dejavnost, ki lahko poveča izpostavljenost posameznikov ionizirajočemu sevanju zaradi vira sevanja, in se ta izpostavljenost obravnava kot načrtovana izpostavljenost. Za sevalno dejavnost se ne šteje izvajanje zaščitnih ukrepov in dejavnost, pri kateri so posamezniki izpostavljeni radonu v bivalnih prostorih.
93. Sevalna varnost so ukrepi, s katerimi se doseže varna uporaba vira sevanja ali obratovanje objekta, preprečujejo izredni dogodki ali ublažijo posledice teh dogodkov ter s tem prispeva k zagotavljanju varstva okolja in varstva pred sevanji.
94. Sevalni objekt je:

- objekt z virom sevanja ali več viri sevanja, ki so namenjeni obsevanju z ionizirajočimi sevanji in je zanje verjetno, da bi povzročili čezmerno izpostavljenost posameznikov iz prebivalstva;
- objekt z odprtim virom sevanja ali več odprtimi viri sevanja, za katere je verjetno, da bi bila zaradi sproščanja radioaktivnih snovi v okolje izpostavljenost posameznikov iz prebivalstva čezmerna;
- objekt, namenjen pridobivanju in predelavi jedrskih mineralnih surovin, in
- odlagališče z rudarsko jalovino ali hidrometalurško jalovino, ki nastaja pri pridobivanju jedrskih surovin.

Sevalni objekt lahko sestoji tudi iz več sevalnih objektov, če so funkcionalno povezani na istem geografsko zaokroženem območju in jih upravlja ena oseba.

95. Sievert (Sv) je naziv za enoto ekvivalentne ali efektivne doze. En sievert je enak enemu joulu na kilogram: $1 \text{ Sv} = 1 \text{ J/kg}$.
96. Sistem vodenja sestoji iz medsebojno povezanih in prepletenih dejavnikov, ki omogočajo nemoteno in učinkovito delovanje organizacije. Vzpostavljajo politiko in cilje ter omogočajo, da so cilji učinkovito in uspešno doseženi. Sistem vodenja združuje vse zahteve glede varnosti, zdravja, okolja, fizičnega varovanja, kakovosti in gospodarnosti.
97. Skupinska doza je vsota doz, ki so jih ali bi jih lahko prejeli posamezniki določene skupine ljudi zaradi izpostavljenosti viru sevanja. Enota za skupinsko dozo je človek sievert.
98. Specialist ali specialistka medicinske fizike (v nadaljnjem besedilu: specialist medicinske fizike) je magister medicinske fizike, ki je opravil specializacijo in specialistični izpit na enem od področij medicinske fizike.
99. Stopnja nevarnosti je stopnja izrednega dogodka glede na stanje sevalnega ali jedrskega objekta. Stanje pomeni obratovalno sposobnost sistemov, stopnjo presežanja obratovalnih parametrov ipd. Vsaka razglasitev stopnje nevarnosti sproži ukrepe, ki jih je upravljavec objekta predhodno načrtoval.
100. Škoda za zdravje ljudi so klinično ugotovljivi škodljivi učinki ionizirajočih sevanj s tveganjem za zdravje ljudi ali njihovih potomcev in skrajšanjem njihovih življenj ali znižanjem kakovosti teh, ki se lahko pojavijo takoj ali z zakasnitvijo. Pri učinkih, ki se pojavijo z zakasnitvijo, škodo izrazimo z verjetnostjo za pojav teh učinkov in ne z gotovostjo njihove pojavnosti.
101. Študent ali študentka (v nadaljnjem besedilu: študent) je oseba, ki ne opravlja dela, vendar je v izobraževalni ustanovi ali pri drugem izvajalcu sevalne dejavnosti izpostavljena ionizirajočim sevanjem v okviru izobraževalnega procesa.
102. Toron je radionuklid Rn-220, in kjer je to primerno, njegovi potomci.
103. Tranzit je vsak prenos radioaktivnih snovi ali jedrskih snovi preko območja Republike Slovenije.
104. Upravljavec ali upravljavka (v nadaljnjem besedilu: upravljavec) je oseba, ki upravlja objekt in mora imeti odločbo o poskusnem obratovanju ali dovoljenje za obratovanje objekta. Če gre za rudarska dela, mora upravljavec imeti tudi rudarsko pravico po predpisih o rudarstvu.

105. Uvoz je vsak vnos iz tretjih držav na carinsko območje EU, razen tranzita.
106. Varnostna analiza je analiza varnosti jedrskega ali sevalnega objekta, izvedena na podlagi determinističnih ali verjetnostnih metod. Namen varnostne analize je preveriti projektne zasnove in spremembe jedrskega ali sevalnega objekta glede jedrske in sevalne varnosti in ugotoviti, ali je jedrski ali sevalni objekt načrtovan tako, da so zagotovljene zahteve v zvezi z mejnimi dozami za izpostavljenost ionizirajočim sevanjem in v zvezi z omejitvami za izpuste odpadnih radioaktivnih snovi v okolje v vsakem stanju jedrskega ali sevalnega objekta.
107. Varnostna kultura so značilnosti in vedenje v organizaciji ali pri posameznikih, ki namenjajo varstvu in varnosti največjo pozornost in jima dajejo prednost, ustrezno njuni pomembnosti. Za sevalno ali jedrsko področje se varnostna kultura nanaša na osebno zavzetost in odgovornost vseh vpletenih v katero koli dejavnost, ki vpliva na delovanje in varnost sevalnega ali jedrskega objekta. Ključni za varnostno kulturo so odprta izmenjava informacij, ki vključuje neomejeno obravnavo varnostnih in drugih z njimi povezanih vprašanj, preprečevanje samozadostnosti, predanost popolnosti, osebna in skupinska odgovornost in dvig ravni sevalne ali jedrske varnosti.
108. Varnostni zadržek je ugotovitev varnostnega preverjanja, ki izraža dvome o zanesljivosti in lojalnosti osebe, ki naj bi dobila dovoljenje za vstop v kontroliran objekt ali prostor, fizično nadzorovano ali vitalno območje, fizično nadzorovan ali vitalni prostor ali opravljala dela pri prevozu jedrskih snovi.
109. Varnostno preverjanje osebe je poizvedba, ki jo pred izdajo dovoljenja za vstop v kontroliran objekt ali prostor, fizično nadzorovano ali vitalno območje, fizično nadzorovan ali vitalni prostor ali pred začetkom izvedbe prevoza jedrskih snovi opravi delodajalec, prevoznik ali organizator prevoza in katere namen je zbrati podatke o morebitnih varnostnih zadržkih.
110. Varovano območje lahko obsega kontrolirano območje, kontroliran objekt, kontroliran prostor, fizično nadzorovano območje, fizično nadzorovan objekt, vitalno območje in vitalni objekt.
111. Varstvo pred sevanji so ukrepi, s katerimi se zagotavljata varstvo ljudi pred vplivi izpostavljenosti ionizirajočim sevanjem.
112. Vesoljsko plovilo je plovilo, ki ima na krovu enega ali več posameznikov in je namenjeno delovanju na nadmorski višini 100 km in več.
113. Vir sevanja je vir, ki lahko povzroči izpostavljenost z oddajanjem ionizirajočih sevanj ali sproščanjem radioaktivnih materialov.
114. Vir sevanja neznanega izvora je radioaktivni vir sevanja, ki ni izvzet iz nadzora in ni pod nadzorom pristojnega organa, ker nikoli ni bil pod takim nadzorom ali je bil zapuščen, izgubljen, založen, ukraden ali kako drugače prenesen novemu imetniku brez ustreznega dovoljenja.
115. Visokoaktivni vir sevanja je zaprti vir sevanja, ki vsebuje radionuklid, katerega aktivnost je enaka ali večja kot aktivnost, določena v predpisu iz četrtega odstavka 21. člena tega zakona.
116. Vitalno območje in vitalni objekt sta znotraj fizično nadzorovanega območja pod stalnim fizičnim in tehničnim nadzorom.

117. Zagotavljanje kakovosti so vse načrtovane in sistematično izvajane dejavnosti, s katerimi se zagotavlja sprejemljiva stopnja zaupanja, da so sestava, sistem, komponenta, postopek ali organizacija ukrepa varstva pred ionizirajočimi sevanji ali jedrske varnosti ali kateri koli njihov sestavni del izvedeni zadovoljivo in v skladu z dogovorjenimi standardi. Zagotavljanje kakovosti je eden od delov sistema vodenja in mora vsebovati tudi postopke preverjanja kakovosti.
118. Zaprti vir sevanja je radioaktivni vir sevanja, pri katerem je radioaktivni material stalno zaprt v posodi ali je vgrajen v trdni obliki, da se pri predvidenih pogojih uporabe prepreči razpršitev radioaktivnih snovi.
119. Zaprtje odlagališča je dokončanje vseh ukrepov, ki jih je treba izvesti za zagotovitev dolgoročne varnosti odlagališča.
120. Zaprto odlagališče je zaprto odlagališče radioaktivnih odpadkov, rudarske jalovine ali hidrometalurške jalovine, za katero morata biti zagotovljena dolgoročni nadzor in vzdrževanje po tem zakonu.
121. Zaščitni ukrepi so ukrepi, ki se izvedejo za preprečevanje ali zmanjševanje doz, ki bi bile sicer prisotne ob izrednem dogodku ali obstoječi izpostavljenosti. Med izrednimi dogodki ima pojem zaščitni ukrep enak pomen kot v zakonu, ki ureja varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami. Zaščitni ukrepi ne vključujejo sanacije kontaminiranih območij.
122. Zunanji delavec ali zunanja delavka (v nadaljnjem besedilu: zunanji delavec) je vsak izpostavljen delavec, ki ni zaposlen pri izvajalcu sevalne dejavnosti, odgovornem za opazovana ali nadzorovana območja, vendar opravlja dejavnosti na teh območjih. Zunanji delavec je lahko tudi praktikant ali študent.
123. Zunanji izvajalec je pravna ali fizična oseba, ki ima v skladu s tem zakonom obveznosti do zunanjega delavca. Zunanji izvajalec je lahko delodajalec zunanjega delavca, v primeru študentov pa izobraževalna ustanova. Zunanji delavci, ki so samozaposlene osebe, morajo sami izpolniti zahteve tega zakona, ki se nanašajo na zunanjega izvajalca.

4. člen

(načela zakona)

(1) Pri sprejemanju predpisov, izdajanju soglasij in dovoljenj ter pri odločanju v drugih upravnih zadevah, izvajanju nadzora in drugih nalog iz svoje pristojnosti, je treba zagotoviti vse mogoče primerne in razumne ukrepe za preprečitev škode za zdravje ljudi in radioaktivne kontaminacije življenjskega okolja (načelo celovitosti).

(2) Odločitev o uvedbi sevalne dejavnosti je upravičena, če je korist za posameznika ali družbo zaradi te sevalne dejavnosti večja kot škoda za zdravje, ki bi jo prinesla uvedba. Odločitev o uvedbi ali spremembi poti izpostavljenosti za obstoječo izpostavljenost ali izpostavljenost ob izrednem dogodku je upravičena, če prinaša več koristi kot škode (načelo upravičenosti).

(3) Pri izpostavljenosti prebivalstva in poklicni izpostavljenosti je treba varstvo posameznikov optimizirati tako, da so velikost osebnih doz, verjetnost, da pride do izpostavljenosti, in število izpostavljenih ljudi tako nizki, kot je mogoče razumno doseči ob upoštevanju sedanjega tehničnega znanja ter upoštevanju gospodarskih in družbenih dejavnikov. Pri varstvu posameznikov pri medicinski izpostavljenosti se optimizira velikost doz posameznikov, pri čemer mora biti optimizacija skladna z medicinskim namenom

izpostavljenosti. To načelo se ne uporablja le za efektivne doze, temveč tudi za ekvivalentne doze, kadar je to ustrezno, in sicer kot previdnostni ukrep, da se tako zagotovi upoštevanje negotovosti, ki obstaja v zvezi s škodo za zdravje pod pragom, nad katerim so sicer znani učinki na tkivo (načelo optimizacije varstva pred sevanji). Načelo optimizacije varstva pred sevanji velja tudi za načrtovanje zaščitnih ukrepov tako, da se primerja izpostavljenost pri izvedbi zaščitnega ukrepa s koristmi tega ukrepa, to je z zmanjšanjem škode, povzročene z izrednim dogodkom.

(4) Pri načrtovanih izpostavljenostih mora biti vsota vseh prejetih doz, ki jih prejme posameznik, manjša ali enaka mejni dozi, predpisani za delavce ali prebivalce. Za medicinsko izpostavljenost mejne doze ne veljajo (načelo mejnih doz).

(5) Sevalne in jedrske objekte je treba projektirati, umestiti v prostor, graditi, preizkusiti, z njimi obratovati in jih razgraditi tako, da se preprečijo nesreče in da so, če do njih vendarle pride, ublažene njihove posledice tako, da so preprečeni zgodnji izpusti radioaktivnosti, ki bi zahtevali hitre zaščitne ukrepe v okolici, ter veliki izpusti radioaktivnosti, ki bi prizadeli velika območja in trajali dolgo (načelo preprečevanja nesreč).

(6) Jedrsko blago je treba uporabljati tako, da so izpolnjene obveznosti mednarodnih sporazumov o preprečevanju širjenja jedrskega orožja in da se prepreči nepooblaščenno razpolaganje z jedrskim blagom, vključno z izrabljenim gorivom (načelo miroljubne uporabe).

(7) Izvajalec sevalne dejavnosti, vključno z upravljavcem sevalnega ali jedrskega objekta, je odgovoren za varstvo pred sevanji in sevalno varnost, upravljavec jedrskega objekta pa tudi za jedrsko varnost. Svoje odgovornosti ne more prenesti na drugo osebo. Odgovoren je tudi za vse dejavnosti pogodbenih izvajalcev in podizvajalcev, katerih dejavnosti bi lahko vplivale na jedrsko ali sevalno varnost (načelo primarne odgovornosti).

(8) Izvajalec sevalne dejavnosti krije stroške ukrepov za zagotavljanje varstva pred sevanji po tem zakonu, vzdrževanja pripravljenosti na izredne dogodke in zaščitnih ukrepov ter stroške odprave posledic izrednega dogodka (načelo povzročitelj plača).

(9) Upravljavec sevalnega objekta ali upravljavec jedrskega objekta morata biti pripravljena za izvedbo zaščitnih ukrepov v primeru izrednih dogodkov (načelo pripravljenosti).

(10) Če odprave posledic izrednega dogodka in kritja stroškov odprave njihovih posledic ni mogoče pripisati določenim ali določljivim povzročiteljem ali so ti sporni ali kadar posledic ni mogoče drugače odpraviti, zagotovi sredstva za odpravo posledic izrednega dogodka država (načelo subsidiarnega ukrepanja).

(11) Podatki o radioaktivnosti v okolju, o izpostavljenosti posameznikov iz prebivalstva ter o postopkih in dejavnostih državnih organov, izvajalcev obveznih državnih gospodarskih javnih služb in nosilcev pooblastil, ki se nanašajo na varstvo pred sevanji in jedrsko varnost, so javni (načelo javnosti).

(12) Pri obravnavanju jedrske in sevalne varnosti se priglasitve, izdaje dovoljenj, inšpekcije in druge upravne zadeve obravnavajo primerno njihovemu pomenu za varnost in morebitno izpostavljenost zaradi izvajanja sevalne dejavnosti, in sicer tako, da se pomembnejšim zadevam namenja več pozornosti kakor manj pomembnim (načelo stopenjskega pristopa).

(13) Upravljavci sevalnih ali jedrskih objektov in izvajalci sevalnih dejavnosti morajo nenehno iskati in uvajati možnosti za izboljšanje sevalne ali jedrske varnosti (načelo stalnega izboljševanja).

5. člen

(mednarodno sodelovanje)

(1) Pristojni organi iz drugega odstavka 1. člena tega zakona so kontaktne točke za komunikacijo z Evropsko komisijo in podobnimi organi v drugih državah, vsak s svojega področja pristojnosti.

(2) Pristojni organi iz prejšnjega odstavka zaradi izpolnjevanja obveznosti Republike Slovenije po mednarodnih pogodbah s področja miroljubne uporabe jedrske energije in zaradi spodbujanja sodelovanja lahko skladno z zakonom, ki ureja zunanje zadeve, sklepajo dogovore za izmenjavo informacij s sosednjimi državami, drugimi zainteresiranimi državami in mednarodnimi organizacijami s tega področja.

(3) Organ, pristojen za jedrsko varnost, zagotovi izvedbo mednarodnih misij zaradi izpolnjevanja obveznosti Republike Slovenije po mednarodnih pogodbah s področja miroljubne uporabe jedrske energije. Če je obseg misije pregled jedrskega ali sevalnega objekta, mora upravljavec takega objekta omogočiti tak pregled.

(4) V skladu z Direktivo 2009/71/Euratom, Direktivo 2014/87/Euratom in Direktivo 2011/70/Euratom pristojni organi iz prejšnjega odstavka najmanj vsakih deset let izvedejo samoocenjevanje, ki zajema usklajenost lastne organiziranosti in domače zakonodaje z mednarodno uveljavljenimi standardi na področju, ki ga urejajo ta zakon in predpisi, izdani na njegovi podlagi, ter drugi predpisi s področja miroljubne uporabe jedrske energije.

(5) Na podlagi opravljenega samoocenjevanja Vlada Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: vlada) omogoči mednarodni strokovni pregled ustreznih delov področja varstva pred sevanji in jedrske varnosti, ravnanja z radioaktivnimi odpadki in izrabljenim gorivom in drugih področij miroljubne uporabe jedrske energije ter organov iz prvega odstavka tega člena, da se omogoči ter zagotovi trajno in nenehno izboljševanje jedrske in sevalne varnosti.

(6) Organ, pristojen za jedrsko varnost:

- zagotovi, da se v dogovoru z drugimi državami članicami EU najmanj vsakih šest let izvede ocenjevanje posameznih pomembnih vprašanj, povezanih z jedrsko varnostjo jedrskih objektov na ozemlju Republike Slovenije;
- omogoči državam članicam EU in Evropski komisiji kot opazovalki mednarodni strokovni pregled ocenjevanja iz prejšnje alinee;
- zagotovi izvajanje ustreznih nadaljnjih ukrepov, ki izhajajo iz ugotovitev mednarodnega strokovnega pregleda iz prejšnje alinee.

(7) Upravljavec jedrskega objekta mora:

- izdelati oceno s področja jedrske varnosti iz prve alinee prejšnjega odstavka za svoj objekt ter pridobiti mnenje pooblaščenega izvedenca za sevalno in jedrsko varnost o njej;
- poročati organu, pristojnem za jedrsko varnost, o rezultatih ocenjevanja;
- izvesti ukrepe, ki jih predpiše organ, pristojen za jedrsko varnost, in izhajajo iz ugotovitev mednarodnega strokovnega pregleda iz druge alinee prejšnjega odstavka.

(8) Pri nesreči, v kateri bi bilo treba izvesti zaščitne ukrepe zunaj območja jedrskega objekta ali zaščitne ukrepe za prebivalstvo, vlada zagotovi, da se nemudoma omogoči mednarodni strokovni pregled.

(9) Organ, pristojen za jedrsko varnost, zagotovi, da se poročila in najpomembnejši rezultati vsakega strokovnega pregleda iz tega člena sporočijo državam članicam EU in Evropski komisiji.

6. člen

(strokovna sveta)

(1) Minister, pristojen za zdravje, in minister, pristojen za naravne vire, imenujeta za strokovno pomoč ministrstvu, pristojnemu za naravne vire, in ministrstvu, pristojnemu za zdravje, ter organom in inšpektorjem po tem zakonu strokovna sveta, in sicer:

- strokovni svet za vprašanja sevalne in jedrske varnosti, varovanja jedrskih snovi, stanja radioaktivnosti okolja, varstva okolja pred sevanji, zaščitnega ukrepanja, sanacije posledic izrednih dogodkov in uporabe virov sevanja, ki se ne uporabljajo v zdravstvu in veterinarstvu;
- strokovni svet za vprašanja varstva ljudi pred sevanji, radioloških posegov ter uporabe virov sevanja v zdravstvu in veterinarstvu.

(2) Vsakega od strokovnih svetov iz prejšnjega odstavka sestavlja pet članov, strokovnjakov za posamezna področja iz prejšnjega odstavka.

(3) Dvema članoma strokovnega sveta traja začetni mandat dve leti, trem pa štiri leta, v nadaljevanju pa na vsakih šest let izmenično poteče mandat članov strokovnega sveta.

7. člen

(naloge strokovnih svetov)

(1) Naloge strokovnih svetov iz prejšnjega člena so:

- dajanje mnenj in predlogov pri pripravi predpisov po tem zakonu ter smernic po 104. členu tega zakona;
- dajanje mnenja k predlogu letnega poročila o varstvu pred sevanji in jedrski varnosti iz 168. člena tega zakona;
- dajanje mnenj na letni program dela upravnih organov in inšpektorjev, pristojnih za zadeve po tem zakonu;
- dajanje mnenj in predlogov o drugih zadevah v zvezi s področji, za katera so zadolženi, za katere jih zaprosijo organi, pristojni za upravno in inšpekcijsko odločanje po tem zakonu.

(2) Strokovna sveta o svojem delu izdelata letni poročili za preteklo leto in ju do 28. februarja tekočega leta pošljeta organu, pristojnemu za jedrsko varnost, in organu, pristojnemu za varstvo pred sevanji.

(3) Organ, pristojen za jedrsko varnost, poročili iz prejšnjega odstavka vključi v poročilo iz 168. člena tega zakona.

(4) Kritje materialnih stroškov in strokovno administrativna dela za strokovna sveta zagotavljata organ, pristojen za jedrsko varnost, in organ, pristojen za varstvo pred sevanji.

(5) Minister, pristojen za naravne vire, in minister, pristojen za zdravje, predpišeta način delovanja strokovnih svetov, pogostnost sestajanja, roke za izdelavo mnenj in druge zadeve, pomembne za poslovanje strokovnih svetov, vključno z načinom zagotavljanja neodvisnosti članov strokovnega sveta.

8. člen

(javnost podatkov)

(1) Podatki o upravičenosti, izvajanju in vrstah sevalnih dejavnosti, uporabi virov sevanja, ukrepih varstva pred sevanji, podatki, povezani z jedrsko in sevalno varnostjo jedrskih in sevalnih objektov, podatki o ravnanju z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki ter podatki o rezultatih monitoringa radioaktivnosti so javni in morajo biti dostopni izvajalcem sevalnih dejavnosti, delavcem, pacientom ali drugim osebam, ki so obsevane v zdravstvene namene, in splošni javnosti, razen če ni drugače določeno s tem zakonom zaradi varovanja jedrskih snovi, fizičnega varovanja in varovanja virov sevanja in z zakonom, ki ureja dostop do informacij javnega značaja.

(2) Podatki, povezani z jedrsko in sevalno varnostjo objektov iz prejšnjega odstavka, obsegajo podatke o pogojih ob običajnem obratovanju objekta in takojšnje informacije o izrednih dogodkih v objektu. Podatki in informacije morajo biti na voljo delavcem v objektu in splošni javnosti, zlasti še lokalnim skupnostim, prebivalcem in drugim deležnikom v okolici jedrskega ali sevalnega objekta.

(3) Podatke iz prvega in drugega odstavka tega člena morajo zagotavljati pristojni organi iz drugega odstavka 1. člena tega zakona, vsak s področja svojih pristojnosti, podatke iz prejšnjega odstavka pa tudi upravljavec jedrskega ali sevalnega objekta.

(4) Za dostop do informacij iz tega člena se uporabljajo določbe zakona, ki ureja dostop do informacij javnega značaja. V primeru izrednih dogodkov se za informiranje javnosti uporabljajo določbe 134. in 135. člena tega zakona.

9. člen

(varstvo in hramba dokumentarnega gradiva)

(1) Izvajalec sevalne dejavnosti mora shranjevati dokumentarno gradivo in voditi evidence o svoji sevalni dejavnosti.

(2) Upravljavec sevalnega ali jedrskega objekta mora v skladu s svojim sistemom vodenja varovati, hraniti in zagotavljati dostopnost do dokumentarnega gradiva o jedrskem ali sevalnem objektu, pomembnega za jedrsko in sevalno varnost.

(3) Upravljavec sevalnega ali jedrskega objekta, ki zapre odlagališče radioaktivnih odpadkov, rudarske ali hidrometalurške jalovine, za katero morata biti zagotovljena dolgoročni nadzor in vzdrževanje po tem zakonu, mora z dnem dokončnosti odločbe iz prvega odstavka 123. člena tega zakona izročiti dokumentarno gradivo, pomembno za zagotavljanje dolgoročnega nadzora in vzdrževanja po tem zakonu, izvajalcu obvezne državne gospodarske javne službe za ravnanje z radioaktivnimi odpadki.

(4) Podrobnosti glede vrste in obsega dokumentacije ter načina in trajanja varstva in hrambe dokumentarnega gradiva iz prvega odstavka tega člena določita minister, pristojen za naravne vire, in minister, pristojen za zdravje, tiste iz drugega in tretjega odstavka tega člena pa minister, pristojen za naravne vire.

10. člen

(izvajanje sevalne dejavnosti ali uporaba virov sevanja brez dovoljenja ali registracije)

(1) Prepovedano je izvajanje sevalne dejavnosti ali uporaba vira sevanja brez dovoljenja ali registracije po tem zakonu.

(2) Prepovedano je ravnanje z virom sevanja, radioaktivnimi odpadki ali izrabljenim gorivom v nasprotju z določbami tega zakona in na njegovi podlagi izdanimi predpisi ali opustitev predpisanih ravnanj.

(3) Upravljanje jedrskega ali sevalnega objekta ali uporaba vira sevanja brez ustreznega dovoljenja ali registracije po tem zakonu ne odveže fizične ali pravne osebe njene primarne odgovornosti za varstvo pred sevanji ter jedrsko in sevalno varnost ter izvajanja vseh predpisanih ukrepov varstva pred sevanji in jedrske in sevalne varnosti.

(4) Če se ugotovi, da je prišlo do izvajanja sevalne dejavnosti ali uporabe vira sevanja brez dovoljenja ali registracije oziroma do neizvajanja ali opustitve predpisanih ravnanj z virom sevanja ali z radioaktivnimi odpadki ali izrabljenim gorivom, morajo organi, pristojni po tem zakonu, z vsemi ukrepi zagotoviti takojšnjo zaustavitev kršitev določb tega zakona in preprečiti možnost nenadzorovane izpostavljenosti.

11. člen

(stavka)

(1) Pravica do stavke delavcev, ki opravljajo dela in naloge upravljanja tehnološkega procesa v jedrskem ali sevalnem objektu in nadzor nad tem upravljanjem ter katerih dela in naloge so podrobneje določeni v predpisu, izdanem na podlagi 92. člena tega zakona, je omejena.

(2) Omejitve stavke iz prejšnjega odstavka zavezujejo tudi delavce, ki izvajajo prevažanje jedrskih snovi, in delavce, ki izvajajo fizično varovanje jedrskih in radioaktivnih snovi in jedrskih ali sevalnih objektov, ter katerih dela in naloge so podrobneje določeni v predpisu, izdanem na podlagi 146. člena tega zakona.

(3) Delavci iz prvega in drugega odstavka tega člena morajo v času stavke zagotoviti nemoteno in varno obratovanje ali stanje sevalnega ali jedrskega objekta ali nemoten in varen prevoz jedrskih snovi v skladu z določbami tega zakona in predpisi, izdanimi na njegovi podlagi, ter standardi in priporočili s področja jedrske in sevalne varnosti.

12. člen

(posebni delovni pogoji)

(1) Za delovna razmerja in plače javnih uslužbencev organa, pristojnega za jedrsko varnost, organa, pristojnega za varstvo pred sevanji, in inšpektorata, pristojnega za notranje

zadeve, veljajo predpisi, ki urejajo delovna razmerja in plače javnih uslužbencev, če s tem zakonom ni urejeno drugače.

(2) Zaradi stalnega zagotavljanja jedrske varnosti in varstva pred sevanji v državi se lahko javnemu uslužbencu določi pripravljenost na domu.

(3) Javni uslužbenci, ki jih določi predstojnik in so v pripravljenosti na domu, morajo nositi s seboj tehnične naprave, prek katerih so lahko obveščeni o nevarnostih ali dogodkih iz petega odstavka tega člena. Nošenje tehničnih naprav v času pripravljenosti na domu je obvezno.

(4) Pripravljenost na domu se ne všteva v tedensko ali mesečno delovno obveznost. Če mora javni uslužbenec v času pripravljenosti dejansko delati, se te ure vštevajo v število ur tedenske ali mesečne delovne obveznosti ali kot delo, opravljeno preko polnega delovnega časa.

(5) Delo preko polnega delovnega časa se poleg primerov, določenih s splošnimi predpisi, odredi tudi zaradi:

- neposredne nevarnosti izrednega dogodka po tem zakonu;
- izrednega dogodka po tem zakonu;
- jedrske ali radiološke nesreče v drugih državah;
- vaje za primere iz prejšnjih alinej tega odstavka.

(6) Delo iz prejšnjega odstavka se odredi pisno. Če zaradi nujnosti opravljanja nalog to ni mogoče, se odredi ustno. V tem primeru se pisna potrditev vroči javnemu uslužbencu do konca naslednjega tedna, ko je bilo delo odrejeno.

(7) Javni uslužbenec mora na podlagi odločitve predstojnika nadaljevati delo, če je med rednim delovnim časom prišlo do nevarnosti ali dogodka iz petega odstavka tega člena, vendar po izteku rednega delovnega časa izvajanje zaščitnih ali drugih ukrepov ni končano, pri čemer se upoštevajo časovne omejitve, določene s splošnimi predpisi.

(8) Tako opravljene ure se štejejo kot ure, opravljene preko polnega delovnega časa. Javni uslužbenci so za delo preko polnega časa in za stalno pripravljenost na domu upravičeni do dodatka.

(9) Določbe tega člena se smiselno uporabljajo tudi za zaposlene pri izvajalcu obvezne državne gospodarske javne službe za ravnanje z radioaktivnimi odpadki, če zanje veljajo predpisi, ki urejajo delovna razmerja in plače javnih uslužbencev.

13. člen

(pristojnost za izvajanje nalog v zvezi z opravljanjem reguliranih poklicev za državljane držav pogodbenic)

(1) Tuje fizične osebe iz držav članic EU, Evropskega gospodarskega prostora in Švicarske konfederacije ali države, s katero je sklenjen ustrezen mednarodni sporazum, lahko v Republiki Sloveniji opravljajo regulirane poklice iz 42., 78. in 79. člena tega zakona pod enakimi pogoji, kot so s tem zakonom določeni za osebe v Republiki Sloveniji, razen če s tem zakonom ni določeno drugače.

(2) Naloge pristojnega organa v skladu z zakonom, ki ureja postopek priznavanja poklicnih kvalifikacij državljanom držav članic EU, Evropskega gospodarskega prostora in Švicarske konfederacije za opravljanje reguliranih poklicev ali dejavnosti v Republiki Sloveniji (v nadaljnjem besedilu: Zakon o priznavanju poklicnih kvalifikacij), izvaja pristojni organ iz drugega odstavka 18. člena tega zakona.

(3) Pri izvajanju nalog iz prejšnjega odstavka ima pristojni organ iz drugega odstavka 18. člena tega zakona vse pravice in obveznosti, ki jih določa Zakon o priznavanju poklicnih kvalifikacij za pristojni organ. Če s tem zakonom ni določeno drugače, se za izvajanje teh nalog uporabljajo določbe Zakona o priznavanju poklicnih kvalifikacij.

14. člen

(stalno opravljanje reguliranih poklicev za državljane držav pogodbenic)

(1) Državljeni držav pogodbenic, ki želijo stalno opravljati regulirani poklic po tem zakonu, morajo pri pristojnem organu iz drugega odstavka 18. člena tega zakona pridobiti odločbo o priznanju poklicne kvalifikacije.

(2) Vloga za priznanje poklicne kvalifikacije se vloži v skladu z zakonom, ki ureja priznavanje poklicnih kvalifikacij. Poleg dokazil, ki jih za prijavo določa zakon, ki ureja priznavanje poklicnih kvalifikacij, mora vloga za priznanje poklicne kvalifikacije po tem zakonu vsebovati tudi dokazila o izpolnjevanju pogojev, ki so primerljivi s pogoji iz 43. in 78. člena tega zakona.

(3) Zoper odločbo o priznanju poklicne kvalifikacije, ki jo izda pristojni organ iz drugega odstavka 18. člena tega zakona, ni pritožbe, mogoč pa je upravni spor.

15. člen

(občasno opravljanje reguliranih poklicev za državljane držav pogodbenic)

(1) Državljeni držav pogodbenic, ki želijo občasno opravljati reguliran poklic po tem zakonu, morajo pri pristojnem organu iz drugega odstavka 18. člena tega zakona vložiti pisno prijavo. Poleg dokazil, ki jih za prijavo določa zakon, ki ureja priznavanju poklicne kvalifikacije, mora prijava za občasno opravljanje reguliranih poklicev po tem zakonu vsebovati tudi dokazila o izpolnjevanju pogojev, primerljivih s pogoji iz 43. in 78. člena tega zakona.

(2) Pri reguliranih poklicih pristojni organ iz drugega odstavka 18. člena tega zakona pred prvim opravljanjem storitev preveri poklicno kvalifikacijo ponudnika po določbah Zakona o priznavanju poklicnih kvalifikacij.

(3) V postopkih v zvezi z občasnim opravljanjem reguliranih poklicev se ne uporablja določba o pravni domnevi iz Zakona o priznavanju poklicnih kvalifikacij, da posameznik zaradi molka organa lahko opravlja regulirani poklic v Republiki Sloveniji.

(4) Posameznik, ki storitev opravlja več kot leto dni, svojo prijavo enkrat v koledarskem letu podaljša pri pristojnem organu iz drugega odstavka 18. člena tega zakona in v njej obvesti o morebitni spremembi podatkov.

2.1. PRIGLASITEV NAMERE O IZVAJANJU SEVALNE DEJAVNOSTI IN UPORABI VIRA SEVANJA

16. člen

(priglasitev namere)

(1) Fizična ali pravna oseba mora priglasiti svojo namero (v nadaljnjem besedilu: priglasitev namere), če namerava:

1. Izdelovati, proizvajati, predelovati, odlagati, uporabljati, skladiščiti, posedovati, prevažati, vnašati iz držav članic EU ali iznašati vanje, uvažati ali izvažati radioaktivne snovi ali kakor koli drugače ravnati z radioaktivnimi snovmi.
2. Izdelovati ali uporabljati električno opremo, ki oddaja sevanje in vsebuje sestavine, ki delujejo pri električni napetosti, večji kot 5 kV.
3. Opravljati dejavnosti, v katere so vključeni naravni viri sevanja in med katerimi lahko pride do pomembnega povečanja izpostavljenosti delavcev ali posameznikov iz prebivalstva, kot so:
 - upravljanje zračnih in vesoljskih plovil, upoštevajoč izpostavljenost posadk;
 - predelava materialov, ki vsebujejo naravno prisotne radionuklide.

(2) Oseba iz prvega odstavka tega člena lahko začne izvajati svojo sevalno dejavnost po tem, ko od pristojnega organa iz 18. člena tega zakona dobi izpisek o registraciji ali dovoljenje za izvajanje sevalne dejavnosti.

(3) Dejavnost, ki že obstaja, je treba priglasiti kot sevalno dejavnost takoj po tem, ko so izpolnjeni pogoji iz prvega odstavka tega člena za tako priglasitev.

(4) Priglasiti je treba tudi namero za izvajanje dejavnosti, ki je bila med sistematičnim pregledovanjem delovnega in bivalnega okolja iz 62. in 65. člena tega zakona prepoznana kot dejavnost, nad katero je treba uvesti nadzor po tem zakonu.

(5) Namero je treba priglasiti pristojnemu organu iz 18. člena tega zakona.

(6) Ne glede na določbe prvega odstavka tega člena ni treba priglasiti namere, če oseba, ki namerava izvajati sevalno dejavnost, poda vlogo za registracijo sevalne dejavnosti iz 19. člena tega zakona ali vlogo za pridobitev dovoljenja za izvajanje sevalne dejavnosti iz 20. člena tega zakona.

(7) Ne glede na določbe prvega do četrtega odstavka tega člena ni treba priglasiti namere, če gre za:

1. uporabo naprav, ki vsebujejo zaprte vire sevanj, ki so tipsko odobreni, pri katerih pri normalnem obratovanju hitrost doze 10 cm od katere koli dostopne površine ne presega 1 $\mu\text{Sv/h}$ in za katere so izpolnjene zahteve za predelavo ali odlaganje po koncu uporabe;
2. električno napravo:
 - ki je katodna cev, namenjena prikazovanju slik, ali druga električna naprava, ki deluje pri napetosti največ 30 kV ali je tipsko odobrena, in

- pri kateri pri normalnem obratovanju hitrost doze 10 cm od katere koli dostopne površine naprave ne presega 1 $\mu\text{Sv/h}$;

3. izvajanje dejavnosti z radioaktivno kontaminiranimi materiali, med katerimi prihaja do dovoljenih izpustov odpadnih radioaktivnih snovi v okolje ali opustitve nadzora nad njimi;
4. uporabo radioaktivnih snovi ali materialov, ki vsebujejo radioaktivne snovi pod ravnmi izvzetja;
5. uporabo radioaktivnih snovi ali materialov, ki vsebujejo radioaktivne snovi, nad katerimi je bil opuščen nadzor.

(8) Vlada podrobneje določi vire sevanja in sevalne dejavnosti iz prejšnjega odstavka, za katere namere iz prvega odstavka tega člena ni treba prigrasiti, ter z njimi povezane majhne količine radioaktivnih snovi ali nizke specifične aktivnosti, za katere niso presežene ravni izvzetja, pogoje, ki jih morajo izpolnjevati katodne cevi iz 2. točke sedmega odstavka tega člena, in način ravnanja z izvzetimi viri sevanja.

(9) Pri določitvi virov in sevalnih dejavnosti iz prejšnjega odstavka se upoštevajo raven aktivnosti vira sevanja, lastnosti vira sevanja glede varstva pred sevanji, verjetnost, da pride do nenadzorovane izpostavljenosti pri izvajanju sevalne dejavnosti, ter zahteve in pogoji glede nadzora zaradi varstva pred sevanji ali varovanja vira sevanja.

(10) Vlada določi tudi podrobnejša merila za opustitev nadzora, na podlagi katerih se pristojni organ iz petega odstavka tega člena odloči, da se radioaktivne snovi ne obravnavajo več po tem zakonu.

(11) Šteje se, da ravni izvzetja iz osmega odstavka tega člena in merila za opustitev nadzora iz prejšnjega odstavka izpolnjujejo vse te pogoje:

1. tveganje za posameznike zaradi izpostavljenosti sevanjem je tako majhno, da ni potrebe po nadzoru pristojnega organa;
2. dejavnost je prepoznana kot upravičena in
3. dejavnost je sama po sebi varna.

(12) Pristojni organ lahko na vlogo stranke ali po uradni dolžnosti določi ravni izvzetja tudi za radionuklide, ki niso vsebovani v predpisu iz osmega odstavka tega člena, pri čemer za njihove ravni izvzetja prevzame ravni izvzetja tistih radionuklidov iz predpisa iz osmega odstavka tega člena, ki so po radiotoksičnosti najbolj podobne tem radionuklidom, in upošteva pogoje iz prejšnjega odstavka. Pristojni organ objavi tako izvzete radioaktivne snovi na svoji spletni strani.

(13) Pristojni organ lahko odloči, da kljub preseganju ravni izvzetja iz osmega odstavka tega člena, dejavnosti ali vira sevanja ni treba registrirati ali zanj pridobiti dovoljenja, če so hkrati izpolnjeni vsi pogoji iz enajstega odstavka tega člena. Pristojni organ lahko v takem primeru od vlagatelja zahteva, da priloži strokovno mnenje pooblaščenega izvedenca varstva pred sevanji, iz katerega izhaja izpolnjevanje teh pogojev.

(14) Naprave iz 1. in 2. točke sedmega odstavka tega člena tipsko odobri pristojni organ iz petega odstavka tega člena.

(15) Tipsko odobrene naprave iz 1. in 2. točke sedmega odstavka tega člena se lahko uporabljajo v Republiki Sloveniji, če so tipsko odobrene v državi članici EU in če organ iz petega odstavka tega člena izda potrdilo o priznanju take tuje tipske odobritve.

(16) Minister, pristojen za naravne vire, in minister, pristojen za zdravje, določita tehnične zahteve za tipsko odobritev naprav, ki vsebujejo zaprte vire sevanja, in električnih naprav, pogoje za njihovo uporabo in način priznavanja tujih tipskih odobritev.

17. člen

(vsebina priglasitve namere)

(1) Priglasitev namere vsebuje najmanj te podatke:

- ime in sedež gospodarske družbe, zavoda ali druge organizacije ali samostojnega podjetnika posameznika, ki namerava izvajati sevalno dejavnost;
- osebno ime osebe, ki zastopa izvajalca sevalne dejavnosti;
- podatke o sevalni dejavnosti in uporabljenem viru sevanja, vključno s podatki o lokaciji;
- podatke o začetku in času trajanja izvajanja sevalne dejavnosti ali času vnosa iz držav članic EU, uvoza, nabave, odprodaje, iznosa iz države članice EU, o izvozu, opustitvi nadzora, odstranitvi ali razgradnji vira sevanja.

(2) Minister, pristojen za naravne vire, in minister, pristojen za zdravje, predpišeta podrobnejšo vsebino priglasitve namere.

(3) Za priglasitev namere se šteje tudi:

- vloga za izdajo dovoljenja ali soglasja za vnos iz držav članic EU, iznos v države članice EU, uvoz, izvoz in tranzit jedrskih snovi, radioaktivnih odpadkov ali izrabljenega goriva ter tranzit virov sevanja s pomembno aktivnostjo;
- vloga za izdajo dovoljenja za uvoz in izvoz radioaktivnih snovi;
- vloga za uporabo vira sevanja, če gre za vir sevanja, ki je glede namena rabe in značilnosti sevanja enak viru sevanja, za katerega je zavezanec že pridobil dovoljenje za uporabo;
- vloga za izdajo dovoljenja za opustitev nadzora nad radioaktivno snovjo.

(4) Pristojni organ, ki prejme priglasitev namere, če ne gre za vlogo iz prejšnjega odstavka, obvesti priglasitelja o nadaljnjih obveznostih, ki jih mora izpolniti v zvezi z namero, če pa so izpolnjeni vsi pogoji, izda izpisek iz registra sevalnih dejavnosti v skladu z 18. členom tega zakona.

2.2 IZVAJANJE SEVALNE DEJAVNOSTI

18. člen

(registracija ali izdaja dovoljenja za izvajanje sevalne dejavnosti)

(1) Organ, pristojen za jedrsko varnost, izda dovoljenje za izvajanje sevalne dejavnosti za:

1. upravljanje in razgradnjo sevalnega ali jedrskega objekta;

2. namerno dodajanje radioaktivnih snovi pri proizvodnji in izdelovanju predmetov splošne rabe ter uvoz takega predmeta v skladu s 33. členom tega zakona;
3. uporabo virov sevanja, rentgenskih naprav in pospeševalnikov delcev, razen elektronskih mikroskopov, če ne gre za uporabo v zdravstvu ali veterinarstvu;
4. odlaganje, predelavo ali ponovno uporabo radioaktivnih snovi ali materialov, ki vsebujejo radioaktivne snovi in izvirajo iz uporabe virov sevanja ali izvajanja sevalnih dejavnosti po tem zakonu, zanje pa se organ, pristojen za jedrsko varnost, ni odločil, da se ne obravnavajo več po tem zakonu;
5. dejavnosti, pri katerih prihaja do znatnih plinskih ali tekočinskih izpustov radioaktivnih snovi v okolje;
6. mešanje radioaktivnih in neradioaktivnih snovi za njihovo ponovno uporabo ali predelavo;
7. opravljanje tehničnih pregledov virov sevanja, ki se uporabljajo pri izvajanju sevalne dejavnosti, če ne gre za uporabo v zdravstvu ali veterinarstvu;
8. dejavnost prevažanja jedrskih snovi;
9. prevažanje radioaktivnih snovi, če ne gre za uporabo v zdravstvu ali veterinarstvu;
10. vzdrževanje, proizvodnjo, umerjanje ali druga podobna dela, ki se izvajajo na virih sevanja, če ta niso vključena v izvajanje dejavnosti iz prejšnjih točk tega odstavka.

(2) Organ, pristojen za varstvo pred sevanji, izda dovoljenje za izvajanje sevalne dejavnosti za:

1. namerno dodajanje radioaktivnih snovi pri proizvodnji in izdelovanju zdravil ter za uvoz ali izvoz takega zdravila;
2. namerno dajanje radioaktivnih snovi osebam v zdravstvene namene;
3. namerno dajanje radioaktivnih snovi živalim za namen veterinarskega pregleda, zdravljenja ali raziskav, če to vpliva na izpostavljenost;
4. uporabo rentgenskih naprav, virov sevanja in pospeševalnikov delcev v zdravstvu ali veterinarstvu, razen elektronskih mikroskopov;
5. opravljanje tehničnih pregledov virov sevanja, ki se uporabljajo pri izvajanju sevalne dejavnosti v zdravstvu in veterinarstvu;
6. dejavnosti v zdravstvu in veterinarstvu, pri katerih prihaja do znatnih plinskih ali tekočinskih izpustov radioaktivnih snovi v okolje;
7. dejavnost prevažanja radioaktivnih snovi v zdravstvu ali veterinarstvu;
8. vzdrževanje, umerjanje ali druga podobna dela, ki se izvajajo na virih sevanja, če ta niso vključena v izvajanje dejavnosti iz prejšnjih točk tega odstavka;
9. upravljanje zračnih in vesoljskih plovil, upoštevajoč izpostavljenost posadk.

(3) Organa iz prejšnjih dveh odstavkov izdeta tudi dovoljenje za opustitev nadzora nad radioaktivno snovjo.

(4) Vlada določi vrsto in obseg dejavnosti, za katere ni potrebno pridobiti dovoljenja za izvajanje sevalne dejavnosti, pač pa je zanje potrebna samo registracija ter podrobnejša merila in pogoje iz prvega in drugega odstavka tega člena za uvrstitev sevalnih dejavnosti med tiste, za katere je potrebna samo registracija, in tiste, za katere je potrebno dovoljenje za izvajanje sevalne dejavnosti.

(5) Pri določitvi meril in pogojev iz prejšnjega odstavka se upoštevajo verjetnost, da pride do nenadzorovane izpostavljenosti sevanjem, velikost pričakovanih ali potencialnih doznih obremenitev, zapletenost sevalne dejavnosti, pogostnost izvajanja določene vrste sevalne dejavnosti in podroben obseg predpisanih omejitev.

(6) Če je za izvajanje sevalne dejavnosti treba upravljati ali razgraditi sevalni ali jedrski objekt, je dovoljenje za izvajanje sevalne dejavnosti soglasje iz 108. člena tega zakona ali dovoljenje iz 109. člena tega zakona, razen če gre za sevalni objekt, v katerem se viri sevanja uporabljajo za izvajanje sevalne dejavnosti v zdravstvu ali veterinarstvu.

(7) Izvajalec sevalne dejavnosti, ki je tuja pravna oseba, lahko to dejavnost izvaja na območju Republike Slovenije, če je pridobil dovoljenje za izvajanje sevalne dejavnosti po tem zakonu ali je v svoji državi ali državi članici EU pridobil dovoljenje za izvajanje sevalne dejavnosti ali je zanj registriran pod pogoji in po postopkih, ki so enakovredni pogojem in postopkom za pridobitev dovoljenja ali postopkom registracije za izvajanje sevalne dejavnosti iz tega zakona.

(8) Izvajalcu sevalne dejavnosti z odločbo potrdi izpolnjevanje pogojev iz prejšnjega odstavka organ, pristojen za jedrsko varnost, izvajalcu sevalne dejavnosti v zdravstvu in veterini pa organ, pristojen za varstvo pred sevanji.

19. člen

(vloga za registracijo sevalne dejavnosti)

(1) Vlogi za registracijo sevalne dejavnosti morajo biti priloženi podatki o sevalni dejavnosti, iz katerih mora biti razvidno, da so izpolnjeni pogoji za registracijo sevalne dejavnosti in da ni treba izdati dovoljenja za izvajanje sevalne dejavnosti.

(2) Če so izpolnjeni vsi pogoji, pristojni organ vlagatelju izda izpisek iz registra sevalne dejavnosti. Če pogoji niso izpolnjeni, registracijo sevalne dejavnosti zavrne in o tem izda odločbo.

(3) Minister, pristojen za naravne vire, in minister, pristojen za zdravje, podrobneje določita vsebino vloge za registracijo sevalne dejavnosti ter obseg in vsebino dokumentacije iz prvega odstavka tega člena.

20. člen

(vloga za pridobitev dovoljenja za izvajanje sevalne dejavnosti)

(1) Vlogi za pridobitev dovoljenja za izvajanje sevalne dejavnosti je treba priložiti podatke o sevalni dejavnosti in virih sevanja v navedeni dejavnosti ter druge podatke in dokumentacijo, s katero se izkazuje varno izvajanje sevalne dejavnosti.

(2) Minister, pristojen za naravne vire, in minister, pristojen za zdravje, podrobneje določita vsebino vloge za pridobitev dovoljenja za izvajanje sevalne dejavnosti ter obseg in vsebino podatkov in dokumentacije iz prejšnjega odstavka.

2.3 UPORABA VIROV SEVANJA

21. člen

(vpis v register in dovoljenje za uporabo vira sevanja)

(1) Vir sevanja lahko uporablja samo oseba, ki ima dovoljenje ali izpisek iz registra sevalne dejavnosti iz 18. člena tega zakona in ki ima veljavno dovoljenje za uporabo tega vira sevanja ali je ta vir vpisan v register virov sevanja (v nadaljnjem besedilu: uporabnik vira sevanja).

(2) Vir sevanja vpiše v register virov sevanja ali izda zanj dovoljenje za uporabo organ, pristojen za jedrsko varnost, če gre za vir sevanja, ki se uporablja v zdravstvu ali veterinarstvu, pa organ, pristojen za varstvo pred sevanji.

(3) Ne glede na določbe iz prvega odstavka tega člena za uporabo javljalnikov požara z viri sevanj ni treba imeti registrirane sevalne dejavnosti ali dovoljenja za izvajanje sevalne dejavnosti.

(4) Vlada določi vrste virov sevanja, ki jih je pred uporabo treba le vpisati v register virov sevanja, za katere je pred uporabo treba pridobiti dovoljenje za uporabo, in merila za določitev visokoaktivnih virov sevanja.

(5) Pri določitvi virov iz prejšnjega odstavka se upoštevajo raven aktivnosti vira sevanja, lastnosti vira sevanja glede varstva pred sevanji, verjetnost, da pride do nenadzorovane izpostavljenosti, ter zahteve in pogoji glede nadzora zaradi varstva pred sevanji ali varovanja vira sevanja.

(6) Izvajalec sevalne dejavnosti mora o vsaki odtujitvi ali prenosu lastništva vira sevanja iz prvega odstavka tega člena nemudoma obvestiti organ, ki je ta vir vpisal v register ali zanj izdal dovoljenje za uporabo.

(7) Za vir sevanja v sevalnem ali jedrskem objektu je dovoljenje za uporabo vira sevanja ali vpis v register virov sevanja soglasje iz 108. člena tega zakona ali dovoljenje iz 109. člena tega zakona, razen če gre za sevalni objekt, v katerem se izvajajo sevalne dejavnosti v zdravstvu ali veterinarstvu.

22. člen

(vloga za vpis v register virov sevanja)

(1) Vlogi za vpis v register virov sevanja je treba priložiti podatke o viru sevanja, dokazila o brezhibnosti vira in drugo dokumentacijo, s katero se izkazuje varna uporaba vira sevanja in se določi s predpisom iz prvega odstavka 30. člena tega zakona.

(2) Če se vir sevanja uporablja v sevalni dejavnosti iz 18. člena tega zakona, je pogoj za njegov vpis v register virov sevanja, da je vlagatelj iz prejšnjega odstavka tudi

registriran za izvajanje sevalne dejavnosti ali je imetnik dovoljenja za izvajanje sevalne dejavnosti, pri kateri se bo uporabljal vir sevanja, ki se vpisuje.

(3) Če pristojni organ iz prvega in drugega odstavka 18. člena tega zakona iz predložene dokumentacije iz prvega odstavka tega člena ugotovi, da so izpolnjeni vsi pogoji za nameravano uporabo vira sevanja, vlagatelju izda izpisek iz registra virov sevanj.

(4) Če pristojni organ vpis v register virov sevanja zavrne, o tem izda odločbo.

23. člen

(vloga za pridobitev dovoljenja za uporabo vira sevanja)

(1) Vlogi za pridobitev dovoljenja za uporabo vira sevanja je treba priložiti podatke o viru sevanja, dokazila o brezhibnosti vira in drugo dokumentacijo, s katero se izkazuje varna uporaba vira sevanja in se določi s predpisom iz prvega odstavka 30. člena tega zakona.

(2) Dovoljenje iz prejšnjega odstavka izda pristojni organ iz prvega in drugega odstavka 18. člena tega zakona, če iz predložene dokumentacije ugotovi, da so izpolnjeni vsi pogoji za nameravano uporabo vira sevanja.

(3) Organ, pristojen za varstvo pred sevanji, lahko za vire sevanja v zdravstvu in veterinarstvu za prehodno obdobje največ 12 mesecev do pridobitve ocene varstva pred sevanji in programa radioloških posegov izda začasno dovoljenje za uporabo, ki vključuje dovoljenje za izvajanje sevalne dejavnosti s tem virom sevanja. Uporabnik mora predložiti vso dokumentacijo, potrebno za pridobitev dovoljenja za izvajanje sevalne dejavnosti, in dovoljenja za uporabo vira sevanja, razen ocene varstva pred sevanji in programa radioloških posegov.

24. člen

(opustitev nadzora nad radioaktivno snovjo)

(1) Dovoljenje za opustitev nadzora nad radioaktivno snovjo izda pristojni organ iz tretjega odstavka 18. člena tega zakona, če iz predložene dokumentacije ugotovi, da so izpolnjena vsa merila za nameravano opustitev nadzora, določena v predpisu iz desetega odstavka 16. člena tega zakona.

(2) Minister, pristojen za naravne vire, in minister, pristojen za zdravje, podrobneje določita vsebino vloge za pridobitev dovoljenja za opustitev nadzora nad radioaktivno snovjo ter obseg in vsebino dokumentacije iz prejšnjega odstavka.

25. člen

(prepovedi)

(1) Prepovedano je namerno redčenje radioaktivnih snovi, da bi se s tem izpolnili pogoji za opustitev nadzora nad njimi.

(2) Prepoved iz prejšnjega odstavka ne velja za dejavnosti, pri katerih se snovi mešajo, vendar ne zaradi njihove radioaktivnosti.

(3) Prepovedana je uporaba zaprtih virov sevanja, njihovih vsebnikov ali nosilcev vira, ki so mehansko poškodovani ali za katere se sumi, da bi lahko puščali ali so kako drugače okvarjeni.

(4) Prepovedana je uporaba javljalnikov požara z viri sevanja, ki imajo potomce v plinastem stanju.

(5) Prepovedana je uporaba radioaktivnih strelovodov.

(6) Prepovedana je uporaba vira sevanja, ki ni v skladu s pogoji dovoljenja za izvajanje sevalne dejavnosti ali dovoljenja za uporabo vira sevanja oziroma s tehnično dokumentacijo proizvajalca vira sevanja.

26. člen

(iskanje virov neznanega izvora)

(1) Organ, pristojen za jedrsko varnost, v sodelovanju z drugimi državnimi organi, ministrstvi in organizacijami občasno organizira dejavnosti za iskanje virov neznanega izvora ali iz preteklih dejavnosti.

(2) Dejavnosti iz prejšnjega odstavka obsegajo namenske inšpekcijske preglede, finančne spodbude za iskanje takih virov, javne kampanje ozaveščanja prebivalstva o takih virih, preglede arhivskih zapisov upravnih organov in izvajalcev sevalnih dejavnosti, raziskovalnih ustanov, univerz ali bolnic in druge podobne dejavnosti, pri čemer pregledi arhivskih zapisov lahko vključujejo tudi zapise, ki vsebujejo osebne podatke.

(3) Preglede zapisov iz prejšnjega odstavka, ki vsebujejo osebne podatke, lahko opravljajo uslužbenci organov iz prvega odstavka tega člena, pri čemer nadaljnja uporaba osebnih podatkov, s katerimi se seznanijo, ni dopustna.

(4) Upravljalci večjih poštних centrov, letališč in pristanišč, prek katerih poteka uvoz blaga, ki bi lahko bilo radioaktivno kontaminirano ali bi vsebovalo vire neznanega izvora, ter odpadki in predelovalni obrati odpadnih kovin morajo vgraditi sisteme za detekcijo povečane radioaktivne kontaminacije ali povišanega ionizirajočega sevanja in vpeljati postopke za ukrepanje v takih primerih.

(5) V primeru najdbe vira neznanega izvora mora oseba iz prejšnjega odstavka o tem obvestiti organ, pristojen za jedrsko varnost, in izvesti odrejene ukrepe varstva pred sevanji.

(6) Organ, pristojen za jedrsko varnost, mora redno obveščati izvajalce dejavnosti, pri katerih je velika verjetnost, da bi naleteli na vire ionizirajočega sevanja neznanega izvora (odpadki in predelovalni obrati vseh vrst odpadkov, podjetja, ki se ukvarjajo z odpadki, transportna središča ipd.), o verjetnosti za najdbo takih virov, o njihovi potencialni nevarnosti in potrebnih ukrepih za zaščito pred njimi.

(7) Organ, pristojen za jedrsko varnost, mora pomagati izvajalcem dejavnosti iz prejšnjega odstavka, da svoje delavce, ki bi lahko naleteli na vire neznanega izvora:

- usposobijo, kako vizualno prepoznati take vire in njihove vsebnike;
- seznanijo z osnovami o ionizirajočih sevanjih in njihovih posledicah;
- usposobijo za ukrepanje, ko zaznajo vir neznanega izvora ali posumijo, da gre za tak vir.

(8) Vlada podrobneje določi poštne centre, letališča in pristanišča, odpade in predelovalne obrate odpadnih kovin, njihove obveznosti glede meritev sevanj, način detekcije radioaktivne kontaminacije ali povišanega sevanja ter način ukrepanja in poročanja v primerih iz petega odstavka tega člena.

3. VARSTVO LJUDI PRED IONIZIRAJOČIMI SEVANJI

3.1 SPLOŠNA NAČELA

27. člen

(splošno načelo)

Določbe tega zakona veljajo za kakršno koli načrtovano in obstoječo izpostavljenost ter za izpostavljenost ob izrednem dogodku, ki vsebuje tveganje zaradi ionizirajočih sevanj in ki ga ne smemo zanemariti z vidika varstva pred sevanji ali pa z vidika okolja upoštevajoč dolgoročno varstvo zdravja ljudi, pri tem pa zlasti ureja izvajanje sevalnih dejavnosti, izpostavljenost delavcev ali posameznikov iz prebivalstva radonu v zaprtih prostorih, zunanjo izpostavljenost sevanju, ki izvira iz gradbenih materialov in primere trajne izpostavljenosti kot posledice izrednih dogodkov ali preteklih človeških dejavnosti, pripravljenost in načrtovanje odzivanja in obvladovanja izpostavljenosti ob izrednih dogodkih, za katere se ocenjuje, da je smiselno predvideti ukrepe za varstvo zdravja posameznikov iz prebivalstva ali delavcev.

28. člen

(odgovornosti)

(1) Za varstvo izpostavljenega delavca je odgovoren izvajalec sevalne dejavnosti, ki mora zagotoviti ocenjevanje in izvajanje ukrepov varstva delavcev pred sevanjem skladno z določbami tega zakona.

(2) Za varstvo zunanjega delavca sta odgovorna njegov delodajalec in izvajalec sevalne dejavnosti, pri katerem se dejavnost izvaja, skladno z določbami tega zakona.

(3) Za varstvo izvajalcev zaščitnih ukrepov, tudi če so prostovoljci, je odgovorna fizična ali pravna oseba, ki vodi izvajanje zaščitnih ukrepov.

(4) Za varstvo delavcev ali prostovoljcev, ki izvajajo sanacijo kontaminiranega zemljišča, stavb in drugih zgradb, je odgovorna oseba, ki vodi ta dela.

(5) Za varstvo delavcev, izpostavljenih radonu med izvajanjem sevalne dejavnosti, je odgovoren izvajalec sevalne dejavnosti v skladu z določili 29. člena tega zakona. Za druge delavce, ki so pri delu izpostavljeni radonu, je odgovoren njihov delodajalec.

(6) Določila tretjega do petega odstavka tega člena veljajo tudi za delavce, ki so samozaposleni.

(7) Izvajalec sevalne dejavnosti mora zagotoviti zunanjemu izvajalcu dostop do informacij o potencialni izpostavljenosti delavcev zunanjega izvajalca.

29. člen

(ukrepi varstva pred sevanji)

(1) Izvajalec sevalne dejavnosti mora zagotoviti:

1. predhodno oceno narave in obsega tveganja iz 40. člena tega zakona (v nadaljnjem besedilu: ocena varstva pred sevanji);
2. izdelavo pisnih postopkov za delo, povezanih z izvajanjem sevalne dejavnosti;
3. upoštevanje obratovalnih omejitev in pisnih postopkov iz prejšnje točke med izvajanjem sevalne dejavnosti;
4. seznanitev izpostavljenih delavcev, praktikantov in študentov o:
 - a. tveganjih za zdravje pri njihovem delu;
 - b. vsebini splošnih postopkov in varnostnih ukrepov, povezanih z izvajanjem sevalne dejavnosti;
 - c. vsebini postopkov in varnostnih ukrepov, povezanih z določenim delovnim mestom ali delom, ki ga opravljajo;
 - d. vsebini tistih delov načrtov za zaščito in reševanje ali navodil za ukrepanje v primeru izrednega dogodka, s katerimi mora biti oseba seznanjena;
 - e. pomembnosti upoštevanja tehničnih, zdravstvenih in administrativnih zahtev;
 - f. nujnosti zgodnje naznanitve nosečnosti ali dojenja zaradi preprečevanja izpostavljenosti zarodka ali možnosti notranje radioaktivne kontaminacije ali vnosa radioaktivnosti v telo doječe matere z namenom varstva otroka;
5. usposabljanje oseb, ki so vključene v izvajanje sevalne dejavnosti, obnavljanje njihovega znanja in redno preverjanje usposobljenosti iz varstva pred sevanji;
6. razvrstitev izpostavljenih delavcev v dve kategoriji glede na velikost pričakovane izpostavljenosti ter verjetnost in velikost potencialne izpostavljenosti, pri čemer bolj izpostavljeni delavci spadajo v kategorijo A, manj izpostavljeni pa v kategorijo B;
7. ustrezno zaščitno in osebno varovalno opremo in preverjanje njene učinkovitosti;
8. izvajanje nadzornih ukrepov in meritev na nadzorovanih in opazovanih območjih, vključno s predpisanimi pregledi virov sevanja, zaščitne opreme, osebne varovalne opreme, delovnih pogojev in sevalnih razmer in z osebno dozimetrijo;
9. uporabo ustrezne opreme in postopkov za meritve ter oceno izpostavljenosti izpostavljenih delavcev, posameznikov iz prebivalstva in oceno radioaktivne kontaminacije okolja;
10. preverjanje učinkovitosti in vzdrževanja opreme iz prejšnje točke in redno umerjanje merilne opreme;
11. zdravstveni nadzor izpostavljenih delavcev;

12. takojšnje obveščanje pristojnih organov v primeru preseganja mejnih doz, radioaktivne kontaminacije delovnega okolja, izgube, kraje ali nepravilne rabe vira sevanja in v primeru izrednega dogodka;
13. izvajanje predpisanih ukrepov varovanja virov sevanja;
14. izvedbo ukrepov po prenehanju uporabe vira sevanja ali prenehanju izvajanja sevalne dejavnosti;
15. načrt zaščite in reševanja ob izrednem dogodku ali navodilo za ukrepanje ob izrednem dogodku;
16. izvedbo ukrepov za sanacijo po izrednem dogodku;
17. vodenje predpisanih evidenc;
18. poročanje v skladu s predpisi.

(2) Ukrepe varstva pred sevanji iz prejšnjega odstavka, ki se nanašajo na varstvo izpostavljenih delavcev, je treba izvesti pri sevalni dejavnosti, pri kateri letna izpostavljenost delavcev lahko preseže mejne doze za posameznike iz prebivalstva iz petega odstavka 35. člena tega zakona. Ukrepi morajo biti primerni vrsti objekta ali naprave, vrsti vira sevanja ter velikosti in vrsti s tem povezanega tveganja.

(3) Ne glede na obveznosti izvajalca sevalne dejavnosti iz prvega odstavka tega člena mora izpostavljeni delavec, zunanji delavec, praktikant in študent kar najbolj sam prispevati k izvajanju ukrepov varstva pred sevanji, kot jih določa ta zakon.

(4) Ukrepe varstva pred sevanji iz prvega odstavka tega člena mora smiselno izvajati tudi letalski prevoznik za zaščito posadk svojih plovil pred kozmičnim sevanjem, kadar pričakovana izpostavljenost za posameznega člana posadke presega s predpisi določene doze za posameznika iz prebivalstva.

(5) Posamezniki, ki se ukvarjajo z nalogami, katerih izvajanje zahteva kompetence s področja varstva pred sevanji, morajo imeti ustrezno izobrazbo, usposabljanje in informacije o varstvu pred sevanji, potrebne za izvajanje svojih nalog. Usposabljanje in obveščanje je treba izvajati v rednih obdobjih in dokumentirati.

(6) Usposabljanje oseb, ki so vključene v izvajanje sevalne dejavnosti iz 5. točke prvega odstavka tega člena, lahko izvajajo osebe, ki so pridobile pooblastilo za izvajanje del pooblaščenega izvedenca varstva pred sevanji. Dodatno usposabljanje za delavce organizacijskih enot varstva pred sevanji lahko izvajajo upravljavci sevalnih in jedrskih objektov. Usposabljanje delavcev, ki delajo pod nadzorom, lahko izvajajo upravljavci sevalnih in jedrskih objektov v sodelovanju z osebami, ki so pridobile pooblastilo za izvajanje del pooblaščenega izvedenca varstva pred sevanji.

(7) Izvajalci usposabljanj iz prejšnjega odstavka vodijo in obdelujejo zbirke podatkov o opravljenih usposabljanjih in preverjanjih usposobljenosti, ki vsebujejo: osebno ime, EMŠO, datum in kraj rojstva, podatke o izobrazbi, datum in veljavnost izpita ter podatke o vsebini usposabljanja in vrsti del, za katera je delavec usposobljen. Pooblaščeni izvajalci usposabljanja poročajo navedene podatke o opravljenih usposabljanjih in izpitih organu, pristojnemu za varstvo pred sevanji, v zbirke podatkov iz 49. člena tega zakona.

(8) Izvajalec sevalne dejavnosti, ki je odgovoren za visokoaktivni vir sevanja, mora zagotoviti, da seznanitev in usposabljanje iz 4. in 5. točke prvega odstavka tega člena zajemata tudi posebne zahteve za varno ravnanje in nadzor nad tovrstnimi viri. Izvajalec sevalne

dejavnosti mora delavce v zvezi s tem pripraviti na dogodke, ki vplivajo na varstvo pred sevanjem. Pri seznanitvi in usposabljanju se morajo posebej poudariti varnostne zahteve in mogoče posledice, če se nad viri sevanja izgubi nadzor.

30. člen

(predpisi v zvezi z uporabo vira sevanja)

(1) Minister, pristojen za naravne vire, in minister, pristojen za zdravje, določita pravila ravnanja za uporabo, vzdrževanje in shranjevanje posameznih vrst virov sevanja, ukrepe sevalne varnosti, ki jih morajo izvajati uporabniki teh virov sevanja, pravila ravnanja z viri sevanja po prenehanju uporabe in prenehanju izvajanja sevalne dejavnosti, navodila za varno delo z viri sevanja, navodila za ukrepanje ob izrednem dogodku, ukrepe varovanja virov sevanja za preprečevanje izgube vira sevanja, kraje ali drugega škodljivega ravnanja, podrobnejšo vsebino vloge za vpis vira sevanja v register virov sevanja in za pridobitev dovoljenja za uporabo vira sevanja, obseg in vsebino dokumentacije iz prvega odstavka 22. člena tega zakona ter obseg in vsebino dokumentacije iz prvega odstavka 23. člena tega zakona.

(2) Minister, pristojen za zdravje, v soglasju z ministrom, pristojnim za naravne vire, podrobneje določi obveznosti delodajalca glede posebnega varstva pred sevanji za praktikante in študente, obseg, vsebine in pogoje usposabljanja, seznanjanja in preverjanja usposobljenosti oseb, ki so vključene v izvajanje sevalne dejavnosti, ter določi obliko, način in roke poročanja iz sedmega odstavka prejšnjega člena.

(3) Minister, pristojen za zdravje, v zvezi s posamezno vrsto vira sevanja, ki se uporablja pri radioloških posegih, predpiše pogoje za osebe, ki izvajajo tehnične preglede virov sevanja, pogoje za usposobljenost oseb, ki vzdržujejo, umerjajo ali opravljajo druga podobna dela na teh virih sevanja, obveznost rednega tehničnega pregledovanja in druge pogoje za uporabo teh virov.

3.2 UPRAVIČENOST

31. člen

(upravičenost sevalne dejavnosti)

Izvajalec sevalne dejavnosti mora:

1. upravičiti izvajanje vsake nove sevalne dejavnosti in dokazati, da bodo koristi zaradi izvajanja nove sevalne dejavnosti večje kot škoda za zdravje ljudi;
2. ponovno upravičiti izvajanje sevalne dejavnosti, za katero je že bilo izdano dovoljenje, če se pojavijo novi pomembni dokazi in spoznanja o njeni učinkovitosti ali posledicah za zdravje ljudi;
3. zagotoviti, da zaradi izvajanja dejavnosti doze izpostavljenih delavcev, praktikantov in študentov ter posameznikov iz prebivalstva ne presegajo predpisanih mejnih vrednosti;
4. optimizirati varstvo ljudi in okolja pred sevanji tako, da so izpostavljenosti ob upoštevanju gospodarskih in družbenih dejavnikov na kar najnižji, vendar razumno dosegljivi ravni;

5. uporabljati dozne ograde pri optimizaciji varstva pred sevanji.

32. člen

(ocena upravičenosti izvajanja sevalne dejavnosti)

(1) Vlogi za izdajo dovoljenja za:

- izvajanje nove vrste sevalne dejavnosti, kakršna še nikoli ni bila dovoljena v Republiki Sloveniji,
- uporabo nove vrste vira sevanja, katere uporaba še nikoli ni bila dovoljena v Republiki Sloveniji, ali
- izvajanje novega načina uporabe že preskušene vira sevanja, kakršen še nikoli ni bil dovoljen v Republiki Sloveniji, je treba priložiti oceno upravičenosti izvajanja sevalne dejavnosti (v nadaljnjem besedilu: ocena upravičenosti) in strokovno mnenje pooblaščenega izvedenca za varstvo pred sevanji. Za dejavnosti, ki vključujejo izpostavljenosti v zdravstvene namene in pri slikanju v nemedicinske namene, pri kateri se uporablja medicinska radiološka oprema, je treba vlogi priložiti tudi strokovno mnenje pooblaščenega izvedenca medicinske fizike.

(2) Pristojni organ lahko zahteva izdelavo ocene upravičenosti in strokovno mnenje pooblaščenega izvedenca varstva pred sevanji tudi za izdajo dovoljenja za izvajanje že uveljavljenih sevalnih dejavnosti ali uporabo že preskušanih virov sevanja, če ima nove pomembne dokaze o njihovih učinkih ali posledicah.

(3) Pri izdelavi ocene upravičenosti iz prvega in drugega odstavka tega člena je za dejavnosti, ki vsebujejo poklicno izpostavljenost in izpostavljenost prebivalcev, treba upoštevati obe vrsti izpostavljenosti.

(4) Pri izdelavi ocene upravičenosti iz prvega in drugega odstavka tega člena je treba za dejavnosti, ki vključujejo izpostavljenosti v zdravstvene namene, upoštevati izpostavljenost pacientov zaradi radioloških posegov, če je potrebno, pa tudi poklicno izpostavljenost in izpostavljenost prebivalstva. Poleg tega mora biti vsak radiološki poseg upravičen posamezno, kot je določeno v 75. členu tega zakona.

(5) Minister, pristojen za zdravje, predpiše obseg in vsebino ocene upravičenosti za primere iz prvega in drugega odstavka tega člena.

33. člen

(upravičenost dejavnosti, ki vključuje predmete splošne rabe)

(1) Proizvajalec, ki namerava proizvajati, ali uvoznik, ki namerava uvažati predmete splošne rabe, katerih predvidena uporaba lahko pomeni novo vrsto sevalne dejavnosti, mora organu, pristojnemu za jedrsko varnost predložiti vlogo za odobritev te nameravane proizvodnje ali uvoza.

(2) Vlogi iz prejšnjega odstavka je treba priložiti oceno upravičenosti dejavnosti, ki vključuje predmete splošne rabe in strokovno mnenje pooblaščenega izvedenca varstva pred sevanji ob smiselni uporabi določb prejšnjega člena.

(3) Pristojni organ na podlagi meril sprejemljivosti odloči o upravičenosti nameravane rabe predmeta splošne rabe.

(4) Pristojni organ, ki je prejel vlogo iz prvega odstavka tega člena, mora o tem obvestiti pristojne organe drugih držav članic EU. Na njihovo zahtevo jih mora obvestiti tudi o svoji odločitvi in podlagi zanjo.

(5) Prodaja ali kakršno koli razpolaganje s predmeti splošne rabe, katerih predvidena uporaba ni upravičena skladno z določbami tega člena ali ne izpolnjuje meril za izzetje priglasitve iz 16. člena tega zakona, je prepovedana.

(6) Ne glede na določbe predpisov, ki urejajo živila, obsevana z ionizirajočimi sevanji, so neupravičene tiste sevalne dejavnosti, ki vključujejo aktivacijo materiala, zaradi katere se poveča aktivnost v predmetu splošne rabe tako, da te v trenutku sprostitve v promet ni mogoče zanemariti z vidika varstva pred sevanjem. Pristojni organ lahko na podlagi meril sprejemljivosti kljub temu oceni upravičenost in dovoli tovrstno sevalno dejavnost.

(7) Vlada določi merila sprejemljivosti za upravičenost rabe predmetov splošne rabe.

(8) Minister, pristojen za naravne vire, in minister, pristojen za zdravje, podrobneje določita vsebino vloge iz prvega odstavka tega člena.

34. člen

(upravičenost izpostavljenosti zaradi nemedicinskega slikanja)

(1) Izvajalec sevalne dejavnosti, pri kateri pride do izpostavljenosti posameznikov zaradi slikanja v nemedicinske namene, mora organu, pristojnemu za varstvo pred sevanji, v vlogi za pridobitev dovoljenja za izvajanje sevalne dejavnosti priložiti oceno upravičenosti iz 32. člena tega zakona.

(2) Organ, pristojen za varstvo pred sevanji, na podlagi meril sprejemljivosti odloči o upravičenosti slikanja v nemedicinske namene.

(3) Organ, pristojen za varstvo pred sevanji, lahko odloči, da za upravičene sevalne dejavnosti iz prvega odstavka tega člena, ki se opravljajo z uporabo medicinske radiološke opreme, ni treba upoštevati zahtev, ki se nanašajo na dozne ograde iz 36. člena, in mejnih doz iz 35. člena tega zakona.

(4) Minister, pristojen za zdravje, določi merila sprejemljivosti za upravičenost slikanja v nemedicinske namene in okvirni seznam takih izpostavljenosti, ki jih je mogoče upravičiti.

3.3 MEJNE DOZE IN REFERENČNE RAVNI

35. člen

(mejne doze)

(1) Mejna efektivna doza za izpostavljene delavce je 20 mSv na leto. Pristojni organ iz prvega in drugega odstavka 18. člena tega zakona lahko v posebnih primerih ali za določene

primere izpostavljenosti dovoli višjo efektivno dozo do 50 mSv v posameznem letu, če povprečna letna doza v katerih koli petih zaporednih letih, vključno z leti, v katerih je bila mejna efektivna doza presežena, ne presega 20 mSv.

(2) Poleg omejitev efektivne doze iz prejšnjega odstavka je mejna ekvivalentna doza za izpostavljenega delavca:

- za očne leče 20 mSv na leto ali 100 mSv v katerih koli petih zaporednih letih, če je doza v posameznem letu nižja kot 50 mSv;
- za kožo 500 mSv na leto za povprečno dozo na katerem koli delu kože velikosti 1 cm^2 ne glede na celotno površino kože, ki je izpostavljena ionizirajočim sevanjem;
- za okončine 500 mSv na leto.

(3) Vsota doz, ki jo zaradi izpostavljenosti pri delu med izvajanjem sevalnih dejavnosti, zaradi izpostavljenosti radonu na delovnem mestu v skladu s 67. členom tega zakona in zaradi izpostavljenosti, ki je posledica obstoječe izpostavljenosti v skladu s 63. členom tega zakona, prejme izpostavljeni delavec, praktikant ali študent, ne sme presegati predpisanih mejnih doz iz prejšnjih dveh odstavkov.

(4) Vsote letnih izpostavljenosti, ki jih posameznik iz prebivalstva prejme iz vseh odobrenih dejavnosti, ne smejo presegati mejnih doz za izpostavljenost prebivalstva.

(5) Mejna efektivna doza za posameznike iz prebivalstva je 1 mSv na leto. Ne glede na velikost efektivne doze, ki jo prejme posameznik iz prebivalstva, je mejna ekvivalentna doza za očne leče 15 mSv na leto, za kožo pa 50 mSv na leto, pri čemer se zadnja mejna ekvivalentna doza uporablja za povprečno dozo na katerem koli delu kože velikosti 1 cm^2 ne glede na celotno površino kože, ki je izpostavljena ionizirajočim sevanjem.

(6) Predpisane mejne doze ne veljajo za izpostavljenost v zdravstvene namene.

(7) Vlada določi natančnejše definicije absorbirane, ekvivalentne in efektivne doze in način njihovega izračuna, podrobnejše zahteve glede mejnih doz za izpostavljene delavce, praktikante, študente, nosečnice, doječe ženske in posameznike iz prebivalstva, z mejnimi dozami povezane obvezne ukrepe, način izračuna in uporabo doznih ograd pri načrtovanju in optimizaciji sevalne dejavnosti iz 36. člena tega zakona, merila za razvrstitev izpostavljenih delavcev v kategoriji A ali B, doze, nad katerimi mora letalski prevoznik izvajati ukrepe varstva pred sevanji za člane posadk svojih plovil, in vrste teh ukrepov ter način določanja posebnih primerov, kadar pristojni organ lahko dovoli efektivno dozo do 50 mSv v enem letu.

(8) Minister, pristojen za zdravje, v soglasju z ministrom, pristojnim za naravne vire, določi metodologijo za ocenjevanje doz zaradi zunanjih sevanj in doz zaradi vnosa radioaktivnih snovi v telo.

36. člen

(dozne ograde)

(1) Izvajalec sevalne dejavnosti mora kot del ocene varstva pred sevanji iz 40. člena tega zakona določiti dozne ograde kot operativno orodje za optimizacijo poklicne izpostavljenosti doznih obremenitev svojih delavcev. Dozno ogrado za zunanjega delavca mora izvajalec sevalne dejavnosti določiti v sodelovanju z njegovim delodajalcem.

(2) Dozna ograda za prebivalstvo se kot del ocene varstva pred sevanji iz 40. člena tega zakona določi kot osebna doza, ki jo posameznik iz prebivalstva prejme iz načrtovane uporabe določenega vira sevanja. Pristojni organ mora zagotoviti, da so vse dozne ograde določene tako, da je vsota vseh doz, ki bi jih isti posameznik prejel pri vseh dejavnostih, za katere je izdano dovoljenje, skladna z mejno dozo iz tretjega odstavka prejšnjega člena.

(3) Pri izpostavljenosti v zdravstvene namene se dozne ograde uporabljajo le za varstvo posameznikov, ki pomagajo pri negi in oskrbi pacientov, ter prostovoljcev, ki sodelujejo v medicinskih in biomedicinskih raziskavah.

(4) Dozne ograde so določene kot učinkovite ali ekvivalentne doze posameznika v določenem obdobju.

37. člen

(referenčne ravni)

(1) Za optimizacijo varstva pred sevanji pri izpostavljenosti ob izrednih dogodkih in pri obstoječi izpostavljenosti se uporabljajo referenčne ravni.

(2) Referenčne ravni iz prejšnjega odstavka so odvisne od vrste izpostavljenosti in morajo upoštevati zahteve varstva pred sevanji in tudi druge družbene vidike.

(3) Pri optimizaciji varstva pred sevanji iz prvega odstavka tega člena se prednostno obravnavajo izpostavljenosti nad referenčnimi ravnmi, vendar se optimizacija varstva izvaja tudi pod referenčnimi ravnmi.

(4) Referenčne ravni za izpostavljenost radonu se določijo kot specifična aktivnost radona v zraku v okviru nacionalnega radonskega programa iz 73. člena tega zakona.

(5) Vlada določi referenčne ravni iz prvega odstavka tega člena ter določi primere, v katerih lahko ob izrednih dogodkih organ, pristojen za jedrsko varnost, priporoči tudi uporabo nižjih referenčnih ravni.

38. člen

(varstvo mladoletnih, nosečnic in doječih žensk)

(1) Varstvo praktikantov in študentov pred sevanji mora biti urejeno enako, kot je s tem zakonom določeno za izpostavljene delavce.

(2) Ne glede na določbe prejšnjega odstavka je osebo, mlajšo od 18 let, prepovedano razporediti na delovno mesto, na katerem bi postala izpostavljeni delavec.

(3) Ne glede na določbe prejšnjega odstavka lahko praktikanti, študenti in učenci srednjih ali poklicnih šol, ki so stari med 16 in 18 let in med študijem ali šolanjem uporabljajo vire sevanj, opravljajo dela in naloge, pri katerih so izpostavljeni sevanjem in zaradi katerih so razporejeni v kategorijo B, kot je to določeno v 6. točki prvega odstavka 29. člena tega zakona.

(4) Varstvo nerojenega otroka mora biti primerljivo z varstvom posameznikov iz prebivalstva.

(5) Takoj, ko noseča ženska, ki je izpostavljena delavka ali zunanja delavka, obvesti svojega delodajalca ali izvajalca sevalne dejavnosti o nosečnosti, ji je treba zagotoviti take pogoje, da bo ekvivalentna doza za nerojenega otroka tako nizka, kot je to razumno mogoče doseči, in da ta doza v preostalem obdobju nosečnosti ne bo presegla mejne doze za posameznika iz prebivalstva. Če pa noseča ženska ne želi delati z viri sevanj, jo je treba premestiti na delovno mesto, kjer se ne dela z viri sevanja.

(6) Takoj, ko doječa ženska, ki je izpostavljena delavka ali zunanja delavka, obvesti delodajalca ali izvajalca sevalne dejavnosti o tem, da doji otroka, jo je treba premestiti na delovno mesto, kjer ni tveganja za znaten vnos radionuklidov v telo ali za radioaktivno kontaminacijo telesa.

(7) Razporeditev po petem in šestem odstavku tega člena ne sme povzročiti noseči ali doječi ženski manj ugodnega položaja glede pogojev dela.

39. člen

(opravljanje izjemnih nalog)

(1) Ne glede na predpisane mejne doze lahko organ, pristojen za varstvo pred sevanji, za posameznega izpostavljenega delavca dovoli za opravljanje izjemnih nalog preseganje mejne doze, če gre za časovno omejeno izpostavljenost ter če se delovne naloge opravljajo na omejenem in vnaprej določenem delovnem območju ob naslednjih pogojih:

1. izpostavljeni delavec mora biti razvrščen v kategorijo A v skladu s šesto točko prvega odstavka 29. člena tega zakona ali je član posadke vesoljskega plovila;
2. izjemnih nalog ne sme opravljati praktikant, študent, nosečnica ali doječa mati, če za zadnjo obstaja možnost radioaktivne kontaminacije ali vnosa radioaktivnosti v telo;
3. izvajalec sevalne dejavnosti mora vnaprej utemeljiti tako izpostavljenost in se o njej podrobno pogovoriti z delavcem, njegovim predstavnikom, pooblaščenim izvajalcem zdravstvenega nadzora in izvedencem za varstvo pred sevanji;
4. delavec mora vnaprej dobiti informacije o tveganjih predvidene delovne naloge in o predvidenih previdnostnih ukrepih;
5. delavec se mora strinjati z izvajanjem teh nalog;
6. podatki o prejetih dozah med izvajanjem teh nalog se morajo v zbirkah podatkov o osebnih dozah izpostavljenih delavcev iz 49. člena tega zakona in v evidencah zdravstvenega varstva izpostavljenih delavcev iz 83. člena tega zakona voditi ločeno.

(2) Preseganje mejnih doz zaradi nalog iz prejšnjega odstavka tega člena ne sme biti razlog za prepoved opravljanja delavčevega običajnega dela ali za premestitve na drugo delovno mesto brez njegove privolitve.

(3) Izpostavljenost članov posadke vesoljskega plovila se obravnava kot opravljanje izjemnih nalog.

(4) Minister, pristojen za zdravje, določi pogoje za izdajo dovoljenja iz prvega odstavka tega člena in obvezne ukrepe, ki jih je treba izvesti zaradi zmanjšanja posledic čezmerne izpostavljenosti delavca.

3.4 OCENA IN ZAGOTAVLJANJE VARSTVA PRED SEVANJI

40. člen

(ocena varstva pred sevanji)

(1) Izvajalec sevalne dejavnosti mora zagotoviti izdelavo ocene varstva pred sevanji, ki mora opredeliti:

- ukrepe varstva pred sevanji;
- celotno tveganje sevalne dejavnosti, ki je vsota sevalnih tveganj za posameznike in se izraža s skupinsko efektivno dozo;
- načrt optimizacije varstva ljudi in okolja pred sevanji v vseh delovnih pogojih, vključno s poklicno izpostavljenostjo v zdravstvu.

(2) Za vir sevanja, ki ni sevalni ali jedrski objekt, mora ocena varstva pred sevanji vsebovati tudi načrt ukrepov za preprečevanje izrednih dogodkov in navodilo za ukrepanje ob izrednem dogodku.

(3) Oceno varstva pred sevanji mora izvajalec sevalne dejavnosti priložiti vlogi za registracijo ali vlogi za izdajo dovoljenja za izvajanje sevalne dejavnosti.

(4) Če ocene varstva pred sevanji ni izdelal pooblaščen izvedenec varstva pred sevanji, mora vlogi iz prejšnjega odstavka priložiti strokovno mnenje pooblaščenega izvedenca varstva pred sevanji.

(5) Če izvajalec sevalne dejavnosti upravlja sevalni ali jedrski objekt, morajo biti bistvene vsebine ocene varstva pred sevanji vključene v varnostno poročilo.

(6) Minister, pristojen za zdravje, določi podrobnejšo vsebino in obseg ocene varstva pred sevanji.

41. člen

(pregled in sprememba ocene varstva pred sevanji)

(1) Izvajalec sevalne dejavnosti mora zagotoviti pregled ocene varstva pred sevanji:

1. pred nameravanim podaljšanjem veljavnosti registracije ali dovoljenja za izvajanje sevalne dejavnosti;
2. ob spremembah sevalne dejavnosti, ki lahko znatno vplivajo na pogoje varstva pred sevanji;
3. na zahtevo pristojnega inšpektorja;
4. neposredno po vsakem izrednem dogodku;
5. po končanih sanacijskih delih za odpravo posledic izrednega dogodka.

(2) Če je treba zaradi izboljšanja varstva izpostavljenih delavcev, praktikantov in študentov pred sevanji spremeniti ali dopolniti ukrepe varstva pred sevanji ali če se je sevalna

dejavnost bistveno spremenila, mora izvajalec sevalne dejavnosti pripraviti predlog sprememb ukrepov varstva pred sevanji in v zvezi z njimi zagotoviti izdelavo spremenjene ocene varstva pred sevanji.

(3) Če spremembe ukrepov varstva pred sevanji niso potrebne, se pregled ocene varstva pred sevanji konča s poročilom o pregledu ocene varstva pred sevanji.

(4) Izvajalec sevalne dejavnosti spremenjeno oceno varstva pred sevanji ali poročilo o pregledu ocene varstva pred sevanji predloži pristojnemu organu iz 18. člena tega zakona skupaj z vlogo za:

1. registracijo ali izdajo dovoljenja za izvajanje sevalne dejavnosti,
2. spremembo registracije ali dovoljenja za izvajanje sevalne dejavnosti ali
3. podaljšanje registracije ali dovoljenja za izvajanje sevalne dejavnosti.

(5) Če spremenjene ocene varstva pred sevanji ali poročila o pregledu ocene varstva pred sevanji ni izdelal pooblaščen izvedenec varstva pred sevanji, je treba vlogi iz prejšnjega odstavka priložiti strokovno mnenje pooblaščenega izvedenca varstva pred sevanji.

(6) Izvajalec sevalne dejavnosti mora začeti uvajati spremembe ukrepov varstva pred sevanji iz drugega odstavka tega člena, ko pristojni organ iz 18. člena tega zakona v skladu s četrtem odstavkom tega člena izda dovoljenje za izvajanje sevalne dejavnosti ali dejavnost registrira.

(7) Minister, pristojen za zdravje, podrobneje določi pogoje in roke za pregled ocene varstva pred sevanji, obvezne vsebine pregledov ocene varstva pred sevanji in druge pogoje v zvezi z obveznostjo pregledovanja ocene varstva pred sevanji.

42. člen

(pooblaščen izvedenci varstva pred sevanji)

(1) Pooblaščen izvedenci varstva pred sevanji so pravne ali fizične osebe, ki imajo veljavno pooblastilo organa, pristojnega za varstvo pred sevanji.

(2) Izvajalec sevalne dejavnosti se mora posvetovati s pooblaščenimi izvedenci o vseh okoliščinah izvajanja sevalne dejavnosti, ki so pomembne z vidika varstva pred sevanji, vključno z izpolnjevanjem zahtev tega zakona glede ukrepov varstva pred sevanji za izpostavljenе delavce in prebivalce, zlasti pa o:

1. delovnih razmerah izpostavljenih delavcev,
2. obsegu izvajanja ukrepov varstva pred sevanji na opazovanih in nadzorovanih območjih in preverjanju učinkovitosti teh ukrepov,
3. rednem preverjanju uporabnosti zaščitne opreme,
4. načrtovanih ukrepih varstva pred sevanji glede uporabe nove naprave,
5. ukrepih varstva pred sevanji pred začetkom uporabe novega ali spremenjenega vira sevanja,
6. rednem preverjanju učinkovitosti zaščitne opreme in zaščitnih ukrepov,

7. izbiri merilne opreme, njenem rednem umerjanju, preverjanju njene operabilnosti in pravilne uporabe.

(3) Pooblaščen izvedenec varstva pred sevanji poda strokovno mnenje o zadevah iz prejšnjega odstavka ter v so delovanju z izvajalcem sevalne dejavnosti izdela oceno varstva pred sevanji in poročilo o pregledu ocene varstva pred sevanji ali o njiju poda strokovno mnenje.

(4) Pooblaščen izvedenci varstva pred sevanji v predpisanih rokih preverjajo delovne pogoje in sevalne razmere na nadzorovanih in opazovanih območjih ter izvajajo pregled virov sevanj in osebne varovalne opreme.

(5) Pooblaščen izvedenci varstva pred sevanji izvajajo usposabljanja iz varstva pred sevanji iz 29. in 75. člena tega zakona.

(6) Pooblaščen izvedenci varstva pred sevanji po potrebi sodelujejo s pooblaščenimi izvedenci medicinske fizike.

(7) Pooblastilo iz prvega odstavka tega člena se lahko izda pravni osebi za dela iz tretjega, četrtega in petega odstavka tega člena ter fizični osebi za dela iz tretjega odstavka tega člena. Pooblastilo se izda za največ pet let in za posamezno področje varstva pred sevanji ali za več področij varstva pred sevanji skupaj.

(8) Za obveščanje izvajalcev sevalnih dejavnosti, nadzor nad izvajanjem nalog pooblaščenih izvedencev varstva pred sevanji, izmenjavo podatkov in medsebojno priznavanje pooblastil z drugimi državami ter raziskave in statistično obdelavo podatkov organ, pristojen za varstvo pred sevanji, vodi in obdeluje evidenco pooblaščenih izvedencev varstva pred sevanji, ki obsega:

- osebno ime, strokovni naziv, rojstni datum in kontaktne podatke fizične osebe, ki je pridobila pooblastilo, področje pooblastila in oznako, datum izdaje in veljavnosti pooblastila;
- podatke o pravni osebi, ki je pridobila pooblastilo, področje in obseg pooblastila, podatke o akreditacijskih listinah, ki se nanašajo na področje pooblastila, datum izdaje in veljavnosti pooblastila ter imena, priimke in strokovne nazive strokovnjakov, odgovornih za posamezna področja.

(9) Organ, pristojen za varstvo pred sevanji, seznam fizičnih in pravnih oseb, ki so pridobile pooblastilo, objavi tako, da je dostopen javnosti. Objavijo se vsi osebni podatki iz prejšnjega odstavka, razen datuma rojstva.

(10) Pooblaščen izvedenci varstva pred sevanji morajo o svojem delu najmanj enkrat letno poročati organu, pristojnemu za varstvo pred sevanji, na njegovo zahtevo pa tudi pogosteje.

43. člen

(pridobitev pooblastila izvedenca varstva pred sevanji)

(1) Pravne ali fizične osebe pridobijo pooblastilo za izvajanje del pooblaščenega izvedenca varstva pred sevanji, če za posamezno področje varstva pred sevanji izpolnijo pogoje, ki jih predpiše minister, pristojen za zdravje, v soglasju z ministrom, pristojnim za naravne vire.

(2) Fizična oseba lahko pridobi pooblastilo izvedenca varstva pred sevanji, če izpolnjuje naslednje pogoje:

- je končala vsaj magistrski študijski program druge stopnje, ki zagotavlja znanje fizikalnih in tehničnih osnov varstva pred sevanji, ali ima raven izobrazbe, ki v skladu z zakonom ustreza tej stopnji znanja;
- ima ustrezna znanja in izkušnje ter je usposobljena s področja varstva pred sevanji;
- ima po končanem študiju najmanj pet let delovnih izkušenj na področju ionizirajočih sevanj.

(3) Pravna oseba lahko pridobi pooblastilo izvedenca varstva pred sevanji, če izpolnjuje naslednje pogoje:

- zaposluje ustrezne pooblaščenec izvedence, ki so pridobili pooblastilo kot fizične osebe;
- ima ustrezne akreditirane merilne metode;
- razpolaga z ustrezno merilno in drugo opremo in prostori;
- ima vzpostavljen sistem vodenja, ki mora ustrezati vrsti, področju in obsegu njenega dela.

(4) Organ, pristojen za varstvo pred sevanji, na podlagi mnenja komisije iz sedmega odstavka tega člena odvzame pooblastilo za izvajanje del pooblaščenega izvedenca varstva pred sevanji, če ta svoje delo opravlja nestrokovno ali če ne izpolnjuje pogojev, na podlagi katerih je bilo pooblastilo izdano. Komisija pripravi mnenje o odvzemu pooblastila po izrednem pregledu, ki ga opravi na pobudo organa, pristojnega za varstvo pred sevanji, ali pristojnega inšpektorja.

(5) Tuji izvedenec varstva pred sevanji pridobi pooblastilo za izvajanje del pooblaščenega izvedenca varstva pred sevanji, če ima po predpisih države, v kateri je registriran za opravljanje izvedeniških del varstva pred sevanji, pooblastila, pridobljena pod enakovrednimi pogoji, kot jih za pooblaščenega izvedenca varstva pred sevanji določa ta zakon.

(6) V soglasju z ministrom, pristojnim za naravne vire, minister, pristojen za zdravje, podrobneje določi:

- področja, obseg in način dela pooblaščenih izvedencev;
- pogoje glede izobrazbe, usposobljenosti in izkušenj, ki jih morajo izpolniti fizične osebe za pridobitev pooblastila izvedenca varstva pred sevanji;
- pogoje glede zaposlitve pooblaščenih izvedencev, akreditacije merilnih metod, merilne in druge opreme, ki jih morajo izpolnjevati pravne osebe za pridobitev pooblastila izvedenca varstva pred sevanji;
- način in obseg rednega in izjemnega poročanja.

(7) V soglasju z ministrom, pristojnim za naravne vire, minister, pristojen za zdravje, imenuje posebno tričlansko komisijo, ki jo sestavljajo strokovnjaki na področju varstva pred sevanji, za preverjanje izpolnjevanja pogojev za pridobitev pooblastila izvedenca varstva pred sevanji.

(nadzorovana in opazovana območja)

(1) Izvajalec sevalne dejavnosti mora zagotoviti, da so območja, na katerih se izvaja sevalna dejavnost, razdeljena na nadzorovana in opazovana območja glede na pričakovano izpostavljenost ter velikost in verjetnost potencialne izpostavljenosti delavcev.

(2) Izvajalec sevalne dejavnosti mora spremljati delovne pogoje in sevalne razmere na nadzorovanih in opazovanih območjih in zagotoviti, da se na nadzorovanih in opazovanih območjih izvajajo ukrepi varstva pred sevanji, vključno z nadzornimi meritvami. Nadzorne meritve morajo biti izbrane glede na naravo dela, vrsto sevanja in velikost tveganja.

(3) Delovne pogoje in sevalne razmere na nadzorovanih in opazovanih območjih v predpisanih obdobjih preveri neodvisni pooblaščen izvedenec varstva pred sevanji.

(4) Minister, pristojen za zdravje, in minister, pristojen za naravne vire, v zvezi z nadzorovanimi in opazovanimi območji podrobneje določita:

1. merila za razvrstitev nadzorovanih in opazovanih območij;
2. ukrepe varstva pred sevanji na nadzorovanih in opazovanih območjih, ki jih mora izvajati izvajalec sevalne dejavnosti;
3. način razmejitve in označitve nadzorovanih in opazovanih območij;
4. pisna navodila za varno delo in druge postopke na nadzorovanih in opazovanih območjih;
5. usposabljanje delavcev glede posebnih lastnosti nadzorovanih in opazovanih območij;
6. pravila glede osebne varovalne opreme, ki se uporablja na nadzorovanih in opazovanih območjih;
7. izvajanje nadzornih meritev;
8. roke in druge pogoje, v katerih mora izvajalec sevalne dejavnosti zagotoviti preverjanje delovnih pogojev in sevalnih razmer s strani neodvisnega pooblaščenega izvedenca varstva pred sevanji.

45. člen

(ugotavljanje osebne izpostavljenosti delavcev)

(1) Izvajalec sevalne dejavnosti mora zagotoviti, da se redno ugotavlja osebna izpostavljenost delavcev pri opravljanju del v okviru sevalne dejavnosti. V primeru izrednih dogodkov mora izvajalec sevalne dejavnosti zagotoviti tudi ugotavljanje osebne izpostavljenosti izvajalcev zaščitnih ukrepov in drugih izpostavljenih oseb. Izvajalec sevalne dejavnosti mora zagotoviti, da se vsi rezultati ugotavljanja izpostavljenosti hranijo in da se o njih poroča organu, pristojnemu za varstvo pred sevanji. Način ugotavljanja osebne izpostavljenosti delavcev mora biti izbran glede na naravo izpostavljenosti in vrsto sevanja. Če je v oceni varstva pred sevanji tako določeno, se lahko ugotavljanje osebne izpostavljenosti zunanjim sevanjem nadomesti s preverjanjem delovnega okolja.

(2) Ugotavljanje izpostavljenosti delavcev lahko izvajajo pravne osebe, ki pri organu, pristojnem za varstvo pred sevanji, pridobijo pooblastilo za izvajanje nalog dozimetrije.

(3) Minister, pristojen za zdravje, podrobneje predpiše pogoje, način izvajanja, obseg in pogostnost ugotavljanja osebne izpostavljenosti delavcev.

46. člen

(pooblašчени izvajalci dozimetrije)

(1) Pravna oseba pridobi pooblastilo za izvajanje nalog dozimetrije, če ima organizirano službo za dozimetrijo, ima ustrezne akreditirane merilne metode, razpolaga z ustrežno merilno in drugo opremo in prostori, ima vzpostavljen sistem vodenja, ki mora ustrezati vrsti, področju in obsegu njegovega dela, in redno zaposlene strokovnjake za dozimetrijo.

(2) Strokovnjak za dozimetrijo je lahko posameznik, ki izpolnjuje naslednje pogoje:

- je končal vsaj magistrski študijski program tehnične ali naravoslovne smeri druge stopnje ali ima raven izobrazbe, ki v skladu z zakonom ustreza tej stopnji znanja, in
- ima po končanem študiju najmanj pet let delovnih izkušenj s področja izvajanja nalog dozimetrije.

(3) Preverjanje pogojev za izvajanje nalog dozimetrije zagotavlja organ, pristojen za varstvo pred sevanji.

(4) Minister, pristojen za zdravje, določi osnove organiziranosti službe za dozimetrijo, podrobneje določi pogoje za pridobitev pooblastila iz prvega odstavka tega člena in imenuje posebno tričlansko komisijo za preverjanje izpolnjevanja teh pogojev, ki jo sestavljajo strokovnjaki na področju dozimetrije.

(5) Pooblastilo iz prvega odstavka tega člena se izda za največ pet let.

(6) Organ, pristojen za varstvo pred sevanji, na podlagi mnenja komisije iz četrtega odstavka tega člena odvzame pooblastilo pooblaščenemu izvajalcu dozimetrije, če ta svoje delo opravlja nestrokovno ali ne izpolnjuje pogojev, na podlagi katerih je bilo pooblastilo izdano. Komisija pripravi mnenje o odvzemu pooblastila po izrednem pregledu, ki ga opravi na pobudo organa, pristojnega za varstvo pred sevanji ali pristojnega inšpektorja.

47. člen

(izvajanje dozimetrije)

(1) Pooblašчени izvajalci dozimetrije ugotavljajo osebno izpostavljenost delavcev na podlagi meritev in izračunov, s katerimi se ocenijo osebne doze delavcev. Pooblašчени izvajalci dozimetrije zbirajo podatke o osebnih dozah izpostavljenih delavcev, vključenih v dozimetrijo, in vodijo o njih evidenco v sodelovanju z izvajalcem sevalne dejavnosti ali zunanjim izvajalcem.

(2) Pooblašчени izvajalci dozimetrije morajo podatke o osebnih dozah izpostavljenih delavcev pošiljati izvajalcu sevalne dejavnosti in organu, pristojnemu za varstvo pred sevanji, vključno z rezultati meritev na delovnem mestu, če so bili ti uporabljeni za oceno osebnih doz.

(3) Izvajalec sevalne dejavnosti mora zagotoviti, da se podatki o osebnih dozah izpostavljenega delavca pošljejo pooblaščenemu izvajalcu medicine dela, ki izvaja zdravstveni nadzor tega delavca, in da je izpostavljeni delavec tudi sam seznanjen o svoji prejeti dozi. Če izvajalec sevalne dejavnosti to izvaja z zunanjimi delavci, mora podatke o osebnih dozah

izpostavljenega delavca sporočiti zunanjemu izvajalcu. Podatke o osebnih dozah zunanjih delavcev sporoča pooblaščenemu izvajalcu medicine dela zunanji izvajalec.

(4) Pri izrednem dogodku ali preseganju mejnih doz mora izvajalec dozimetrije zagotoviti, da so podatki o osebnih dozah delavca v kar najkrajšem času na razpolago organu, pristojnemu za jedrsko varnost, organu, pristojnemu za varstvo pred sevanji, izvajalcu sevalne dejavnosti in pooblaščenemu izvajalcu medicine dela.

(5) Minister, pristojen za zdravje, podrobneje predpiše:

- način vrednotenja prejetih doz tudi za primere, v katerih neposredne meritve prejetih doz niso mogoče;
- način in obseg poročanja o osebnih dozah delavcev, prejetih pri izvajanju zaščitnih ukrepov in dovoljenem preseganju mejnih doz zaradi opravljanja izjemnih nalog;
- način in čas hranjenja podatkov o osebnih dozah izpostavljenih delavcev, ki ga morata zagotoviti izvajalec sevalne dejavnosti in zunanji izvajalec.

(6) Organ, pristojen za varstvo pred sevanji, vodi seznam pooblaščenih izvajalcev dozimetrije in ga objavi tako, da je dostopen javnosti.

(7) Kot del seznama pooblaščenih izvajalcev dozimetrije vodi organ, pristojen za varstvo pred sevanji, podatke o strokovnjakih, odgovornih za posamezna področja dozimetrije, ki obsegajo osebno ime in strokovni naziv. Osebni podatki odgovornih strokovnjakov se vodijo za obveščanje izvajalcev sevalnih dejavnosti, nadzor nad izvajanjem ugotavljanja osebne izpostavljenosti, izmenjavo podatkov in medsebojno priznavanje pooblastil z drugimi državami.

48. člen

(podatki o izpostavljenosti delavcev)

(1) Podatki o osebnih dozah izpostavljenih delavcev se lahko samo na podlagi pisne privolitve izpostavljenega delavca pošljejo pooblaščenemu izvajalcu medicine dela, pooblaščenemu izvedencu varstva pred sevanji in v centralno evidenco osebnih doz iz 49. člena tega zakona.

(2) Pisno izjavo izpostavljenega delavca o tem, da dovoli pošiljanje podatkov o svojih osebnih dozah v nadaljnjo uporabo v skladu z določbami tega zakona, zagotovi izvajalec sevalne dejavnosti.

(3) Če izpostavljeni delavec, praktikant ali študent ne privoli v podpis izjave iz prejšnjega odstavka, ne sme biti razporejen na delovno mesto, na katerem je izpostavljen sevanju.

49. člen

(zbirke podatkov o osebnih dozah izpostavljenih delavcev)

(1) Zaradi izvajanja nadzora osebne izpostavljenosti, ukrepov optimizacije varstva pred sevanji in ocenjevanja upravičenosti posameznih sevalnih dejavnosti, izvajanja inšpekcijskega nadzora nad izvajanjem sevalnih dejavnosti in upoštevanja predpisanih mejnih

doz ter v znanstvenoraziskovalne namene in za statistično obdelavo se za izpostavljene delavce, ki so vključeni v izvajanje sevalne dejavnosti, vzpostavijo in vodijo zbirke podatkov o osebnih dozah.

(2) Zbirke podatkov o osebnih dozah izpostavljenih delavcev upravljajo:

1. pooblaščen izvajalci dozimetrije za delavce, za katere izvajajo dozimetrijo;
2. izvajalci sevalne dejavnosti za svoje in zunanje delavce;
3. zunanji izvajalci za svoje delavce ali študente, ki so v okviru izobraževanja izpostavljeni sevanjem;
4. pooblaščen izvajalci medicine dela za izpostavljene delavce, za katere opravljajo zdravstveni nadzor;
5. organ, pristojen za varstvo pred sevanji, za vse osebe, ki so vključene v izvajanje sevalnih dejavnosti (centralna evidenca osebnih doz).

(3) Pooblaščen izvajalci dozimetrije morajo v predpisanih rokih poslati podatke o osebnih dozah izpostavljenih delavcev v centralno evidenco osebnih doz, ki jo vodi organ, pristojen za varstvo pred sevanji.

(4) Zbirke podatkov o osebnih dozah izpostavljenih delavcev vsebujejo naslednje podatke:

1. osebno ime delavca,
2. EMŠO in kraj rojstva ali rojstni datum, kraj rojstva, spol in državljanstvo,
3. poklic in izobrazbo,
4. naziv, sedež in matična številka izvajalca sevalne dejavnosti,
5. naziv, sedež in matična številka zunanjega izvajalca,
6. delovno mesto, opis delovnega mesta ter začetek in konec dela v okviru sevalne dejavnosti,
7. podatke o opravljenem usposabljanju in izpitu iz varstva pred sevanji,
8. podatke o oceni zdravstvene delazmožnosti,
9. ocenjeno mesečno dozo, skupno dozo, način meritve ter podatke o prejetih dozah ob izrednih dogodkih, izvajanju zaščitnih ukrepov in dovoljenem preseganju mejnih doz zaradi opravljanja izjemnih nalog.

(5) Podatki o osebnih dozah izpostavljenega delavca se hranijo, dokler delavec ne dopolni 75 let ali bi to starost dopolnil, vendar ne manj kot 30 let po prenehanju opravljanja del izpostavljenega delavca.

(6) Dostop do podatkov o osebnih dozah iz centralne evidence osebnih doz imajo:

- delavec – do svojih osebnih doz;
- delodajalec – do osebnih doz svojih delavcev in osebnih doz delavcev zunanjega izvajalca sevalne dejavnosti, ki zanj opravlja dejavnosti, ki vključujejo izpostavljenosti sevanjem;

- pooblaščen izvajalec medicine dela – do osebnih doz izpostavljenih delavcev, za katere izvaja zdravstveni nadzor;
- osebni zdravnik izpostavljenega delavca – do osebnih doz svojih pacientov.

(7) Osebe iz prejšnjega odstavka lahko dostopajo tudi do vseh podatkov, ki so bili uporabljeni za oceno doze, ali podatkov o okoliščinah izpostavljenosti.

(8) Pooblaščen izvedenci varstva pred sevanji lahko na podlagi pisne vloge pri organu, pristojnem za varstvo pred sevanji, pridobijo zbirne podatke iz centralne evidence osebnih doz, ki ne vsebujejo osebnih podatkov, če teh podatkov niso mogli pridobiti pri delodajalcu.

(9) Organ, pristojen za varstvo pred sevanji, mesečno pošilja podatke o dozah delavcev v dejavnostih zunaj zdravstva in veterine organu, pristojnemu za jedrsko varnost. Poročilo vsebuje podatke o prejeti dozi, podjetju zaposlitve, podjetju, v katerem je delavec prejel dozo, in delovnem mestu, vendar brez osebnih podatkov.

(10) Če je izmerjena efektivna doza presegla 1,6 mSv, in to preseganje ni bilo načrtovano ali predvideno, organ, pristojen za varstvo pred sevanji, nemudoma pošlje podatke o prejeti dozi, delovnem mestu in okoliščinah izpostavljenosti, vendar brez osebnih podatkov delavca, organu, pristojnemu za jedrsko varnost, če je ta pristojen glede na določbe 18. člena tega zakona.

(11) Za upoštevanje predpisanih mejnih doz in zdravstveni nadzor izpostavljenih delavcev organ, pristojen za varstvo pred sevanji, izmenjuje ustrezne podatke o dozah delavcev s pristojnimi organi drugih držav v skladu z zakonom, ki ureja varstvo osebnih podatkov.

(12) Minister, pristojen za zdravje, podrobneje določi način upravljanja podatkov o osebnih dozah, roke za pošiljanje podatkov v centralno evidenco osebnih doz ter obveznosti in način pošiljanja podatkov iz centralne evidence osebnih doz organu, pristojnemu za jedrsko varnost, izvajalcem sevalne dejavnosti, zunanjim izvajalcem, izpostavljenim delavcem, pooblaščenemu izvajalcu medicine dela in pooblaščenemu izvedencu varstva pred sevanji.

50. člen

(osebna sevalna izkaznica)

(1) Organ, pristojen za varstvo pred sevanji, izda osebno sevalno izkaznico delavcem, ki so zaposleni pri delodajalcu v Republiki Sloveniji in v tujini kot zunanji delavci opravljajo dela, pri katerih so izpostavljeni ionizirajočim sevanjem. Osebna sevalna izkaznica je osebni neprenosljiv dokument.

(2) Osebna sevalna izkaznica vsebuje podatke iz četrtega odstavka prejšnjega člena in vanjo se vpisujejo doze sevanj, ki jih je prejel delavec, ter podatki o opravljenih zdravstvenih pregledih in opravljenih usposabljanjih iz varstva pred sevanji.

(3) Delodajalec, pri katerem je delavec zaposlen, mora zagotoviti, da se v osebno sevalno izkaznico sproti vpisujejo vsi podatki iz prejšnjega člena.

(4) Delodajalec, pri katerem je delavec zaposlen, je dolžan sporočiti organu, pristojnemu za varstvo pred sevanji, v centralno evidenco osebnih doz iz četrte točke drugega odstavka prejšnjega člena doze, ki jih je delavec prejel v tujini, v mesecu dni od takrat, ko se je delavec vrnil iz tujine, ali od takrat, ko je izvedel za dozo, prejeta v tujini.

(5) Minister, pristojen za zdravje, podrobneje predpiše obliko in vsebino osebne sevalne izkaznice, način izdaje te in vpisovanja podatkov vanjo ter obveznosti delodajalca glede sporočanja teh podatkov organu, pristojnemu za varstvo pred sevanji.

51. člen

(organizacijska enota varstva pred sevanji)

(1) Izvajalec sevalne dejavnosti, ki upravlja jedrski ali sevalni objekt, mora za izvajanje in načrtovanje ukrepov varstva pred sevanji zagotoviti delovanje posebne organizacijske enote za varstvo pred sevanji, ki je odgovorna za izvajanje ukrepov varstva pred sevanji.

(2) Organizacijska enota za varstvo pred sevanji mora delovati ločeno od drugih organizacijskih enot ter imeti na razpolago sredstva in opremo za izvajanje svojih nalog.

(3) Več izvajalcev sevalne dejavnosti iz prvega odstavka tega člena lahko ustanovi za opravljanje nalog varstva pred sevanji skupno organizacijsko enoto za varstvo pred sevanji.

(4) Minister, pristojen za zdravje, v soglasju z ministrom, pristojnim za naravne vire, predpiše organizacijsko zasnovo enote varstva pred sevanji v objektih iz prvega odstavka tega člena ter obseg in vsebino njenega dela.

52. člen

(odgovorna oseba za varstvo pred sevanji)

(1) Izvajalec sevalne dejavnosti, ki ne upravlja sevalnega ali jedrskega objekta, mora določiti odgovorno osebo za varstvo pred sevanji.

(2) Odgovorna oseba za varstvo pred sevanji skrbi za izvajanje in načrtovanje ukrepov varstva pred sevanji ter varovanje virov sevanja in sodeluje s pristojnimi organi v zadevah varstva pred sevanji.

(3) Ne glede na določbe prvega odstavka tega člena je varovanje virov sevanja v ministrstvu, pristojnem za obrambo, v pristojnosti Vojaške policije.

(4) Izvajalec sevalne dejavnosti mora odgovorni osebi za varstvo pred sevanji zagotoviti strokovno samostojnost pri delu in ustrezne delovne razmere. Odgovorna oseba za varstvo pred sevanji odgovarja neposredno vodstvu izvajalca sevalne dejavnosti.

(5) Zunanji izvajalec iz 54. člena tega zakona mora za svojega delavca določiti svojo odgovorno osebo za varstvo pred sevanji ali pa se z izvajalcem sevalne dejavnosti, pri katerem dela zunanji delavec, dogovori, da dejavnosti iz drugega odstavka tega člena tudi za zunanjega delavca prevzame odgovorna oseba izvajalca sevalne dejavnosti.

(6) Izvajalec sevalne dejavnosti mora v postopku pridobivanja dovoljenja za izvajanje sevalne dejavnosti in ob vsaki spremembi odgovorne osebe za varstvo pred sevanji sporočiti organu iz 18. člena tega zakona, koga je imenoval za odgovorno osebo za varstvo pred sevanji in kakšna so njegova pooblastila.

53. člen

(usposobljenost izvajalcev varstva pred sevanji)

(1) Delavci, ki opravljajo naloge varstva pred sevanji v organizacijski enoti varstva pred sevanji, so posamezniki, ki so končali vsaj visokošolski ali univerzitetni študijski program naravoslovne ali tehnične smeri prve stopnje ali imajo raven izobrazbe, ki v skladu z zakonom ustreza tej stopnji znanja, in imajo opravljen izpit za izvajanje nalog varstva pred sevanji.

(2) Vodja organizacijske enote varstva pred sevanji v jedrskih reaktorjih in jedrskih elektrarnah je lahko posameznik, ki je končal vsaj magistrski študijski program fizikalne smeri druge stopnje ali ima raven izobrazbe, ki v skladu z zakonom ustreza tej stopnji znanja, ima opravljen izpit za izvajanje nalog varstva pred sevanji in najmanj pet let delovnih izkušenj pri opravljanju nalog v zvezi z varstvom pred sevanji.

(3) Ne glede na določbe prejšnjega odstavka je lahko vodja organizacijske enote varstva pred sevanji v drugih jedrskih in sevalnih objektih posameznik, ki je končal vsaj magistrski študijski program naravoslovne ali tehnične smeri druge stopnje ali ima raven izobrazbe, ki v skladu z zakonom ustreza tej stopnji znanja, ima opravljen izpit za izvajanje nalog varstva pred sevanji in najmanj tri leta delovnih izkušenj pri opravljanju nalog v zvezi z varstvom pred sevanji.

(4) Odgovorne osebe za varstvo pred sevanji so posamezniki z ustrezno izobrazbo, ki jim zagotavlja znanja, potrebna za opravljanje nalog varstva pred sevanji, in z opravljenim izpitom za izvajanje nalog varstva pred sevanji.

(5) Stroške izvajanja izpitov iz tega člena krije delodajalec.

(6) Minister, pristojen za zdravje, v soglasju z ministrom, pristojnim za naravne vire, podrobneje predpiše izobrazbo, ki jo morajo imeti odgovorne osebe za varstvo pred sevanji, programe usposabljanj, preverjanja usposobljenosti za opravljanje nalog varstva pred sevanji in evidence o opravljenih preverjanjih.

54. člen

(varstvo delavcev zunanjega izvajalca)

(1) Izvajalec sevalne dejavnosti, pri katerem delajo delavci zunanjega izvajalca, je neposredno ali s pogodbenim razmerjem z zunanjim izvajalcem odgovoren za varstvo zunanjih delavcev pred sevanji v obsegu, ki je neposredno povezan z značilnostmi njihove dejavnosti pri izvajalcu sevalne dejavnosti.

(2) Izvajalec sevalne dejavnosti mora v sodelovanju z zunanjim izvajalcem zagotoviti, da je varstvo pred sevanji za zunanje delavce urejeno enako kot za delavce, ki so zaposleni pri izvajalcu sevalne dejavnosti, vključno s tem, da:

- so dejavnosti, ki jih izvajajo zunanji delavci, upravičene z vidika varstva pred sevanji po načelih tega zakona;
- se optimizira izpostavljenost zunanjih delavcev, vključno z vzpostavitvijo doznih ograd in referenčnih ravni, in da zanje niso presežene mejne doze;
- se za zunanje delavce upoštevajo omejitve za noseče in doječe ženske ter praktikante in študente;
- se v oceni varstva pred sevanji upoštevajo vidiki varstva pred sevanji, ki so povezani z naravo in vrsto dela, ki ga opravljajo zunanji delavci.

(3) Izvajalec sevalne dejavnosti mora:

1. preveriti, ali je bil zunanji delavec zdravstveno pregledan in ali izpolnjuje posebne zdravstvene zahteve v zvezi z delom, na katero je razporejen;
2. preveriti, ali je zunanji delavec razvrščen v ustrezno kategorijo glede na naravo dela in velikost pričakovane izpostavljenosti ter verjetnost in velikost potencialne izpostavljenosti;
3. zagotoviti, da so zunanji delavci primerno usposobljeni in seznanjeni z ukrepi varstva pred sevanji glede na dela, ki jih opravljajo, podobno kot zaposleni pri izvajalcu sevalne dejavnosti;
4. zagotoviti, da zunanji delavci uporabljajo ustrezno osebno varovalno opremo;
5. zagotoviti, da se za zunanje delavce ugotavlja osebna izpostavljenost sevanjem glede na naravo izpostavljenosti in vrsto sevanja in da se podatki o njihovih osebnih dozah sporočajo organu, pristojnemu za varstvo pred sevanji, v centralno evidenco osebnih doz in zunanjemu izvajalcu.

(4) Zunanji izvajalec mora sam ali prek pogodbe z izvajalcem sevalne dejavnosti zagotoviti:

- da so zunanji delavci seznanjeni in usposobljeni v skladu z določbami 4. in 5. točke prvega odstavka 29. člena tega zakona;
- da imajo zunanji delavci zdravstveni nadzor v obsegu, določenem v poglavju 3.5 tega zakona, in da se njihove osebne doze sporočajo pooblaščenemu izvajalcu medicine dela;
- da se za zunanje delavce ugotavlja osebna izpostavljenost sevanjem;
- izdelavo ocene varstva pred sevanji za dejavnosti, ki vključujejo zunanje delavce.

(5) Zunanji izvajalec mora upravljavcu objekta ali izvajalcu sevalne dejavnosti pred začetkom del v nadzorovanem območju poslati podatke, določene v četrtem odstavku 49. člena tega zakona ter podatke o prejetih dozah sevanja v tekočem koledarskem letu in v zadnjih petih koledarskih letih.

(6) Izvajalec sevalne dejavnosti ne sme začeti del z izpostavljenimi delavci zunanjega izvajalca, če mu ta ni poslal podatkov iz prejšnjega odstavka ali če je iz poslanih podatkov razvidno, da delavci zunanjega izvajalca po določbah tega zakona ne morejo opravljati del v okviru izvajanja sevalne dejavnosti.

55. člen

(razporeditev delavca in ugovor na razporeditev)

(1) Delavec ne sme biti razporejen na delo v nadzorovanem območju, če zanj ni zagotovljeno ugotavljanje osebne izpostavljenosti pri pooblaščenem izvajalcu dozimetrije.

(2) Če organizacijska enota varstva pred sevanji ali odgovorna oseba za varstvo pred sevanji, delavec ali pooblaščen izvajalec medicine dela meni, da pri razporeditvi delavca na delovno mesto, kjer je izpostavljen sevanjem, niso bili upoštevani ukrepi varstva pred sevanji, lahko podajo ugovor na razporeditev.

(3) Ugovor iz prejšnjega odstavka je treba podati organu, pristojnemu za varstvo pred sevanji, v osmih dneh po razporeditvi delavca.

(4) O ugovoru na razporeditev delavca odloči organ, pristojen za varstvo pred sevanji, na podlagi mnenja komisije, ki jo za pripravo strokovnega mnenja za reševanje ugovorov imenuje minister, pristojen za zdravje.

3.5 ZDRAVSTVENI NADZOR IZPOSTAVLJENIH DELAVCEV

56. člen

(zdravstveni nadzor izpostavljenih delavcev)

(1) Zdravstveni nadzor izpostavljenih delavcev, praktikantov in študentov temelji na načelih, ki veljajo za medicino dela na splošno.

(2) Zdravstveni nadzor izpostavljenih delavcev, praktikantov in študentov opravljajo pooblaščen izvajalci medicine dela, ki so pridobili pooblastilo ministra, pristojnega za zdravje.

(3) Delavec ne sme biti razporejen na delovno mesto izpostavljenega delavca, če po ugotovitvah zdravstvenega nadzora ni zmožen za to delovno mesto.

(4) Zdravstveni nadzor izpostavljenih delavcev in praktikantov mora v celotnem predpisanem obsegu zagotoviti delodajalec, za študente pa izvajalec izobraževanja.

(5) Izvajalec sevalne dejavnosti mora pooblaščenemu izvajalcu medicine dela na njegovo zahtevo poslati vse podatke v zvezi z delom, ki ga delavec opravlja v okviru sevalne dejavnosti.

(6) Če je bil zdravstveni nadzor delavca opravljen v tujini, lahko pristojni organ pri izdaji dovoljenja za izvajanje sevalne dejavnosti iz 18. člena tega zakona tak zdravstveni nadzor šteje za enakovreden zdravstvenemu nadzoru po tem zakonu, če so zahteve glede zdravstvenega nadzora izpostavljenih delavcev v tuji državi, kjer je bil opravljen zdravstveni nadzor, primerljive z zahtevami tega zakona.

(7) Izredni zdravstveni nadzor izpostavljenih delavcev je treba zagotoviti vsakokrat, ko je bila presežena ena od predpisanih mejnih doz ali obstaja sum, da je bila ta presežena, ali na zahtevo organa, pristojnega za varstvo pred sevanji, če ta oceni, da je prišlo do čezmerne izpostavljenosti.

(8) Minister, pristojen za zdravje, določi obseg zdravstvenega nadzora izpostavljenih delavcev, praktikantov in študentov, merila za določitev posebnega zdravstvenega nadzora, dekontaminacije in nadaljnjega zdravljenja izpostavljenih delavcev, praktikantov in študentov v primerih preseganja mejnih doz in pogoje, ki jih morajo izpolnjevati pooblaščen izvajalci medicine dela.

57. člen

(zdravstveni nadzor po prenehanju dela)

(1) Zdravstveni nadzor po prenehanju dela izpostavljenega delavca odredi organ, pristojen za varstvo pred sevanji, na podlagi pobude pooblaščenega izvajalca medicine dela, izvajanje tega nadzora pa mora zagotoviti delodajalec, pri katerem je bil delavec izpostavljen sevanjem.

(2) Minister, pristojen za zdravje, določi merila, na podlagi katerih lahko pooblaščen izvajalec medicine dela uveljavi zdravstveni nadzor po prenehanju dela izpostavljenega delavca v obliki nadaljnjih pregledov, ukrepov dekontaminacije ali drugih ukrepov zdravstvenega varstva.

58. člen

(evidence zdravstvenega varstva izpostavljenih delavcev)

(1) Pooblaščen izvajalci medicine dela vodijo in dopolnjujejo evidence zdravstvenega varstva izpostavljenega delavca, kot je določeno za osnovno dokumentacijo v skladu z zakonom, ki ureja zbirke podatkov s področja zdravstvenega varstva, dokler delavec opravlja dela izpostavljenega delavca, hranijo pa se, dokler izpostavljeni delavec ne dopolni 75 let ali bi to starost dopolnil, vendar ne manj kot 30 let po prenehanju opravljanja del izpostavljenega delavca, ki so povezana s sevalno dejavnostjo.

(2) Evidence zdravstvenega varstva izpostavljenih delavcev morajo poleg podatkov, predpisanih za osnovno zdravstveno dokumentacijo, vsebovati tudi:

1. podatke o vrsti opravljanja del v okviru sevalne dejavnosti;
2. podatke iz izjave o varnosti z oceno tveganja za delavčevo delovno mesto glede na območje in kategorijo delavca, ki se upoštevajo pri oceni izpolnjevanja posebnih zdravstvenih zahtev za določeno delo v delovnem okolju;
3. rezultate zdravstvenih pregledov pred zaposlitvijo ali razporeditvijo med izpostavljene delavce in rezultate rednih zdravstvenih pregledov;
4. oceno izpolnjevanja posebnih zdravstvenih zahtev za določeno delo v delovnem okolju;
5. podatke o prejetih osebnih dozah in
6. predlagane ukrepe za varovanje zdravja pri delu.

(3) Pooblaščen izvajalci medicine dela sporočajo podatke o izpolnjevanju posebnih zdravstvenih zahtev organu, pristojnemu za varstvo pred sevanji. Podatki morajo vsebovati osebno ime, EMŠO, datum zdravstvenega pregleda, veljavnost zdravstvenega pregleda in oceno izpolnjevanja posebnih zdravstvenih zahtev.

(4) Minister, pristojen za zdravje, določi obliko, način in roke sporočanja iz prejšnjega odstavka.

59. člen

(zahteva za presojo ocene zdravstvene delazmožnosti in odrejenih ukrepov zdravstvenega nadzora)

(1) Izpostavljeni delavec in delodajalec lahko podata zahtevo za presojo ocene zdravstvene delazmožnosti, ki jo je za izpostavljenega delavca izdelal pooblaščen izvajalec medicine dela.

(2) Osebi iz prejšnjega odstavka lahko podata zahtevo za presojo odreditve posebnih zdravstvenih pregledov zaradi preseganja mejnih doz, ki jih je za izpostavljenega delavca odredil pooblaščen izvajalec medicine dela.

(3) Zahteva za presojo iz prejšnjih odstavkov se uveljavlja v skladu s predpisi na področju preventivnih zdravstvenih pregledov delavcev.

60. člen

(zdravstveni nadzor v primeru izrednega dogodka)

(1) Zdravstveni nadzor izvajalcev zaščitnih ukrepov in prebivalstva v primeru izrednega dogodka zagotavlja država.

(2) Vlada določi nosilce izvajanja ukrepov zdravstvenega nadzora in obseg sredstev za izvedbo ukrepov zdravstvenega nadzora, obveznosti za izvajalce sevalne dejavnosti v zvezi s financiranjem zdravstvenega nadzora v primeru izrednih dogodkov in druge pogoje, pomembne za učinkovitost izvedbe ukrepov zdravstvenega nadzora.

3.5.1 Varstvo pred sevanji zaradi izpostavljenosti naravnim virom sevanja in v primerih obstoječe izpostavljenosti

61. člen

(izpostavljenost letalskih posadk)

(1) Če člani letalskih in vesoljskih posadk prejmejo letne efektivne doze zaradi kozmičnega sevanja, ki so večje kot 6 mSv, organ, pristojen za varstvo pred sevanji, odredi izvajalcu poletov izvajanje ukrepov varstva pred sevanji za izpostavljene delavce, pri čemer se smiselno upoštevajo določbe tega zakona, ki se nanašajo na varstvo izpostavljenih delavcev pri izvajanju sevalnih dejavnosti.

(2) Če člani letalskih in vesoljskih posadk prejmejo letne efektivne doze zaradi kozmičnega sevanja, ki so večje kot 1 mSv, mora izvajalec poletov oceniti individualno izpostavljenost svojih posadk in to upoštevati pri organizaciji dela, seznaniti delavce z njihovo individualno dozo in tveganjem za zdravje, v primeru nosečih delavk pa upoštevati določbe četrtega in petega odstavka 38. člena tega zakona.

62. člen

(izpostavljenost zaradi naravnih virov sevanja)

Organ, pristojen za varstvo pred sevanji, in organ, pristojen za jedrsko varnost, zagotavljata prepoznavanje in oceno izpostavljenosti naravnim virom sevanja in obstoječih izpostavljenosti, ki jih ni mogoče zanemariti z vidika varstva pred sevanjem.

63. člen

(obstoječa izpostavljenost zaradi radioaktivne kontaminacije in izpostavljenost zaradi izvajanja dejavnosti)

(1) Organ, pristojen za jedrsko varnost, s sistematičnim pregledovanjem in izvajanjem meritev hitrosti doz ali drugih ustreznih količin zagotavlja:

1. prepoznavanje izpostavljenosti, ki so posledica radioaktivne kontaminacije območij zaradi preostalega radioaktivnega materiala zaradi:
 - preteklih dejavnosti, ki niso bile predmet nadzora po tem zakonu;
 - posledic izrednega dogodka po tem, ko je bilo končano ukrepanje ob izrednem dogodku po zakonodaji o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami;
 - ostankov iz preteklih dejavnosti, za katere pravna oseba ni več pravno odgovorna;
 - izpostavljenosti proizvodom, razen hrani, krmi za živali in pitni vodi, ki vsebujejo radionuklide iz kontaminiranih območij, določenih v prejšnjih alinejah tega odstavka, ali naravno prisotne radionuklide;
2. prepoznavanje dejavnosti z materiali, ki vsebujejo naravno prisotne radionuklide.

(2) Meritve iz prejšnjega odstavka izvaja pooblaščen izvedenec varstva pred sevanji.

(3) Vlada sprejme strategijo upravljanja povečanih izpostavljenosti iz prvega odstavka tega člena, ki vključuje tudi program sistematičnega pregledovanja delovnega in bivalnega okolja za območja in dejavnosti iz prvega odstavka in ozaveščanja prebivalstva o pomenu ukrepov zmanjšanja izpostavljenosti v primerih iz prvega odstavka. Podrobneje določi tudi tiste dejavnosti in vrste obstoječih izpostavljenosti iz prvega odstavka tega člena, pri katerih je verjetnost izpostavljenosti večja. Pri tem upošteva tveganja in učinkovitost zaščitnih ukrepov. Pri pripravi in izvedbi strategije morajo sodelovati tudi vsi vpleteni deležniki.

(4) Pregled delovnega in bivalnega okolja in pripravo ocene prejetih doz lahko delodajalcu ali upravljavcu objektov in naprav odredi tudi pristojni organ, če je verjetno, da bodo doze za posameznike presegle mejne doze za posameznika iz prebivalstva, ali če je to potrebno za zavarovanje zdravja ljudi.

64. člen

(ukrepi za zmanjšanje izpostavljenosti zaradi gradbenih materialov)

(1) Vlada določi referenčno raven za gradbene materiale, seznam vrst gradbenih materialov, zaradi katerih je lahko presežena referenčna raven za gradbene materiale, in metodologijo za odločanje o primernosti uporabe teh gradbenih materialov.

(2) Pred prosto prodajo gradbenega materiala iz prejšnjega odstavka je treba z meritvami določiti specifične aktivnosti naravnih radionuklidov v tem materialu in primernost tega materiala za uporabo, določeno v skladu z metodologijo iz prejšnjega odstavka.

(3) Meritve in oceno primernosti iz prejšnjega odstavka lahko izvede pooblaščen izvedenec za varstvo pred sevanji.

(4) Če meritve in ocena primernosti iz prejšnjega odstavka pokažejo, da bi lahko bila presežena referenčna raven iz prvega odstavka tega člena, lahko organ, pristojen za jedrsko varnost, določi ustrezne ukrepe za zmanjšanje obsevanosti ljudi pri uporabi takega materiala in pod določenimi pogoji dovoli njegovo uporabo.

65. člen

(ukrepi za zmanjšanje izpostavljenosti delavcev in posameznikov iz prebivalstva)

(1) Če se na podlagi pregledovanj iz 63. člena tega zakona ugotovi, da izpostavljenost posameznikov zaradi naravnih ali drugih virov sevanja presega vrednosti mejnih doz za posameznika iz prebivalstva, pristojni organ odredi delodajalcu ali upravljavcu objektov in naprav izvedbo ukrepov za zmanjšanje izpostavljenosti delavcev in posameznikov iz prebivalstva in izvajanje ukrepov varstva izpostavljenih delavcev tako, da od njega zahteva prigrasitev sevalne dejavnosti v skladu s 17. členom tega zakona.

(2) Pristojni organ lahko zahteva prigrasitev iz prejšnjega odstavka tudi, če so izpolnjena merila za izvzetje iz osmega odstavka 16. člena tega zakona, vendar lahko povečana izpostavljenost zaradi prisotnosti naravnih radionuklidov v vodi tako vpliva na vodovode s pitno vodo ali na katero drugo prenosno pot, da bi bilo treba ta vpliv obravnavati z vidika varstva pred sevanji.

(3) Pristojni organ se lahko na podlagi presoje upravičenosti ob smiselni uporabi določb 31. člena tega zakona odloči, da zaščitni ali ureditveni sanacijski ukrepi niso potrebni, ker koristi njihove izvedbe ne bi odtehtale slabosti, ki jih prinaša obravnavana izpostavljenost.

66. člen

(izpostavljenost radonu)

(1) Organ, pristojen za varstvo pred sevanji, s sistematičnim pregledovanjem in izvajanjem meritev radona, hitrosti doz in drugih ustreznih količin zagotavlja prepoznavanje:

- izpostavljenosti zaradi radona v stavbah, namenjenih izvajanju vzgojno-varstvenega, izobraževalnega, kulturnega ali zdravstvenega programa;
- izpostavljenosti zaradi radona v bivalnih prostorih, ki so v kleti ali pritličju, ali drugih prostorih, kjer je mogoče pričakovati, da povprečne letne koncentracije radona presegajo referenčne ravni;
- zunanje izpostavljenosti v zaprtih prostorih že obstoječih stavb zaradi uporabljenih gradbenih materialov;
- izpostavljenosti zaradi radona v primerih, kjer je mogoče pričakovati višje koncentracije radona, kot na primer v toplicah, jamah, rudnikih in drugih mestih pod zemljo.

(2) Meritve iz prejšnjega odstavka izvajajo pooblaščen izvajalci meritev radona.

67. člen

(meritve radona na delovnih mestih)

(1) Delodajalec na območju z več radona mora v treh letih po razglasitvi območij z več radona zagotoviti meritve radona na delovnih mestih v pritličnih ali kletnih prostorih. Delodajalec mora zagotoviti meritve vsakič, ko se razmere, ki vplivajo na koncentracijo radona, bistveno spremenijo (na primer večji gradbeni posegi).

(2) Delodajalec mora zagotoviti meritve radona na delovnih mestih na območju celotne Republike Slovenije na lokacijah, kjer je mogoče pričakovati povišane koncentracije radona, na primer v toplicah, kopališčih in ob drugih vodnih virih radona, v jamah, rudnikih in na drugih deloviščih pod zemljo.

(3) Meritve radona iz prejšnjih dveh odstavkov izvajajo pooblaščen izvajalci meritev radona.

(4) Delodajalcu ni treba zagotoviti meritev radona iz prvih dveh odstavkov tega člena, če je meritve tega delovnega mesta že opravil nekdanji lastnik, najemnik prostorov ali kdo drug in se razmere, ki vplivajo na koncentracijo radona, niso bistveno spremenile.

68. člen

(ukrepi v primeru povišanih koncentracij radona)

(1) Če se na podlagi sistematičnega pregledovanja iz 66. člena tega zakona ali na podlagi meritev radona na delovnih mestih iz prejšnjega člena ugotovi, da povprečne letne koncentracije radona presegajo referenčne ravni, je treba oceniti izpostavljenosti delavcev ali prebivalcev.

(2) Izpostavljenost iz prejšnjega odstavka oceni pooblaščen izvajalec meritev radona, izdelavo ocene pa zagotovi zavezanec za zagotavljanje meritev iz prejšnjih dveh členov tega zakona.

(3) Ocena izpostavljenosti delavcev se vključi v izjavo o varnosti z oceno tveganja skladno s predpisi na področju varnosti in zdravja pri delu.

(4) Če ocena izpostavljenosti iz prvega odstavka tega člena pokaže, da lahko ljudje v javnih stavbah ali delavci na delovnih mestih zaradi izpostavljenosti radonu prejmejo letno efektivno dozo, večjo kot 6 mSv, je treba izvesti ukrepe za zmanjšanje izpostavljenosti, kot so prezračevanje prostorov, premestitev ljudi v druge prostore, prenehanje uporabe prostorov in gradbeni posegi, če se oceni, da bodo gradbeni posegi zadostno prispevali k zmanjšanju izpostavljenosti, primerljivih rezultatov pa ni mogoče doseči z drugimi preprostejšimi ukrepi. Ukrep za zmanjšanje izpostavljenosti delavcev je lahko tudi reorganizacija delovnih nalog in delovnega časa.

(5) Če ocena izpostavljenosti iz prvega odstavka tega člena pokaže, da kljub preseženim ravnam za povprečno letno koncentracijo radona ljudje v javnih stavbah ali delavci na delovnih mestih prejmejo letno efektivno dozo, nižjo kot 6 mSv, ukrepi iz prejšnjega odstavka niso potrebni, treba pa je spremljati razmere, ki vplivajo na izpostavljenost, in ob spremembah ponovno oceniti doze.

(6) Izvajanje ukrepov iz četrtega in petega odstavka tega člena za delavce zagotovi delodajalec, za prebivalce, ki so izpostavljeni v javnih stavbah, pa nosilec dejavnosti v taki stavbi.

(7) Učinkovitost izvedenih ukrepov se preveri s ponovnimi meritvami v šestih mesecih od uvedbe ukrepov ali po končanih gradbenih posegih in nato vsakih sedem let.

Meritve zagotovi zavezanec za zagotavljanje meritev iz prejšnjih dveh členov, izvede pa pooblaščen izvajalec meritev radona.

(8) Če otroci, mladostniki, bolniki ali druge občutljivejše skupine prebivalcev zaradi izpostavljenosti radonu prejmejo letne efektivne doze, večje kot 6 mSv, v stavbah, namenjenih izvajanju vzgojno-varstvenega, kulturnega, zdravstvenega ali izobraževalnega programa, zagotovi sredstva za izvedbo ukrepov za zmanjšanje izpostavljenosti država.

69. člen

(ukrepi varstva izpostavljenih delavcev)

Če kljub izvedbi ukrepov iz četrtega odstavka prejšnjega člena delavci prejmejo letne efektivne doze zaradi izpostavljenosti radonu, ki so večje kot 6 mSv, organ, pristojen za varstvo pred sevanji, odredi delodajalcu izvajanje ukrepov varstva pred sevanji za izpostavljene delavce, pri čemer se smiselno upoštevajo določbe tega zakona, ki se nanašajo na varstvo izpostavljenih delavcev pri izvajanju sevalnih dejavnosti.

70. člen

(novogradnje in posegi v obstoječe stavbe)

(1) Novogradnje, v katerih bodo bivalni ali delovni prostori, morajo biti načrtovane in izvedene tako, da koncentracije radona v njih ne presegajo referenčnih ravni.

(2) Posegi v obstoječo stavbo, ki bi lahko vplivali na koncentracije radona v stavbi (na primer energijska sanacija stavbe), morajo biti načrtovani in izvedeni tako, da zaradi izvedenega posega v stavbo ne bo treba izvajati ukrepov za znižanje koncentracij radona za zavarovanje zdravja ljudi.

(3) Minister, pristojen za gradnje, in minister, pristojen za zdravje, določita zahteve za novogradnje in posege v obstoječe stavbe iz prvega in drugega odstavka tega člena, s katerimi se zagotavlja varovanje zdravja ljudi pred škodljivimi učinki radona.

71. člen

(pooblaščen izvajalci meritev radona)

(1) Pravna oseba lahko pridobi pooblastilo za izvajanje meritev radona, če ima redno zaposlene strokovnjake s področja radona in razpolaga z ustreznimi akreditiranimi merilnimi metodami na področju radona.

(2) Strokovnjak s področja radona je lahko posameznik, ki:

- je končal vsaj magistrski študijski program druge stopnje, ki zagotavlja znanje fizikalnih osnov na področju izpostavljenosti radonu, ali ima raven izobrazbe, ki v skladu z zakonom ustreza tej stopnji znanja;
- ima ustrezna znanja in izkušnje s področja izpostavljenosti radonu;
- ima po končanem študiju najmanj pet let delovnih izkušenj na področju ionizirajočih sevanj.

(3) Minister, pristojen za zdravje, podrobneje določi področja, obseg in način dela pooblaščenih izvajalcev meritev radona, pogoje glede izobrazbe in izkušenj, ki jih morajo izpolniti strokovnjaki s področja radona, pogoje glede akreditacije merilnih metod, ter obseg, način in obliko sporočanja rezultatov meritev v zbirko podatkov o meritvah radona iz 72. člena tega zakona.

(4) Pooblastilo iz prvega odstavka tega člena se izda za največ pet let.

(5) Organ, pristojen za varstvo pred sevanji, po uradni dolžnosti ali na pobudo pristojnega inšpektorja odvzame pooblastilo pooblaščenega izvajalca meritev radona, če ta svoje delo opravlja nestrokovno ali če ne izpolnjuje pogojev, na podlagi katerih je bilo izdano pooblastilo.

72. člen

(zbirka podatkov o meritvah radona)

(1) Organ, pristojen za varstvo pred sevanji, vodi zbirko podatkov o meritvah radona. Vanjo so vključeni podatki o vseh izvedenih meritvah iz 66. in 67. člena ter sedmega odstavka 68. člena tega zakona. Zbirka podatkov obsega naslov objekta, katastrsko občino, številko stavbe in številko dela stavbe, koordinate GPS ali drugo ustrezno identifikacijo mesta, na katerem so bile izvedene meritve, izmerjene koncentracije radona, ocenjene doze zaradi izpostavljenosti radonu in podatke o morebitnih izvedenih ukrepih varstva pred sevanji. Podatke iz prejšnjega stavka v zbirko podatkov sporočajo pooblašчени izvajalci meritev radona.

(2) Podatki se v zbirki podatkov iz tega člena zbirajo, vodijo in obdelujejo zaradi zagotavljanja nadzora nad izpostavljenostjo delavcev in prebivalcev, zaradi ocene prejetih doz, za načrtovanja in optimizacije ukrepov varstva pred sevanji zaradi radona in zaradi izvajanja drugih nalog iz tega zakona. Podatki iz zbirke podatkov iz tega člena se lahko zbirajo, vodijo in obdelujejo tudi za izdelavo statističnih in zbirnih poročil ter v znanstvenoraziskovalne namene.

73. člen

(nacionalni radonski program)

(1) Za obvladovanje dolgoročnih tveganj za zdravje zaradi izpostavljenosti radonu vlada sprejme nacionalni radonski program, s katerim določi:

1. strategijo upravljanja povečanih izpostavljenosti zaradi radona, ki vključuje cilje in kazalnike uspešnosti za zmanjšanje tveganja za zdravje in upošteva načelo optimizacije zaščitnih ukrepov;
2. referenčne ravni koncentracij radona v delovnem in bivalnem okolju;
3. merila za določitev območji z več radona in posebne ukrepe varstva pred sevanji na teh območjih;
4. način in metodologijo za določitev letnega povprečja koncentracij radona;
5. program sistematičnega pregledovanja iz 66. člena tega zakona;
6. način, vrsto in obseg meritev:
 - v okviru sistematičnega pregledovanja iz 66. člena,

- izvajanja meritev na delovnih mestih iz 67. člena in
- izvajanja ponovnih meritev za preverjanje izvedenih ukrepov iz sedmega odstavka 68. člena;

7. metodologijo za oceno doz zaradi izpostavljenosti radonu in
8. program za ozaveščanje delodajalcev, javnosti in strokovnjakov glede tveganj za zdravje, ki jih prinaša izpostavljenost radonu, in o dodatnih tveganjih v povezavi s kajenjem ter o pomembnosti izvajanja meritev radona in ukrepov za zmanjšanje izpostavljenosti.

(2) Organ, pristojen za varstvo pred sevanji, redno preverja izvajanje nacionalnega radonskega programa, vrednoti izvedene meritve radona in prejete doze zaradi izpostavljenosti radonu ter poroča o tem v letnem poročilu o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in jedrski varnosti iz 168. člena tega zakona.

(3) Nacionalni radonski program za obdobje desetih let sprejme vlada, ki pred iztekom izvajanja nacionalnega radonskega programa tudi ovrednoti izvajanje programa ter pripravi predloge za nadaljnjo optimizacijo ukrepov varstva pred sevanji in zmanjšanje izpostavljenosti zaradi radona.

74. člen

(izpostavljenost toronu)

Določbe tega zakona, ki veljajo za izpostavljenost radonu, se smiselno uporabijo tudi za izpostavljenost toronu, če se ugotovi, da lahko izpostavljenost toronu znatno prispeva k skupni izpostavljenosti zaradi radona in torona.

3.5.2 Izpostavljenost v zdravstvene namene

75. člen

(izpostavljenost v zdravstvene namene)

(1) Radiološki posegi zaradi diagnostike, zdravljenja in raziskovanja v zdravstvene namene morajo biti izvedeni skladno z odobrenim programom radioloških posegov, opravljajo pa jih lahko le osebe, ki imajo dovoljenje za izvajanje sevalne dejavnosti.

(2) Imetnik dovoljenja za izvajanje sevalne dejavnosti mora zagotoviti, da je vsak radiološki poseg upravičen, torej da je pričakovana skupna korist zaradi diagnostičnega ali terapevtskega posega večja kot tveganje ali škoda zaradi posega. Če radiološkega posega ni mogoče upravičiti, ne sme biti izveden.

(3) Izpostavljenost pri diagnostičnih in intervencijskih radioloških posegih ter pri radioloških posegih, namenjenih načrtovanju, vodenju in preverjanju poteka zdravljenja, mora biti tako nizka, kot je razumno mogoče doseči ob upoštevanju pričakovanih ciljev posega ter gospodarskih in družbenih dejavnikov.

(4) Imetnik dovoljenja za izvajanje sevalne dejavnosti mora za ustrezno individualno obravnavo pacientov zagotoviti, da so pri radioloških posegih vključeni samo zdravstveni delavci z ustrezno strokovno usposobljenostjo, ter opredeliti odgovornosti in naloge zdravnikov,

odgovornih za radiološki poseg, radioloških inženirjev, medicinskih fizikov in napotnih zdravnikov glede upoštevanja meril za napotitve.

(5) Izvajalci radioloških posegov zaradi diagnostike, zdravljenja in raziskovanja v zdravstvene namene morajo vsakih pet let opraviti usposabljanje in preverjanje usposobljenosti s področja varstva pacientov pred sevanji.

(6) Pri radioloških posegih in posegih v veterinarstvu se lahko uporabljajo viri sevanja, ki jih je organ, pristojen za varstvo pred sevanji, vpisal v register virov sevanja ali je zanje izdal dovoljenje za uporabo vira sevanja in izpolnjujejo merila sprejemljivosti za pravilno delovanje radiološke opreme, ki jih v poročilu o nadzoru in meritvah parametrov delovanja vira sevanja navede pooblaščen izvedenec medicinske fizike.

(7) Imetnik dovoljenja za uporabo vira sevanja, ki se uporablja za izvajanje radioloških posegov, mora zagotoviti redni nadzor in meritve parametrov delovanja vira sevanja. Poročilo o nadzoru in meritvah parametrov delovanja vira sevanja izdela pooblaščen izvedenec medicinske fizike.

(8) Usposabljanje in preverjanje usposobljenosti izvajalcev radioloških posegov iz petega odstavka tega člena lahko izvajajo osebe, ki so pridobile pooblastilo za izvajanje del pooblaščenega izvedenca varstva pred sevanji.

(9) Izvajalci usposabljanj iz prejšnjega odstavka vodijo in obdelujejo zbirke podatkov o opravljenih usposabljanjih in preverjanjih usposobljenosti, ki vsebujejo: osebno ime, EMŠO, datum in kraj rojstva, podatke o izobrazbi, datum in veljavnost izpita ter podatke o vsebini usposabljanja in vrsti radioloških posegov, za katere je izvajalec usposobljen. Pooblaščen izvajalci usposabljanja poročajo navedene podatke o opravljenih usposabljanjih in izpitih organu, pristojnemu za varstvo pred sevanji, v zbirke podatkov iz 49. člena tega zakona.

(10) Minister, pristojen za zdravje, določi obseg, vsebine ter pogoje usposabljanja in preverjanja usposobljenosti s področja varstva pacientov pred sevanji ter način in pogostnost rednega nadzora in meritev parametrov delovanja radiološke opreme.

76. člen

(pogoji za izvedbo radiološkega posega)

(1) Posamezen radiološki poseg se lahko izvede samo, če ga predpiše napotni zdravnik in odobri zdravnik, ki je odgovoren za radiološki poseg in nosi klinično odgovornost zanj. Imetnik dovoljenja za uporabo vira sevanja mora napotnim zdravnikom zagotoviti merila za napotitve s postopki načrtovanja radioloških posegov, ki morajo vsebovati tudi podatek o dozi, ki jo pri posegu prejme pacient.

(2) Pri optimizaciji radiološkega posega sodelujejo zdravnik, odgovoren za radiološki poseg, pooblaščen izvedenec medicinske fizike in izvajalec radiološkega posega. Zdravnik, odgovoren za radiološki poseg, ob upoštevanju namena in cilja posega v sodelovanju z izvajalcem radiološkega posega določi take pogoje posega, da se ta opravi z najmanj škode za pacienta.

(3) Imetnik dovoljenja mora zagotoviti, da je vsak radiološki poseg izveden v skladu s pisnimi postopki in da ga izvede oseba, ki izpolnjuje zahteve za izvajalca radiološkega posega. Pisni postopki morajo biti izdelani za vse standardne radiološke posege, vsako radiološko opremo in različne skupine pacientov.

(4) Pri radioloških posegih je treba zagotoviti, da:

- so izvedeni v skladu z dobro radiološko prakso;
- je informacija o izpostavljenosti pacienta zaradi radiološkega posega sestavni del izvida;
- je prejeta doza v radioterapiji načrtovana za vsakega pacienta posebej in tako, da je izpostavljenost zunaj kliničnih volumnov tako nizka, kot je razumno dosegljivo in izvedljivo v skladu z namenom terapije;
- pri diagnostičnem posegu v povprečju niso presežene odobrene diagnostične referenčne ravni.

(5) Ob sistematičnem preseganju diagnostičnih referenčnih ravni mora imetnik dovoljenja za uporabo nemudoma raziskati možnosti za optimizacijo radioloških posegov in uvesti ustrezne spremembe.

(6) Organ, pristojen za varstvo pred sevanji, s sistematičnim pregledovanjem izpostavljenosti pacientov zagotavlja vzpostavitev, smernice za uporabo, redno posodabljanje in uporabo diagnostičnih referenčnih ravni za diagnostične radiološke posege, kjer je to primerno in izvedljivo, pa tudi za intervencijske posege. Pri tem upošteva evropska ali mednarodna priporočila s tega področja.

(7) Diagnostične referenčne ravni določi organ, pristojen za varstvo pred sevanji, na podlagi rezultatov sistematičnega pregledovanja iz prejšnjega odstavka ter ob upoštevanju mnenja strokovnega sveta za vprašanja varstva posameznikov pred ionizirajočimi sevanji, radioloških posegov in uporabe virov sevanja v zdravstvu in veterinarstvu.

(8) Minister, pristojen za zdravje, podrobneje določi: pogoje glede izvajanja preseganja, biomedicinskih in medicinskih raziskav, posebnih radioloških posegov za otroke, nosečnice in doječe ženske ter glede prostovoljne pomoči pri negi in oskrbi pacientov; zahteve glede izobrazbe in obveznega usposabljanja in preverjanja usposobljenosti za zdravnike, odgovorne za radiološki poseg, in izvajalce radiološkega posega; merila sprejemljivosti radiološke opreme; posebne postopke za radioterapijo, diagnostično in intervencijsko radiologijo in nuklearno medicino; posebne pogoje glede vključevanja pooblaščenih izvedencev medicinske fizike; programe zagotavljanja kakovosti in oblike strokovnega nadzora.

77. člen

(program radioloških posegov)

(1) Program radioloških posegov iz prvega odstavka 75. člena tega zakona mora vsebovati:

1. seznam radioloških posegov, ki jih namerava izvajati imetnik dovoljenja, merila za napotitve na te posege, ključne elemente klinične presoje in oceno prejetih doz za vse standardne diagnostične radiološke posege kot merilo za tveganje zaradi teh posegov;
2. seznam virov sevanja, ki jih nameravajo uporabljati;
3. opis vodenja in shranjevanja podatkov o izvedenih radioloških posegih;
4. program zagotavljanja in preverjanja kakovosti radioloških posegov;
5. navedbo zdravnikov, odgovornih za radiološke posege;

6. navedbo pooblaščenih izvedencev medicinske fizike, odgovornih za optimizacijo radioloških posegov, ocenjevanje obsevanosti pacientov in zagotavljanja kakovosti varstva pred sevanji;
7. navedbo izvajalcev radioloških posegov.

(2) Izvajalec sevalne dejavnosti v zdravstvene namene se mora o izdelavi programa radioloških posegov posvetovati s pooblaščenim izvedencem medicinske fizike. Program radioloških posegov kot del dovoljenja za uporabo vira sevanja odobri organ, pristojen za varstvo pred sevanji, za največ pet let.

(3) Program radioloških posegov mora izvajalec sevalne dejavnosti priložiti vlogi za izdajo ali podaljšanje dovoljenja za uporabo vira sevanja.

(4) Minister, pristojen za zdravje, podrobneje določi radiološke posege, za katere je treba imeti odobren program radioloških posegov, in standardne diagnostične radiološke posege, za katere je treba dati oceno prejetih doz. Minister določi tudi obliko in obseg programa radioloških posegov, postopke načrtovanja, napotitve, odobritve in izvedbe radioloških posegov ter način in obseg poročanja o izpostavljenosti pacientov zaradi radioloških posegov.

78. člen

(pooblašчени izvedenci medicinske fizike)

(1) Pooblašчени izvedenci medicinske fizike so fizične osebe, ki imajo veljavno pooblastilo organa, pristojnega za varstvo pred sevanji.

(2) Pooblaščen izvedenec medicinske fizike je lahko posameznik, ki izpolnjuje naslednje pogoje:

- je specialist medicinske fizike ter
- ima znanje, usposobljenost in izkušnje s področja medicinske fizike.

(3) Minister, pristojen za zdravje, natančneje določi pogoje iz prejšnjega odstavka in imenuje posebno strokovno komisijo za preverjanje izpolnjevanja teh pogojev.

(4) Pooblastilo iz prvega odstavka tega člena se izda za največ pet let.

(5) Pooblaščen izvedenec medicinske fizike morajo o svojem delu najmanj enkrat letno poročati organu, pristojnemu za varstvo pred sevanji, na njegovo zahtevo pa tudi pogosteje.

(6) Organ, pristojen za varstvo pred sevanji, na podlagi mnenja komisije iz tretjega odstavka tega člena odvzame pooblastilo za opravljanje nalog s področja medicinske fizike, če ta svoje delo opravlja nestrokovno ali če ne izpolnjuje pogojev, na podlagi katerih je bilo izdano pooblastilo. Komisija pripravi mnenje o odvzemu pooblastila po izrednem pregledu, ki ga opravi na pobudo organa, pristojnega za varstvo pred sevanji ali pristojnega inšpektorja.

79. člen

(pripravišтво in specializacija iz medicinske fizike)

(1) Magister medicinske fizike, ki je opravil program pripravništva s strokovnim izpitom, se lahko specializira na posameznem strokovnem področju medicinske fizike. Specializacija se konča s specialističnim izpitom.

(2) Specializacijo odobri minister, pristojen za zdravje.

(3) Usposabljanje specializanta se izvaja pri izvajalcih zdravstvene dejavnosti, ki jih je za to s sklepom pooblastil minister, pristojen za zdravje, na predlog organa, pristojnega za varstvo pred sevanji. V sklepu se določita tudi število mest za usposabljanje medicinskih fizikov in čas veljavnosti pooblastila.

(4) Magistru medicinske fizike se lahko v program specializacije delno ali v celoti všteva tisti del programa opravljenega pripravništva, ki po vsebini ustreza programu specializacije.

(5) Za opredelitev programa specializacije ter za njeno spremljanje in pravilno izvajanje je odgovoren glavni mentor. Glavne mentorje imenuje organ, pristojen za varstvo pred sevanji, na predlog pooblaščenega izvajalca zdravstvene dejavnosti.

(6) Pogoje za opravljanje nalog glavnega mentorja določi organ, pristojen za varstvo pred sevanji.

(7) Vsebino in potek programa pripravništva s strokovnim izpitom, vsebine, vrste in trajanje specializacij, postopek opravljanja specialističnega izpita in postopek imenovanja izpitne komisije sprejme minister, pristojen za zdravje.

(8) V tujini opravljeno specializacijo prizna minister, pristojen za zdravje, če ta po vsebini in trajanju ustreza zahtevam tega zakona.

(9) Minister, pristojen za zdravje, predpiše organizacijske, kadrovske, materialne in druge pogoje, ki jih morajo izpolnjevati izvajalci pripravništva in specializacij na področju medicinske fizike.

80. člen

(registri medicinskih fizikov)

(1) Za zagotavljanje in preverjanje kakovosti pri posegih v zdravstvene namene, za obveščanje izvajalcev radioloških posegov, za zagotavljanje nadzora nad izvajanjem nalog pooblaščenih izvedencev medicinske fizike, za izmenjavo podatkov in medsebojno priznavanje pooblastil z drugimi državami ter za raziskave in statistično obdelavo podatkov organ, pristojen za varstvo pred sevanji, vodi in obdeluje register specialistov medicinske fizike in pooblaščenih izvedencev medicinske fizike.

(2) Vpis v register se opravi in posodablja na zahtevo medicinskega fizika.

(3) Za vodenje registra medicinskih fizikov organ, pristojen za varstvo pred sevanji, zbira naslednje osebne podatke:

- osebno ime, rojstni datum in kraj rojstva;
- datum strokovnega izpita;
- datum in vrsto opravljene specializacije;
- datum, vrsto in trajanje podeljenega pooblastila;

- naziv in naslov delovnega mesta.

81. člen

(nenamerna izpostavljenost)

(1) Imetnik dovoljenja za izvajanje sevalne dejavnosti mora zagotoviti vse razumne ukrepe za zmanjšanje verjetnosti in velikosti nenamerne izpostavljenosti, pri čemer mora upoštevati tudi gospodarske in družbene dejavnike.

(2) Imetnik dovoljenja za izvajanje sevalne dejavnosti mora imeti vzpostavljen sistem spremljanja dogodkov, ki vključujejo dejansko ali potencialno nenamerno izpostavljenost. Sistem mora biti sorazmeren s tveganjem, povezanim s takimi dogodki, in mora vključevati ugotovitve analize dogodkov.

(3) Imetnik dovoljenja za izvajanje sevalne dejavnosti mora o klinično pomembnih nenamernih izpostavljenostih in ugotovitvah analize teh dogodkov obvestiti napotnega zdravnika, zdravnika, odgovornega za radiološki poseg, in pacienta ali njegovega zakonitega zastopnika.

(4) Imetnik dovoljenja za izvajanje sevalne dejavnosti o pomembnih nenamernih izpostavljenostih nemudoma obvesti organ, pristojen za varstvo pred sevanji.

(5) Imetnik dovoljenja za izvajanje sevalne dejavnosti v šestih mesecih po nastopu takega dogodka obvesti organ, pristojen za varstvo pred sevanji, o ugotovitvah preiskave dogodka in ukrepih, uvedenih za njihovo preprečevanje.

(6) Minister za zdravje predpiše merila za določitev pomembnih nenamernih izpostavljenostih in podrobneje opredeli druge obveznosti imetnika dovoljenja v zvezi z nenamernimi ali naključnimi izpostavljenostmi.

82. člen

(klinična presoja izvedbe posega)

(1) Izvajalec sevalne dejavnosti, ki opravlja radiološke posege, mora redno izvajati klinične presoje. Klinično presojo opravi neodvisna komisija, ki jo na predlog razširjenega strokovnega kolegija s področja, na katerem se presoja opravlja, imenuje izvajalec sevalne dejavnosti, potrdi pa organ, pristojen za varstvo pred sevanji. Komisija o ugotovitvah klinične presoje pripravi poročilo.

(2) Ne glede na predpisano pogostost klinične presoje mora izvajalec sevalne dejavnosti, ki izvaja radiološke posege, zagotoviti klinično presojo neposredno po vsakem izrednem dogodku ali nenamerni ali naključni izpostavljenosti, za katero je organ, pristojen za varstvo pred sevanji, odredil klinično presojo.

(3) Minister, pristojen za zdravje, določi pogostnost, obseg in način klinične presoje, način in roke poročanja o teh ter primere izrednih dogodkov pri radioloških posegih, ko organ, pristojen za varstvo pred sevanji, odredi klinično presojo.

83. člen

(zbirke podatkov o dozah zaradi radioloških posegov)

(1) Zaradi nadzora nad optimizacijo radioloških posegov, ocene izpostavljenosti prebivalstva kot celote ali posameznih skupin prebivalstva zaradi radioloških posegov, v znanstvenoraziskovalne namene in za statistično obdelavo se vzpostavijo in vodijo zbirke podatkov o opravljenih radioloških posegih.

(2) Zbirke podatkov o izvedenih radioloških posegih upravljajo izvajalci radioloških posegov in organ, pristojen za varstvo pred sevanji.

(3) Organ, pristojen za varstvo pred sevanji, vodi centralno evidenco izvedenih radioloških posegov.

(4) Centralna evidenca izvedenih radioloških posegov vsebuje naslednje podatke: naziv izvajalca radiološkega posega, leto rojstva in spol pacienta, leto posega, vrsto posega, podatke o izvedbi posega, ki so podlaga za izračun prejete doze.

(5) Izvajalci sevalnih dejavnosti, ki izvajajo radiološke posege, morajo hraniti podatke iz prejšnjega odstavka v skladu s predpisom, ki ureja zbirke podatkov s področja zdravstvenega varstva za osnovno zdravstveno dokumentacijo, in jih sporočati v centralno evidenco izvedenih radioloških posegov v obsegu, obliki in rokih, navedenih v programu radioloških posegov.

(6) Vsak pacient ali njegov zakoniti zastopnik ima pravico na način, ki ga za seznanitev z zdravstveno dokumentacijo določa zakon, ki ureja pacientove pravice, pri zdravniku, odgovornem za radiološki poseg, pridobiti podatke o dozah, ki jih je prejel med izvajanjem radioloških posegov.

(7) Organ, pristojen za varstvo pred sevanji, izmenjuje agregirane podatke o izvedenih radioloških posegih z mednarodnimi ustanovami, strokovnimi združenji in pristojnimi organi drugih držav s področja varstva pacientov pri radioloških posegih.

3.5.3 Poročilo o ocenah prejetih doz za prebivalstvo

84. člen

(poročilo o ocenah prejetih doz za prebivalstvo)

(1) Organ, pristojen za varstvo pred sevanji, vsako leto pripravi poročilo o ocenah prejetih doz za prebivalstvo kot sestavni del poročila o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in jedrski varnosti.

(2) Poročilo o ocenah prejetih doz za prebivalstvo mora vsebovati:

- realno oceno doz, ki jih zaradi izvajanja sevalnih dejavnosti prejmejo prebivalci kot celota in posamezne referenčne osebe;
- opredelitev značilnih referenčnih oseb ob upoštevanju dejanskih poti prenosa radioaktivnih snovi;
- oceno doz zaradi zunanjega sevanja in oceno doz notranjega sevanja zaradi vnosa radionuklidov.

(3) Pri izdelavi ocene doz za prebivalce se uporabijo podatki:

- monitoringa radioaktivnosti okolja iz 159. člena tega zakona in monitoringa v primeru povečane radioaktivne kontaminacije iz 162. člena tega zakona;
- sistematičnega pregledovanja bivalnega in delovnega okolja iz 63. in 66. člena tega zakona;
- obratovalnega monitoringa radioaktivnosti sevalnih objektov in jedrskih objektov zaradi dovoljenih izpustov odpadnih radioaktivnih snovi v okolje;
- iz zbirk podatkov o osebnih dozah izpostavljenih delavcev;
- iz zbirk podatkov o izvedenih radioloških posegih.

(4) Minister, pristojen za zdravje, določi v zvezi s pripravo poročila o ocenah prejetih doz za prebivalstvo način zbiranja podatkov, shranjevanje dokumentacije glede meritev doz, metodologijo za ocenjevanje vnosa radionuklidov in radioaktivne kontaminacije ter metodologijo za ocenjevanje doz, ki so jih prejele referenčne osebe in prebivalstvo kot celota.

4. SEVALNA IN JEDRSKA VARNOST

4.1 RAZVRŠČANJE OBJEKTOV

85. člen

(razvrščanje objektov)

(1) Objekti se glede zahtevanih ukrepov zaradi sevalne ali jedrske varnosti razvrstijo na:

- jedrske objekte,
- sevalne objekte,
- manj pomembne sevalne objekte ali
- zaprta odlagališča.

(2) Vlada določi merila za razvrščanje objektov med sevalne in manj pomembne sevalne objekte.

86. člen

(odločba o statusu objekta)

(1) V postopku za pridobitev gradbenega dovoljenja ali soglasja po 105. členu tega zakona ali razgradnjo izda organ, pristojen za jedrsko varnost, po uradni dolžnosti investitorju ali upravljavcu objekta za sevalni ali jedrski objekt naslednje odločbe:

- odločbo o statusu jedrskega, sevalnega ali manj pomembnega sevalnega objekta pred začetkom gradnje hkrati z izdajo mnenja iz 97. ali 98. člena tega zakona ali soglasja iz 105. člena tega zakona;

- odločbo o prenehanju statusa jedrskega ali sevalnega objekta po končani razgradnji po postopkih tega zakona ali po zaprtju odlagališča iz 103. in 106. člena tega zakona hkrati z izdajo dovoljenja iz 4., 5., 6., 7. in 9. točke prvega odstavka 109. člena tega zakona.
- odločbo o prenehanju statusa manj pomembnega sevalnega objekta po prenehanju izvajanja sevalne dejavnosti po postopkih tega zakona hkrati z izdajo odločbe iz 143. člena tega zakona.
- odločbo o statusu zaprtega odlagališča po zaprtju odlagališča iz 103. in 106. člena tega zakona hkrati z izdajo odločbe o prenehanju statusa jedrskega ali sevalnega objekta iz druge alineje tega odstavka.

(2) Za manj pomemben sevalni objekt, namenjen izvajanju sevalne dejavnosti v zdravstvu ali veterinarstvu, izda odločbo iz prve in tretje alineje prejšnjega odstavka organ, pristojen za varstvo pred sevanji.

4.2 ZAGOTAVLJANJE SEVALNE IN JEDRSKE VARNOSTI

87. člen

(prepovedi in zagotavljanje varnosti objekta)

(1) Jedrski, sevalni ali manj pomembni sevalni objekt se ne sme graditi ne preizkušati, ne sme obratovati niti se kako drugače uporabljati, prav tako ne sme trajno prenehati obratovati, če niso za to izdana mnenja, soglasja ali dovoljenja po tem zakonu.

(2) Varnost objekta iz prejšnjega odstavka, vključno z varnostjo pri ravnanju z viri sevanja, radioaktivnimi odpadki in izrabljenim gorivom, ki so v teh objektih ali v njih nastajajo, mora zagotoviti upravljavec objekta ali uporabnik vira sevanja.

88. člen

(pooblaščeni izvedenci za sevalno in jedrsko varnost)

(1) Upravitelji jedrskih in sevalnih objektov morajo glede posameznih vprašanj sevalne in jedrske varnosti pridobiti mnenje pooblaščenega izvedenca za sevalno in jedrsko varnost.

(2) Pooblaščeni izvedenci za sevalno in jedrsko varnost so pravne osebe, ki pridobijo pooblastilo organa, pristojnega za jedrsko varnost.

(3) Pooblastilo iz prejšnjega odstavka se za največ pet let izda za posamezno področje sevalne in jedrske varnosti ali za več področij sevalne in jedrske varnosti skupaj.

(4) Pooblaščeni izvedenci za sevalno in jedrsko varnost morajo o svojem delu enkrat letno poročati organu, pristojnemu za jedrsko varnost, na njegovo zahtevo pa tudi pogosteje.

(5) Ne glede na določbe prejšnjega odstavka morajo pooblaščeni izvedenci za sevalno in jedrsko varnost organu, pristojnemu za jedrsko varnost, nemudoma poročati o zaznavi dogodkov ali stanj, ki bi utegnili vplivati na jedrsko varnost.

(6) Organ, pristojen za jedrsko varnost, odvzame pooblastilo za pooblaščenega izvedenca za sevalno in jedrsko varnost po uradni dolžnosti ali na pobudo pristojnega inšpektorja, če pooblaščen izvedenec ne izpolnjuje pogojev, na podlagi katerih je bilo izdano pooblastilo ali če svoje delo opravlja nestrokovno.

89. člen

(pridobitev pooblastila pooblaščenega izvedenca za sevalno in jedrsko varnost)

(1) Pravne osebe pridobijo pooblastilo za izvajanje del pooblaščenega izvedenca za sevalno in jedrsko varnost, če za posamezna področja jedrske in sevalne varnosti, za katera nameravajo pridobiti pooblastilo, imenujejo odgovorne strokovnjake in izmed njih določijo odgovornega vodjo področja jedrske in sevalne varnosti ter izpolnjujejo pogoje, predpisane za izvajanje del pooblaščenega izvedenca.

(2) Odgovorni strokovnjak jedrske in sevalne varnosti je lahko posameznik, ki izpolnjuje naslednje pogoje:

- je končal vsaj magistrski študijski program tehnične ali naravoslovne smeri druge stopnje ali ima raven izobrazbe, ki v skladu z zakonom ustreza tej stopnji znanja, ter
- ima po končanem študiju najmanj sedem let delovnih izkušenj na področju sevalne in jedrske varnosti.

(3) Pooblaščen izvedenec mora imeti vzpostavljen sistem vodenja, ki mora ustrezati vrsti, področju in obsegu njegovega dela s smiselno uporabo določb 93. člena tega zakona.

(4) Preverjanje izpolnjevanja pogojev za izvajanje del pooblaščenega izvedenca za sevalno in jedrsko varnost zagotavlja organ, pristojen za jedrsko varnost.

(5) Minister, pristojen za naravne vire, določi program preverjanja izpolnjevanja pogojev iz prejšnjega odstavka.

(6) Za postopek podaljšanja pooblastila se smiselno uporabljajo določbe, ki so s tem zakonom določene za njegovo izdajo.

(7) Minister, pristojen za naravne vire, podrobneje določi evidence pooblaščenih izvedencev, način in obseg poročanja, obliko in vsebino strokovnega mnenja ter druge pogoje, ki jih morajo v zvezi z ocenjevanjem sevalne in jedrske varnosti izpolnjevati pooblaščen izvedenci za posamezno področje sevalne in jedrske varnosti.

90. člen

(uporaba izkušenj obratovalnih dogodkov)

(1) Upravljavec sevalnega ali jedrskega objekta mora zagotoviti, da se izvajajo programi spremljanja obratovalnih izkušenj sevalnih ali jedrskih objektov.

(2) Ugotovitve programov iz prejšnjega odstavka mora upravljavec sevalnega ali jedrskega objekta upoštevati pri ocenjevanju, preverjanju in izboljšanju sevalne in jedrske varnosti.

(3) Minister, pristojen za naravne vire, določi vsebino programov ter način in pogostnost poročanja o izvajanju programov spremljanja obratovalnih izkušenj sevalnih ali jedrskih objektov.

91. člen

(zagotovitev finančnih sredstev in jamstva)

(1) Upravljavec sevalnega ali jedrskega objekta mora imeti za izvajanje predpisanih ukrepov sevalne ali jedrske varnosti, vključno z vsemi stroški ravnanja z radioaktivnimi odpadki in izrabljenim gorivom, ki nastajajo zaradi obratovanja objekta in med njegovo razgradnjo, zagotovljena finančna sredstva v vsej obratovalni dobi objekta in do konca razgradnje, če je objekt odlagališče, pa tudi za njegov dolgoročni nadzor po njegovem zaprtju.

(2) Finančna sredstva iz prejšnjega odstavka morajo upravljavcu objekta zagotavljati vsakokratni lastniki sevalnega ali jedrskega objekta v višini vseh stroškov obratovanja in investicijskega vzdrževanja, vključno z vlaganji v tehnološko obnovo, povezano z ukrepi sevalne ali jedrske varnosti.

(3) Uporabnik visokoaktivnega vira sevanja mora imeti zagotovljena finančna sredstva za varno ravnanje z viri po prenehanju njihove uporabe, če uporabnik preneha poslovati ali postane dolgoročno plačilno nesposoben.

(4) Upravljavec iz prvega odstavka tega člena mora v postopkih izdaje soglasja za poskusno obratovanje iz 108. člena tega zakona, izdaje dovoljenja za obratovanje sevalnega ali jedrskega objekta iz 109. člena tega zakona in potrditve poročila o občasnem varnostnem pregledu iz 114. člena tega zakona organu, pristojnemu za jedrsko varnost, predložiti dokazila o jamstvih za finančna sredstva, potrebna za zaustavitev obratovanja in razgradnjo sevalnega ali jedrskega objekta zaradi stečaja ali likvidacije upravljavca ali upravljavčeve opustitve izvajanja ukrepov sevalne ali jedrske varnosti.

(5) Uporabnik iz tretjega odstavka tega člena mora v postopku izdaje dovoljenja za izvajanje sevalne dejavnosti pristojnemu organu predložiti dokazila o jamstvih za finančna sredstva, potrebna za varno ravnanje z visokoaktivnim virom, ko se ta ne uporablja več, ker uporabnik preneha poslovati ali postane dolgoročno plačilno nesposoben.

(6) Upravljavec iz prvega odstavka tega člena mora zagotoviti jamstva iz četrtega odstavka tega člena v višini, kot je določena v programu razgradnje tega sevalnega ali jedrskega objekta.

(7) Uporabnik iz tretjega odstavka tega člena mora zagotoviti jamstva iz petega odstavka tega člena v višini, ki zadostuje za pokritje stroškov po veljavnem ceniku storitev obvezne državne gospodarske javne službe za ravnanje z radioaktivnimi odpadki.

(8) Upravljavec iz prvega odstavka ali uporabnik iz tretjega odstavka tega člena mora jamstva za finančna sredstva iz prejšnjih dveh odstavkov zagotoviti v obliki zavarovanja, bančne garancije na prvi poziv ali kakšnega drugega finančnega jamstva in jih ohranjati v vsej obratovalni dobi objekta ali dokler visokoaktivnega vira sevanja ne preda izvajalcu obvezne gospodarske javne službe za ravnanje z radioaktivnimi odpadki, drugemu imetniku dovoljenja za izvajanje sevalne dejavnosti ali ga ne vrne proizvajalcu ali dobavitelju.

(9) Zavarovalnica ali drug finančni garant ne sme ustaviti ali preklicati zavarovanja ali drugega jamstva za finančna sredstva iz prejšnjega odstavka, ne da bi vsaj tri mesece vnaprej pisno obvestil upravljavca iz prvega odstavka ali uporabnika iz tretjega odstavka tega člena in pristojni organ iz 18. člena tega zakona.

(10) Pristojni organ uveljavi jamstva za finančna sredstva, če je subsidiarno ukrepanje države potrebno za pokritje stroškov zaustavitve obratovanja sevalnega ali jedrskega objekta in njegovo morebitno razgradnjo ali za varno ravnanje z virom sevanja, če uporabnik preneha poslovati ali postane dolgoročno plačilno nesposoben:

- po tem, ko postane sklep pristojnega sodišča o uvedbi stečajnega postopka upravljavca ali uporabnika pravnomočen;
- po dokončnosti odločbe, s katero je bilo odvzeto dovoljenje za uporabo vira sevanja na podlagi 140. člena tega zakona ali odrejena zaustavitev obratovanja objekta na podlagi 141. člena tega zakona zato, ker je uporabnik ali upravljavec opustil izvajanje ukrepov sevalne ali jedrske varnosti.

(11) Če se gradnja odlagališča ali razgradnja jedrskega objekta financira iz sredstev namenskega sklada, ustanovljenega z zakonom, se finančna sredstva iz prvega odstavka tega člena, potrebna za zaustavitev obratovanja in razgradnjo objekta, zagotavljajo v skladu s predpisi o financiranju razgradnje jedrskega objekta, gradnje odlagališča radioaktivnih odpadkov, zato jamstva iz četrtega odstavka tega člena niso potrebna.

(12) Za upravljavce iz prvega odstavka in uporabnike iz tretjega odstavka tega člena jamstva iz petega in šestega odstavka tega člena niso potrebna za njihove negospodarske dejavnosti oziroma dejavnosti, ki predstavljajo izvajanje javne službe ali javnih pooblastil.

92. člen

(kvalifikacije delavcev)

(1) V vseh fazah objekta, od umeščanja v prostor, projektiranja, gradnje, poskusnega obratovanja in obratovanja, prenehanja obratovanja do konca razgradnje sevalnega ali jedrskega objekta, mora investitor in kasneje upravljavec zagotoviti zadostno število delavcev s primernimi znanji in spretnostmi, ki so usposobljeni in dodatno šolani za vse dejavnosti v zvezi s sevalno in jedrsko varnostjo glede na fazo objekta. Upravljavec mora zagotoviti ustrezen odnos delavcev do sevalne in jedrske varnosti.

(2) Dela in naloge upravljanja tehnološkega procesa v objektu iz prejšnjega odstavka in nadzora nad tem upravljanjem smejo opravljati delavci, ki izpolnjujejo predpisane pogoje glede strokovne usposobljenosti, psihofizičnih lastnosti in odvisnosti od alkohola, mamil ali drugih psihoaktivnih sredstev.

(3) Delodajalec mora zagotavljati redno obnavljanje strokovnega znanja delavcev iz prejšnjega odstavka ter preverjati njihovo usposobljenost, psihofizične lastnosti in odvisnosti od alkohola, mamil ali drugih psihoaktivnih sredstev.

(4) Upravljavec sevalnega ali jedrskega objekta mora za vsakega delavca iz drugega odstavka tega člena hraniti zapise o opravljenem usposabljanju, vključno z ocenami dosežene strokovne usposobljenosti glede na zahteve za ustrezno delovno mesto. Upravljavec mora te zapise hraniti še leto dni po tem, ko je delavec prenehal delati pri upravljavcu.

(5) Organ, pristojen za jedrsko varnost, vodi za vsak sevalni ali jedrski objekt evidenco oseb, katerih strokovna usposobljenost je bila preverjena in ki izpolnjujejo pogoje za opravljanje določenih del in nalog ter jim je bilo izdano dovoljenje, in oseb, ki jim je prenehalo dovoljenje ali jim je bilo to odvzeto.

(6) Pristojni organ vodi zbirko podatkov iz prejšnjega odstavka zaradi zagotavljanja zadostnega števila delavcev s primernimi znanji in spretnostmi, ki so usposobljeni in dodatno šolani za vse dejavnosti v zvezi s sevalno in jedrsko varnostjo objekta, ter ugotavljanja izpolnjevanja predpisanih pogojev glede predpisane izobrazbe, strokovne usposobljenosti in zdravstvene delazmožnosti delavcev iz prvega odstavka tega člena.

(7) Evidenca oseb iz petega odstavka tega člena vsebuje naslednje podatke:

1. osebno ime,
2. datum in kraj rojstva,
3. številko dovoljenja,
4. datum prve pridobitve dovoljenja,
5. datumi vseh nadaljnjih podaljšanj dovoljenj,
6. vrsto veljavnega dovoljenja,
7. datum prenehanja ali morebitnega odvzema dovoljenja,
8. zdravstvena delazmožnost,
9. predpisana izobrazba,
10. strokovna usposobljenost.

(8) Podatki iz prejšnjega odstavka se hranijo ves čas opravljanja del iz prvega odstavka tega člena in še pet let po prenehanju ali odvzemu dovoljenja.

(9) Izpolnjevanje pogojev za dela in naloge iz drugega odstavka tega člena izkazuje delavec z dovoljenjem, ki mu ga za opravljanje teh del in nalog za največ pet let izda organ, pristojen za jedrsko varnost.

(10) Organ, pristojen za jedrsko varnost, imenuje posebno strokovno komisijo za preverjanje, ali delavci izpolnjujejo predpisane pogoje za opravljanje del in nalog iz drugega odstavka tega člena.

(11) Za potrebe preverjanja izpolnjevanja predpisanih pogojev lahko komisija iz prejšnjega odstavka pri organu, pristojnem za jedrsko varnost, pridobi osebne podatke iz sedmega odstavka tega člena, pri čemer nadaljnja uporaba osebnih podatkov, s katerimi se seznanijo člani komisije, ni dopustna.

(12) Dovoljenje za opravljanje del in nalog iz drugega odstavka tega člena se izda za določen čas na podlagi poročila komisije za preverjanje izpolnjevanja predpisanih pogojev o uspešno opravljeni preveritvi delavca v zvezi s pogoji za opravljanje del in nalog iz drugega odstavka tega člena.

(13) Organ, pristojen za jedrsko varnost, odvzame dovoljenje za opravljanje del in nalog iz drugega odstavka tega člena, če je komisija za preverjanje izpolnjevanja predpisanih pogojev pri rednem pregledu ali pri izrednem pregledu na pobudo pristojnega inšpektorja ugotovila, da delavec ne izpolnjuje pogojev, na podlagi katerih je bilo izdano dovoljenje.

(14) Minister, pristojen za naravne vire, v soglasju z ministrom, pristojnim za zdravje, določi dela in naloge, za katere morajo delavci izpolnjevati pogoje iz drugega odstavka tega člena, ter podrobneje opredeli pogoje glede strokovne usposobljenosti, psihofizičnih lastnosti in odvisnosti od alkohola, mamil ali drugih psihoaktivnih sredstev, način preverjanja teh pogojev, pogostnost pregledov rednega preverjanja in sestavo komisije za preverjanje izpolnjevanja predpisanih pogojev.

93. člen

(sistem vodenja)

(1) Investitor ali upravljavec sevalnega ali jedrskega objekta mora zagotoviti, da se objekt vodi varno in v skladu z določbami tega zakona.

(2) Investitor ali upravljavec sevalnega ali jedrskega objekta mora vzpostaviti, izvajati, ocenjevati in nenehno izboljševati sistem vodenja, ki zagotavlja ustrezno izpolnjevanje zahtev glede sevalne in jedrske varnosti, jedrskega varovanja, pripravljenosti na izredne dogodke, zdravja, okolja, varnosti informacijskih sistemov in podatkov, kakovosti in gospodarnosti ter zagotavlja, da se varnostni vidiki ustrezno upoštevajo pri vseh dejavnostih upravljavca sevalnega ali jedrskega objekta.

(3) Investitor ali upravljavec objekta iz prejšnjega odstavka mora sistem vodenja opisati v dokumentih sistema vodenja.

(4) Investitor ali upravljavec sevalnega ali jedrskega objekta mora vzpostaviti odnos in obnašanje zaposlenih v svoji organizaciji, iz katerih bosta izhajali dobra varnostna kultura in kultura varovanja. Ti morata biti vključeni v sistem vodenja. Upravljavec mora s samoocenjevanjem in rednimi pregledi sistema vodenja preverjati ustreznost in učinkovitost varnostne kulture in kulture varovanja.

(5) Investitor ali upravljavec sevalnega ali jedrskega objekta mora kot del svojega sistema vodenja vzpostaviti nadzor nad dobavitelji opreme in izvajalci del, in sicer glede na njihov pomen za sevalno in jedrsko varnost. Preverjeni in odobreni dobavitelji in izvajalci del morajo biti uvrščeni na ustrezen seznam odobrenih dobaviteljev.

(6) Investitor ali upravljavec sevalnega ali jedrskega objekta mora kot del svojega sistema vodenja vzpostaviti nadzor nad pogodbenimi izvajalci in zagotavljati, da dela izvajajo podjetja, ki imajo vzpostavljen sistem vodenja kakovosti ter usposobljene in izkušene delavce na strokovnem področju naročenih del.

(7) Investitor ali upravljavec sevalnega ali jedrskega objekta mora kot del svojega sistema vodenja vzpostaviti postopke za zagotavljanje vnosa ali vgradnje samo take opreme, ki ustreza veljavnim standardom, specifikacijam ali tehničnim zahtevam.

(8) Minister, pristojen za naravne vire, določi podrobnejše zahteve glede sistema vodenja ter vsebine in oblike dokumentacije sistema vodenja.

94. člen

(sistem vodenja organa, pristojnega za jedrsko varnost)

Določbe prejšnjega člena o vzpostavitvi, izvajanju, ocenjevanju in nenehnem izboljševanju sistema vodenja se smiselno uporabljajo tudi za organ, pristojen za jedrsko varnost.

4.3 POSEGI V PROSTOR

95. člen

(umestitev jedrskega objekta v prostor)

(1) Za umestitev jedrskega objekta v prostor je treba izvesti celovito presojo vplivov na okolje in presojo vplivov na okolje.

(2) Za regionalne prostorske plane, s katerimi se načrtuje jedrski objekt, je potrebno pridobiti strokovne podlage in mnenje organa, pristojnega za jedrsko varnost.

(3) Organ, pristojen za jedrsko varnost, v postopku priprave strokovnih podlag za regionalni prostorski plan iz prejšnjega odstavka predlaga vsebine, ki morajo biti vključene v okoljsko poročilo v delu, ki se nanaša na jedrsko in sevalno varnost.

(4) Za državne prostorske načrte, s katerimi se načrtuje jedrski objekt, ali v združenem postopku po zakonu, ki ureja urejanje prostora, je treba pridobiti smernice in mnenje organa, pristojnega za jedrsko varnost.

(5) Organ, pristojen za jedrsko varnost, v postopku priprave smernic iz prejšnjega odstavka predlaga obseg in natančnost informacij, ki morajo biti vključene v okoljsko poročilo v delu, ki se nanaša na jedrsko in sevalno varnost, pri čemer določi stopnje dovoljene obremenjenosti okolja zaradi sevanj.

(6) V okoljskem poročilu je treba v delu, ki se nanaša na jedrsko in sevalno varnost, ovrednotiti:

- vse dejavnike na območju za umestitev jedrskega objekta v prostor, ki lahko vplivajo na jedrsko in sevalno varnost objekta med njegovo obratovalno dobo in razgradnjo, za odlagališče pa tudi po njegovem zaprtju;
- vpliv zaradi obratovanja ali razgradnje objekta na prebivalstvo in okolje, za odlagališče pa tudi vpliv po njegovem zaprtju.

(7) Za pridobitev mnenja organa, pristojnega za jedrsko varnost, na študijo variant in okoljsko poročilo, je poleg vsebin, ki jih določa zakon, ki ureja urejanje prostora, potrebno priložiti strokovno mnenje o sprejemljivosti variant oziroma predlagane najustreznejše variante, če se izvaja združen postopek po zakonu, ki ureja urejanje prostora z vidika sevalne in jedrske varnosti in o sprejemljivosti vplivov na okolje in prebivalstvo med njegovo obratovalno dobo in razgradnjo, za odlagališče pa tudi po njegovem zaprtju.

(8) Za pridobitev mnenja organa, pristojnega za jedrsko varnost, na predlog državnega prostorskega načrta in okoljsko poročilo je poleg vsebin, ki jih določa zakon, ki ureja urejanje prostora, treba priložiti strokovno mnenje o sprejemljivosti nameravane gradnje z vidika sevalne in jedrske varnosti.

(9) Organ, pristojen za jedrsko varnost, v mnenju iz prejšnjega odstavka določi tudi projektne pogoje v skladu s predpisi, ki urejajo graditev.

96. člen

(občinski prostorski načrt)

(1) Pripravljaivec občinskega ali občinskega podrobnega prostorskega načrta mora po zakonu, ki ureja urejanje prostora, pri načrtovanju upoštevati območja omejene rabe prostora zaradi jedrskega objekta, na katerih je zaradi ukrepov sevalne ali jedrske varnosti posameznega jedrskega objekta raba prostora omejena, in omejitve rabe tega prostora.

(2) Za občinske ali občinske podrobne prostorske načrte, v katerih se načrtujejo posegi na območju omejene rabe prostora zaradi ukrepov sevalne ali jedrske varnosti, je v postopku priprave sklepa o pripravi in spremembi občinskega prostorskega načrta treba pridobiti smernice in mnenja organa, pristojnega za jedrsko varnost.

4.4 GRADNJE ALI IZVEDBE RUDARSKIH DEL

97. člen

(mnenje h gradnjam, ki vplivajo na jedrsko varnost)

(1) V postopku pridobivanja gradbenega dovoljenja po zakonu, ki ureja graditev, za gradnje, zaradi katerih je treba izvajati ukrepe sevalne in jedrske varnosti, ali v postopku izdaje celovitega dovoljenja po zakonu, ki ureja urejanje prostora, mora investitor ali pristojni upravni organ za gradbene zadeve pridobiti mnenje organa, pristojnega za jedrsko varnost.

(2) Gradnja iz prejšnjega odstavka je:

- gradnja jedrskega objekta po določbah zakona, ki ureja graditev objektov;
- gradnja ali sprememba namembnosti objekta v območju jedrskega objekta;
- gradnja ali sprememba namembnosti objekta na območju omejene rabe prostora jedrskega objekta, ki vpliva na jedrsko varnost.

(3) Za pridobitev mnenja iz prvega odstavka tega člena za gradnje po integralnem postopku izdaje gradbenega dovoljenja, kot ga določa zakon, ki ureja gradnje, ali v postopku izdaje celovitega dovoljenja po zakonu, ki ureja urejanje prostora, mora strokovno mnenje pooblaščenega izvedenca za sevalno in jedrsko varnost iz prvega odstavka 101. člena tega zakona vsebovati tudi mnenje o sprejemljivosti nameravane gradnje z vidika sevalne in jedrske varnosti ter o ustreznosti poročila o vplivih na okolje in prebivalstvo med njegovo obratovalno dobo in razgradnjo, za odlagališče pa tudi po njegovem zaprtju.

(4) Če gre za gradnjo jedrskega objekta, pogoje, obseg in vsebino poročila o vplivih na okolje v delu, ki se nanaša na sevalno in jedrsko varnost, določi organ, pristojen za izdajo okoljevarstvenega soglasja, na podlagi predloga organa, pristojnega za jedrsko varnost.

(5) Če gre za gradnjo novega jedrskega objekta, mora organ, pristojen za jedrsko varnost, v mnenju iz prvega odstavka tega člena določiti obseg območja omejene rabe prostora zaradi izvajanja ukrepov sevalne in jedrske varnosti in omejitve rabe prostora na takem območju.

(6) Vlada določi merila za določitev območij omejene rabe prostora zaradi jedrskega objekta, merila za prepovedi gradenj na teh območjih in vrste objektov, ki se smejo graditi na teh območjih in za katere je treba vlogi za izdajo gradbenega dovoljenja priložiti mnenje organa, pristojnega za jedrsko varnost.

98. člen

(mnenje h gradnjam, ki vplivajo na sevalno varnost)

(1) V postopku pridobivanja gradbenega dovoljenja za gradnje, zaradi katerih je treba izvajati ukrepe sevalne varnosti, mora investitor ali pristojni upravni organ za gradbene zadeve pridobiti mnenje organa, pristojnega za jedrsko varnost, razen za manj pomemben sevalni objekt, namenjen izvajanju sevalne dejavnosti v zdravstvu ali veterinarstvu, za katerega se mora pridobiti mnenje organa, pristojnega za varstvo pred sevanji.

(2) Gradnja iz prejšnjega odstavka je:

- gradnja sevalnega objekta po določbah zakona, ki ureja graditev objektov;
- gradnja manj pomembnega sevalnega objekta;
- gradnja ali sprememba namembnosti objekta v območju sevalnega objekta.

99. člen

(projektne pogoje za gradnje, ki vplivajo na sevalno in jedrsko varnost)

(1) Za gradnje iz 97., 98. in 105. člena tega zakona, za katere organ, pristojen za izdajo mnenja po tem zakonu, ni podal mnenja in projektnih pogojev iz 95. člena tega zakona, mora investitor pridobiti projektne pogoje.

(2) Organ, pristojen za jedrsko varnost oziroma organ, pristojen za varstvo pred sevanji, izda projektne pogoje iz prvega odstavka tega člena v 60 dneh, razen za gradnje iz tretje alineje drugega odstavka 97. člena tega zakona, za katere mora izdati projektne pogoje v 30 dneh.

100. člen

(projektne osnove sevalnega ali jedrskega objekta)

(1) Investitor, ki namerava graditi nov sevalni ali jedrski objekt, mora zanj pripraviti projektne osnove kot del:

- okoljskega poročila v postopku priprave državnega prostorskega načrta iz 95. člena tega zakona,

- poročila o vplivih na okolje v postopku pridobitve mnenja o jedrski in sevalni varnosti iz 97. ali 98. člena tega zakona ali
- varnostnega poročila v vseh poznejših postopkih iz 101. člena tega zakona.

(2) Projektne osnove morajo zagotoviti preventivne ukrepe, in če ti odpovedo, zaščitne ukrepe proti posledicam, ki lahko nastanejo zaradi prehodnih pojavov in projektnih nezgod. Projektne rešitve in ukrepi morajo zagotoviti, da doze sevanja, ki bi jih prejelo prebivalstvo v okolici objekta in zaposleni v objektu, ne presegajo predpisanih vrednosti ali da so te čim nižje.

(3) Za preprečevanje izpustov radioaktivnih snovi in zaščito pred njimi je treba uveljaviti načelo obrambe v globino tako, da se s projektom zagotovi nabor fizičnih pregrad in varnostnih ukrepov, ki prispevajo k učinkovitemu omejevanju širjenja radioaktivnih snovi iz objekta.

(4) Minister, pristojen za naravne vire, podrobneje določi pogoje, ki jih morajo izpolnjevati projektne osnove sevalnega ali jedrskega objekta, način njihove priprave in njihovega vzdrževanja.

101. člen

(varnostno poročilo)

(1) Vlogi za pridobitev mnenja iz 97. ali 98. člena tega zakona ali soglasja iz 105. člena tega zakona mora investitor, ki namerava graditi nov sevalni ali jedrski objekt ali izvajati rudarska dela, priložiti projektno dokumentacijo, varnostno poročilo in strokovno mnenje pooblaščenega izvedenca za sevalno in jedrsko varnost o sevalni in jedrski varnosti objekta na podlagi vseh priloženih dokumentov.

(2) Varnostno poročilo za objekt, ki se gradi, mora prikazati:

1. projektne osnove objekta in temeljne varnostne rešitve;
2. lokacijo objekta z analizo lokacije glede sevalne in jedrske varnosti;
3. tehnične značilnosti objekta, vključno z opisom radioaktivnih snovi ali jedrskih snovi in drugih virov sevanja;
4. bistvene elemente varstva pred sevanji iz ocene varstva pred sevanji;
5. oceno izpostavljenosti prebivalstva in okolja;
6. organizacijo dela, vključno s programi strokovnega usposabljanja in organiziranostjo varstva pred sevanji;
7. ravnanje z radioaktivnimi odpadki in izrabljenim gorivom;
8. fizično varovanje objekta;
9. načrt zaščite in reševanja organizacije po predpisih o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami ali navodila za ukrepanje ob izrednih dogodkih objekta, če gre za objekt, za katerega načrta zaščite in reševanja organizacije po predpisih o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami ni treba izdelati;

10. programe poskusnega obratovanja, če gre za gradnjo objekta;
11. varnostno analizo, obratovalne pogoje in omejitve za varno obratovanje med poskusnim in rednim obratovanjem;
12. sistem vodenja;
13. predvidene izpuste radioaktivnih snovi v okolje;
14. program meteoroloških meritev ter predobratovalnega in obratovalnega monitoringa radioaktivnosti;
15. predvideno razgradnjo objekta;
16. opis objekta in načrt dolgoročnega nadzora po zaprtju, če gre za odlagališče.

(3) Oseba, ki namerava graditi objekt, mora zagotoviti, da se varnostno poročilo dopolni, če pride med gradnjo objekta ali poskusnim obratovanjem do sprememb stanja, na katero se nanaša varnostno poročilo.

(4) Organ, pristojen za jedrsko varnost, odobri varnostno poročilo in dokumentacijo iz prvega odstavka tega člena v postopku izdaje mnenja iz 97. ali 98. člena tega zakona ali soglasja iz 105. člena tega zakona.

(5) Če se vloga iz prvega odstavka tega člena nanaša na gradbena ali druga dela na obstoječem jedrskem ali sevalnem objektu, njegovo rekonstrukcijo, dozidavo ali nadzidavo, mora upravljavec vloži za pridobitev mnenja h gradnji priložiti projektno dokumentacijo in predlog morebitnih sprememb varnostnega poročila. V takem primeru se gradnja šteje za spremembo po 116. členu tega zakona, zato mora upravljavec pred njeno uvedbo izpeljati varnostno oceno in morebitno odobritev organa, pristojnega za jedrsko varnost.

(6) Minister, pristojen za naravne vire, podrobneje določi vsebino varnostnega poročila in vsebino dokumentacije iz prvega in petega odstavka tega člena, ki jo odobri organ, pristojen za jedrsko varnost, ter vsebino druge dokumentacije, ki jo je treba le priložiti vlogi.

102. člen

(načrt fizičnega varovanja)

Varnostnemu poročilu iz prejšnjega člena mora investitor priložiti načrt fizičnega varovanja iz 145. člena tega zakona kot ločeni in tajni dokument v skladu s predpisi, ki urejajo tajne podatke.

103. člen

(odlaganje radioaktivnih odpadkov)

(1) Z varnostnimi analizami odlagališča se ocenijo vsa mogoča tveganja zaradi radioaktivnih odpadkov ter izpostavljenost delavcev in prebivalstva med obratovanjem in po zaprtju odlagališča, med vzdrževanjem odlagališča ter izvajanjem dolgoročnega nadzora in vzdrževanja zaprtega odlagališča.

(2) Z načrtom dolgoročnega nadzora in vzdrževanja odlagališča po zaprtju se morajo prikazati:

- obseg in vsebina monitoringa radioaktivnosti zaprtega odlagališča iz 158. člena tega zakona za odlagališče in monitoringa naravnih pojavov, ki vplivajo na dolgoročno stabilnost odlagališča in delovanje njegovih posameznih delov;
- merila, na podlagi katerih se glede na rezultate monitoringa radioaktivnosti zaprtega odlagališča iz prejšnje alineje in inšpekcijskega nadzora odloča o izvedbi vzdrževalnih del na zaprtem odlagališču.

(3) Organ, pristojen za jedrsko varnost, odobri načrt dolgoročnega nadzora in vzdrževanja zaprtega odlagališča v postopku izdaje mnenja h gradnji iz 97. člena tega zakona in v postopku izdaje dovoljenja za zaprtje odlagališča iz 109. člena tega zakona.

104. člen

(drugi predpisi in smernice)

(1) Minister, pristojen za naravne vire, ali minister, pristojen za zdravje, lahko sam ali v soglasju z drugimi pristojnimi ministri, če se vsebina predpisa nanaša tudi na njihovo področje dela, določi za sevalne in jedrske objekte ter za manj pomembne sevalne objekte projektna načela, način priprave projektnih osnov, pravila ravnanja, tehnične zahteve in oblike obveznega ravnanja v zvezi s sevalno ali jedrsko varnostjo.

(2) Organ, pristojen za jedrsko varnost, in organ, pristojen za varstvo pred sevanji, lahko skupaj ali vsak posebej na spletni strani ali na drug primeren način objavljata neobvezna navodila, priporočila ali praktične smernice v zvezi z jedrsko varnostjo in varstvom pred sevanji.

105. člen

(soglasje k rudarskim delom)

(1) Pred izdajo dovoljenj za pridobivanje ali opustitev pridobivanja jedrskih mineralnih surovin in z njimi povezanimi gradnjami na podlagi zakona, ki ureja rudarstvo, mora investitor pridobiti soglasje organa, pristojnega za jedrsko varnost.

(2) Vlogi za pridobitev soglasja iz prejšnjega odstavka je treba priložiti predvsem:

- dokumentacijo, določeno s predpisi o rudarstvu;
- varnostno poročilo iz 101. člena tega zakona, iz katerega je razvidno, da so pri načrtovanju rudarskih del upoštevani predpisi s področja sevalne varnosti;
- če gre za odlagališče rudarske ali hidrometalurške jalovine, pa tudi načrt dolgoročnega nadzora po zaprtju odlagališča rudarske ali hidrometalurške jalovine;
- mnenje pooblaščenega izvedenca za sevalno in jedrsko varnost o sevalni ali jedrski varnosti objekta.

106. člen

(odlagališče rudarske in hidrometalurške jalovine)

(1) Vlogi za pridobitev soglasja h gradnji odlagališča rudarske ali hidrometalurške jalovine, ki nastane pri pridobivanju jedrskih mineralnih surovin, je treba poleg dokumentacije iz

drugega odstavka prejšnjega člena priložiti tudi overjeno listino o brezplačnem prenosu zemljišč, ki jih zajema območje odlaganja, v last države in načrt njihovega prenosa.

(2) Z varnostnim poročilom o odlagališču rudarske jalovine ali hidrometalurške jalovine se morajo oceniti vsa mogoča tveganja zaradi odloženih radioaktivnih snovi ter izpostavljenost prebivalcev in na odlagališču zaposlenih izpostavljenih delavcev med njegovim obratovanjem in po njegovem zaprtju.

(3) Z načrtom dolgoročnega nadzora odlagališča rudarske ali hidrometalurške jalovine se prikažejo:

- obseg in vsebina monitoringa radioaktivnosti zaprtega odlagališča in monitoringa naravnih pojavov, ki vplivajo na dolgoročno stabilnost zaprtega odlagališča in delovanje njegovih posameznih delov;
- merila, na podlagi katerih se glede na rezultate monitoringa radioaktivnosti zaprtega odlagališča iz prejšnje alineje in inšpekcijskega nadzora odloča o izvedbi vzdrževalnih del na zaprtem odlagališču.

(4) Organ, pristojen za jedrsko varnost, odobri načrt dolgoročnega nadzora odlagališča rudarske ali hidrometalurške jalovine v postopku izdaje soglasja iz 105. člena tega zakona in postopku izdaje dovoljenja za zaprtje odlagališča rudarske ali hidrometalurške jalovine iz 109. člena tega zakona.

(5) Organ, pristojen za jedrsko varnost, podrobneje določi vsebino varnostnega poročila in načrta dolgoročnega nadzora odlagališča v postopku izdaje soglasja iz 105. člena tega zakona.

107. člen

(izdaja mnenj ali soglasij)

(1) Mnenje iz 97. ali 98. člena tega zakona in soglasje iz 105. člena tega zakona se izdaja v 90 dneh po prejemu popolne vloge, razen za gradnje iz tretje alineje drugega odstavka 97. člena tega zakona, za katere se mnenje izda v 30 dneh.

(2) Če gre za mnenje h gradnji objekta, se v mnenju lahko določijo tudi pogoji poskusnega obratovanja ter način in čas njegovega trajanja.

(3) Če gre za gradnjo nove jedrske elektrarne ali odlagališča radioaktivnih odpadkov, se mnenje iz prvega odstavka tega člena izda v 24 mesecih.

(4) Organ, pristojen za jedrsko varnost, lahko investitorju gradnje jedrske elektrarne ali odlagališča radioaktivnih odpadkov z odločbo odobri prošnjo za:

- delitev vsebin, potrebnih za dokazovanje izpolnjevanja pogojev za pridobitev mnenja iz prvega odstavka tega člena na vsebinsko končane tematske sklope;
- določitev obsega dokumentacije za posamezen tematski sklop;
- določitev rokov za dostavo dokumentacije in mnenj pooblaščenih izvedencev za sevalno in jedrsko varnost za izdajo predhodnih mnenj k posameznim tematskim sklopom;
- določitev rokov za izdajo predhodnih mnenj k posameznim tematskim sklopom in izdajo končnega mnenja.

(5) Organ, pristojen za jedrsko varnost, lahko na prošnjo investitorja podaljša roke iz tretje in četrte alineje prejšnjega odstavka.

(6) V primeru iz četrtega odstavka tega člena so pozitivna predhodna mnenja pogojev za končno mnenje iz 97. in 98. člena tega zakona. Pri pripravi končnega mnenja mora organ, pristojen za jedrsko varnost, oceniti medsebojno skladnost posameznih tematskih sklopov, za katere so že bila izdana predhodna mnenja, ter celovito presoditi izpolnjevanje vseh pogojev za zagotavljanje jedrske in sevalne varnosti objekta.

(7) Mnenje ali soglasje preneha veljati, če v treh letih od dneva pravnomočnosti mnenja ali soglasja ni bila začeta gradnja ali razgradnja objekta iz 97. in 98. člena tega zakona ali niso bila začeta rudarska dela iz 105. člena tega zakona.

(8) Mnenje ali soglasje se lahko na podlagi vloge imetnika podaljša za največ 24 mesecev, če so izpolnjeni vsi pogoji, ki so bili potrebni za njegovo izdajo.

4.5 POSKUSNO OBRATOVANJE SEVALNIH IN JEDRSKIH OBJEKTOV

108. člen

(poskusno obratovanje sevalnih in jedrskih objektov)

(1) Vsak sevalni in jedrski objekt mora po končani gradnji najprej poskusno obratovati.

(2) Za začetek poskusnega obratovanja sevalnega ali jedrskega objekta je treba pridobiti soglasje organa, pristojnega za jedrsko varnost.

(3) Vlogi za pridobitev soglasja za začetek poskusnega obratovanja je treba priložiti varnostno poročilo, ki mora biti dopolnjeno v skladu s spremembami, ki nastanejo med gradnjo, mnenje pooblaščenega izvedenca za sevalno in jedrsko varnost o sevalni in jedrski varnosti objekta in drugo predpisano dokumentacijo.

(4) Varnostno poročilo in predloženo dokumentacijo iz prejšnjega odstavka organ, pristojen za jedrsko varnost, odobri v postopku izdaje soglasja za začetek poskusnega obratovanja.

(5) Minister, pristojen za naravne vire, podrobneje določi vsebino vloge za pridobitev soglasja za začetek poskusnega obratovanja in vsebino dokumentacije iz tretjega odstavka tega člena.

(6) Ministrstvo, pristojno za graditev, odobri poskusno obratovanje za določen čas, vendar ne za več kot dve leti.

(7) Soglasje za poskusno obratovanje se lahko na podlagi vloge imetnika podaljša za največ šest mesecev, če so izpolnjeni vsi pogoji, ki so po izteku veljavnosti soglasja predpisani za njegovo izdajo.

(8) Zoper odločbo o zavrnitvi ali odobritvi soglasja za začetek poskusnega obratovanja ni pritožbe.

4.6 OBRATOVANJE SEVALNIH IN JEDRSKIH OBJEKTOV

109. člen

(dovoljenje za obratovanje, razgradnjo, odlaganje in zaprtje odlagališča)

(1) Investitor ali upravljavec objekta, ki namerava:

1. začeti ali prenehati obratovanje jedrskega objekta;
2. začeti ali prenehati obratovanje sevalnega objekta;
3. začeti odlagati radioaktivne odpadke na odlagališču radioaktivnih odpadkov;
4. zapreti odlagališče radioaktivnih odpadkov;
5. začeti ali končati razgradnjo jedrskega objekta;
6. začeti ali končati razgradnjo sevalnega objekta;
7. končati rudarska dela za opustitev pridobivanja jedrskih mineralnih surovin;
8. začeti odlagati rudarsko in hidrometalurško jalovine, ki nastaja pri pridobivanju jedrskih surovin;
9. zapreti odlagališče rudarske in hidrometalurške jalovine, ki nastaja pri pridobivanju jedrskih surovin;
10. shranjevati sveže gorivo na gradbišču jedrske elektrarne ali raziskovalnega reaktorja; mora pridobiti dovoljenje organa, pristojnega za jedrsko varnost.

(2) Dovoljenje za obratovanje objekta in konec razgradnje objekta, odlaganje ali zaprtje iz prejšnjega odstavka se izda:

1. po pridobljenem uporabnem dovoljenju, ki se izda v skladu s predpisi o graditvi objektov, če gre za začetek obratovanja iz 1. in 2. točke ali začetek odlaganja iz 3. in 8. točke prejšnjega odstavka;
2. po izpolnitvi vseh pogojev za prenehanje obratovanja objekta ali odlagališča, če gre za prenehanje obratovanja iz 1. in 2. točke ali zaprtje odlagališča iz 4. točke prejšnjega odstavka;
3. po izpolnitvi vseh pogojev razgradnje objekta, če gre za razgradnjo objekta iz 5. in 6. točke prejšnjega odstavka;
4. po izpolnitvi vseh pogojev za končanje rudarskih del, če gre za končanje rudarskih del iz 7. točke in za zaprtje odlagališča iz 9. točke prejšnjega odstavka;
5. po pridobljenem uporabnem dovoljenju za objekt za shranjevanje svežega goriva, ki se izda v skladu s predpisi o graditvi objektov, če gre za shranjevanje svežega goriva iz 10. točke prejšnjega odstavka.

(3) Pogoje iz prejšnjega odstavka določi organ, pristojen za jedrsko varnost, v mnenjih iz 97. in 98. člena tega zakona ali soglasjih iz 105. ali 106. člena tega zakona.

(4) Za sevalne in jedrske objekte se šteje, da je s pridobitvijo mnenja ali soglasja iz prejšnjega člena ali dovoljenja iz tega člena izdelano navodilo, ki določa pravila za uporabo ali obratovanje in vzdrževanje objekta po predpisih, ki urejajo graditev objektov.

(5) Po koncu izvajanja rudarskih del pri gradnji objektov, ki se v skladu s tem zakonom štejejo za sevalni objekt, je dovoljenje iz prvega odstavka tega člena pogoj za pridobitev odločbe o prenehanju pravic in obveznosti po zakonu, ki ureja rudarstvo.

110. člen

(vloga za pridobitev dovoljenja)

(1) Vlogi za pridobitev dovoljenja iz prejšnjega člena je treba priložiti varnostno poročilo, mnenje pooblaščenega izvedenca za sevalno in jedrsko varnost o sevalni in jedrski varnosti objekta in drugo predpisano dokumentacijo iz petega odstavka tega člena.

(2) Če gre za razgradnjo objekta, se vsebina varnostnega poročila nanaša na razgradnjo objekta in z njo povezanimi ukrepi sevalne ali jedrske varnosti.

(3) Varnostno poročilo mora biti dopolnjeno v skladu s spremembami, ki nastanejo med poskusnim obratovanjem in med gradnjo ali razgradnjo objekta ali med izvajanjem rudarskih del, če gre za izkoriščanje ali opustitev izkoriščanja jedrskih mineralnih surovin.

(4) Dovoljenje izda organ, pristojen za jedrsko varnost, v 90 dneh po prejemu popolne vloge, če iz predloženih poročil, načrtov in druge dokumentacije ter iz podatkov o poskusnem obratovanju ugotovi, da so izpolnjeni pogoji sevalne ali jedrske varnosti.

(5) Minister, pristojen za naravne vire, podrobneje določi vsebino vloge za pridobitev dovoljenja in vsebino dokumentacije iz prvega odstavka tega člena, ki jo v postopku izdaje dovoljenja odobri organ, pristojen za jedrsko varnost, ter vsebino druge dokumentacije, ki jo je treba priložiti vlogi, glede na stopnjo tveganja za posamezno skupino objektov.

111. člen

(obratovanje objekta)

(1) Upravljavec sevalnega ali jedrskega objekta mora v obratovalni dobi objekta zagotoviti, da:

1. ta obratuje ali poskusno obratuje v skladu z odobrenimi obratovalnimi pogoji in omejitvami;
2. uporablja pisne postopke za obratovanje, poskusno obratovanje, prenehanje obratovanja ali razgradnjo objekta, ki morajo zajemati vsa stanja objekta, predvidena v varnostnem poročilu;
3. spremlja svoje in tuje obratovalne izkušnje ter jih uporablja za načrtovanje in izvedbo varnostnih izboljšav;
4. spremlja obratovalne kazalnike, ki prikazujejo varnost in obratovanje objekta, in jih uporablja za izboljšanje varnega obratovanja;
5. spremlja procese staranja opreme in izvaja ukrepe za zmanjšanje ali odpravo učinkov teh procesov;
6. vzdržuje, pregleduje in preizkuša sisteme in komponente objekta ter s tem zagotavlja njihovo razpoložljivost, zanesljivost in zmožnost izpolnjevanja njihovih funkcij;

7. redno dopolnjuje varnostno poročilo tako, da so vanj vključene vse spremembe na objektu;
8. če je objekt jedrska elektrarna, ob koncu vsakokratnih vzdrževalnih del ob menjavi goriva pridobi mnenje pooblaščenega izvedenca za sevalno in jedrsko varnost iz 88. člena tega zakona o jedrski varnosti med temi deli in po njih;
9. ima izdelan načrt optimizacije varstva pred sevanji ter ga upošteva, redno pregleduje in posodablja;
10. v sevalni ali jedrski objekt vnaša ali vgrajuje opremo ter zagotavlja nadzor nad dobavitelji opreme, izvajalci del in pogodbenimi izvajalci v skladu z določbami 93. člena tega zakona;
11. za preverjanje varnosti objekta uporablja varnostne analize;
12. ima izdelan ter po potrebi izvaja načrt zaščite in reševanja ali navodila za ukrepanje ob izrednem dogodku, ki so usklajeni in se izvajajo v sodelovanju z drugimi organi in organizacijami, pristojnimi za ravnanje v primeru jedrske ali radiološke nesreče;
13. zagotavlja usposabljanje in izpopolnjevanje zaposlenih in zunanjih delavcev v sevalnem ali jedrskem objektu;
14. ravna z radioaktivnimi odpadki tako, da nastaja čim manj radioaktivnih odpadkov in njihovih izpustov v okolje po aktivnosti in po obsegu ter da se obdelajo in skladiščijo na način, ki je primeren za odlaganje ter skladen z nacionalnim programom ravnanja z radioaktivnimi odpadki in izrabljenim gorivom;
15. zagotavlja monitoring radioaktivnosti v okolici sevalnega ali jedrskega objekta.

(2) Minister, pristojen za naravne vire, podrobneje določi zahteve glede obratovanja in poskusnega obratovanja jedrskega ali sevalnega objekta, uporabe pisnih postopkov, spremljanja obratovalnih izkušenj, spremljanja obratovalnih kazalnikov, spremljanja procesov staranja in izvajanja ukrepov za zmanjšanje ali odpravo učinkov teh procesov, vzdrževanja, pregledovanja in preizkušanja sistemov in komponent objekta, posodabljanja varnostnega poročila, vnašanja ali vgrajevanja opreme, nadzora nad dobavitelji opreme, izvajalci del in pogodbenimi izvajalci, vsebine, kakovosti in načina uporabe varnostnih analiz, zagotavljanja usposabljanja in izpopolnjevanja zaposlenih in zunanjih delavcev v objektu, ravnanja z radioaktivnimi odpadki in zagotavljanja obratovalnega monitoringa radioaktivnosti v okolici sevalnega ali jedrskega objekta.

(3) Podrobnejše zahteve za izdelavo načrtov zaščite in reševanja organizacij za jedrske ali sevalne objekte se določijo v predpisu, ki ureja vsebino in izdelavo načrtov zaščite in reševanja.

112. člen

(občasni varnostni pregled)

(1) Upravljavec sevalnega ali jedrskega objekta mora zagotavljati redno, celovito in sistematično ocenjevanje in preverjanje sevalne ali jedrske varnosti objekta z občasnimi varnostnimi pregledi.

(2) Občasni varnostni pregled sevalnega ali jedrskega objekta mora vključevati tudi pregled ocene varstva pred sevanji iz 41. člena tega zakona.

(3) Upravljavec objekta mora najpozneje 40 mesecev pred iztekom veljavnosti obratovalnega dovoljenja predložiti vsebino, obseg in časovni načrt izvedbe občasnega varnostnega pregleda v odobritev organu, pristojnemu za jedrsko varnost.

(4) Upravljavec objekta mora med izvajanjem občasnega varnostnega pregleda o poteku in izvajanju pregleda poročati organu, pristojnemu za jedrsko varnost.

(5) Minister, pristojen za naravne vire, določi pogostnost, merila za vsebino, obseg in čas trajanja, način izvajanja občasnih varnostnih pregledov in način poročanja o teh pregledih.

113. člen

(izredni varnostni pregled in izredni ukrepi)

(1) V predpisu iz petega odstavka prejšnjega člena se določijo tudi primeri, v katerih organ, pristojen za jedrsko varnost, sam odredi izvedbo izrednega varnostnega pregleda ali ukrepov za izboljšanje sevalne in jedrske varnosti, če razpolaga z novimi in pomembnimi dokazi o sevalni ali jedrski varnosti objekta.

(2) Organ, pristojen za jedrsko varnost, v odločbi, s katero odredi izvedbo izrednega varnostnega pregleda ali ukrepov iz prejšnjega odstavka, določi vsebino, obseg in roke te izvedbe ter način poročanja. Hkrati presodi vpliv na sevalno ali jedrsko varnost in lahko določi začasno spremembo obratovalnega dovoljenja sevalnega ali jedrskega objekta.

(3) Zoper odločbo o izvedbi izrednega varnostnega pregleda iz prejšnjega odstavka ni pritožbe.

114. člen

(poročilo o občasnem ali izrednem varnostnem pregledu)

(1) Upravljavec objekta mora o občasnem varnostnem pregledu objekta iz 112. člena tega zakona ali izrednem varnostnem pregledu iz prejšnjega člena sestaviti poročilo in ga oddati v potrditev organu, pristojnemu za jedrsko varnost.

(2) Če iz poročila iz prejšnjega odstavka izhaja, da je treba zaradi izboljšanja sevalne ali jedrske varnosti izvesti spremembe, mora upravljavec objekta pripraviti predlog teh sprememb ter ravnati, kot je določeno v 116. in 117. členu tega zakona.

(3) Vlogi za potrditev poročila iz prvega odstavka tega člena mora upravljavec objekta priložiti tudi mnenje pooblaščenega izvedenca za sevalno in jedrsko varnost o izvedbi in rezultatih občasnega varnostnega pregleda ter vplivih predlaganih ukrepov na sevalno in jedrsko varnost objekta.

(4) Organ, pristojen za jedrsko varnost, potrdi poročilo iz prvega odstavka tega člena v 60 dneh od prejema popolne vloge.

(5) Upravljavec objekta mora v petih letih od dokončnosti odločbe iz prejšnjega odstavka tega člena izvesti spremembe iz drugega odstavka tega člena.

(6) Organ, pristojen za jedrsko varnost, lahko na predlog upravljavca objekta rok iz prejšnjega odstavka tega člena za posamezne spremembe izjemoma podaljša za največ tri leta.

(7) Potrjeno poročilo o občasnem varnostnem pregledu je pogoj za podaljšanje veljavnosti dovoljenja za obratovanje objekta iz 109. člena tega zakona.

115. člen

(razširjene projektne osnove jedrskega objekta)

(1) Investitor ali upravljavec jedrskega objekta mora hkrati s pripravo projektnih osnov iz 100. člena tega zakona in v primeru novih spoznanj o sevalni ali jedrski varnosti objekta, sprememb pogojev lokacije ali drugih razlogov, ki kažejo na možnost izboljšanja že dosežene ravni varnosti objekta, določiti razširjene projektne osnove za objekt.

(2) Razširjene projektne osnove iz prejšnjega odstavka je treba pripraviti na podlagi strokovne presoje in determinističnih ali verjetnostnih analiz, pri čemer se lahko uporabijo tudi realistične predpostavke.

(3) Razširjene projektne osnove iz prvega odstavka tega člena morajo zagotoviti odpornost objekta tako, da je verjetnost za pomembne izpuste radioaktivnih snovi v okolje v primeru dogodka, predpostavljenega za razširjene projektne osnove, notranje ali zunanje nevarnosti, smiselno nizka.

(4) Razširjene projektne osnove objekta morajo biti kot del varnostnega poročila o objektu sistematično določene in dokumentirane.

(5) Minister, pristojen za naravne vire, določi obseg, metodologijo priprave in druge pogoje v zvezi z razširjenimi projektnimi osnovami jedrskega objekta.

116. člen

(odobritev sprememb)

(1) Upravljavec sevalnega ali jedrskega objekta mora vsako nameravano spremembo v zvezi z objektom ali načinom upravljanja tega ali v zvezi z njegovim obratovanjem, vključno z vzdrževalnimi deli, pregledovanjem, preizkušanjem ali uvedbo tehnične, organizacijske ali druge spremembe v zvezi s temi deli (v nadaljnjem besedilu: sprememba), ki vpliva ali bi posredno lahko vplivala na vsebino varnostnega poročila, oceniti glede na njen pomen za sevalno ali jedrsko varnost in pri tem uporabiti varnostne analize.

(2) Spremembe iz prejšnjega odstavka so lahkočasne ali stalne.

(3) Spremembe so glede na pomen za sevalno ali jedrsko varnost lahko spremembe:

- o katerih je treba organ, pristojen za jedrsko varnost, le obvestiti;
- katerih izvedbo je treba organu, pristojnemu za jedrsko varnost, priglasiti;
- ki so pomembne za sevalno ali jedrsko varnost in za izvedbo katerih je treba pridobiti odobritev organa, pristojnega za jedrsko varnost.

(4) Predlogu sprememb iz tretje alineje prejšnjega odstavka mora upravljavec objekta priložiti predlog spremembe varnostnega poročila, oceno iz prvega odstavka tega člena in strokovno mnenje pooblaščenega izvedenca za sevalno in jedrsko varnost o vplivu spremembe na sevalno ali jedrsko varnost objekta.

(5) Predlogu sprememb iz druge alineje tretjega odstavka tega člena mora upravljavec objekta priložiti oceno iz prvega odstavka tega člena in predlog morebitne spremembe varnostnega poročila. Upravljavec objekta lahko začne uvajati predlagane spremembe iz druge alineje tretjega odstavka tega člena po tem, ko je organ, pristojen za jedrsko varnost, na podlagi ocene iz prvega odstavka tega člena pisno potrdil, da ni treba pridobiti odobritve sprememb.

(6) Če je upravljavec objekta uvedel spremembe na podlagi obvestila predloga sprememb iz prve alineje tretjega odstavka tega člena, mora najpozneje 12 mesecev po izvedenih delih obvestiti organ, pristojen za jedrsko varnost o izvedenih spremembah.

(7) Upravljavec objekta mora najpozneje v 12 mesecih po izvedenih delih organu, pristojnemu za jedrsko varnost, poslati tudi spremembo varnostnega poročila.

(8) Minister, pristojen za naravne vire, določi metodologijo ocenjevanja in razvrščanja sprememb, način in obliko obveščanja, priglasitve ali vloge za odobritev teh sprememb, zahteve glede določanja, označevanja in obravnave začasnih sprememb, zahteve glede uporabe varnostnih analiz in zahteve glede načina izvedbe sprememb.

117. člen

(odobritev pomembnih sprememb)

(1) Če iz predloženih dokazil izhaja, da so izpolnjeni pogoji sevalne ali jedrske varnosti, organ, pristojen za jedrsko varnost, odobri predlog sprememb iz tretje alineje tretjega odstavka prejšnjega člena v 90 dneh po prejemu popolne vloge z odločbo, v kateri tudi odredi izdelavo sprememb varnostnega poročila, ter če je treba, določi tudi način, obseg in roke uvajanja sprememb iz varnostnega poročila.

(2) Upravljavec objekta začne uvajati spremembe iz prejšnjega odstavka, ko mu organ, pristojen za jedrsko varnost, odobri spremembe varnostnega poročila.

(3) Upravljavec lahko v vlogi za odobritev spremembe zaprosi za izvajanje posameznih del, ki pomenijo pripravo na uvajanje te spremembe, pred odobritvijo predloga spremembe iz prvega odstavka tega člena. Za taka dela mora upravljavec pripraviti oceno iz prvega odstavka prejšnjega člena, ki jo dostavi skupaj z vlogo za odobritev spremembe. Če iz predloženih dokazil izhaja, da izvajanje teh del ne spreminja pogojev in opisov iz varnostnega poročila ter da sevalna in jedrska varnost med takimi deli ne bosta ogroženi niti ne bi bili ogroženi ob morebitni zavrnitvi predlagane spremembe, lahko organ, pristojen za jedrsko varnost, z začasno odločbo odobri taka dela še pred pridobitvijo strokovnega mnenja pooblaščenega izvedenca iz četrtega odstavka prejšnjega člena.

(4) Če po odobritvi spremembe iz prvega odstavka tega člena nastanejo nove okoliščine, zaradi katerih uvajanje te spremembe ne bi bilo primerno ali bi imelo negativen vpliv na sevalno ali jedrsko varnost, lahko organ, pristojen za jedrsko varnost, na predlog upravljavca razveljavi odobritev te spremembe.

(5) Zoper odločbo o zavrnitvi ali odobritvi predloga sprememb, ki so pomembne za sevalno ali jedrsko varnost, ni pritožbe.

118. člen

(začasna prekoračitev obratovalnih pogojev in omejitev)

(1) Upravljavec sevalnega ali jedrskega objekta lahko zaprosi za odobritev začasne prekoračitve obratovalnih pogojev in omejitev iz 1. točke prvega odstavka 111. člena tega zakona, če bi bilo sicer ogroženo zdravje ali varnost prebivalstva ali osebja objekta.

(2) Organ, pristojen za jedrsko varnost, mora nemudoma obravnavati vlogo iz prejšnjega odstavka in o njej odločiti v kar najkrajšem času, morebitni odobritvi prekoračitve obratovalnih pogojev ali omejitev pa določiti kar najkrajši čas veljavnosti.

(3) Minister, pristojen za naravne vire, določi podrobnejše zahteve glede okoliščin iz prvega odstavka tega člena, v katerih upravljavec objekta lahko zaprosi za začasno prekoračitev obratovalnih pogojev in omejitev, ter obliko in vsebino vloge iz prvega odstavka tega člena.

119. člen

(izjemni pregled varnostnega poročila)

(1) Upravljavec sevalnega ali jedrskega objekta mora oceniti in preveriti varnost objekta ter zagotoviti pregled skladnosti varnostnega poročila z zaključki ocenjevanja in preverjanja varnosti:

- neposredno po izrednem dogodku na objektu in
- po končanih sanacijskih delih za odpravo posledic izrednega dogodka.

(2) Ocena in preveritev varnosti iz prejšnjega odstavka morata vsebovati opis temeljnih vzrokov za izredni dogodek s predlogom za njihovo odpravo ali odpravo njihovih posledic.

(3) Če iz ocenjevanja in preverjanja varnosti sledi, da je treba zaradi izboljšanja sevalne ali jedrske varnosti izvesti spremembe, mora upravljavec objekta izdelati predlog spremembe in spremembe varnostnega poročila in ravnati, kot je določeno v 116. in 117. členu tega zakona.

(4) Upravljavec objekta mora poročati organu, pristojnemu za jedrsko varnost, o rezultatih ocenjevanja in preverjanja varnosti. Soglasje organa, pristojnega za jedrsko varnost, s tem poročilom je pogoj za ponovni zagon sevalnega ali jedrskega objekta.

(5) Minister, pristojen za naravne vire, določi metodologijo ocenjevanja in preverjanja varnosti iz prvega odstavka tega člena.

120. člen

(poročanje o obratovanju objektov)

(1) Upravljavec sevalnega ali jedrskega objekta mora organu, pristojnemu za jedrsko varnost, redno poročati o obratovanju objekta.

(2) Ne glede na določbe prejšnjega odstavka mora upravljavec objekta organu, pristojnemu za jedrsko varnost, izredno poročati o:

1. okvarah opreme, ki bi lahko povzročile izredni dogodek, in izrednih dogodkih ter sprejetih ukrepih za odpravo posledic okvar ali izrednih dogodkov;

2. napakah delavcev pri ravnanju oziroma obratovanju z objektom, ki bi lahko povzročile izredni dogodek;
3. odstopanjih od obratovalnih pogojev in omejitev;
4. vseh drugih dogodkih ali obratovalnih okoliščinah, ki pomembno vplivajo na sevalno ali jedrsko varnost objekta.

(3) Minister, pristojen za naravne vire, za posamezno vrsto jedrskega in sevalnega objekta določi vsebino, obseg in pogostnost rednega poročanja ter vsebino in obseg izrednega poročanja iz prejšnjega odstavka in roke poročanja.

4.7 RAVNANJE Z RADIOAKTIVNIMI ODPADKI IN IZRABLJENIM GORIVOM

121. člen

(ravljanje z radioaktivnimi odpadki in izrabljenim gorivom)

(1) Imetnik radioaktivnih odpadkov in izrabljenega goriva mora zagotoviti, da se:

- z radioaktivnimi odpadki in izrabljenim gorivom ravna na predpisan način;
- upoštevajo določila nacionalnega programa ravnanja z radioaktivnimi odpadki in izrabljenim gorivom iz 124. člena tega zakona;
- kar najbolj izogne prelaganju bremen odlaganja radioaktivnih odpadkov na prihodnje generacije.

(2) Povzročitelj radioaktivnih odpadkov ali izrabljenega goriva mora z ustreznimi konstrukcijskimi ukrepi ter obratovanjem in razgradnjo, vključno s predelavo in ponovno uporabo snovi, zagotoviti, da radioaktivni odpadki nastajajo v najnižji meri, ki je razumno izvedljiva v smislu aktivnosti in količine.

(3) Povzročitelj radioaktivnih odpadkov ali izrabljenega goriva mora zagotoviti varno ravnanje z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki. Dolgoročno ravnanje mora zagotoviti tudi s pasivnimi varnostnimi lastnostmi.

(4) Na vseh stopnjah ravnanja z radioaktivnimi odpadki ali izrabljenim gorivom je treba uporabljati postopek odločanja, ki temelji na dokazih in je dokumentiran.

(5) Povzročitelj radioaktivnih odpadkov ali izrabljenega goriva mora oddajati radioaktivne odpadke in izrabljeno gorivo v nadaljnje ravnanje izvajalcu obvezne državne gospodarske javne službe za ravnanje z radioaktivnimi odpadki, razen radioaktivnih odpadkov, nad katerimi je predvidena opustitev nadzora.

(6) Ne glede na obveznost iz prejšnjega odstavka lahko radioaktivne odpadke in izrabljeno gorivo za določen čas skladišči in obdeluje upravljavec jedrskega objekta, ki je odpadke povzročil, če za tako ravnanje pridobi dovoljenje organa, pristojnega za jedrsko varnost.

(7) Ne glede na določbo petega odstavka tega člena lahko inšpektor za jedrsko varnost odredi začasno shranjevanje radioaktivnih odpadkov na primernem mestu, če izvajalec

obvezne državne gospodarske javne službe za ravnanje z radioaktivnimi odpadki ne more takoj prevzeti radioaktivnih odpadkov (na primer zaradi industrijske nesreče ali nesreče pri prevozu radioaktivnih snovi).

(8) Izvajalec obvezne državne gospodarske javne službe za ravnanje z radioaktivnimi odpadki lahko preda v ponovno uporabo ali predelavo vir sevanja, ki je skladiščen v centralnem skladišču radioaktivnih odpadkov kot radioaktivni odpadek, imetniku dovoljenja za izvajanje sevalne dejavnosti. Ob predaji novemu imetniku se tak vir ne obravnava več kot radioaktivni odpadek.

(9) Stroške ravnanja z radioaktivnimi odpadki in izrabljenim gorivom plača povzročitelj ali njihov imetnik, če jih je prevzel od povzročitelja.

(10) Če povzročitelj radioaktivnih odpadkov ali izrabljenega goriva ni znan, prevzame odgovornost in stroške za ravnanje z radioaktivnimi odpadki ali izrabljenim gorivom država.

(11) Organ, pristojen za jedrsko varnost, vodi centralno evidenco radioaktivnih odpadkov in izrabljenega goriva, ki nastajajo na ozemlju Republike Slovenije.

(12) Imetnik radioaktivnih odpadkov in izrabljenega goriva mora podatke o nastajanju radioaktivnih odpadkov in izrabljenega goriva poslati v centralno evidenco radioaktivnih odpadkov in izrabljenega goriva.

(13) Minister, pristojen za naravne vire, razvrsti radioaktivne odpadke glede na stopnjo in vrsto radioaktivnosti ter določi ravnanje z radioaktivnimi odpadki in izrabljenim gorivom, obseg poročanja o nastajanju radioaktivnih odpadkov in izrabljenega goriva, način in obseg vodenja centralne evidence nastajanja radioaktivnih odpadkov in izrabljenega goriva ter vodenja evidenc skladiščenih ali odloženih radioaktivnih odpadkov in izrabljenega goriva.

122. člen

(obvezna državna gospodarska javna služba za ravnanje z radioaktivnimi odpadki)

(1) Zaradi zagotovitve pogojev izvajanja vseh organizacijskih in fizičnih dejavnosti, ki se opravljajo pri shranjevanju, premeščanju, predelavi, skladiščenju in odlaganju radioaktivnih odpadkov tako, da ne pride do nenadzorovanega širjenja radioaktivnosti v okolje ter da je zavarovano življenje in zdravje ljudi, se določi obvezna državna gospodarska javna služba za ravnanje z radioaktivnimi odpadki.

(2) Pogoje za izvajanje vseh organizacijskih in fizičnih dejavnosti, ki se izvajajo pri shranjevanju, premeščanju, predelavi, skladiščenju in odlaganju radioaktivnih odpadkov ali izrabljenega goriva, zagotovi država.

(3) Obvezna državna gospodarska javna služba za ravnanje z radioaktivnimi odpadki obsega:

1. prevzemanje, zbiranje, prevažanje, predelavo in skladiščenje pred odlaganjem, priprave na izgradnjo odlagališča, izgradnjo odlagališča ter odlaganje radioaktivnih odpadkov, ki niso odpadki iz jedrskih objektov za proizvodnjo energije;
2. predelavo radioaktivnih odpadkov in izrabljenega goriva pred odlaganjem, priprave na izgradnjo odlagališča, izgradnjo odlagališča ter odlaganje radioaktivnih odpadkov iz jedrskih objektov za proizvodnjo energije;

3. obratovanje odlagališč radioaktivnih odpadkov;
4. upravljanje, dolgoročni nadzor in vzdrževanje zaprtih odlagališč radioaktivnih odpadkov;
5. upravljanje, dolgoročni nadzor in vzdrževanje zaprtih odlagališč rudarske in hidrometalurške jalovine, ki nastane pri pridobivanju in izkoriščanju jedrskih mineralnih surovin.

(4) Sestavni del dejavnosti iz prejšnjega odstavka je tudi skrb za razvoj stroke na področju ravnanja z radioaktivnimi odpadki in izrabljenim gorivom in prenos znanja iz mednarodnega okolja v Republiko Slovenijo.

(5) Način in pogoje izvajanja obvezne državne gospodarske javne službe predpiše vlada.

(6) S predpisom iz prejšnjega odstavka se določijo tudi:

1. organizacijska oblika obvezne državne gospodarske javne službe za ravnanje z radioaktivnimi odpadki;
2. viri financiranja in način njihovega oblikovanja ter metodologija za oblikovanje virov financiranja;
3. seznam objektov iz 125. člena tega zakona, ki jih izvajalec obvezne državne gospodarske javne službe za ravnanje z radioaktivnimi odpadki upravlja po tem zakonu;
4. merila za oblikovanje cenika za storitve;
5. druge vsebine, pomembne za izvajanje vseh organizacijskih in fizičnih dejavnosti, ki se izvajajo pri shranjevanju, premeščanju, predelavi, skladiščenju in odlaganju radioaktivnih odpadkov.

(7) Vlada na podlagi predpisanih meril določi cenik storitev izvajanja obvezne državne gospodarske javne službe za ravnanje z radioaktivnimi odpadki.

(8) V primeru iz desetega odstavka prejšnjega člena stroške ravnanja z radioaktivnimi odpadki krije izvajalec obvezne državne gospodarske javne službe za ravnanje z radioaktivnimi odpadki.

(9) Storitve obvezne državne gospodarske javne službe iz 2. točke tretjega odstavka tega člena se financirajo iz sredstev namenskega sklada, ki je ustanovljen z zakonom, ki ureja sklad za financiranje razgradnje Nuklearne elektrarne Krško in odlaganja radioaktivnih odpadkov iz Nuklearne elektrarne Krško (v nadaljnjem besedilu: NE Krško). Iz istega sklada se financira tudi del stroškov iz 3. točke tretjega odstavka tega člena glede na delež radioaktivnih odpadkov iz jedrskih objektov za proizvodnjo energije.

(10) Upravljavca jedrskega objekta lahko shranjuje, skladišči in obdeluje radioaktivne odpadke in izrabljeno gorivo za potrebe obvezne državne gospodarske javne službe za ravnanje z radioaktivnimi odpadki, če za tako ravnanje pridobi dovoljenje organa, pristojnega za jedrsko varnost.

(11) Vlada z aktom določi:

1. ustanovitelja in sedež;
2. pravice ustanovitelja;

3. firma;
4. namen ustanovitve;
5. naloge;
6. obdobje, za katero je ustanovljena;
7. odgovornosti za obveznosti;
8. notranja organizacija in način poslovanja;
9. organe, število, način izvolitve in mandatna doba;
10. pristojnosti in odgovornosti organov;
11. način imenovanja;
12. varovanje poslovne skrivnosti;
13. pooblastila za zastopanje;
14. omejitve poslovodne osebe pri upravljanju in razpolaganju s sredstvi;
15. obveznost poročanja;
16. revidiranje letnega poročila in izbira revizorja;
17. notranji nadzor in izbira notranjega revizorja;
18. vsebina statuta, njegova priprava in postopek potrjevanja;
19. druga pomembna vprašanja v zvezi z organizacijo in poslovanjem.

(12) Nadzor nad poslovanjem izvajalca obvezne državne gospodarske javne službe za ravnanje z radioaktivnimi odpadki opravlja ministrstvo, pristojno za odpadke.

123. člen

(upravljanje, dolgoročni nadzor in vzdrževanje zaprtih odlagališč)

(1) Izvajalec obvezne državne gospodarske javne službe za ravnanje z radioaktivnimi odpadki iz prejšnjega člena začne izvajati upravljanje, dolgoročni nadzor in vzdrževanje zaprtega odlagališča radioaktivnih odpadkov z dnem dokončnosti dovoljenja o zaprtju odlagališča iz 4. točke prvega odstavka 109. člena tega zakona, upravljanje, dolgoročni nadzor in vzdrževanje zaprtega odlagališča rudarske in hidrometalurške jalovine pa z dnem dokončnosti odločbe o prenehanju pravic in obveznosti po zakonu, ki ureja rudarstvo.

(2) Izvajalec obvezne državne gospodarske javne službe za ravnanje z radioaktivnimi odpadki mora izvajati upravljanje, dolgoročni nadzor in vzdrževanje zaprtega odlagališča v skladu s pogoji iz varnostnega poročila zaprtega odlagališča.

(3) Varnostno poročilo iz prejšnjega odstavka se spreminja ob smiselni uporabi določb 116. člena tega zakona.

(4) Če izvajalec obvezne državne gospodarske javne službe za ravnanje z radioaktivnimi odpadki ni upravljal odlagališča iz prvega odstavka tega člena pred njegovim

zaprtem, sodeluje v postopku izdaje dovoljenja za zaprtje odlagališča iz 4. in 9. točke prvega odstavka 109. člena tega zakona kot stranski udeleženec.

124. člen

(nacionalni program ravnanja z radioaktivnimi odpadki in izrabljenim gorivom)

(1) Nacionalni program ravnanja z radioaktivnimi odpadki in izrabljenim gorivom po tem zakonu pripravi ministrstvo, pristojno za naravne vire, v sodelovanju z ministrstvom, pristojnim za energijo, sprejme pa ga Državni zbor Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: državni zbor) na predlog vlade.

(2) Nacionalni program ravnanja z radioaktivnimi odpadki in izrabljenim gorivom se sprejema za 10 let.

(3) Nacionalni program ravnanja z radioaktivnimi odpadki in izrabljenim gorivom mora vsebovati najmanj:

1. politiko v zvezi z ravnanjem z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki in bistvene mejnike;
2. lokacije, količine in razvrstitve izrabljenega goriva in radioaktivnih odpadkov ter ocene prihodnjih količin, vključno s tistimi iz razgradnje;
3. načrte in tehnične rešitve za ravnanje z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki od nastanka do odlaganja;
4. načrte za obdobje po zaprtju odlagališč, tudi navedbo, koliko časa je še treba izvajati ustrezen nadzor in kakšna so potrebna sredstva za dolgoročno ohranitev poznavanja objekta;
5. oceno stroškov za izvedbo nacionalnega programa;
6. raziskovalne, razvojne in informacijske dejavnosti ter človeške vire, ki so potrebni za izvedbo nacionalnega programa;
7. odgovornosti za izvajanje nacionalnega programa in ključne kazalnike uspešnosti za spremljanje napredka pri izvajanju.

(4) Strokovne podlage nacionalnega programa iz prejšnjega odstavka s podrobnejšo razčlenitvijo ukrepov za zmanjšanje nastajanja radioaktivnih odpadkov, njihovo predelavo pred odlaganjem in njihovo odlaganje ter ukrepov za predelavo in odlaganje radioaktivnih odpadkov pripravi izvajalec obvezne državne gospodarske javne službe za ravnanje z radioaktivnimi odpadki in jih pošlje v soglasje organu, pristojnemu za jedrsko varnost.

(5) Organ, pristojen za jedrsko varnost, pošlje strokovne podlage iz prejšnjega odstavka skupaj s svojim soglasjem ministrstvu, pristojnemu za naravne vire.

125. člen

(objekti državne infrastrukture)

(1) Skladišča, odlagališča in spremljajoči objekti, potrebni za izvajanje obvezne državne gospodarske javne službe za ravnanje z radioaktivnimi odpadki, so v lasti države.

(2) Za doseganje namena iz prejšnjega odstavka se lastninska pravica na nepremičninah, ki niso v lasti države, ležijo pa v območju, ki je v skladu z državnim prostorskim načrtom ali občinskim prostorskim načrtom ali občinskim podrobnim prostorskim načrtom predvideno za gradnjo ali prevzem objekta državne infrastrukture, lahko odvzame v korist Republike Slovenije.

(3) Če upravljavec objektov, navedenih v prvem odstavku tega člena, v 30 dneh po vročitvi ponudbe za sklenitev pogodbe o pridobitvi lastninske pravice na teh nepremičninah te pogodbe ne uspe skleniti, vloži predlog za razlastitev v korist države. Odvzem lastninske pravice se izvede v skladu s predpisi, ki urejajo odvzem lastninske pravice v javno korist.

(4) Gradnja in prevzem objektov in zemljišč iz prvega odstavka tega člena sta v javnem interesu.

(5) Objekti iz prvega odstavka tega člena in zemljišča, na katerih so zgrajeni, pridobijo status objekta državne infrastrukture z odločbo, ki jo na podlagi sklepa vlade izda organ, pristojen za jedrsko varnost, pred začetkom izvajanja obvezne državne gospodarske javne službe za ravnanje z radioaktivnimi odpadki:

- za izvajanje nalog obvezne državne gospodarske javne službe iz 1. točke tretjega odstavka 122. člena tega zakona v fazi izdaje mnenja h gradnji skladišča ali odlagališča radioaktivnih odpadkov;
- za izvajanje nalog obvezne državne gospodarske javne službe iz 2., 3. in 4. točke tretjega odstavka 122. člena tega zakona v fazi izdaje mnenja h gradnji odlagališča radioaktivnih odpadkov;
- za izvajanje nalog obvezne državne gospodarske javne službe iz 5. točke tretjega odstavka 122. člena tega zakona v fazi izdaje odločbe o zaprtju odlagališča rudarske in hidrometalurške jalovine.

(6) Nepremičnine iz prejšnjega odstavka niso v pravnem prometu.

(7) Izvajalec obvezne državne gospodarske javne službe za ravnanje z radioaktivnimi odpadki ne plačuje najemnine za objekte iz prvega odstavka tega člena.

(8) Lastninska ali druga stvarna pravica na nepremičnini, ki ne pridobi statusa objekta državne infrastrukture po petem odstavku tega člena, je pa potrebna za njegovo normalno uporabo, se lahko v korist služnostnega upravičenca omeji z ustanovitvijo služnosti v javno korist, če je to potrebno zaradi postavitve, vzdrževanja, upravljanja, obratovanja, dolgoročnega nadzora ali nemotenega delovanja objektov državne infrastrukture.

(9) Pogodbe o ustanovitvi služnosti v javno korist se sklepajo za čas obratovanja, upravljanja, dolgoročnega nadzora in vzdrževanja objektov s statusom objekta državne infrastrukture in v korist vsakokratnega izvajalca obvezne državne gospodarske javne službe ali v korist gospodujočega zemljišča, katerega lastnik je država.

(10) Za vprašanja glede razlastitve in ustanovitve služnosti v javno korist, ki niso posebej urejena s tem zakonom, se uporabljajo določbe zakona, ki ureja razlastitev in omejitve lastninske pravice v javno korist in določbe zakona, ki ureja umeščanje prostorskih ureditev državnega pomena v prostor.

4.8 VNOS IZ DRŽAV ČLANIC EU IN IZNOS VANJE, UVOZ, IZVOZ TER TRANZIT JEDRSKIH IN RADIOAKTIVNIH SNOVI TER RADIOAKTIVNIH ODPADKOV

126. člen

(dovoljenje za vnos iz držav članic EU in iznos vanje, uvoz in izvoz jedrskih in radioaktivnih snovi ter tranzit jedrskih in radioaktivnih snovi)

(1) Za vnos jedrskih snovi iz držav članic EU in iznos teh snovi vanje ter za uvoz in izvoz jedrskih in radioaktivnih snovi je treba pridobiti dovoljenje organa, pristojnega za jedrsko varnost, razen za radioaktivne snovi, ki se uporabljajo v zdravstvu ali veterinarstvu in za katere izda dovoljenje organ, pristojen za varstvo pred sevanji.

(2) Dovoljenja za uvoz in izvoz radioaktivnih snovi ni treba pridobiti, če radioaktivne snovi uporablja Slovenska vojska, Policija ali Sile zaščite, reševanja in pomoči za svoje potrebe na mirovni misijah, vajah v tujini ali na mednarodnih reševalnih intervencijah.

(3) Vnos radioaktivnih snovi iz držav članic EU in iznos teh snovi vanje urejajo pravni akti EU, ki veljajo na območju EU neposredno.

(4) Za tranzit jedrskih snovi in virov sevanja s pomembno aktivnostjo je treba pridobiti dovoljenje organa, pristojnega za jedrsko varnost.

(5) V postopku izdaje dovoljenja iz prvega in četrtega odstavka tega člena se presojuje ukrepi sevalne in jedrske varnosti v celotnem poteku odpošiljanja radioaktivnih in jedrskih snovi na območju Republike Slovenije.

(6) Dovoljenje za vnos iz držav članic EU in za uvoz jedrskih snovi ter za uvoz radioaktivnih snovi se izda samo, če ima njihov prejemnik ustrezno dovoljenje za izvajanje sevalne dejavnosti. Če gre za vnos ali uvoz jedrskega goriva za prvo polnjenje reaktorske sredice, se dovoljenje izda, če ima prejemnik dovoljenje iz 10. točke prvega odstavka 109. člena tega zakona.

127. člen

(dovoljenje ali soglasje za vnos iz držav članice EU in iznos vanje, uvoz, izvoz ter tranzit radioaktivnih odpadkov in izrabljenega goriva)

(1) Za vnos iz držav članic EU, iznos vanje, uvoz, izvoz ter tranzit radioaktivnih odpadkov in izrabljenega goriva je treba pridobiti dovoljenje ali soglasje organa, pristojnega za jedrsko varnost.

(2) V postopku izdaje dovoljenja ali soglasja iz prejšnjega odstavka organ, pristojen za jedrsko varnost, presoja ukrepe sevalne in jedrske varnosti v celotnem poteku odpošiljanja radioaktivnih odpadkov in izrabljenega goriva od kraja izvora do kraja prejema pošiljke.

(3) Dovoljenje za iznos v države članice EU in izvoz iz prvega odstavka tega člena izda organ, pristojen za jedrsko varnost, če je za pošiljko radioaktivnih odpadkov ali izrabljenega goriva pridobil soglasje pristojnega organa države, v katero so radioaktivni odpadki ali izrabljeno gorivo namenjeni, in soglasja pristojnih organov držav, preko katerih potuje pošiljka, in če oseba, ki pošilja radioaktivne odpadke ali izrabljeno gorivo v države članice EU ali jih izvažajo, izpolnjuje vse pogoje za prevzem radioaktivnih odpadkov ali izrabljenega goriva v primeru zavrnitve pošiljke.

(4) Dovoljenje za tranzit preko EU, kadar je Republika Slovenija prva država članica tranzita, izda organ, pristojen za jedrsko varnost, če je za pošiljko radioaktivnih odpadkov ali izrabljenega goriva pridobil vsa soglasja pristojnih organov države izvora in države, v katero je pošiljka namenjena, ter tudi držav, preko katerih potuje pošiljka, in če ima pošiljatelj radioaktivnih odpadkov ali izrabljenega goriva dovoljenje države izvora za vrnitev pošiljke na mesto izvora v primeru zavrnitve pošiljke.

(5) Dovoljenje za uvoz iz prvega odstavka tega člena izda organ, pristojen za jedrsko varnost, če uvoznik dokaže, da ima za radioaktivne odpadke ali izrabljeno gorivo dovoljenje države izvora za vrnitev pošiljke na mesto izvora v primeru zavrnitve pošiljke, za uvoženo pošiljko pa je organ, pristojen za jedrsko varnost, pridobil vsa soglasja pristojnih organov države izvora in držav, preko katerih potuje pošiljka.

(6) Soglasje za vnos iz držav članic EU in tranzit preko območja Republike Slovenije za pošiljke znotraj EU izda organ, pristojen za jedrsko varnost, pod pogoji, ki ne smejo biti strožji kot tisti, ki so določeni za podobne pošiljke znotraj Republike Slovenije.

128. člen

(izdaja dovoljenja)

(1) Dovoljenje iz prvega odstavka 126. člena tega zakona ter dovoljenje in soglasje iz prvega odstavka prejšnjega člena se izda za eno ali več pošiljk za največ tri leta.

(2) Organ, pristojen za jedrsko varnost, ne dovoli izvoza radioaktivnih odpadkov ali izrabljenega goriva:

- v namembne kraje, ki so južno od 60° južne zemljepisne širine, ali
- v državo, ki je pogodbenica sporazuma o partnerstvu med članicami skupine afriških, karibskih in pacifiških držav na eni strani ter Evropsko skupnostjo in njenimi državami članicami na drugi (Sporazum AKP–ES iz Cotonouja) in ni država članica EU, ali
- v tretjo državo, ki nima upravnih in tehničnih zmogljivosti niti upravne strukture za varno ravnanje z radioaktivnimi odpadki ali izrabljenim gorivom, kakor je navedeno v Skupni konvenciji o varnosti ravnanja z izrabljenim gorivom in varnosti ravnanja z radioaktivnimi odpadki.

(3) Izdaja dovoljenja ali soglasja iz prvega odstavka tega člena ne vpliva na siceršnjo odgovornost imetnika, prevoznika, lastnika ali prejemnika ali katere koli druge osebe, udeležene pri prevozu pošiljke, glede sevalne ali jedrske varnosti po tem zakonu.

(4) Radioaktivni odpadki, izrabljeno gorivo ter jedrske in radioaktivne snovi se pošiljajo v embalaži, kot je določena s predpisi s področja prevoza nevarnega blaga.

129. člen

(drugi pogoji)

(1) Minister, pristojen za naravne vire, določi vsebino vloge v zvezi s pošiljanjem radioaktivnih odpadkov, izrabljenega goriva, jedrskih snovi in radioaktivnih snovi, načine obveščanja pristojnih organov in organov drugih držav, ravnanje pri večkratnih pošiljkah, način in roke poročanja o izvedenih pošiljkah, pogoje glede jedrske in sevalne varnosti ter druge pogoje za vnos iz držav članic EU, iznos vanje, uvoz, izvoz in tranzit. Minister, pristojen za

naravne vire, določi tudi vire sevanja s pomembno aktivnostjo, za katere je treba pred tranzitom pridobiti dovoljenje.

(2) Minister, pristojen za naravne vire, lahko v soglasju z ministrom, pristojnim za zdravje, s predpisom podrobneje uredi posamezna vprašanja, potrebna za izvrševanje pravnih aktov EU, ki urejajo pošiljanje radioaktivnih snovi na območju EU in veljajo na območju EU neposredno.

4.9 PRIPRAVLJENOST NA IZREDNE DOGODKE

130. člen

(naloge upravljavcev in izvajalcev)

(1) Upravljavec sevalnega ali jedrskega objekta, ki bi s svojo dejavnostjo lahko povzročil nesrečo, izdelava oceno ogroženosti in načrt zaščite in reševanja ob jedrski ali radiološki nesreči skladno s predpisi s področja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. Upravitelji drugih sevalnih ali jedrskih objektov in izvajalci sevalne dejavnosti izdelajo navodilo za ukrepanje ob izrednem dogodku.

(2) Upravljavec sevalnega ali jedrskega objekta mora v načrtu zaščite in reševanja organizacije prikazati razvrstitev verjetnih izrednih dogodkov na stopnje nevarnosti in glede na stopnjo nevarnosti izrednega dogodka načrtovati obseg izvajanja zaščitnih ukrepov.

(3) Upravljavec sevalnega ali jedrskega objekta mora na podlagi razvrstitve verjetnih izrednih dogodkov zagotoviti tehnične in druge pogoje, na primer usposobljene ekipe za izvajanje radioloških meritev, da se med izrednim dogodkom zagotovi ocenjevanje posledic izrednega dogodka in odločanje o obsegu potrebnih zaščitnih ukrepov. Usposobljenost upravitelja za izdelavo ocen in odločitev iz prejšnjega stavka se prikaže v varnostnem poročilu.

(4) Upravljavec sevalnega ali jedrskega objekta ali izvajalec sevalne dejavnosti z visokoaktivnim virom sevanja mora drugim nosilcem načrtovanja zaščite in reševanja predložiti vse njemu dostopne tehnične podatke o viru sevanja, podatke iz varnostnega poročila in obratovalne podatke.

(5) Upravljavec sevalnega ali jedrskega objekta ali izvajalec sevalne dejavnosti mora zagotoviti:

- čim hitrejšo zaustavitev sproščanja radioaktivnosti ali radionuklidov v okolje,
- zmanjšanje širjenja radioaktivnih snovi v okolico prek različnih prenosnih poti,
- zmanjšanje izpostavljenosti ljudi.

(6) Upravljavec sevalnega ali jedrskega objekta mora zagotoviti in obnavljati zaloge tablet kalijevega jodida.

(7) Izvajalec sevalne dejavnosti mora na podlagi ocene mogočih izrednih dogodkov pripraviti navodilo za ukrepanje v primeru izrednega dogodka. Če je to potrebno, se navodilo za ukrepanje ob izrednem dogodku izdelava tudi za posamezni vir sevanja.

131. člen

(optimizacija zaščitnih ukrepov)

Pri izdelavi načrtov za zaščito in reševanje in pri izvajanju načrtovanih zaščitnih ukrepov je treba optimizirati zaščitne ukrepe tako:

- da intervencija zmanjša škodo za zdravje ljudi in upraviči stroške in škodo, ki jih povzročijo zaščitni ukrepi;
- da način, obseg in njihovo trajanje poteka tako, da se čim bolj zmanjša škoda za zdravje ljudi v primerjavi s škodo zaradi izvajanja zaščitnih ukrepov;
- da se pri izpostavljenosti izvajalcev zaščitnih ukrepov upoštevajo referenčne ravni in mejne doze.

132. člen

(načrtovanje zaščitnih ukrepov)

(1) Vlada določi:

- referenčne ravni za izpostavljenost ob izrednem dogodku;
- referenčne ravni za izpostavljenost izvajalcev zaščitnih ukrepov;
- merila za določitev območja načrtovanja zaščitnih ukrepov glede na stopnjo nevarnosti izrednih dogodkov;
- merila za prehod z izpostavljenosti ob izrednem dogodku na obstoječo izpostavljenost;
- druge pogoje načrtovanja in izvajanja zaščitnih ukrepov v zvezi z referenčnimi ravni.

(2) Vlada opredeli tudi merila za določitev višine nadomestila ali dajatve zaradi načrtovanja in izvajanja zaščitnih ukrepov, način odmere, obračunavanja in plačevanja nadomestil ali dajatev ter začetek in konec prejemanja nadomestil ali dajatev.

(3) Pri merilih za določitev višine nadomestila oziroma dajatve iz prejšnjega odstavka se upošteva:

- vrsta jedrskega objekta,
- površina območja načrtovanja intervencijskih ukrepov okoli jedrskega objekta, število občin ter površina območja občin, ki segajo v območje načrtovanja intervencijskih ukrepov,
- število jedrskih objektov, katerih območja načrtovanja intervencijskih ukrepov se prekrivajo,
- število prebivalcev občine s stalnim prebivališčem na območju načrtovanja intervencijskih ukrepov.

(4) Določbe prvega odstavka tega člena veljajo tudi za načrtovanje zaščitnih ukrepov, kadar uporabnik vira sevanja ni določljiv ali če povzročitelja ni na ozemlju Republike Slovenije.

133. člen

(predhodno obveščanje izvajalcev zaščitnih ukrepov)

(1) Izvajalci zaščitnih ukrepov morajo biti ustrezno usposobljeni in imeti vse informacije, potrebne za izvajanje svojih nalog.

(2) Programi usposabljanj izvajalcev zaščitnih ukrepov morajo zagotoviti, da so izvajalcem zaščitnih ukrepov predložene ustrezne in redno posodobljene informacije o tveganjih za zdravje, ki bi jim lahko bili izpostavljeni med posredovanjem ob izrednem dogodku, in o potrebnih preventivnih ukrepih v takih primerih. Te informacije morajo upoštevati nabor mogočih izrednih dogodkov in načinov posredovanja.

(3) Ob nastanku izrednega dogodka je treba informacije iz predhodnega odstavka dopolniti z aktualnimi podatki.

(4) Odgovorni za varstvo izvajalcev zaščitnih ukrepov, mora zagotoviti izvajanje usposabljanja in obveščanja iz predhodnih dveh odstavkov, vključno s praktičnimi vajami, kadar je to potrebno. Usposabljanje mora vključevati tudi ustrezne vsebine s področja varstva pred sevanji.

134. člen

(obveščanje javnosti, ki bi lahko bila prizadeta med izrednim dogodkom)

(1) Upravljavec sevalnega ali jedrskega objekta in drugi nosilci načrtovanja morajo o pomembnih dejstvih iz načrtov zaščite in reševanja, zlasti pa o predvidenih zaščitnih ukrepih in načinu njihovega izvajanja, redno obveščati javnost.

(2) Obveščanje iz predhodnega odstavka mora biti izvedeno brez izrecnega poizvedovanja javnosti, informacije pa morajo biti posodobljene v rednih časovnih presledkih ali ob večjih spremembah. Dostopne morajo biti stalno.

135. člen

(obveščanje javnosti in pristojnih organov v primeru izrednih dogodkov)

(1) V primeru izrednega dogodka po tem zakonu mora upravljavec objekta ali izvajalec sevalne dejavnosti zagotoviti, da so o dogodku v kar najkrajšem času obveščeni organ, ki je izdal dovoljenje za izvajanje sevalne dejavnosti, in drugi pristojni organi po predpisih varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, ki nemudoma obvestijo prebivalstvo na prizadetem območju o pomembnih dejstvih glede izrednega dogodka, predvsem pa o zaščitnih ukrepih.

(2) Če gre za prevoz jedrskih snovi, radioaktivnih snovi, izrabljenega goriva in radioaktivnih odpadkov, ima dolžnost obveščanja po prejšnjem odstavku prevoznik in organizator prevoza.

(3) Za način in obseg obveščanja splošne javnosti, prebivalstva na prizadetem območju, pristojnih ministrstev in organov po tem členu ter za postopek rednega pregledovanja in potrjevanja obvestil javnosti o pomembnih dejstvih iz načrtov zaščite in reševanja se uporabljajo predpisi s področja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.

136. člen

(mednarodno obveščanje in sodelovanje)

(1) Pristojni organi, ki sodelujejo pri odzivu na izredni dogodek, morajo sodelovati s pristojnimi organi v državah članicah EU in tretjih državah, pri pripravi zaščitnih ukrepov, ki bi bili potrebni na ozemljih teh držav zaradi izrednih dogodkov na ozemlju Republike Slovenije.

(2) Ob izrednem dogodku v Republiki Sloveniji ali ob izrednem dogodku, ki bi lahko imel radiološke posledice na ozemlju Republike Slovenije, morajo pristojni organi iz prejšnjega odstavka vzpostaviti kontakt z vsemi državami, ki bi lahko bile prizadete, poskrbeti za izmenjavo informacij o ocenjeni izpostavljenosti s temi državami ter z njimi usklajevati zaščitne ukrepe in obvestila javnosti, pri čemer poteka izmenjava informacij prek bilateralnih ali mednarodnih sistemov za izmenjavo informacij in usklajevanje.

(3) Dejavnosti iz prejšnjega odstavka ne smejo preprečevati ali ovirati izvedbe potrebnih ukrepov na ozemlju Republike Slovenije.

(4) O sprejemanju pomoči tujih držav in Mednarodne agencije za atomsko energijo in dajanju pomoči tujim državam v primeru izrednih dogodkov odloči vlada.

(5) Če je treba, se pri načrtovanju prehoda od izpostavljenosti ob izrednem dogodku do obstoječe izpostavljenosti sodeluje z drugimi državami.

5. IZDAJA, PODALJŠANJE, SPREMEMBE, ODVZEM IN PRENEHANJE VELJAVNOSTI DOVOLJENJ

137. člen

(vsebina dovoljenja)

(1) Dovoljenje za izvajanje sevalne dejavnosti iz 20. člena tega zakona mora vsebovati:

1. podatke o imetniku dovoljenja;
2. natančen opis sevalne dejavnosti;
3. čas veljavnosti dovoljenja;
4. posebne pogoje in obveznosti, ki jih mora izpolnjevati imetnik dovoljenja skladno s tem zakonom in predpisi, izdanimi na njegovi podlagi;
5. ukrepe, ki jih mora imetnik dovoljenja za izvajanje sevalne dejavnosti izvršiti po prenehanju veljavnosti dovoljenja.

(2) Dovoljenje za izvajanje sevalne dejavnosti z viri, za uporabo katerih v skladu z 21. členom tega zakona zadošča vpis v register virov sevanja, mora poleg vsebin iz prejšnjega odstavka vsebovati tudi:

1. način uporabe virov sevanj;
2. omejitve glede števila, aktivnosti in vrst virov sevanja, ki jih lahko uporablja;
3. obveznosti glede tehničnih pregledov in vzdrževanja virov sevanja.

(3) Dovoljenje za uporabo vira sevanja iz 21. člena tega zakona mora vsebovati:

1. podatke o imetniku dovoljenja;
2. natančen opis vrste, namena uporabe vira sevanja in evidenčne oznake iz registra vira sevanja;
3. čas veljavnosti dovoljenja;
4. način uporabe vira sevanja s primernimi obratovalnimi omejitvami in pogoji;
5. obratovalni pogoji in omejitve iz prejšnje točke pri visokoaktivnih virih sevanja vsebujejo tudi minimalna merila za učinkovitost vira, vsebnika vira in dodatne opreme;
6. obveznosti glede tehničnih pregledov in vzdrževanja vira sevanja;
7. ukrepe, ki jih mora imetnik dovoljenja izvršiti po prenehanju veljavnosti dovoljenja;
8. druge obveznosti, ki jih mora izpolnjevati imetnik dovoljenja skladno s tem zakonom in predpisi, izdanimi na njegovi podlagi.

(4) Dovoljenje za obratovanje objekta iz 109. člena tega zakona mora vsebovati:

1. podatke o upravljavcu objekta;
2. natančen opis vrste, velikosti in namena uporabe objekta ter evidenčne oznake iz registra sevalnih in jedrskih objektov;
3. čas veljavnosti dovoljenja;
4. obratovalne pogoje in omejitve iz varnostnega poročila;
5. obveznosti v zvezi z občasnimi varnostnimi pregledi;
6. ukrepe, ki jih mora imetnik dovoljenja izvršiti po prenehanju veljavnosti dovoljenja;
7. dokazila o ustreznosti zagotavljanja finančnih sredstev, višine in oblike jamstev ter načina uveljavljanja jamstev;
8. roke in pogoje za ponovni pregled načrta ukrepov zaščite in reševanja v skladu s predpisi s področja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami;
9. druge obveznosti, ki jih mora izpolnjevati imetnik dovoljenja skladno s tem zakonom in predpisi, izdanimi na njegovi podlagi.

(5) Odločba o statusu objekta iz 86. in 125. člena tega zakona mora vsebovati:

1. podatke o investitorju ali upravljavcu objekta;
2. opis vrste, velikosti in namena uporabe objekta;
3. pričakovano obratovalno dobo ali dobo vzdrževanja objekta;
4. evidenčno oznako iz registra sevalnih, jedrskih, manj pomembnih sevalnih objektov in zaprtih odlagališč;
5. grafični prikaz položaja objekta z vrisanimi mejami lokacije objekta in območja omejene rabe prostora zaradi izvajanja ukrepov sevalne in jedrske varnosti;

6. koordinate oglišč poligonov, ki omejujejo območje objekta in območje omejene rabe prostora.

(6) Imetnik dovoljenja mora vsako spremembo svojih podatkov nemudoma sporočiti organu, ki je izdal dovoljenje, kot podlago za spremembo dovoljenja po drugem odstavku 139. člena tega zakona.

138. člen

(izdaja in podaljšanje dovoljenja in registracije)

(1) Dovoljenje iz prvega odstavka prejšnjega člena ali registracija sevalne dejavnosti velja največ deset let.

(2) Dovoljenje iz prvega do četrtega odstavka prejšnjega člena (v nadaljnjem besedilu: dovoljenje) izda organ, ki je pristojen za zadevo po tem zakonu, za največ deset let, razen če gre za dovoljenje za konec razgradnje objekta ali zaprtje odlagališča.

(3) Vlada določi merila za določitev časa veljavnosti posamezne registracije ali dovoljenja iz prejšnjih dveh odstavkov ter pri tem upošteva predvsem tehnološko dobo naprav ali objektov in čas, v katerem se pričakuje, da se bo za enako uporabo virov sevanja zaradi tehnoloških izboljšav bistveno izboljšala jedrska ali sevalna varnost.

(4) Registracija ali dovoljenje se lahko na podlagi vloge imetnika podaljša, če so izpolnjeni vsi pogoji, ki so ob izteku veljavnosti registracije ali dovoljenja predpisani za njegovo pridobitev.

(5) Za postopek podaljšanja dovoljenja ali registracije se smiselno uporabljajo določbe, ki so s tem zakonom določene za izdajo dovoljenja ali registracije.

139. člen

(sprememba dovoljenja ali registracije)

(1) Dovoljenje ali registracija se lahko spremeni na predlog njegovega imetnika ali po uradni dolžnosti.

(2) Predlogu imetnika dovoljenja ali registracije za spremembo mora biti poleg sestavin, ki so zahtevane za vlogo za izdajo dovoljenja ali registracije, priložen tudi predlog, v katerem delu naj se spremeni dovoljenje ali registracija.

(3) Kadar se postopek za spremembo začne po uradni dolžnosti, je treba o tem in razlogih za začetek postopka nemudoma obvestiti imetnika dovoljenja ali registracije.

(4) Dovoljenje ali registracija se po uradni dolžnosti spremeni:

- če se spremenijo predpisani pogoji sevalne ali jedrske varnosti ali varstva pred sevanji;
- če to zahteva varstvo okolja ali življenja ali zdravja ljudi v javno korist;
- če je zaradi zunanjih vplivov ali naravnih pojavov ogrožen vir sevanja tako, da je bistveno zmanjšana jedrska ali sevalna varnost.

(5) V primeru iz prejšnjega odstavka se izda spremenjeno dovoljenje, v katerem se lahko določita tudi obseg in rok prilagoditve novim predpisanim pogojem sevalne ali jedrske varnosti ali varstva pred sevanji.

(6) V primerih iz četrtega odstavka tega člena lahko pristojni organ iz 18. člena tega zakona v skladu z določbami 140. in 141. člena tega zakona:

- dovoljenje tudi odvzame, če gre za dovoljenje za izvajanje sevalne dejavnosti ali dovoljenje za uporabo vira sevanja, ali
- odredi zaustavitev obratovanja objekta, če gre za sevalni objekt ali jedrski objekt.

(7) Za spremembo dovoljenja ali registracije se uporabljajo določbe, ki veljajo za njegovo izdajo.

(8) Če imetnik dovoljenja, registracije, mnenja, soglasja ali drugega upravnega akta po tem zakonu želi prenesti pravice, ki izhajajo iz tega akta, na drugo osebo, se lahko na zahtevo novega imetnika upravni akt spremeni. Novi imetnik mora zahtevi za spremembo priložiti dokazila o spremembi lastništva ter vsa spremenjena dokazila in dokumentacijo, na podlagi katerih je predhodni imetnik pridobil svoj upravni akt. Če se spreminja samo lastništvo, upravni organ izda nov upravni akt novemu imetniku po skrajšanem postopku z enakimi pogoji, kot so bili določeni predhodnemu imetniku.

140. člen

(odvzem dovoljenja)

(1) Kadar se postopek za odvzem dovoljenja iz prvega do četrtega odstavka 137. člena začne po uradni dolžnosti, mora organ, ki je pristojen za izdajo dovoljenja po tem zakonu, o tem in razlogih za začetek postopka nemudoma obvestiti imetnika dovoljenja.

(2) Pristojni organ odvzame dovoljenje na predlog pristojnega inšpektorja, če iz predloga sledi, da niso izpolnjeni predpisani pogoji sevalne in jedrske varnosti ali varstva pred sevanji, imetnik pa jih ni zagotovil v razumnem roku kljub zahtevi inšpektorja za odpravo pomanjkljivosti.

141. člen

(postopek za zaustavitev obratovanja objekta)

(1) Kadar se postopek za odreditev zaustavitve obratovanja sevalnega ali jedrskega objekta iz šestega odstavka 139. člena tega zakona začne po uradni dolžnosti ali na predlog pristojnega inšpektorja, je organ, pristojen za jedrsko varnost, dolžan o tem in razlogih za začetek postopka nemudoma obvestiti imetnika dovoljenja.

(2) Organ, pristojen za jedrsko varnost, odredi zaustavitev obratovanja sevalnega ali jedrskega objekta na predlog pristojnega inšpektorja, če iz predloga sledi, da niso izpolnjeni predpisani pogoji sevalne ali jedrske varnosti, imetnik dovoljenja pa jih ni zagotovil v razumnem roku kljub zahtevi inšpektorja za odpravo pomanjkljivosti.

(3) Organ, pristojen za jedrsko varnost, odredi zaustavitev obratovanja sevalnega ali jedrskega objekta po uradni dolžnosti, če je imetnik dovoljenja za obratovanje objekta začel vzdrževalna dela, preizkušanje ali uvajanje sprememb iz 116. člena tega zakona, ki so

pomembne za sevalno ali jedrsko varnost objekta, ne da bi organ, pristojen za jedrsko varnost, to predhodno odobril.

142. člen

(posledice odvzema dovoljenja in odreditve zaustavitve obratovanja)

(1) Odvzem dovoljenja po uradni dolžnosti iz 140. člena tega zakona in odreditev zaustavitve obratovanja objekta iz prejšnjega člena učinkujeta od dneva dokončnosti odločbe, s katero je bilo odvzeto dovoljenje ali odrejena zaustavitev obratovanja.

(2) Zoper odločbo iz prejšnjega odstavka ni pritožbe.

(3) V primerih kršitev svojih obveznosti, katerih posledica je odvzem dovoljenja po uradni dolžnosti ali odreditev zaustavitve obratovanja, je imetnik dovoljenja odškodninsko odgovoren.

143. člen

(prenehanje dovoljenja ali registracije)

(1) Dovoljenje ali registracija preneha:

- če imetnik javi, da je prenehal izvajati sevalno dejavnost;
- če imetnik javi, da je prenehal uporabljati vir sevanja.

(2) V primerih iz prejšnjega odstavka izda organ, ki je pristojen za izdajo dovoljenja ali registracijo, odločbo, s katero ugotovi, da je dovoljenje ali registracija prenehala, če je imetnik izpolnil vse pogoje za prenehanje sevalne dejavnosti ali prenehanje uporabe vira sevanja, predpisane po tem zakonu.

(3) V primeru stečaja izvajalca sevalne dejavnosti izda organ, ki je pristojen za izdajo dovoljenja, odločbo, s katero stečajnemu dolžniku naloži izpolnjevanje pogojev za prenehanje sevalne dejavnosti, predpisanih po tem zakonu.

(4) Če po prenehanju uporabe rentgenske naprave imetnik to obdrži kot rezervo, organ, ki je pristojen za izdajo dovoljenja, v odločbi odredi zapečatenje rentgenske naprave. Rentgenska naprava se lahko zapečati tudi, če zanjo niso pridobljena dovoljenja po tem zakonu.

(5) Zoper odločbo iz drugega in tretjega odstavka tega člena ni pritožbe.

(6) Pritožba zoper odločbo iz četrtega odstavka tega člena ne zadrži njene izvršitve.

6. FIZIČNO VAROVANJE JEDRSKIH OBJEKTOV TER JEDRSKIH IN RADIOAKTIVNIH SNOVI

144. člen

(zavezanci)

(1) Upravljavec objekta, v katerem so jedrske ali radioaktivne snovi, prevoznik ali organizator prevoza jedrskih snovi mora zagotoviti izdelavo načrta fizičnega varovanja in izvajanje ukrepov fizičnega varovanja objektov ali snovi v skladu z njim.

(2) Vlada določi radioaktivne snovi, za katere veljajo obveznosti upravljavca iz prejšnjega odstavka.

(3) Če gre za prevoz radioaktivnih snovi iz prejšnjega odstavka, se glede fizičnega varovanja upoštevajo določbe predpisov, ki urejajo prevoz nevarnega blaga, za določitev ogroženosti, ki jo je treba upoštevati pri izdelavi varnostnega načrta pri prevozu radioaktivnih snovi, pa tudi določbe 145. člena tega zakona.

(4) Če sta na isti lokaciji dva upravljavca objektov iz prvega odstavka tega člena ali več takih upravljavcev, lahko ti izdelajo enoten načrt fizičnega varovanja.

145. člen

(načrt fizičnega varovanja)

(1) Načrt fizičnega varovanja iz prvega odstavka prejšnjega člena potrdi ministrstvo, pristojno za notranje zadeve.

(2) Vlogi za potrditev načrta fizičnega varovanja iz prejšnjega odstavka mora upravljavec objekta, prevoznik ali organizator prevoza jedrskih snovi priložiti soglasje pristojnega organa iz 18. člena tega zakona.

(3) Če gre za sevalni ali jedrski objekt, se za pridobitev soglasja iz prejšnjega odstavka za spremembo načrta fizičnega varovanja smiselno uporabljajo določbe 116. člena tega zakona.

(4) Načrtu fizičnega varovanja se stopnja tajnosti določi v skladu s predpisi, ki urejajo varovanje tajnih podatkov.

(5) Vrsto in obseg fizičnega varovanja je treba v načrtu fizičnega varovanja določiti na podlagi ocene ogroženosti, razvrstitve jedrskih in radioaktivnih snovi ter mogočih učinkov in posledic zaradi zlorab.

(6) Ocena ogroženosti se prvič izdela v fazi projektiranja jedrskega objekta ali pred namestitvijo radioaktivnih snovi v objekt, nato pa se vsako leto posodablja do odstranitve jedrskih in radioaktivnih snovi iz objekta ali ob nenadni spremembi varnostnih razmer. Ocena ogroženosti se izdela tudi za prevoz jedrskih in radioaktivnih snovi.

(7) Oceno ogroženosti iz prejšnjega odstavka izdela Policija na podlagi varnostno pomembnih podatkov Slovenske obveščevalno-varnostne agencije, Obveščevalno varnostne službe Ministrstva za obrambo, organa, pristojnega za jedrsko varnost, organa, pristojnega za varstvo pred sevanji, upravljavcev jedrskih objektov in imetnikov jedrskih ali radioaktivnih snovi in jo pošlje v predhodno mnenje komisiji iz 147. člena tega zakona. Oceni ogroženosti se stopnja tajnosti določi v skladu s predpisi, ki urejajo varovanje tajnih podatkov.

(8) Upravljavec objekta, prevoznik ali organizator prevoza iz prvega odstavka prejšnjega člena mora spreminjati in dopolnjevati načrt fizičnega varovanja glede na spremembo ocene ogroženosti ali glede na spremembe na varovanem območju, ki neposredno vplivajo na fizično varovanje objekta. Vsako spremembo ali dopolnitev načrta fizičnega varovanja mora poslati v soglasje in potrditev v skladu s prvim in drugim odstavkom tega člena.

146. člen

(predpisi v zvezi s fizičnim varovanjem)

Minister, pristojen za notranje zadeve, v soglasju z ministrom, pristojnim za naravne vire, in ministrom, pristojnim za zdravje, predpiše razvrstitev jedrskih objektov ter jedrskih in radioaktivnih snovi in njihove uporabe glede na mogoče učinke in posledice ob zlorabah, glede na to razvrstitev pa tudi obseg fizičnega varovanja, pogoje za osebe, ki izvajajo fizično varovanje, pogoje za osebe, ki imajo dostop do jedrskih in radioaktivnih snovi, vsebino ocene ogroženosti in načrtov fizičnega varovanja, način in obseg poročanja, usposabljanje varnostnega osebja in oseb, ki imajo dostop do jedrskih ali radioaktivnih snovi, in druge pogoje za izvajanje ukrepov fizičnega varovanja.

147. člen

(komisija za fizično varovanje jedrskih objektov ter jedrskih in radioaktivnih snovi)

(1) Za usklajevanje in spremljanje izvajanja nalog s področja fizičnega varovanja jedrskih objektov ter jedrskih in radioaktivnih snovi vlada na predlog ministra, pristojnega za notranje zadeve, imenuje komisijo za fizično varovanje jedrskih objektov ter jedrskih in radioaktivnih snovi (v nadaljnjem besedilu: komisija).

(2) Komisijo sestavljajo predstavniki ministrstev, drugih organov državne uprave in agencij, ki so zaradi svojega delovnega področja vključeni v fizično varovanje jedrskih objektov ter jedrskih in radioaktivnih snovi, ter predstavniki upravljavcev jedrskih objektov.

(3) Pristojnosti komisije iz prvega odstavka tega člena so:

1. dajanje mnenj in predlogov pri pripravi predpisov s področja fizičnega varovanja,
2. dajanje mnenj o oceni ogroženosti,
3. spremljanje in usklajevanje izvajanja ukrepov fizičnega varovanja,
4. dajanje priporočil za izboljšanje ukrepov fizičnega varovanja.

(4) Minister, pristojen za notranje zadeve, v soglasju z ministrom, pristojnim za naravne vire, in ministrom, pristojnim za zdravje, s poslovnikom natančneje določi naloge komisije in način njenega delovanja.

148. člen

(fizično varovanje jedrskih objektov ter jedrskih in radioaktivnih snovi)

(1) Za izvajanje fizičnega varovanja objektov iz prvega odstavka 144. člena tega zakona se poleg predpisov, izdanih na podlagi tega zakona, uporabljajo tudi predpisi, ki urejajo zasebno varovanje, posest in nošenje orožja ter varovanje tajnih podatkov.

(2) Upravljavec objekta iz prvega odstavka 144. člena tega zakona mora izvajati fizično varovanje jedrskih objektov, jedrskih snovi ali radioaktivnih snovi v skladu s potrjenim načrtom fizičnega varovanja.

(3) Za jedrski objekt mora upravljavec zagotavljati ukrepe fizičnega varovanja od začetka izgradnje do trajne odstranitve jedrskih in radioaktivnih snovi, za odlagališče pa do zaprtja odlagališča.

(4) Fizično varovanje jedrskega objekta je treba izvajati pri vstopu in izstopu, znotraj objekta in na varovanem območju.

(5) Upravljavec objekta iz prvega odstavka 144. člena tega zakona mora zaradi zagotavljanja varnosti preprečiti nenadzorovan dostop do objekta in jedrskih ali radioaktivnih snovi. Za nadzor dostopa do objekta in jedrskih ali radioaktivnih snovi lahko upravljavec uporabi tehnična sredstva za registracijo vstopa in tehničnega varovanja in izvaja druge ustrezne ukrepe iz načrta fizičnega varovanja. Če gre za jedrski objekt, upravljavec za nadzor dostopa uporabi sisteme tehničnega varovanja ali tehnična sredstva, kot so sistemi za nadzor vstopa in izstopa, videonadzor, naprave in sredstva za protibombni pregled oseb, prtljage, tovora in prevoznih sredstev, sistemi protivlomnega varovanja, biometrične naprave za vstop in izstop, senzorski sistemi, sistemi fizičnih preprek, sredstva za nadzor pristopnih in komunikacijskih poti, in izvaja druge ustrezne ukrepe fizičnega varovanja. Upravljavec objekta podatke, pridobljene z biometričnim nadzorom, hrani pet let po zadnjem izstopu osebe, potem jih uniči.

(6) Upravljavec jedrskega objekta mora za osebe, ki niso varnostno preverjene v skladu s 149. členom tega zakona, voditi evidenco vstopa v objekt in gibanja po njem. Evidenca vstopa in gibanja vsebuje te podatke: osebno ime, datum in kraj rojstva, naslov prebivališča (državo, kraj, ulico in hišno številka), vrsto in številko osebnega identifikacijskega dokumenta, spol, državljanstvo in razlog vstopa. Upravljavec mora iz varnostnih razlogov zagotoviti petletno varno hrambo podatkov iz evidence vstopov od dneva zadnjega izstopa iz objekta v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo osebnih podatkov.

(7) Osebi, ki zavrne pošiljanje podatkov iz prejšnjega odstavka, se vstop v jedrski objekt ne dovoli.

(8) Določbe tega člena se smiselno uporabljajo tudi pri prevozu jedrskih snovi.

149. člen

(varnostno preverjanje oseb, ki opravljajo ali bodo opravljale dela v jedrskem objektu)

(1) V kontroliranem objektu ali prostoru, fizično nadzorovanem objektu ali območju in vitalnem objektu ali območju jedrskega objekta lahko delajo samo osebe, ki izpolnjujejo splošne pogoje, določene z zakonom in splošnimi akti delodajalca, in za katere ne obstajajo varnostni zadržki. Varnostni zadržki se ugotavljajo z varnostnim preverjanjem.

(2) Varnostno preverjanje opravi delodajalec, pri katerem bo oseba zaposlena ali za katerega bo opravljala dela, in sicer pred začetkom dela v območju, objektu ali prostoru iz prejšnjega odstavka ali pri prevozu jedrskih snovi, nato pa vsakih pet let, dokler opravlja dela v tem objektu ali pri prevozu.

(3) Pred začetkom dela in ves čas izvajanja dejavnosti delavcev zunanjega izvajalca v jedrskem objektu mora upravljavec pri zunanjem izvajalcu zagotoviti, da ima ta vzpostavljen sistem varnostnega preverjanja v skladu s tem zakonom in splošnimi akti upravljavca.

150. člen

(vprašalnik za varnostno preverjanje)

(1) Za potrebe varnostnega preverjanja oseba, ki opravlja ali bo opravljala dela v območju, objektu ali prostoru iz prvega odstavka prejšnjega člena, izpolni vprašalnik, ki vsebuje naslednje podatke:

1. osebno ime, vključno s spremembami osebnega imena;
2. datum in kraj rojstva;
3. državljanstvo, vključno s prejšnjimi državljanstvi in dvojnimi državljanstvi;
4. naslov stalnega in začasnega prebivališča;
5. trenutno zaposlitev in prejšnje zaposlitve;
6. neizbrisane pravnomočne obsodbe zaradi kaznivih dejanj, ki se preganjajo po uradni dolžnosti;
7. neizbrisane pravnomočne odločbe ali sodbe o prekrških zoper javni red in mir z znaki nasilja ter prekrški s področja proizvodnje in prometa s prepovedanimi drogami in orožjem;
8. kazenske postopke v teku zaradi suma kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti;
9. odvisnost od alkohola, drog ali druge zasvojenosti;
10. članstvo v organizacijah ali skupinah, ki ogrožajo nacionalno varnost in vitalne interese Republike Slovenije, držav članic političnih in obrambno-varnostnih zvez, katerih članica je Republika Slovenija;
11. ali ima osebne stike s tujimi obveščevalnimi službami;
12. disciplinske ukrepe zaradi težjih disciplinskih kršitev s področja obravnavanja in varovanja tajnih podatkov ali zlorabe alkohola ali drog;
13. da daje delodajalcu in upravljavcem jedrskih objektov soglasje za izvedbo varnostnega preverjanja.

(2) Varnostni zadržki po tem zakonu so:

- lažne navedbe podatkov preverjane osebe v varnostnem vprašalniku;
- neizbrisane pravnomočne obsodbe na najmanj tri mesece nepogojne zaporne kazni za kazniva dejanja, ki se preganjajo po uradni dolžnosti;
- dokončen disciplinski ukrep zaradi težje disciplinske kršitve s področja obravnavanja in varovanja tajnih podatkov, ali zlorabe alkohola ali drog;
- odvisnost od alkohola, drog oziroma druge zasvojenosti, ki bi lahko vplivale na jedrsko varnost;
- članstvo v organizacijah ali skupinah, ki ogrožajo nacionalno varnost in vitalne interese Republike Slovenije, držav članic političnih in obrambno-varnostnih zvez, katerih članica je Republika Slovenija;
- članstvo ali sodelovanje ali druge aktivnosti v korist tujih obveščevalnih ali varnostnih organov.

(3) Poleg varnostnih zadržkov iz prejšnjega odstavka so varnostni zadržki lahko tudi:

- pravnomočne obtožnice za kazniva dejanja, ki se preganjajo po uradni dolžnosti, za katera se lahko izreče kazen zapor nad tri leta;
- nepravnomočne obsodilne sodbe za kazniva dejanja, ki se preganjajo po uradni dolžnosti, in za katera je kot glavna kazen predpisana denarna kazen ali zapor do treh let;
- neizbrisane pravnomočne obsodbe ali izrečene globe za kazniva dejanja oziroma prekrške s področja varovanja tajnih podatkov, informacijske varnosti ali druga kazniva dejanja ali prekrške, storjene pod vplivom alkohola ali drog ali z zlorabo orožja ali razstreliv, ali z elementi nasilja;
- druge ugotovitve varnostnega preverjanja, ki vzbujajo utemeljene dvome v posameznikovo verodostojnost ali zanesljivost, in ki bi lahko predstavljale tveganje za jedrsko varnost;
- drugi varnostni zadržki, določeni z zakoni ali mednarodnimi pogodbami.

(4) Oseba iz prvega odstavka tega člena mora delodajalcu, ki je izvedel varnostno preverjanje, sporočiti vsako spremembo podatkov iz prvega odstavka tega člena, dokler zanj opravlja dela.

(5) Verodostojnost podatkov iz 6. do 8. točke prvega odstavka tega člena se dokazuje s potrdili o nekaznovanosti ali obstoju odprtih postopkov, ki jih izdajo pristojni organi, verodostojnost podatkov iz 9. točke prvega odstavka tega člena z zdravniškim spričevalom, ki ga poda pooblaščen izvajalec medicine dela, verodostojnost podatkov iz 12. točke prvega odstavka tega člena pa s potrdili delodajalcev, pri katerih je bila oseba zaposlena v obdobju dveh let pred pričetkom varnostnega preverjanja.

151. člen

(pridobitev podatkov iz uradnih evidenc za namen varnostnega preverjanja)

(1) Delodajalec za namen varnostnega preverjanja pridobi osebne podatke osebe, ki opravlja ali bo opravljala dela v območju, objektu ali prostoru iz prvega odstavka 149. člena tega zakona, s strani naslednjih upravljavcev zbirk osebnih podatkov:

1. pri pristojnem državnem organu podatke iz centralnega registra prebivalstva (osebno ime, EMŠO, državljanstvo, stalno ali začasno prebivališče, državo bivanja, naslov za vročanje, spremembo osebnega imena, podatke o izrednem dovoljenju za prebivanje tujega državljana, serijsko številko in vrsto dovoljenja, razlog in namen izdaje ter obdobje veljavnosti ter podatek o tem, ali dovoljenje za prebivanje velja ali je prenehalo veljati);
2. pri pristojnem državnem organu, ki vodi kazensko evidenco, pravnomočne obsodbe zaradi dejanj, ki se preganjajo po uradni dolžnosti;
3. pri pristojnem državnem organu, ki vodi evidenco pravnomočnih odločb ali sodb, prekrške zoper javni red in mir z znaki nasilja ter prekrške s področja proizvodnje in prometa s prepovedanimi drogami in orožja;
4. pri pristojnem sodišču iz vpisnikov ali evidenc o kazenskih postopkih v teku postopke zaradi suma storitve kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti, kjer sodišče navede tudi kaznivo dejanje ali vrsto kaznivega dejanja;

5. pri Policiji podatek o morebitnem varnostnem zadržku za dostop ali delo na jedrskem objektu, ki ga Policija ugotovi v skladu s tem zakonom ter zakonom, ki ureja organiziranost in delo Policije;
6. pri Slovenski obveščevalni-varnostni agenciji podatek o morebitnem varnostnem zadržku iz 10. in 11. točke prvega odstavka prejšnjega člena;
7. pri Obveščevalno varnostni službi Ministrstva za obrambo podatek o morebitnem varnostnem zadržku iz 10. in 11. točke prvega odstavka prejšnjega člena.

(2) Delodajalec mora za pridobitev podatkov iz prejšnjega odstavka tega člena pri upraviteljih zbirk osebnih podatkov predložiti vlogo, ki mora vsebovati:

1. naslov delodajalca;
2. osebno ime osebe, ki opravlja ali bo opravljala dela v jedrskem objektu;
3. EMŠO, če ta ni dodeljen, pa datum rojstva in spol osebe, ki opravlja ali bo opravljala dela v jedrskem objektu;
4. stalno in začasno prebivališče osebe, ki opravlja ali bo opravljala dela v jedrskem objektu;
5. državljanstvo osebe, ki opravlja ali bo opravljala dela v jedrskem objektu;
6. naziv delovnega mesta;
7. namen varnostnega preverjanja;
8. kopijo podpisanega soglasja preverjane osebe k izvedbi varnostnega preverjanja;
9. podpis odgovorne osebe, kraj in datum ter žig delodajalca.

(3) Če delodajalec pri varnostnem preverjanju zbira osebne in druge podatke o preverjani osebi, ki opravlja ali bo opravljala dela v območju, objektu ali prostoru iz prvega odstavka 149. člena tega zakona, iz že obstoječih zbirk podatkov, mu morajo organi, organizacije in drugi subjekti iz prvega odstavka tega člena, ki na podlagi zakona vodijo zbirke podatkov, na podlagi pisne ali s pisno obliko izenačene zahteve iz prejšnjega odstavka poslati zahtevane osebne in druge podatke v 15 dneh od prejete popolne vloge. Ob pošiljanju osebnih podatkov mora upravitelj zbirk osebnih podatkov navesti delodajalca, ki mu pošilja podatke, ustrezno oznako njegove zahteve in pravno podlago za pošiljanje.

(4) Ministrstvo, pristojno za notranje zadeve, Slovenska obveščevalno-varnostna agencija, Obveščevalno varnostna služba Ministrstva za obrambo in Policija delodajalcu niso dolžne pojasniti razlogov za obstoj varnostnih zadržkov, če bi razkritje podatkov lahko ogrozilo vire ugotavljanja ali preverjanja teh podatkov.

152. člen

(vodenje evidenc)

(1) Delodajalec mora voditi evidenco iz 150. in 151. člena tega zakona o vseh pridobljenih osebnih podatkih osebe, ki opravlja ali bo opravljala dela v območju, objektu ali prostoru iz prvega odstavka 149. člena tega zakona, in hraniti pridobljene osebne podatke pet let po prenehanju dela osebe, ki je opravljala ali nameravala opravljati dela v takem območju, objektu ali prostoru, ter poslati podatke iz evidence osebnih podatkov organom, pristojnim za nadzor nad fizičnim varovanjem jedrskega objekta, če to zahtevajo.

(2) Osebi, ki ne izjavi pisno, da je seznanjena s tem zakonom in drugimi predpisi, ki urejajo fizično varovanje jedrskega objekta, in delodajalcu ne da pisnega soglasja za varnostno preverjanje v skladu s 150. in 151. členom tega zakona, se delo v območju, objektu ali prostoru iz prvega odstavka 149. člena tega zakona ne dovoli.

153. člen

(vmesno varnostno preverjanje)

(1) Če se v časovnem intervalu med posameznimi varnostnimi preverjanji pojavi utemeljen sum obstoja varnostnega zadržka iz drugega odstavka 150. člena tega zakona, mora delodajalec, pri katerem je oseba zaposlena, ali tisti, za koga oseba opravlja dela v jedrskem objektu, izvesti postopek vmesnega varnostnega preverjanja. Če je delodajalec zunanji izvajalec, mora o začetku vmesnega varnostnega preverjanja takoj obvestiti upravljavca jedrskega objekta.

(2) Če oseba, ki opravlja dela v območju, objektu ali prostoru iz prvega odstavka 149. člena tega zakona, odkloni vmesno preverjanje iz prejšnjega odstavka ali obdobno petletno varnostno preverjanje z drugega odstavka 149. člena tega zakona, ne more več opravljati del v takem območju, objektu ali prostoru.

154. člen

(varnostno preverjanje za ravnanje z radioaktivnimi snovmi in pri prevozu jedrskih snovi)

Določbe 149., 150., 151., 152. in 153. člena tega zakona se uporabljajo tudi za osebe, ki že sodelujejo ali bodo sodelovale pri ravnanju z radioaktivnimi snovmi, fizičnem varovanju prevoza jedrskih snovi in prevozu jedrskih snovi.

155. člen

(varnostno preverjanje tujih državljanov)

(1) V območju, objektu ali prostoru iz prvega odstavka 149. člena tega zakona, pri ravnanju z radioaktivnimi snovmi in prevozu jedrskih snovi lahko delajo le tisti tuji državljani, za katere ne obstajajo varnostni zadržki. Varnostni zadržki se ugotavljajo z varnostnim preverjanjem.

(2) Varnostno preverjanje tujih državljanov pred začetkom opravljanja dela opravi ministrstvo, pristojno za notranje zadeve. Delodajalec, prevoznik ali organizator prevoza mora v postopku varnostnega preverjanja pridobiti pisno soglasje preverjane osebe za izvedbo varnostnega preverjanja, izpolnjen vprašalnik iz prvega odstavka 150. člena tega zakona, potrdilo o osebnem imenu, državljanstvu, stalnem ali začasnem prebivališču, državi bivanja in naslovu za vročanje in potrdilo o nekaznovanosti ali obstoju odprtih postopkov, ki jih izdajo pristojni organi v državi, katere državljan je preverjana oseba, ter zdravniško spričevalo, pridobljeno pri pooblaščenem izvajalcu medicine dela v Republiki Sloveniji. Zdravstveni pregled se lahko opravi tudi v tujini pod pogojem, da je zdravstveni pregled po obsegu in vsebini primerljiv z zdravstvenim pregledom, opravljenim v Republiki Sloveniji, in vsebuje pregled odvisnosti od alkohola, drog, drugih zasvojenosti in psihološko oceno.

(3) Delodajalec, pri katerem bo oseba zaposlena ali za katerega bo opravljala dela, prevoznik ali organizator prevoza predloži ministrstvu, pristojnemu za notranje zadeve vlogo za izvedbo varnostnega preverjanja, kateri priloži potrdila iz prejšnjega odstavka.

(4) Ministrstvo, pristojno za notranje zadeve, preveri obstoj varnostnih zadržkov iz 150. člena tega zakona na podlagi podatkov iz vloge, potrdil, ter na podlagi podatkov iz svojih evidenc, podatkov Slovenske obveščevalno-varnostne agencije, Obveščevalno varnostne službe Ministrstva za obrambo in Policije, ter po izvedenem preverjanju izda sklep, zoper katerega pritožba ni dovoljena. V primeru ugotovitve varnostnih zadržkov mora ministrstvo, pristojno za notranje zadeve, obvestiti tudi upravitelja objektov, prevoznika ali organizatorja prevoza.

(5) Ministrstvo, pristojno za notranje zadeve, vodi evidenco preverjanj o obstoju varnostnih zadržkov in izdanih aktov.

(6) Listine iz 6., 7. in 8. točke prvega odstavka 150. člena tega zakona ne smejo biti starejše od 90 dni, zdravniško spričevalo iz drugega odstavka tega člena pa ne sme biti starejše od enega leta.

(7) Določbe drugega in tretjega odstavka 149. in 150. do 154. člena tega zakona se smiselno uporabljajo tudi za varnostno preverjanje tujih državljanov.

7. NEŠIRJENJE JEDRSKEGA OROŽJA IN VAROVANJE JEDRSKEGA BLAGA

156. člen

(prepoved uporabe jedrskega blaga)

(1) Jedrskega blaga ni dovoljeno uporabljati za jedrsko orožje ali za druge eksplozivne naprave ali za raziskave in razvoj jedrskega orožja ali takih naprav.

(2) Jedrske snovi lahko poseduje le oseba, ki ima za te snovi dovoljenje za izvajanje sevalne dejavnosti po tem zakonu.

(3) Osebe, ki posedujejo jedrsko blago, morajo predstavnikom mednarodnih organizacij dovoliti pregled, če ga ti opravljajo skladno z mednarodnimi sporazumi, in sodelovati s predstavniki teh organizacij pri pregledu.

157. člen

(evidenca jedrskih snovi)

(1) Zaradi nadzora nad mogočimi zlorabami jedrskih snovi vodi organ, pristojen za jedrsko varnost, centralno evidenco jedrskih snovi.

(2) Centralno evidenco jedrskih snovi sestavljajo zbirke podatkov o jedrskih snoveh in z njimi povezane zbirke listin.

(3) V centralno evidenco jedrskih snovi se vnašajo podatki iz evidenc jedrskih snovi, ki jih morajo voditi imetniki jedrskih snovi v skladu s pravnimi akti EU.

(4) Podatki iz centralne evidence jedrskih snovi in evidenc jedrskih snovi imetnikov ter z njimi povezane zbirke listin niso javni, razen zbirnih podatkov o vrsti in količini jedrskih snovi v državi.

(5) Do podatkov iz prejšnjega odstavka lahko dostopajo le pristojni uradniki organa, pristojnega za jedrsko varnost, in pristojni inšpektorji iz 178. člena tega zakona. Imetnik jedrskih snovi lahko dostopa do tistih podatkov iz prejšnjega odstavka, ki se nanašajo na njegove jedrske snovi.

(6) Imetnik jedrskih snovi mora zagotoviti varovanje jedrskih snovi in organizirati njihovo hranjenje po območjih materialnih bilanc ter za vsako območje materialnih bilanc posebej voditi evidenco jedrskih snovi.

(7) Imetnik jedrskih snovi mora zagotoviti nemoteno delovanje opreme za trajni nadzor varovanja in vodenje evidence jedrskih snovi ob neposrednem inšpekcijskem pregledu mednarodnih organizacij iz tretjega odstavka prejšnjega člena.

(8) O vsaki izgubi nadzora nad jedrskimi snovmi ali odtujitvi mora imetnik jedrskih snovi takoj obvestiti policijo in organ, pristojen za jedrsko varnost, in izvesti vse, da ponovno vzpostavi celovit nadzor nad jedrskimi snovmi.

(9) Vlada podrobneje določi seznam tistih jedrskih snovi, za katere veljajo določbe prejšnjih odstavkov tega člena, in obveznosti imetnikov jedrskih snovi v zvezi z obveščanjem o jedrskih snoveh. Vlada določi tudi način določanja območij materialnih bilanc, način, obliko in obseg vodenja evidenc jedrskih snovi po posameznih območjih materialnih bilanc v objektu z jedrskimi snovmi, obliko notranjega nadzora nad prometom teh snovi ter način in obliko prenosa podatkov o jedrskih snoveh v centralno evidenco jedrskih snovi.

8. SPREMLJANJE STANJA RADIOAKTIVNOSTI OKOLJA

8.1 MONITORING RADIOAKTIVNOSTI

158. člen

(monitoring radioaktivnosti v okolju)

(1) Monitoring radioaktivnosti v okolju zagotavlja ocene doz, ki jih prejmejo posamezniki iz prebivalstva.

(2) Monitoring radioaktivnosti v okolju sestavljajo:

1. monitoring radioaktivnosti okolja;
2. obratovalni monitoring radioaktivnosti;
3. predobratovalni monitoring radioaktivnosti, s katerim se ugotovi začetno stanje radioaktivnosti okolja na predlagani lokaciji objekta;
4. poobratovalni monitoring radioaktivnosti;
5. monitoring zaprtega odlagališča;

6. monitoring radioaktivnosti pošiljk;
7. monitoring uvoza blaga, ki bi lahko bilo radioaktivno kontaminirano in
8. izredni monitoring radioaktivnosti.

(3) Zavezanci za monitoring radioaktivnosti okolja so:

- organ, pristojen za jedrsko varnost: za zrak, površinske in podzemne vode, sedimente, tla, padavine in posamezne izdelke;
- organ, pristojen za varstvo pred sevanji: za živila in pitno vodo;
- ministrstvo, pristojno za kmetijstvo: za krmo.

(4) Zavezanec za obratovalni in poobratovalni monitoring radioaktivnosti je upravljavec sevalnega ali jedrskega objekta in izvajalec sevalne dejavnosti, ki ima dovoljenje za izpuščanje radioaktivne snovi v okolje, ter upravljavec vodovoda za obratovalni verifikacijski monitoring pitne vode.

(5) Zavezanci iz prejšnjih dveh odstavkov so tudi zavezanci za izredni monitoring radioaktivnosti in monitoring učinkov sanacijskih ukrepov, odrejenih v primeru izrednega dogodka.

(6) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka je zavezanec za izredni monitoring radioaktivnosti pitne vode upravljavec vodovoda.

(7) Zavezanec za izvajanje predobratovalnega monitoringa radioaktivnosti, s katerim se ugotovi začetno stanje radioaktivnosti okolja na predlagani lokaciji objekta, je investitor jedrskega ali sevalnega objekta.

(8) Zavezanec za izvajanje monitoringa radioaktivnosti zaprtega odlagališča je izvajalec obvezne državne gospodarske javne službe za ravnanje z radioaktivnimi odpadki.

(9) Zavezance za izvajanje monitoringa radioaktivnosti pošiljk in monitoringa uvoza blaga, ki bi lahko bilo kontaminirano, določa uredba, ki ureja preverjanje radioaktivnosti pošiljk in blaga, ki bi lahko bilo radioaktivno kontaminirano.

159. člen

(izvajanje monitoringov radioaktivnosti v okolju)

(1) Monitoring radioaktivnosti v okolju lahko izvajajo izvajalci monitoringa radioaktivnosti, ki pridobijo pooblastilo, ki ga izda organ, pristojen za jedrsko varnost, v soglasju z organom, pristojnim za varstvo pred sevanji.

(2) Pravna oseba pridobi pooblastilo za izvajanje monitoringa radioaktivnosti v okolju, razen za izvajanje monitoringa radioaktivnosti pošiljk, če ima ustrezne akreditirane merilne metode, razpolaga z ustrezno merilno in drugo opremo, ki vsaj za tretjino presega predviden obseg meritev, za katerega prosi za pooblastilo, ima vzpostavljen sistem vodenja, ki mora ustrezati vrsti, področju in obsegu njenega dela, in redno zaposlene strokovnjake s področja monitoringa radioaktivnosti.

(3) Strokovnjak s področja monitoringa radioaktivnosti iz prejšnjega odstavka je oseba, ki je končala vsaj magistrski študijski program tehnične ali naravoslovne smeri druge stopnje ali ima raven izobrazbe, ki v skladu z zakonom ustreza tej stopnji znanja, in ima po

končanem študiju najmanj pet let delovnih izkušenj s področja monitoringa radioaktivnosti okolja.

(4) Organ, pristojen za jedrsko varnost, izda pooblastilo za izvajanje monitoringa radioaktivnosti pošiljk.

(5) Pravna ali fizična oseba pridobi pooblastilo iz prejšnjega odstavka, če ima vzpostavljen program meritev, s katerimi lahko zazna hitrost doze sevanja gama, ki je za 20 % višja kot hitrost doze sevanja zaradi naravnega ozadja.

(6) Na podlagi rezultatov monitoringa radioaktivnosti okolja se:

- ugotavljajo trendi izpostavljenosti prebivalstva zaradi radioaktivnosti okolja,
- zagotavlja pridobivanje podatkov za zgodnje ukrepanje v primeru nenadnega povečanja radioaktivnosti v okolju,
- izdela ocena prejete doze za prebivalstvo.

(7) Monitoring radioaktivnosti okolja obsega trajno in občasno merjenje:

- radioaktivnosti v zunanjem zraku,
- zunanjega sevanja gama,
- radioaktivnosti v površinskih in podzemnih vodah ter sedimentih,
- radioaktivnosti tal in padavin,
- radioaktivnosti krme, pitne vode, živil in posameznih izdelkov.

(8) Poročilo o monitoringu radioaktivnosti okolja vsebuje podatke iz prejšnjega odstavka in podatke izrednega monitoringa v primeru povečane radioaktivne kontaminacije med izrednim dogodkom iz 130. člena tega zakona.

(9) Obratovalni monitoring radioaktivnosti je:

- emisijski monitoring radioaktivnosti sevalnega, jedrskega ali drugega objekta, vključno z monitoringom izpustov radioaktivnih snovi v okolje;
- imisijski monitoring radioaktivnosti okolja kot posledica obremenitev zaradi sevalnega, jedrskega ali drugega objekta;
- verifikacijski monitoring pitne vode za ugotavljanje njene zdravstvene ustreznosti in skladnosti.

(10) Zavezanci za izvajanje monitoringov radioaktivnosti v okolju iz prejšnjega člena morajo redno poročati organom iz tretjega odstavka prejšnjega člena o rezultatih meritev.

(11) Minister, pristojen za naravne vire, minister, pristojen za zdravje, in minister, pristojen za kmetijstvo, določijo zasnovo monitoringov radioaktivnosti v okolju, podroben način in obseg vseh vrst monitoringov radioaktivnosti, metodologijo vzorčenja in merjenja, pogostnost in način poročanja rezultatov monitoringov radioaktivnosti, podrobnejše pogoje za pridobitev pooblastila izvajalcev monitoringa, metodologijo za izvajanje meritev in vzorčenja ter merila za usposobljenost izvajalcev monitoringa in njihove potrebne akreditivne, kakovost merilne opreme, vrste objektov, za katere je treba izvajati obratovalni monitoring, način poročanja in obveščanja javnosti ter obseg in način priprave in sprejetja letnega programa izvajanja monitoringa.

8.2 RADIOAKTIVNA KONTAMINACIJA

160. člen

(mejne vrednosti)

Vlada predpiše mejne vrednosti radioaktivne kontaminacije zraka, površinskih in podzemnih voda, namenjenih za pripravo pitne vode, živil, radioaktivne kontaminacije človekovega telesa, površin delovnega okolja, tal, krme, izdelkov za osebno higieno in nego, tobaka in tobačnih izdelkov, gradbenega materiala in drugih izdelkov.

161. člen

(kontaminacija posameznih vzorcev)

Če se na podlagi monitoringa radioaktivnosti v okolju ugotovi, da posamezni vzorci zraka, pitne vode, vode, tal, živil, krme in posameznih izdelkov ali materialov presegajo mejne vrednosti iz prejšnjega člena, pristojni organ za monitoring radioaktivnosti okolja iz tretjega odstavka 158. člena tega zakona odredi izredni monitoring radioaktivnosti, ukrepe za ugotovitev vzroka kontaminacije in njegovo odpravo in ukrepe za zmanjšanje izpostavljenosti ljudi.

162. člen

(kontaminirana območja zaradi izrednega dogodka)

(1) V primeru povečane radioaktivne kontaminacije zraka, pitne vode, vode, tal, živil, krme in posameznih izdelkov ali materialov, ki je posledica izrednega dogodka, vlada določi:

1. strategijo in cilje sanacije kontaminiranega območja,
2. zasnovo in program izrednega monitoringa,
3. razmejitev kontaminiranega območja in prepoznavanje prizadetega prebivalstva,
4. morebitno uvedbo nadzora ali prepovedi dostopa do kontaminiranega območja,
5. morebitne omejitve v zvezi z življenjskimi razmerami na kontaminiranem območju,
6. presojo izpostavljenosti različnih skupin prebivalstva in presojo načinov za individualni nadzor izpostavljenosti posameznikov,
7. predvidene zaščitne ukrepe ter
8. način poročanja in obveščanja javnosti.

(2) Minister, pristojen za naravne vire, minister, pristojen za zdravje, za živila in krmo, pa tudi minister, pristojen za kmetijstvo, določijo vsebino in pogoje za pridobitev listine, s katero imetnik dokazuje, da živila, krma, posamezni izdelki, odpadne kovine ali odpadki niso radioaktivno kontaminirani, ter pogoje za pridobitev pooblastila izvajalcev monitoringa.

163. člen

(drugi ukrepi zaradi povečane radioaktivne kontaminacije)

(1) V primeru povečane radioaktivne kontaminacije na ozemlju držav članic EU ali tretjih držav urejajo prepovedi, začasne omejitve in ostrejšše pogoje nadzora prometa znotraj EU, uvoza ali izvoza živil, krme in kmetijskih proizvodov ter zasnovu in nosilce izvajanja teh ukrepov pravni akti EU, ki veljajo na ozemlju EU neposredno.

(2) Vlada določi organe, pristojne za izvajanje pravnih aktov EU iz prejšnjega odstavka.

164. člen

(prepoved uporabe)

(1) Namerno dodajanje radioaktivnih snovi v proizvodnji krmil, živil, igrač, osebnega nakita in kozmetike, vnašanje iz držav članic EU, iznašanje vanje in uvažanje ali izvažanje takega blaga niso dovoljeni.

(2) Uporaba delovnih in bivalnih prostorov ter dajanje v promet in uporaba vode, živil, krme in izdelkov niso dovoljeni, če so ti onesnaženi z radionuklidi tako, da specifične aktivnosti presegajo mejne vrednosti iz 160. člena tega zakona.

(3) Aktivacija materiala, iz katerega so narejene igrače ali osebni nakit, do te mere, da je v trenutku sprostitve v promet ni mogoče zanemariti z vidika varstva pred sevanjem, ni dovoljena. Prav tako nista dovoljena uvoz in izvoz takega blaga ali takih materialov.

9. SANACIJA POSLEDIC IZREDNEGA DOGODKA

165. člen

(sanacija)

(1) Uporabnik vira sevanja ali upravljavec objekta mora izvesti sanacijo kontaminiranih območij, če je radioaktivna kontaminacija nastala zaradi uporabe njegovega vira sevanja ali objekta ali zaradi izrednega dogodka, povezanega z njim. O tem mora obvestiti organ, pristojen za jedrsko varnost, ali organ, pristojen za varstvo pred sevanji, če gre za izvajanje sevalne dejavnosti v zdravstvu ali veterinarstvu.

(2) Sanacijo posledic izrednega dogodka lahko odredi kot izjemni ukrep organ, pristojen za jedrsko varnost, izvajalcu sevalne dejavnosti, ki uporablja vir sevanja ali upravlja objekt, zaradi katerega je nastal izredni dogodek.

(3) Sanacijo posledic opustitve predpisanega ravnanja iz prejšnjega odstavka lahko pristojni organ odredi tudi, če prenehanje uporabe vira sevanja ali upravljanja objekta ni bilo izvedeno skladno s predpisi.

(4) Če gre za vir sevanja, ki se uporablja v zdravstvu ali veterinarstvu in se ne uporablja v sevalnem objektu, ali če gre za izredni dogodek pri radioloških posegih, odredi izjemne ukrepe iz prejšnjih odstavkov organ, pristojen za varstvo pred sevanji.

166. člen

(subsidiarna odgovornost države)

(1) Če upravljavec objekta ali uporabnik vira sevanja zaradi stečaja ali drugega razloga ne more zagotoviti izvedbe sanacije posledic izrednega dogodka ali posledic opustitve predpisanega ravnanja z radioaktivnimi snovmi ali če upravljavec objekta ali uporabnik vira sevanja ni določljiv ali če povzročitelja ni na ozemlju Republike Slovenije, država v celoti zagotovi izvedbo sanacijskih del, ki jih je odredil pristojni organ iz prejšnjega člena.

(2) Če prenehajo razlogi iz prejšnjega odstavka, mora država od upravljavca objekta ali uporabnika vira sevanja zahtevati vračilo stroškov, ki jih je plačala namesto njega za kritje stroškov odrejenih izjemnih ukrepov. V primeru stečaja upravljavca objekta ali upravnika vira sevanja se višina stroškov odrejenih izjemnih ukrepov, ki jih je plačala država, vrne državi po pravilih, ki veljajo za plačilo stroškov stečajnega postopka po zakonu, ki ureja postopke zaradi insolventnosti.

167. člen

(sanacija v primeru trajne izpostavljenosti)

(1) Vlada določi za območje, ki je trajno izpostavljeno zaradi izrednega dogodka, pretekle sevalne dejavnosti ali drugih preteklih gospodarskih dejavnosti, status ogroženega območja in režim celovite sanacije po predpisih na področju varstva okolja.

(2) Vlada določi z režimom celovite sanacije tudi nosilce in ukrepe preprečevanja škodljivih vplivov sevanja na območju države, ki so nastali zaradi izrednega dogodka, ki ga je povzročil vir sevanja v tujini.

(3) Za območja iz prejšnjih dveh odstavkov, na katerih je preostala kontaminacija dolgotrajna, vlada sprejme ureditve, s katerimi je po potrebi urejen stalni nadzor izpostavljenosti za vzpostavitev normalnih življenjskih pogojev, vključno z določitvijo ustreznih referenčnih ravni in vzpostavitvijo infrastrukture, ki omogoča podporo stalnim samozaščitnim ukrepom na prizadetih območjih, kot so obveščanje, svetovanje in nadzor, sanacijski ukrepi, če je to ustrezno, in označenimi območji, če je to ustrezno.

10. POROČILO O VARSTVU PRED IONIZIRAJOČIMI SEVANJI IN JEDRSKI VARNOSTI

168. člen

(poročilo)

(1) Organ, pristojen za jedrsko varnost, v sodelovanju z ostalimi organi vsako leto do 31. julija pripravi poročilo o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in jedrski varnosti za preteklo leto.

(2) Poročilo iz prejšnjega odstavka obravnava in sprejme vlada ter ga pošlje v seznanitev državnemu zboru.

(3) Po sprejetju na vladi se poročilo objavi tako, da je dostopno javnosti.

169. člen

(podatki za poročilo)

(1) Poročilo iz prejšnjega člena vsebuje podatke o:

1. obratovanju objektov, ki so pomembni za sevalno ali jedrsko varnost;
2. radioaktivnosti v okolju iz poročila o monitoringu radioaktivnosti okolja, vključno s podatki monitoringa radioaktivne kontaminacije zraka v bivalnem in delovnem okolju, živil in krme;
3. prejetih dozah iz poročila o ocenah prejetih doz za prebivalstvo, vključno s podatki o izpostavljenosti zaradi naravnih virov sevanja;
4. izvedenih programih inšpekcijskih pregledov po tem zakonu in poglavitnih ugotovljenih najdbah med temi pregledi;
5. izpostavljenosti pacientov iz poročila o izpostavljenosti zaradi radioloških posegov;
6. vnosu iz držav članic EU, iznosu vanje, uvozu, izvozu in tranzitu radioaktivnih odpadkov, izrabljenega goriva in radioaktivnih snovi;
7. ravnanju z radioaktivnimi odpadki in izrabljenim gorivom;
8. škodljivih vplivih radioaktivnosti na zdravje ljudi;
9. izvajanju ukrepov sevalne in jedrske varnosti;
10. mednarodnem sodelovanju na področju sevalne in jedrske varnosti;
11. delu svetov in pooblaščenih izvedencev, imenovanih po določbah tega zakona;
12. izvajanju sevalnih dejavnosti in uporabi jedrske energije v svetu;
13. usposabljanju pooblaščenecv, razvojnih študijah, strokovnih preverjanjih ter mednarodnem strokovnem sodelovanju na področju varstva pred sevanji in jedrske varnosti;
14. doseganju ciljev resolucije o jedrski in sevalni varnosti v Republiki Sloveniji ter resolucije o nacionalnem programu ravnanja z radioaktivnimi odpadki in izrabljenim gorivom.

(2) Poleg podatkov iz prejšnjega odstavka vsebuje poročilo o varstvu pred sevanji in jedrski varnosti tudi oceno o delovanju državnih organov, preprečevanju širjenja jedrskega orožja in nedovoljeni uporabi jedrskega blaga ter predloge nujnih in prednostnih nalog za izboljšanje stanja sevalne in jedrske varnosti.

11. ZBIRKE PODATKOV O VIRIH SEVANJA IN SEVALNIH DEJAVNOSTIH

170. člen

(zbirke podatkov)

(1) Kot zbirke podatkov se vodijo po tem zakonu register sevalnih dejavnosti, register virov sevanja ter register sevalnih, jedrskih in manj pomembnih sevalnih objektov ter zaprtih odlagališč.

(2) Kot del registra sevalnih dejavnosti pristojna organa iz šestega odstavka tega člena vodita tudi zbirko osebnih podatkov o odgovornih osebah iz 52. člena tega zakona in izpostavljenih delavcih izvajalca sevalne dejavnosti, organ, pristojen za jedrsko varnost, pa tudi zbirko osebnih podatkov o delavcih organizacijske enote varstva pred sevanji iz 51. člena tega zakona kot del registra sevalnih in jedrskih objektov.

(3) Pristojna organa vodita zbirko podatkov iz prejšnjega odstavka zaradi zagotavljanja varstva pred sevanji izpostavljenih delavcev ter ugotavljanja izpolnjevanja predpisanih pogojev glede predpisane izobrazbe, strokovne usposobljenosti, zdravstvene delazmožnosti in vključenosti v sistem osebne dozimetrije izpostavljenih delavcev.

(4) Zbirke podatkov iz drugega odstavka tega člena vsebujejo naslednje podatke:

- osebno ime,
- poklic in izobrazbo,
- strokovno usposobljenost (datum veljavnosti potrdila o opravljenem usposabljanju iz varstva pred sevanji),
- zdravstveno delazmožnost (datum veljavnosti zdravniškega spričevala).

(5) Podatki iz prejšnjega odstavka se hranijo ves čas opravljanja del izpostavljenega delavca ali delavca organizacijske enote varstva pred sevanji ali ves čas imenovanja za odgovorno osebo varstva pred sevanji.

(6) Registre iz prvega odstavka tega člena vodi kot javno knjigo organ, pristojen za jedrsko varnost, razen registrov sevalnih dejavnosti, virov sevanja ter manj pomembnih sevalnih objektov v zdravstvu in veterinarstvu, ki jih vodi kot javno knjigo organ, pristojen za varstvo pred sevanji.

(7) Podatki iz registra virov sevanja o visokoaktivnih virih sevanja in virih, ki so pomembni glede varovanja, ter osebni podatki iz drugega odstavka tega člena niso javni.

(8) Do podatkov iz sedmega odstavka tega člena lahko dostopajo le pristojni organi iz drugega odstavka tega člena, ministrstvo, pristojno za notranje zadeve in Policija ter pristojni inšpektorji iz 178. člena tega zakona. Lastnik in imetnik vira sevanja lahko dostopa do tistih podatkov iz sedmega odstavka tega člena, ki se nanašajo na njegov vir sevanja.

(9) Minister, pristojen za naravne vire, in minister, pristojen za zdravje, določita vrste virov iz sedmega odstavka tega člena, za katere podatki v registrih niso javni, in kateri podatki o virih niso javni.

171. člen

(vsebine registrov)

(1) Register sevalnih dejavnosti sestavljata evidenca o izvajalcih sevalnih dejavnosti in zbirka listin, povezana z njimi.

(2) Register virov sevanja sestavljata evidenca o virih sevanja, vpisanih v register, in virih sevanja, za katere je bilo izdano dovoljenje za uporabo, in zbirka listin, povezana z njimi.

(3) Register jedrskih, sevalnih, manj pomembnih sevalnih objektov in zaprtih odlagališč sestavljata evidenca o objektih, ki imajo status jedrskega, sevalnega, manj pomembnega sevalnega objekta ali zaprtega odlagališča, in zbirka listin, povezana z njimi.

(4) Evidence iz prejšnjih odstavkov vsebujejo podatke iz listin, zlasti pa:

- firmo in sedež ali ime in naslov izvajalca sevalne dejavnosti ali uporabnika vira sevanja,
- opis sevalne dejavnosti ali opis vira sevanja,
- pogoje za izvajanje sevalne dejavnosti in uporabo vira sevanja,
- podatke o geolokaciji vira sevanja.

(5) Zbirko listin iz prvega, drugega in tretjega odstavka tega člena sestavljajo listine o registraciji ali izdaji dovoljenja za izvajanje sevalne dejavnosti, o vpisu vira v register ali izdaji dovoljenja za uporabo vira sevanja, o izdaji odločbe o statusu sevalnega, jedrskega ali manj pomembnega sevalnega objekta ali zaprtega odlagališča, o izdaji mnenj in soglasij o jedrski in sevalni varnosti v postopkih umeščanja v prostor in gradnje sevalnih in jedrskih objektov in o dovoljenjih za obratovanje objekta.

(6) Minister, pristojen za naravne vire, in minister, pristojen za zdravje, podrobneje določita vsebino registrov, obliko in način vodenja registrov, način določanja materialnih stroškov poslanih informacij ter način pošiljanja listin in sporočanja podatkov, ki sestavljajo registre.

12. FINANCIRANJE VARSTVA PRED IONIZIRAJOČIMI SEVANJI IN JEDRSKE VARNOSTI

172. člen

(stroški izvajalca sevalne dejavnosti)

(1) Izvajalec sevalne dejavnosti in upravljavec ali uporabnik vira sevanja krije stroške:

1. svojih ukrepov sevalne in jedrske varnosti po tem zakonu;
2. izvedbe mednarodnih misij na svojem objektu (5. člen);
3. izdelave ocene upravičenosti (32. člen);
4. izvedbe ukrepov varstva pred sevanji (29. člen);
5. izdelave ocene varstva pred sevanji (40. člen);
6. obveznega posvetovanja in drugih storitev pooblaščenih izvedencev varstva pred sevanji (42. člen);
7. storitev pooblaščenih izvajalcev dozimetrije (45. člen);
8. vodenja zbirk podatkov o osebnih dozah izpostavljenih delavcev (49. člen);

9. delovanja organizacijske enote ali odgovorne osebe za varstvo pred sevanji (51. in 52. člen);
10. opravljanja strokovnega izpita za opravljanje nalog varstva pred sevanji zaposlenih v organizacijskih enotah in odgovornih oseb za varstvo pred sevanji (53. člen);
11. zdravstvenega nadzora, ki ga izvajajo pooblaščen izvajalci medicine dela (56. in 57. člen);
12. izvedbe ukrepov za zmanjšanje izpostavljenosti zaradi gradbenih materialov (64. člen);
13. izvedbe ukrepov za zmanjšanje izpostavljenosti delavcev ali posameznikov zaradi naravnih virov sevanja (65. člen);
14. izvedbe ukrepov za zmanjšanje izpostavljenosti zaradi radona (67., 68., 69. in 70. člen);
15. izvedbe radioloških posegov (76. člen);
16. izdelave programa radioloških posegov (77. člen);
17. storitev pooblaščenih izvedencev medicinske fizike (78. člen);
18. ocenjevanja in preverjanja radioloških posegov (82. člen);
19. vodenja zbirk podatkov o osebnih dozah zaradi radioloških posegov (83. člen);
20. storitev pooblaščenih izvedencev za sevalno in jedrsko varnost (88. člen);
21. vodenja programa spremljanja obratovalnih izkušenj sevalnih ali jedrskih objektov (90. člen);
22. zagotavljanja zadostnih finančnih sredstev in jamstev (91. člen);
23. zagotavljanja zadostnega števila kvalificiranih delavcev pri obratovanju sevalnega in jedrskega objekta (92. člen);
24. izvajanja sistema vodenja (93. člen);
25. rednega, celovitega in sistematičnega ocenjevanja in preverjanja sevalne ali jedrske varnosti (112. člen);
26. izrednega varnostnega pregleda (113. člen);
27. izjemnega pregleda varnostnega poročila (119. člen);
28. poročanja o obratovanju objektov (120. člen);
29. storitev ravnanja z radioaktivnimi odpadki (1. in 3. točka tretjega odstavka 122. člena);
30. načrtovanja in izvajanja ukrepov zaščite in reševanja (130. člen);
31. storitev služb za fizično varovanje (144. člen);
32. varnostnega preverjanja oseb, ki jih zaposluje (149. člen);
33. vodenja evidenc in izvajanje nadzora jedrskih snovi po območjih materialnih bilanc (157. člen);

34. storitev izvajalcev obratovalnega, predobratovalnega, poobratovalnega in izrednega monitoringa radioaktivnosti ter monitoringa učinkov sanacijskih ukrepov, odrejenih v primeru izrednega dogodka (158. člen);
35. nadzora v primeru povečane radioaktivne kontaminacije izdelkov (163. člen);
36. odrejenih izjemnih ukrepov sanacije posledic izrednega dogodka ali opustitve predpisanega ravnanja z radioaktivnimi snovmi, vključno s stroški spremljanja in nadzora učinkov sanacije (165. člen).

(2) Storitve odlaganja radioaktivnih odpadkov iz NE Krško iz 2. in 3. točke tretjega odstavka 122. člena tega zakona financira sklad iz devetega odstavka 122. člena tega zakona.

173. člen

(javni stroški varstva pred ionizirajočimi sevanji in jedrske varnosti)

Država zagotavlja sredstva za financiranje:

1. upravnih, strokovnih in nadzornih nalog države na področju varstva pred sevanji in jedrske varnosti;
2. delovanja strokovnih svetov (6. člen);
3. izvajanja ukrepov pripravljenosti na vire neznanega izvora in njihovega iskanja (26. člen);
4. vodenja centralne evidence doz (49. člen);
5. zdravstvenega nadzora izpostavljenih delavcev in prebivalstva v primeru izrednega dogodka (60. člen);
6. sistematičnega pregledovanja delovnega in bivalnega okolja zaradi varstva pred sevanji zaradi izpostavljenosti naravnim virom sevanja in obstoječih izpostavljenosti, ki jih ni mogoče zanemariti z vidika varstva pred sevanjem (62. in 63. člen);
7. sistematičnega pregledovanja in izvajanja meritev radona (66. člen);
8. izvedbe ukrepov zmanjševanja izpostavljenosti radonu v objektih, namenjenih izvajanju vzgojno-varstvenega, kulturnega, zdravstvenega ali izobraževalnega programa (osmi odstavek 68. člena);
9. vodenja zbirke podatkov o meritvah radona (72. člen);
10. vodenja registra medicinskih fizikov (80. člen);
11. vodenja centralne evidence izvedenih radioloških posegov (83. člen);
12. izdelave poročila o ocenah prejetih doz za prebivalstvo (84. člen);
13. komisije za preverjanje izpolnjevanja predpisanih pogojev kvalificiranih delavcev ter priprave programov za preverjanje strokovne usposobljenosti, psihofizičnih lastnosti delavcev in razpoložljivosti v zvezi z odsotnostjo alkohola in mamil kvalificiranih delavcev v jedrskem objektu (92. člen);

14. za ravnanje z radioaktivnimi odpadki ali izrabljenim gorivom, če povzročitelj radioaktivnih odpadkov ali izrabljenega goriva ni znan (121. člen);
15. vodenja centralne evidence radioaktivnih odpadkov in izrabljenega goriva (121. člen);
16. izvajanja nalog obvezne državne gospodarske javne službe za ravnanje z radioaktivnimi odpadki v delu, ki ga ne krije uporabnik vira sevanja (1. točka tretjega odstavka 122. člena);
17. izvajanja nalog obvezne državne gospodarske javne službe upravljanja, dolgoročnega nadzora in vzdrževanja zaprtih odlagališč (4. in 5. točka tretjega odstavka 122. člena in 123. člen);
18. načrtovanja zaščitnih ukrepov, če uporabnik sevanja ni določljiv ali če povzročitelja ni na ozemlju Republike Slovenije (132. člen);
19. vodenja evidenc jedrskih snovi (157. člen);
20. monitoringa radioaktivnosti okolja, monitoring zaprtega odlagališča, izrednega monitoringa radioaktivnosti in monitoringa učinkov sanacijskih ukrepov, odrejenih v primeru izrednega dogodka (158. člen);
21. odrejenih ukrepov sanacije posledic izrednega dogodka ali opustitve predpisanega ravnanja z radioaktivnimi snovmi, če oseba, ki je uporabljala ali upravljala vir sevanja ali opustila predpisano ravnanje z virom sevanja ali radioaktivnimi odpadki, ni določljiva ali če posledic ni mogoče odpraviti drugače (166. člen);
22. obvezne državne gospodarske javne službe ravnanja z radioaktivnimi odpadki, s katero se zagotavljajo storitve, katerih uporabniki niso določljivi ali katerih uporaba ni izmerljiva (166. člen);
23. režima celovite sanacije na območju trajne izpostavljenosti (167. člen);
24. izdelave poročila o varstvu pred sevanji in jedrski varnosti (168. člen);
25. vodenja registrov sevalnih dejavnosti, virov sevanja ter sevalnih in jedrskih objektov kot javne knjige (171. člen);
26. načrtovanje in izvajanje zaščitnih ukrepov po predpisih s področja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami;
27. drugih ukrepov sevalne in jedrske varnosti, kadar jih zaradi javnih koristi zagotavlja država po tem zakonu.

174. člen

(zagotavljanje usposabljanja pooblaščenih izvedencev in pristojnih organov)

(1) Država zagotavlja sredstva za financiranje:

1. usposabljanja pooblaščenih izvedencev varstva pred sevanji,
2. usposabljanja pooblaščenih izvedencev medicinske fizike,
3. usposabljanja pooblaščenih izvedencev za sevalno in jedrsko varnost,

4. razvojnih študij in neodvisnih strokovnih preveritev ter mednarodnega strokovnega sodelovanja na področju varstva pred sevanji in jedrske varnosti,
5. usposabljanje javnih uslužbencev pristojnih organov po tem zakonu.

(2) Sredstva iz prejšnjega odstavka se zagotovijo organu, pristojnemu za jedrsko varnost, in organu, pristojnemu za varstvo pred sevanji.

13. NADOMESTILO ZA OMEJENO RABO PROSTORA ZARADI JEDRSKEGA OBJEKTA

175. člen

(območje omejene rabe prostora)

(1) Območje omejene rabe prostora zaradi jedrskega objekta je območje, na katerem je zaradi ukrepov sevalne in jedrske varnosti posameznega jedrskega objekta raba prostora omejena.

(2) Ukrepi sevalne in jedrske varnosti, ki omejujejo rabo prostora v bližini jedrskega objekta, so omejitve pri posegih v prostor, s katerimi se zmanjša možnost nastanka industrijske ali druge nesreče zunaj jedrskega objekta, ki bi lahko vplivala na jedrsko varnost, in omejitve v zvezi z gostoto poselitve ter zahteve v zvezi z objekti lokalne infrastrukture zaradi zmanjšanja možnosti nastanka škode za zdravje ljudi, če bi v jedrskem objektu nastal izredni dogodek.

(3) Obseg območja omejene rabe prostora in omejitve rabe prostora na tem območju se določijo v mnenju iz četrtega odstavka 95. člena tega zakona.

176. člen

(upravičenec do nadomestila zaradi omejene rabe prostora)

(1) Upravičenec do nadomestila zaradi omejene rabe prostora je lokalna skupnost, na območju katere je območje omejene rabe prostora.

(2) Nadomestilo zaradi omejene rabe prostora se upravičencu plača kot nadomestilo zaradi zmanjšanja finančnih virov lokalne skupnosti in kot nadomestilo zaradi zmanjšanja uporabne vrednosti objektov lokalne infrastrukture.

(3) Vlada podrobneje predpiše merila za določitev višine nadomestila zaradi omejene rabe prostora, način odmere, obračunavanja in plačevanja nadomestil ter začetek in konec prejemanja nadomestil.

(4) Pri merilih za določitev višine nadomestila iz prejšnjega odstavka se upošteva:

- vrsta jedrskega objekta,
- število jedrskih objektov, katerih območja omejene rabe se prekrivajo,
- površina območja omejene rabe,
- površina občine, ki je na območju omejene rabe prostora.

177. člen

(zavezanec za plačilo nadomestila)

(1) Zavezanec za plačilo nadomestila zaradi omejene rabe prostora je upravljavec jedrskega objekta, v obdobju pred začetkom poskusnega obratovanja pa investitor jedrskega objekta.

(2) Nadomestilo zaradi omejene rabe prostora se plačuje mesečno.

14. INŠPEKCIJSKO NADZORSTVO

178. člen

(inšpekcijsko nadzorstvo)

(1) Inšpekcijsko nadzorstvo po tem zakonu obsega nadzor nad izvajanjem določb tega zakona in predpisov, izdanih na njegovi podlagi, ter ukrepov, odrejenih po tem zakonu.

(2) Inšpekcijsko nadzorstvo po tem zakonu izvajata organ, pristojen za jedrsko varnost, in organ, pristojen za varstvo pred sevanji, vsak na svojem delovnem področju. Inšpekcijsko nadzorstvo nad fizičnim varovanjem izvaja inšpektorat, pristojen za notranje zadeve.

(3) Poleg organov iz prejšnjega odstavka inšpekcijsko nadzorstvo nad gradbenimi ukrepi za novogradnje in posege v obstoječe stavbe zaradi varovanja zdravja ljudi pred škodljivimi učinki radona izvaja organ, pristojen po določbah zakona, ki ureja graditev objektov.

(4) Ne glede na določbe zakona, ki ureja graditev objektov, je poleg inšpektorjev, pristojnih po določbah zakona, ki ureja graditev objektov, za nadzor gradnje sevalnega ali jedrskega objekta z vidika jedrske in sevalne varnosti objekta pristojen tudi organ, pristojen za jedrsko varnost.

(5) Pristojni organi iz drugega odstavka tega člena morajo pripraviti letne programe inšpekcijskih nadzorov. Pri njihovi pripravi morajo upoštevati pomen in vrsto nevarnosti zaradi izvajanja nadzorovane sevalne dejavnosti, presojo urejenosti varstva pred sevanjem in presojo upoštevanja določil tega zakona pri izvajalcih dejavnosti.

(6) Inšpektorji pristojnega organa morajo poskrbeti, da se ob najdbi vira neznanega izvora izpeljejo vsi po tem zakonu predpisani postopki od morebitne odreditve ukrepov za sanacijo izrednega dogodka do vrnitve v državo izvora, če je ta znana, ali predaje najdenega vira izvajalcu obvezne državne gospodarske javne službe za ravnanje z radioaktivnimi odpadki v varno skladiščenje.

(7) Inšpekcijski organi iz drugega odstavka tega člena morajo delovati usklajeno po načelu sodelovanja inšpekcijskih organov zaradi primarnega pomena zagotavljanja sevalne in jedrske varnosti ter varstva pred sevanji.

(8) O nameravanem inšpekcijskem nadzoru s področja fizičnega varovanja po tem zakonu mora inšpektorat, pristojen za notranje zadeve, obvestiti organ, ki je izdal soglasje k načrtu fizičnega varovanja po drugem odstavku 145. člena tega zakona.

(9) V okviru inšpekcijskega nadzora lahko inšpektor:

1. izdaja odločbe in sklepe in odreja ukrepe po zakonu, ki ureja inšpekcijski nadzor;
2. odreja ukrepe varstva pred sevanji, ukrepe sevalne in jedrske varnosti in ukrepe na področju fizičnega varovanja jedrskih objektov ter jedrskih in radioaktivnih snovi po tem zakonu;
3. odreja prenehanje izvajanja sevalne dejavnosti ali uporabe vira sevanja, če ugotovi, da za izvajanje dejavnosti ali za uporabo vira sevanja niso izdana dovoljenja po tem zakonu ali je prišlo do opustitve predpisanih ravnanj z virom sevanja ali radioaktivnimi odpadki;
4. zapečati radiološko napravo, če ta ne izpolnjuje kriterijev sprejemljivosti za pravilno delovanje;
5. zapečati rentgensko napravo, če je imetnik ne uporablja ali če za njeno uporabo niso pridobljena dovoljenja po tem zakonu;
6. odredi prepoved ali omejitev dajanja kontaminiranih izdelkov na trg, njihovo dostopnost na trgu ali njihov umik ali odpoklic kontaminiranih izdelkov s trga in izvede dodatne ukrepe, ki zagotovijo, da se bo prepoved upoštevala;
7. v skladu s predpisi o tajnih podatkih pregleda oceno ogroženosti in dokumente fizičnega varovanja s tajnimi podatki.

(10) Zapisnik inšpekcijskega nadzora, med katerim so bile ugotovljene pomanjkljivosti v zvezi z varstvom pred sevanji zunanjih delavcev, mora pristojni inšpektor poslati tudi zunanjemu izvajalcu.

(11) Pristojni inšpektor lahko pred predlogom za uvedbo postopka o prekršku zaseže vire sevanja, če oceni, da bi zaradi ravnanja z njimi nastala škoda za zdravje ljudi in okolje.

(12) Zapisniki o inšpekcijskem nadzoru na področju fizičnega varovanja so tajni. Njihova stopnja tajnosti se določi v skladu s predpisi, ki urejajo varovanje tajnih podatkov.

(13) Z zapisnikom iz prejšnjega odstavka mora biti poleg upravitelja objekta ali prevoznika seznanjen tudi organ, ki je dal soglasje k načrtu fizičnega varovanja iz 145. člena tega zakona.

(14) Z zapisnikom o inšpekcijskem nadzoru iz tretjega odstavka tega člena mora biti poleg zavezancev seznanjen tudi organ, pristojen za varstvo pred sevanji.

(15) Pritožba zoper odločbo inšpektorja za prenehanje izvajanja dejavnosti ali uporabe vira sevanja iz osmega odstavka tega člena ne zadrži izvršitve te odločbe.

(16) Minister pristojen za notranje zadeve predpiše opremo inšpektorjev, ki izvajajo nadzorstvo nad fizičnim varovanjem jedrskih in radioaktivnih snovi in objektov.

(17) Organ, pristojen za jedrsko varnost, in organ, pristojen za varstvo pred sevanji, morata vsak na svojem področju pristojnosti poskrbeti za hitro obveščanje vseh deležnikov, vključno s proizvajalci in dobavitelji virov sevanj ter, kjer je to primerno, mednarodnimi organizacijami, o pomembnih ugotovitvah inšpekcijskih pregledov ali podatkih iz poročil o izrednih dogodkih v zvezi z varstvom pred sevanji in jedrsko varnostjo.

15. KAZENSKE DOLOČBE

179. člen

(prekrški)

(1) Z globo od 5.000 do 250.000 eurov se za prekršek kaznuje pravna oseba, če se pravna oseba po predpisu, ki ureja gospodarske družbe, šteje za srednjo ali veliko gospodarsko družbo, pa v razponu od 10.000 do 500.000 eurov:

1. če brez registracije ali veljavnega dovoljenja izvaja sevalno dejavnost po tem zakonu (18. člen);
2. če uporablja vir sevanja, ki ni vpisan v register virov sevanja ali za katerega nima dovoljenja za uporabo (prvi odstavek 21. člena);
3. če opusti nadzor nad radioaktivno snovjo brez dovoljenja pristojnega organa (prvi odstavek 24. člena);
4. če namerno redči radioaktivne snovi, da bi s tem izpolnila pogoje za opustitev nadzora nad njimi (prvi odstavek 25. člena);
5. če uporablja zaprt vir sevanja ali njegov vsebnik, ki je mehansko poškodovan ali za katerega se sumi, da bi lahko puščal, ali je kako drugače okvarjen (tretji odstavek 25. člena);
6. če uporablja javljalnik požara z virom sevanja, ki ima potomce v plinastem stanju (četrti odstavek 25. člena);
7. če uporablja radioaktivni strelovod (peti odstavek 25. člena);
8. če kot upravljavec večjega poštnega centra, letališča ali pristanišča, prek katerega poteka uvoz blaga, ki bi lahko bilo radioaktivno kontaminirano ali bi lahko vsebovalo vire neznanega izvora, ali odpadov in obratov za predelavo kovin ne vgradi sistemov za detekcijo povečane radioaktivne kontaminacije ali povišanega ionizirajočega sevanja ali če ne vpelje postopkov za ukrepanje v takih primerih (četrti odstavek 26. člena);
9. če v primeru najdbe vira neznanega izvora o tem ne obvesti organa, pristojnega za jedrsko varnost, ali ne izvede odrejenih ukrepov varstva pred sevanji (peti odstavek 26. člena);
10. če kot izvajalec sevalne dejavnosti ne zagotovi izdelave pisnih postopkov za delo, povezanih z izvajanjem sevalne dejavnosti (2. točka prvega odstavka 29. člena);
11. če kot izvajalec sevalne dejavnosti ne upošteva obratovalnih omejitev, pisnih postopkov in navodil za delo, povezanih z izvajanjem sevalne dejavnosti (3. točka prvega odstavka 29. člena);
12. če ne seznani izpostavljenega delavca, pripravnika ali študenta o tveganjih za zdravje pri njegovem delu, o vsebini splošnih postopkov in omejitev, povezanih z izvajanjem sevalne dejavnosti, o vsebini postopkov in omejitev, povezanih z določenim delovnim mestom ali delom, ki ga opravlja, o vsebini tistih delov načrtov ali navodil za ukrepanje ob izrednih dogodkih, s katerimi mora biti seznanjen, o pomembnosti upoštevanja tehničnih, zdravstvenih in administrativnih zahtev ter o nujnosti zgodnje naznanitve nosečnosti ali dojenja (4. točka prvega odstavka 29. člena);

13. če kot izvajalec sevalne dejavnosti ne zagotovi usposabljanja oseb, ki so vključene v izvajanje sevalne dejavnosti, obnavljanje njihovega znanja in rednega preverjanja usposobljenosti iz varstva pred sevanji (5. točka prvega odstavka 29. člena);
14. če kot izvajalec sevalne dejavnosti ne zagotovi razvrstitve izpostavljenih delavcev v dve kategoriji glede na verjetnost in velikost potencialne izpostavljenosti (6. točka prvega odstavka 29. člena);
15. če ne zagotovi ustrezne zaščitne in osebne varovalne opreme in preverjanja njene učinkovitosti (7. točka prvega odstavka 29. člena);
16. če ne zagotovi izvajanja nadzornih ukrepov in meritev na nadzorovanih in opazovanih območjih, vključno s predpisanimi pregledi virov sevanja, zaščitne opreme, osebne varovalne opreme, delovnih pogojev in sevalnih razmer in osebno dozimetrijo, ali če ne zagotovi uporabe ustrezne opreme in postopkov za meritve in oceno izpostavljenosti izpostavljenih delavcev, posameznikov iz prebivalstva in kontaminacije okolja ali če ne zagotovi preverjanja učinkovitosti in vzdrževanja opreme za meritve in oceno izpostavljenosti ter rednega umerjanja merilne opreme (8., 9. in 10. točka prvega odstavka 29. člena);
17. če ne zagotovi zdravstvenega nadzora izpostavljenega delavca (11. točka prvega odstavka 29. člena);
18. če takoj ne obvesti pristojnih organov v primeru preseganja mejnih doz in kontaminacije delovnega okolja, pri izgubi, kraji ali nepravilni rabi vira sevanja ter v primeru izrednega dogodka (12. točka prvega odstavka 29. člena);
19. če ne izvaja predpisanih ukrepov varovanja virov sevanja (13. točka prvega odstavka 29. člena);
20. če ne izvaja predpisanih ukrepov po prenehanju uporabe vira sevanja ali prenehanju izvajanja sevalne dejavnosti (14. točka prvega odstavka 29. člena);
21. če ne izdelata ali izvaja načrta ukrepov za preprečevanje izrednih dogodkov in navodila za ukrepanje ob izrednem dogodku ali če ne izvaja ukrepov za sanacijo po izrednem dogodku (15. in 16. točka prvega odstavka 29. člena);
22. če ne vodi predpisanih evidenc ali ne poroča v skladu s predpisi (17. in 18. točka prvega odstavka 29. člena);
23. če kot letalski prevoznik ne izvaja ukrepov varstva pred sevanji za zaščito posadk svojih plovil pred kozmičnim sevanjem, kadar pričakovana izpostavljenost za posameznega člana posadke presega s predpisi določene doze za posameznika iz prebivalstva (četrti odstavek 29. člena);
24. če kot izvajalec sevalne dejavnosti, ki je odgovoren za visokoaktivni vir sevanja, ne zagotovi, da usposabljanje in seznaitve delavca, praktikanta ali študenta zajema tudi posebne zahteve za varno ravnanje in nadzor nad tovrstnimi viri (osmi odstavek 29. člena);
25. če kot izvajalec sevalne dejavnosti povzroči čezmerno obsevanost delavcev, praktikantov, študentov ali posameznikov iz prebivalstva ali če ne optimizira varstva ljudi in okolja pred sevanji ali če pri optimizaciji varstva pred sevanji ne uporablja doznih ograd (31. člen);
26. če kot proizvajalec ali uvoznik brez odobritve pristojnega organa proizvaja ali uvaža predmete splošne rabe, katerih predvidena uporaba lahko pomeni novo vrsto sevalne dejavnosti (prvi odstavek 33. člena);

27. če proda ali omogoči kakršno koli razpolaganje s predmeti splošne rabe, katerih predvidena uporaba ni upravičena skladno z določbami 33. člena tega zakona ali ne izpolnjuje meril za izvzetje priglasitve iz 16. člena tega zakona (peti odstavek 33. člena);
28. če brez odobritve pristojnega organa izvaja slikanje v nemedicinske namene, pri katerem pride do izpostavljenosti posameznika (34. člen);
29. če razporedi osebo, mlajšo od 18 let, na delovno mesto, na katerem bi postala izpostavljeni delavec, ali če noseče ženske, ki sama ne želi še naprej delati z viri sevanja, ne premesti takoj, ko ga ta obvesti o nosečnosti, na delovno mesto, kjer se ne dela z viri sevanja, ali če doječe ženske takoj, ko ga ta obvesti o svojem stanju, začasno ne premesti na delovno mesto, kjer ni tveganja za znaten vnos radionuklidov v telo ali za radioaktivno kontaminacijo telesa, ali če s premeditvijo noseče ali doječe ženske tej s pogoji dela povzroči manj ugoden položaj (38. člen);
30. če razporedi delavca proti njegovi volji na delovno mesto za opravljanje izjemnih nalog ali če delavca, ki je zaradi opravljanja izjemnih nalog presegel mejne doze, brez njegove privolitve premesti na drugo delovno mesto ali mu prepove opravljanje njegovo običajno delo (prvi in drugi odstavek 39. člena);
31. če kot izvajalec sevalne dejavnosti ne zagotovi izdelave ocene varstva pred sevanji (prvi in drugi odstavek 40. člena);
32. če ne zagotavlja rednega ugotavljanja izpostavljenosti delavcev (prvi odstavek 45. člena);
33. če pošlje pooblaščenemu izvajalcu medicine dela v nadaljnjo obdelavo in centralno evidenco doz podatke o osebnih dozah izpostavljenih delavcev brez pisne privolitve izpostavljenega delavca ali če brez pisne privolitve razporedi delavca, praktikanta ali študenta na delovno mesto, ki je izpostavljeno sevanju (prvi in tretji odstavek 48. člena);
34. če kot izvajalec sevalne dejavnosti, ki upravlja jedrski ali sevalni objekt, ne zagotovi delovanja posebne organizacijske enote za izvajanje varstva pred sevanji ali ne zagotovi, da organizacijska enota za varstvo pred sevanji deluje ločeno od drugih organizacijskih enot, ali če kakovost opreme, obseg in vsebina dela organizacijske enote niso skladni s predpisanimi pogoji (prvi in drugi odstavek 51. člena);
35. če kot izvajalec sevalne dejavnosti ne zagotovi, da je varstvo pred sevanji za zunanje delavce urejeno enako kot za delavce, ki so zaposleni pri izvajalcu sevalne dejavnosti, vključno s tem, da so dejavnosti, ki jih izvajajo zunanji delavci, upravičene z vidika varstva pred sevanji po načelih tega zakona, da se optimizira izpostavljenost zunanjih delavcev, vključno z vzpostavitev doznih ograd in referenčnih ravni, in da zanje niso presežene mejne doze ter da se zanje upoštevajo omejitve za noseče in doječe ženske ter praktikante in študente ter če ne zagotovi, da se v oceni varstva pred sevanji upoštevajo vidiki varstva pred sevanji, ki so povezani z naravo in vrsto dela, ki ga opravljajo zunanji delavci (drugi odstavek 54. člena);
36. če kot izvajalec sevalne dejavnosti ne preveri, ali je bil zunanji delavec zdravstveno pregledan in ali izpolnjuje posebne zdravstvene zahteve v zvezi z delom, na katero je razporejen, ali če ne preveri, ali je zunanji delavec razvrščen v ustrezno kategorijo glede na naravo dela in velikost pričakovane izpostavljenosti ter verjetnost in velikost potencialne izpostavljenosti, ali če ne zagotovi, da je zunanji delavec primerno usposobljen in seznanjen z ukrepi varstva pred sevanji glede na dela, ki jih opravlja, enako kot njegovi zaposleni, ali če ne zagotovi, da zunanji delavec uporablja ustrezno osebo varovalno opremo, ali če ne zagotovi, da se za zunanjega delavca ugotavlja osebna izpostavljenost sevanjem glede na naravo izpostavljenosti in vrsto sevanja, in da se podatki o njegovih

osebnih dozah sporočajo organu, pristojnemu za varstvo pred sevanji, v centralno evidenco osebnih doz in zunanjemu izvajalcu, ali če ne zagotovi izdelave ocene varstva pred sevanji za dejavnosti, ki vključujejo zunanjega delavca (tretji odstavek 54. člena);

37. če kot zunanji izvajalec ne zagotovi, da je zunanji delavec seznanjen s tveganji za zdravje pri njihovem delu, vsebino splošnih postopkov in varnostnih ukrepov, povezanih z izvajanjem sevalne dejavnosti, vsebino postopkov in varnostnih ukrepov, povezanih z določenim delovnim mestom ali delom, ki ga opravlja, vsebino tistih delov načrtov za zaščito in reševanje ali navodil za ukrepanje v primeru izrednega dogodka, s katerimi mora biti seznanjen, pomembnostjo upoštevanja tehničnih, zdravstvenih in administrativnih zahtev, nujnostjo zgodnje naznanitve nosečnosti ali dojenja zaradi preprečevanja izpostavljenosti zarodka ali možnosti notranje radioaktivne kontaminacije ali vnosa radioaktivnosti v telo, ter da je usposobljen za izvajanje sevalne dejavnosti, ter da ima zdravstveni nadzor v obsegu, določenem s tem zakonom, ter da se njegove osebne doze sporočajo pooblaščenemu izvajalcu zdravstvenega nadzora, ter da se zanj ugotavlja osebna izpostavljenost sevanjem, ter izdelave ocene varstva pred sevanji za dejavnosti, ki vključujejo zunanje delavce (četrti odstavek 54. člena);
38. če kot zunanji izvajalec upravljavcu objekta ali izvajalcu sevalne dejavnosti pred začetkom del v nadzorovanem območju ne sporoči podatkov iz četrtega odstavka 49. člena tega zakona (peti odstavek 54. člena);
39. če kot izvajalec sevalne dejavnosti začne dela z izpostavljenimi delavci zunanjega izvajalca, čeprav mu ta ni predložil podatkov iz četrtega odstavka 49. člena tega zakona, ali če je iz predloženih podatkov bilo razvidno, da delavec zunanjega izvajalca po določbah tega zakona ne more opravljati del v okviru izvajanja sevalne dejavnosti (šesti odstavek 54. člena);
40. če razporedi delavca na delo v nadzorovanem območju, čeprav zanj ni zagotovil meritve prejetih doz pri pooblaščenem izvajalcu dozimetrije, ali če ga razporedi na tako mesto, čeprav je pristojni organ ugodil ugovoru na razporeditev (prvi in četrti odstavek 55. člena);
41. če kot delodajalec ali izvajalec usposabljanja ne zagotavlja zdravstvenega nadzora izpostavljenih delavcev, praktikantov ali študentov ali ga ne zagotavlja v predpisanem obsegu ali ne zagotovi izrednega zdravstvenega nadzora vsakokrat, ko je bila presežena ena od predpisanih mejnih doz ali obstaja sum, da je bila ta presežena, ali na zahtevo organa, pristojnega za varstvo pred sevanji (četrti in sedmi odstavek 56. člena);
42. če razporedi na delovno mesto delavca, čeprav ta po ugotovitvah zdravstvenega nadzora ni zmožen za to delovno mesto (tretji odstavek 56. člena);
43. če pooblaščenemu izvajalcu medicine dela na njegovo zahtevo ne pošlje vseh podatkov v zvezi z delom, ki ga delavec opravlja v okviru sevalne dejavnosti (peti odstavek 56. člena);
44. če kot delodajalec, pri katerem je bil delavec izpostavljen sevanjem, ne zagotovi zdravstvenega nadzora po prenehanju dela delavca (prvi odstavek 57. člena);
45. če opravi radiološki poseg brez dovoljenja ali brez odobrenega programa radioloških posegov ali v nasprotju z odobrenim programom radioloških posegov (prvi odstavek 75. člena);
46. če opravi neupravičen radiološki poseg (drugi odstavek 75. člena);

47. če ne zagotovi, da so pri radioloških posegih vključeni samo zdravstveni delavci z ustrezno strokovno usposobljenostjo, ali ne opredeli odgovornosti in nalog napotnih zdravnikov, zdravnikov, odgovornih za radiološki poseg, radioloških inženirjev in medicinskih fizikov (četrty odstavek 75. člena);
48. če radiološki poseg izvede oseba, ki ni opravila predpisanega usposabljanja in preverjanja usposobljenosti za izvajalca radioloških posegov (peti odstavek 75. člena);
49. če radiološki poseg izvede z virom sevanja, ki ne izpolnjuje meril sprejemljivosti za pravilno delovanje radiološke opreme (šesti odstavek 75. člena);
50. če ne zagotovi rednega nadzora in meritev parametrov delovanja vira sevanja, ki se uporablja za izvajanje radioloških posegov (sedmi odstavek 75. člena);
51. če izvede radiološki poseg, ki ga ni predpisal ali odobril zdravnik iz 76. člena tega zakona (prvi odstavek 76. člena);
52. če napotnemu zdravniku ni zagotovil merila za napotitev s postopki načrtovanja radioloških posegov (prvi odstavek 76. člena);
53. če izvede radiološki poseg brez pisnih postopkov za tak poseg ali v nasprotju z njimi (tretji odstavek 76. člena);
54. če ne zagotovi, da je radiološki poseg izveden v skladu z dobro radiološko prakso, da je informacija o izpostavljenosti pacienta zaradi radiološkega posega sestavni del izvida, da je prejeta doza v radioterapiji načrtovana za vsakega pacienta posebej in tako, da je izpostavljenost zunaj kliničnih volumnov tako nizka, kot je to razumno dosegljivo in izvedljivo v skladu z namenom terapije, ter da pri diagnostičnem posegu v povprečju niso presežene odobrene diagnostične referenčne ravni (četrty odstavek 76. člena);
55. če izvaja posege v prostor brez mnenja ali soglasja organa, pristojnega za jedrsko varnost (peti odstavek 95. člena, drugi odstavek 96. člena, prvi odstavek 97. člena, prvi odstavek 98. člena in prvi odstavek 105. člena), ali brez mnenja organa, pristojnega za varstvo pred sevanji (prvi odstavek 98. člena);
56. če začne poskusno obratovanje objekta brez soglasja organa, pristojnega za jedrsko varnost (drugi odstavek 108. člena);
57. če začne ali preneha obratovanje jedrskega ali sevalnega objekta ali če začne odlagati radioaktivne odpadke ali če zapre odlagališče radioaktivnih odpadkov ali če začne ali konča razgradnjo jedrskega ali sevalnega objekta ali če konča rudarska dela za opustitev pridobivanja jedrskih mineralnih surovin ali če začne odlagati rudarsko ali hidrometalurško jalovino ali če zapre odlagališče rudarske in hidrometalurške jalovine brez dovoljenja organa, pristojnega za jedrsko varnost, ali če shranjuje sveže gorivo na gradbišču jedrske elektrarne ali raziskovalnega reaktorja brez dovoljenja organa, pristojnega za jedrsko varnost (prvi odstavek 109. člena);
58. če ne ravna po odredbi pristojnega organa glede izvedbe izrednega varnostnega pregleda ali ukrepov za izboljšanje sevalne ali jedrske varnosti objekta (113. člen);
59. če kot upravljavec objekta uvaja spremembe in dopolnitve brez predhodne pisne potrditve, da ni potrebno pridobiti odobritve ali brez odobritve organa, pristojnega za jedrsko varnost (peti odstavek 116. člena in drugi odstavek 117. člena);
60. če prekorači obratovalne pogoje in omejitve brez odobritve ali v nasprotju z odobritvijo organa, pristojnega za jedrsko varnost (prvi in drugi odstavek 118. člena);

61. če skladišči ali obdeluje radioaktivne odpadke ali izrabljeno gorivo na kraju nastanka brez dovoljenja organa, pristojnega za jedrsko varnost (šesti odstavek 121. člena);
62. če vnaša iz držav članic EU ali iznaša vanje radioaktivne snovi v nasprotju s pravnimi akti EU, ki veljajo na območju EU neposredno, ali če uvaža ali izvaža radioaktivne snovi brez dovoljenja pristojnega organa (prvi in tretji odstavek 126. člena);
63. če vnaša iz držav članic EU, iznaša vanje, uvaža ali izvaža jedrske snovi in radioaktivne odpadke ali izrabljeno gorivo ali izvaja tranzit jedrskih snovi in radioaktivnih odpadkov ali izrabljenega goriva brez dovoljenja ali soglasja organa, pristojnega za jedrsko varnost (prvi in četrti odstavek 126. člena in prvi odstavek 127. člena);
64. če ne zagotovi načrtovanja ali izvajanja ukrepov fizičnega varovanja (prvi odstavek 144. člena, osmi odstavek 145. člena in 148. člen);
65. če uporablja jedrsko blago ali ga poseduje v nasprotju z določbami 156. člena tega zakona ali če ne dovoli pregleda jedrskega blaga ali ne sodeluje pri pregledu s predstavniki mednarodnih organizacij, ki ga ti opravljajo skladno z mednarodnimi sporazumi;
66. če ne zagotavlja obratovalnega, predobratovalnega ali poobratovalnega monitoringa radioaktivnosti ali monitoringa radioaktivnosti zaprtega odlagališča ali ne zagotovi izrednega monitoringa ali monitoringa učinkov sanacijskih ukrepov, odrejenih v primeru izrednega dogodka (četrti, peti, šesti, sedmi in osmi odstavek 158. člena);
67. če namerno dodaja radioaktivne snovi krmilom, živilom, igračam, osebni nakitu in kozmetiki ali vnaša iz držav članic EU, iznaša vanje, uvaža ali izvaža tako blago (prvi odstavek 164. člena);
68. če daje v uporabo delovne ali bivalne prostore ali daje v promet ali uporabo vodo, živila, krmo in izdelke, ki so onesnaženi z radionuklidi tako, da presegajo predpisane mejne vrednosti radioaktivne kontaminacije (drugi odstavek 164. člena);
69. če opravlja dejavnost, pri kateri se aktivira material, iz katerega so narejene igrače ali osebni nakit, do te mere, da tega v trenutku sprostitve v promet ni mogoče zanemariti z vidika varstva pred sevanjem, ali če uvaža ali izvaža tako blago ali tak material (tretji odstavek 164. člena);
70. če ne ravna po odredbi pristojnega inšpektorja ali če uporablja zapečateno radiološko ali rentgensko napravo (osmi odstavek 178. člena).

(2) Z globo od 5.000 do 150.000 eurov se kaznuje za prekršek iz prejšnjega odstavka samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost.

(3) Z globo od 1.000 do 10.000 eurov se kaznuje za prekršek iz prvega odstavka tega člena tudi odgovorna oseba pravne osebe ali odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika ali odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost.

180. člen

(posebno hudi prekrški)

Če je narava prekrška iz prejšnjega člena posebno huda zaradi višine povzročene škode ali višine pridobljene protipravne premoženjske koristi ali zaradi storilčevega naklepa ali njegovega namena koristoljubnosti, se pravno osebo kaznuje z globo od 15.000 do 750.000

evrov, oziroma, če se ta po zakonu, ki ureja gospodarske družbe, šteje za srednjo veliko ali veliko gospodarsko družbo, z globo od 30.000 do 1.500.000 evrov, samostojnega podjetnika posameznika ali posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, z globo od 15.000 do 450.000 evrov, odgovorno osebo pravne osebe, odgovorno osebo samostojnega podjetnika posameznika ali odgovorno osebo posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, pa z globo od 3.000 do 30.000 evrov.

181. člen

(lažji prekrški)

(1) Z globo od 1.800 do 125.000 evrov se za prekršek kaznuje pravna oseba, če se pravna oseba po predpisu, ki ureja gospodarske družbe, šteje za srednjo ali veliko gospodarsko družbo, pa v razponu od 3.500 do 250.000 evrov:

1. če ne shranjuje dokumentarnega gradiva na predpisan način (prvi, drugi in tretji odstavek 9. člena);
2. če v predpisanih primerih ne zagotovi pregleda ocene varstva pred sevanji ali ne pripravi predloga sprememb ukrepov varstva pred sevanji in v zvezi z njimi ne zagotovi izdelave spremenjene ocene varstva pred sevanji, če je to potrebno zaradi izboljšanja varstva izpostavljenih delavcev, praktikantov in študentov ali če se je sevalna dejavnost bistveno spremenila, ali če ne začne uvajati sprememb ukrepov varstva pred sevanji po pridobitvi dovoljenja za izvajanje sevalne dejavnosti (prvi, drugi in šesti odstavek 41. člena);
3. če se ne posvetuje glede varstva izpostavljenih delavcev s pooblaščenimi izvedenci varstva pred sevanji (drugi odstavek 42. člena);
4. če ne pošlje rezultatov ugotavljanja meritev doz izpostavljenih delavcev pooblaščenemu izvajalcu medicine dela in z njimi ne seznanja izpostavljenih delavcev (tretji odstavek 47. člena);
5. če pri izrednem dogodku ali v primeru preseganja mejnih doz ne zagotovi, da so podatki o osebnih dozah delavca v kar najkrajšem času na razpolago organu, pristojnemu za jedrsko varnost, organu, pristojnemu za varstvo pred sevanji, izvajalcu sevalne dejavnosti in pooblaščenemu izvajalcu medicine dela (četrti odstavek 47. člena);
6. če kot pooblaščen izvajalec dozimetrije ne pošlje podatkov o osebnih dozah izpostavljenih delavcev v centralno evidenco doz v predpisanih rokih iz 49. člena tega zakona (tretji odstavek 49. člena);
7. če kot delodajalec v predpisanih rokih ne sporoči organu, pristojnemu za varstvo pred sevanji, v centralno evidenco osebnih doz iz 49. člena tega zakona doz, ki jih je pri njem zaposleni delavec prejel v tujini (četrti odstavek 50. člena);
8. če ne določi odgovorne osebe za varstvo pred sevanji ali o tem ne obvesti pristojnega organa ali če odgovorni osebi ne zagotovi strokovne samostojnosti pri delu in ustreznih delovnih razmer (prvi, četrti in šesti odstavek 52. člena);
9. če kot zunanji izvajalec za svojega delavca ne določi odgovorne osebe za varstvo pred sevanji ali se ne dogovori z izvajalcem sevalne dejavnosti, pri katerem dela zunanji delavec, da skrb za zunanjega delavca prevzame odgovorna oseba izvajalca sevalne dejavnosti (peti odstavek 52. člena);

10. če ne zagotovi pregleda delovnega in bivalnega okolja ter priprave ocene prejetih doz, ki jo je odredil pristojni organ (četrti odstavek 63. člena);
11. če prodaja gradbeni material s seznama vrst gradbenih materialov, zaradi katerih je lahko presežena referenčna raven za gradbene materiale, ne da bi pred tem zagotovila meritve in oceno primernosti pooblaščenega izvedenca za varstvo pred sevanji, ali če ne upošteva ukrepov in pogojev, ki jih je za njegovo uporabo določil organ, pristojen za jedrsko varnost (drugi, tretji in četrti odstavek 64. člena);
12. če ne ravna po odredbi pristojnega organa v zvezi z izvajanjem ukrepov za zmanjšanje izpostavljenosti delavcev in posameznikov iz prebivalstva in izvajanjem ukrepov varstva izpostavljenih delavcev (prvi in drugi odstavek 65. člena);
13. če ne zagotovi meritev radona ali torona na območju z več radona na delovnih mestih v pritličnih ali kletnih prostorih ali na delovnih mestih na območju celotne Republike Slovenije na lokacijah, kjer je mogoče pričakovati povišane koncentracije radona ali torona (prvi in drugi odstavek 67. člena v povezavi s 74. členom);
14. če ne zagotovi ocene izpostavljenosti v primeru preseganja referenčnih ravni ali če ne izvaja ukrepov za zmanjšanje izpostavljenosti radonu ali toronu ali če v primerih iz petega odstavka 68. člena tega zakona ne spremlja razmer, ki vplivajo na izpostavljenost in ob spremembah ponovno ne oceni doze ali če s ponovnimi meritvami ne preveri učinkovitosti izvedenih ukrepov v rokih, določenih v 68. členu tega zakona (prvi, drugi, četrti, peti, šesti in sedmi odstavek 68. člena v povezavi s 74. členom);
15. če ne ravna po odredbi pristojnega organa v zvezi z izvajanjem ukrepov za zmanjšanje izpostavljenosti delavcev radonu ali toronu (69. člen v povezavi s 74. členom);
16. če kot projektant pri načrtovanju ali kot izvajalec pri izvedbi novogradenj ali posegih v obstoječe stavbe ne upošteva predpisanih zahtev za zagotavljanje zavarovanja zdravja ljudi pred škodljivimi učinki radona ali torona (prvi in drugi odstavek 70. člena v povezavi s 74. členom);
17. če nima vzpostavljenega sistema spremljanja dogodkov, ki vključujejo dejansko ali potencialno nenamerno izpostavljenost (drugi odstavek 81. člena);
18. če o pomembnih nenamernih izpostavljenostih ter o ugotovitvah preiskave dogodka in ukrepih, uvedenih za njihovo preprečevanje, ne obvesti organa, pristojnega za varstvo pred sevanji (četrti in peti odstavek 81. člena);
19. če pri opravljanju radioloških posegov ne zagotavlja klinične presoje ali če tega ne zagotovi po vsakem izrednem dogodku (prvi in drugi odstavek 82. člena);
20. če pacientu na njegovo zahtevo ne predloži podatkov o dozah, ki jih je prejel med izvajanjem radioloških posegov (šesti odstavek 83. člena);
21. če glede posameznih vprašanj sevalne in jedrske varnosti ne pridobi mnenja pooblaščenega izvedenca za sevalno in jedrsko varnost (prvi odstavek 88. člena);
22. če ne izvaja programov spremljanja obratovalnih izkušenj sevalnih ali jedrskih objektov ali če ugotovitev programov ne upošteva pri ocenjevanju, preverjanju in izboljšanju sevalne in jedrske varnosti (prvi in drugi odstavek 90. člena);
23. če kot upravljavec objekta ne zagotovi zadostnega števila usposobljenih delavcev za upravljanje tehnološkega procesa ali če ne zagotovi rednega obnavljanja strokovnega znanja usposobljenih delavcev ali preverjanja njihove usposobljenosti, psihofizičnih

lastnosti in odvisnosti od alkohola, mamil ali drugih psihoaktivnih sredstev ali če ne hrani zapisov o opravljenem usposabljanju, vključno z ocenami dosežene strokovne usposobljenosti glede na zahteve za ustrezno delovno mesto za vsakega delavca, ki opravlja za varnost pomembna dela, ali če teh zapisov ne hrani še leto dni po tem, ko je delavec prenehal delati pri njem, ali če dela in naloge upravljanja tehnološkega procesa opravlja delavec brez dovoljenja organa, pristojnega za jedrsko varnost (prvi, drugi, tretji, četrti in deveti odstavek 92. člena);

24. če kot upravljavec objekta ni vzpostavil ali ne izvaja sistema vodenja ali če vanj ni vključil varnostne kulture in kulture varovanja, nadzora nad dobavitelji opreme in izvajalci, nadzora nad pogodbenimi izvajalci ali postopkov za zagotavljanje vnosa ali vgradnje ustrezne opreme (93. člen);
25. če ne dopolnjuje varnostnega poročila, če pride med gradnjo ali razgradnjo objekta, poskusnim obratovanjem ali izvajanjem rudarskih del, če gre za izkoriščanje ali opustitev izkoriščanja jedrskih mineralnih snovi, do sprememb, ki vplivajo na vsebino varnostnega poročila (tretji odstavek 101. člena in tretji odstavek 110. člena);
26. če ne zagotavlja obratovanja ali poskusnega obratovanja v skladu z odobrenimi obratovalnimi pogoji in omejitvami ali uporabe pisnih postopkov za obratovanje, poskusno obratovanje, prenehanje obratovanja ali razgradnjo objekta ali spremljanja svojih in tujih obratovalnih izkušenj, obratovalnih kazalnikov, procesov staranja opreme ali izvajanja ukrepov za zmanjšanje ali odpravo učinkov procesov staranja ali vzdrževanja, pregledovanja ali preizkušanja sistemov in komponent objekta, če med obratovanjem ne dopolnjuje varnostnega poročila tako, da so vanj vključene vse spremembe na objektu, če kot upravljavec jedrske elektrarne po zaključku vsakokratnih vzdrževalnih del ob menjavi goriva ne pridobi mnenja pooblaščenega izvedenca za sevalno in jedrsko varnost, če ne zagotovi izdelave in upoštevanja načrta optimizacije varstva pred sevanji ali nadzora nad dobavitelji opreme in izvajalci del, če za preverjanje varnosti ne uporablja varnostnih analiz, če je to potrebno, če ne zagotavlja usposabljanja in izpopolnjevanja zaposlenih in zunanjih izvajalcev v sevalnem ali jedrskem objektu, če ne ravna z radioaktivnimi odpadki tako, da nastaja čim manj radioaktivnih odpadkov in njihovih izpustov v okolje po aktivnosti in po obsegu ali če jih ne obdela in skladišči na način, ki je primeren za odlaganje in skladen z nacionalnim programom ravnanja z radioaktivnimi odpadki in izrabljenim gorivom (prvi odstavek 111. člena);
27. če ne pripravi poročila o občasnem varnostnem pregledu ali če na podlagi tega poročila ne pripravi predloga potrebnih sprememb ali če predloga sprememb ne posreduje v odobritev ali prigrasitev organu, pristojnemu za jedrsko varnost, kadar je to potrebno ali če organa, pristojnega za jedrsko varnost o spremembah ne obvesti (prvi in drugi odstavek 114. člena);
28. če kot upravljavec objekta v dvanajstih mesecih po izvedenih delih o spremembah ne obvesti organa, pristojnega za jedrsko varnost (šesti odstavek 116. člena);
29. če ne zagotovi izjemnega pregleda varnostnega poročila ali če na podlagi ocenjevanja in preverjanja varnosti ne izdela predloga sprememb varnostnega poročila (prvi in tretji odstavek 119. člena);
30. če ne poroča o obratovanju objekta na predpisan način (120. člen);
31. če z radioaktivnimi odpadki in izrabljenim gorivom ne ravna na predpisan način (prvi, drugi, tretji peti, dvanajsti in trinajsti odstavek 121. člena);
32. če ne izvaja upravljanja, dolgoročnega nadzora in vzdrževanja zaprtega odlagališča v skladu s pogoji iz varnostnega poročila (drugi odstavek 123. člena);

33. če ne izdela navodil za ukrepanje ob izrednem dogodku ali če ne zagotavlja tehničnih in drugih pogojev, da se med izrednim dogodkom zagotovita ocenjevanje posledic izrednega dogodka in odločanje o obsegu potrebnih zaščitnih ukrepov (prvi, drugi in tretji odstavek 130. člena);
34. če drugim nosilcem načrtovanja zaščite in reševanja ne predloži vseh njemu dostopnih tehničnih podatkov o viru sevanja, podatkov iz varnostnega poročila in obratovalnih podatkov (četrti odstavek 130. člena);
35. če ne zagotovi čim hitrejše zaustavitve sproščanja radioaktivnosti ali radionuklidov v okolje, zmanjšanja širjenja radioaktivnih snovi v okolico prek različnih prenosnih poti ali zmanjšanja izpostavljenosti ljudi (peti odstavek 130. člena);
36. če pri izdelavi načrtov za zaščito in reševanje ali pri izvajanju načrtovanih zaščitnih ukrepov ne optimizira zaščitnih ukrepov (131. člen);
37. če ne zagotovi usposabljanja in rednega obveščanja izvajalcev zaščitnih ukrepov o tveganjih za zdravje in potrebnih preventivnih ukrepih med posredovanjem ob izrednem dogodku (133. člen);
38. če javnosti ne obvešča redno o pomembnih dejstvih iz načrtov zaščite in reševanja, zlasti pa o predvidenih zaščitnih ukrepih in načinu njihovega izvajanja (134. člen);
39. če ob izrednem dogodku ne obvešča javnosti in pristojnih organov (135. člen);
40. če kot imetnik dovoljenja ne sporoči spremembe svojih podatkov organu, ki je izdal dovoljenje (šesti odstavek 137. člena);
41. če v kontroliranem objektu ali prostoru, fizično nadzorovanem objektu ali območju in vitalnem objektu ali območju jedrskega objekta delajo osebe, ki ne izpolnjujejo predpisanih pogojev ali za katere obstajajo varnostni zadržki, ali če izvajajo prevoz jedrskih snovi osebe, ki ne izpolnjujejo predpisanih pogojev ali za katere obstajajo varnostni zadržki (prvi in drugi odstavek 149. člena v povezavi s 154. členom);
42. če ne vodi evidence o osebnih podatkih osebe, ki opravlja ali bo opravljala dela v jedrskem objektu, ali če pristojnim organom na njihovo zahtevo ne predloži podatkov iz evidence (prvi odstavek 152. člena);
43. če ne izvede postopka vmesnega varnostnega preverjanja, kadar so za to izpolnjeni pogoji iz 153. člena tega zakona;
44. če ne vodi evidence jedrskih snovi ali če ne zagotavlja nemotenega delovanja opreme za vodenje evidenc ali če ne varuje jedrskih snovi in ne organizira njihove hrambe na predpisan način ali o izgubi nadzora nad jedrskimi snovmi ali odtujitvi takoj ne obvesti Policije in organa, pristojnega za jedrsko varnost (tretji, šesti, sedmi in osmi odstavek 157. člena);
45. če ne poroča o rezultatih meritev obratovalnega, poobratovalnega monitoringa, monitoringa radioaktivnosti zaprtega odlagališča ali monitoringa učinkov sanacijskih ukrepov (deseti odstavek 159. člena);
46. če ne zagotovi izrednega monitoringa radioaktivnosti ali če ne izvede ukrepov za ugotovitev vzrokov kontaminacije in njihovo odpravo ali ukrepov za zmanjšanje izpostavljenosti ljudi (161. člen);

47. če ne izvede sanacije posledic izrednega dogodka ali dekontaminacije, ki je povezana z uporabo njenega vira sevanja ali objekta ali ji je bila odrejena s strani pristojnega organa kot izjemni ukrep ali posledica opustitve predpisanega ravnanja (165. člen).

(2) Z globo od 1.800 do 75.000 eurov se kaznuje za prekršek iz prejšnjega odstavka samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost.

(3) Z globo od 350 do 5.000 eurov se kaznuje za prekršek iz prvega odstavka tega člena tudi odgovorna oseba pravne osebe ali odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika ali odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost.

(4) Z globo od 500 do 1.000 eurov se kaznuje za prekršek posameznik, če pravni osebi, ki je izvedla varnostno preverjanje in pri kateri je zaposlen, ne sporoči spremembe podatkov, pomembnih za varnostno preverjanje (četrty odstavek 150. člena).

182. člen

(višina globe v hitrem postopku)

Za prekrške iz tega zakona se sme v hitrem postopku izreči tudi globa v znesku, ki je višji kot najnižja predpisana globa, določena s tem zakonom.

Zakon o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in jedrski varnosti – ZVISJV-1 (Uradni list RS, št. [76/17](#)) vsebuje naslednje prehodne in končne določbe:

»16. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

183. člen

(postopki in pooblastila)

(1) Postopki za pridobitev dovoljenja za izvajanje sevalne dejavnosti, dovoljenja za uporabo vira sevanja, soglasja h gradnji objekta ali izvedbi gradbenih ali rudarskih del in dovoljenja za obratovanje, ki do uveljavitve tega zakona še niso bili dokončani ali glede katerih je bilo ob uveljavitvi tega zakona že vloženo pravno sredstvo, se dokončajo po dosedanjih predpisih.

(2) Obstoječi pooblaščeni izvedenci varstva pred sevanji, obstoječi pooblaščeni izvedenci za sevalno in jedrsko varnost, obstoječi pooblaščeni izvajalci dozimetrije, obstoječi pooblaščeni izvedenci medicinske fizike in komisije, imenovane po določbah Zakona o varstvu pred sevanji in jedrski varnosti (Uradni list RS, št. 102/04 – uradno prečiščeno besedilo, 70/08 – ZVO-1B, 60/11 in 74/15), opravljajo svoje delo do izteka veljavnosti pooblastila ali imenovanja.

(3) Do izdaje pooblastil iz 71. člena tega zakona izvajajo meritve radona pooblaščeni izvedenci varstva pred sevanji iz 42. člena tega zakona, ki imajo veljavno pooblastilo na področju izpostavljenosti radonu.

(4) Pooblaščenim izvedencem medicinske fizike se prizna specializacija na področju veljavnega pooblastila.

(5) Po uvedbi specializacije iz medicinske fizike se postopki za pridobitev pooblastila izvedenca medicinske fizike izvajajo po dosedanjih predpisih še štiri leta.

(6) Naloge obvezne državne gospodarske javne službe za ravnanje z radioaktivnimi odpadki iz 122. člena tega zakona do uveljavitve akta iz dvanajste točke prvega odstavka 184. člena tega zakona izvaja ARAO – Agencija za radioaktivne odpadke, Ljubljana.

184. člen

(obveznost izdaje izvršilnih predpisov)

(1) Vlada najpozneje v devetih mesecih po uveljavitvi tega zakona izda predpise iz:

1. osmega in desetega odstavka 16. člena,
2. četrtega in petega odstavka 18. člena,
3. četrtega odstavka 21. člena,
4. osmega odstavka 26. člena,
5. sedmega odstavka 33. člena,
6. sedmega odstavka 35. člena,
7. petega odstavka 37. člena,
8. drugega odstavka 60. člena,
9. prvega odstavka 64. člena,
10. drugega odstavka 85. člena,
11. petega odstavka 122. člena,
12. enajstega odstavka 122. člena,
13. drugega odstavka 132. člena,
14. tretjega odstavka 138. člena,
15. drugega odstavka 144. člena,
16. devetega odstavka 158. člena in
17. 160. člena tega zakona.

(2) Vlada najpozneje v 18 mesecih po uveljavitvi tega zakona sprejme:

- strategijo upravljanja povečanih izpostavljenosti zaradi naravnih virov sevanja s programom sistematičnega pregledovanja delovnega in bivalnega okolja iz tretjega odstavka 63. člena tega zakona,
- nacionalni radonski program iz prvega odstavka 73. člena tega zakona.

185. člen

(podaljšanje veljavnosti izvršilnih predpisov)

(1) Uredba o območjih omejene rabe prostora zaradi jedrskega objekta in o pogojih gradnje objektov na teh območjih (Uradni list RS, št. 36/04, 103/06 in 92/14) velja še naprej kot predpis, izdan na podlagi petega odstavka 97. člena tega zakona.

(2) Uredba o merilih za določitev višine nadomestila zaradi omejene rabe prostora in zaradi načrtovanja zaščitnih ukrepov na območju jedrskega objekta (Uradni list RS, št. 92/14 in 46/15) velja še naprej kot predpis, izdan na podlagi drugega odstavka 132. člena in tretjega odstavka 176. člena tega zakona.

(3) Uredba o varovanju jedrskih snovi (Uradni list RS, št. 34/08) velja še naprej kot predpis, izdan na podlagi devetega odstavka 157. člena tega zakona.

(4) Uredba o izvajanju uredb Sveta (ES) in uredb Komisije (ES) o radioaktivnem onesnaženju živil in krme (Uradni list RS, št. 52/06 in 38/10) velja še naprej kot predpis, izdan na podlagi drugega odstavka 163. člena tega zakona.

186. člen

(obveznost izdaje izvršilnih predpisov)

(1) Minister, pristojen za okolje, najpozneje v devetih mesecih po uveljavitvi tega zakona izda predpis iz trinajstega odstavka 121. člena tega zakona.

(2) Minister, pristojen za zdravje, najpozneje v devetih mesecih po uveljavitvi tega zakona izda predpise iz:

1. tretjega odstavka 30. člena,
2. petega odstavka 32. člena,
3. četrtega odstavka 34. člena,
4. četrtega odstavka 39. člena,
5. šestega odstavka 40. člena,
6. sedmega odstavka 41. člena,
7. tretjega odstavka 45. člena,
8. četrtega odstavka 46. člena,
9. petega odstavka 47. člena,
10. petega odstavka 50. člena,
11. tretjega odstavka 71. člena,
12. desetega odstavka 75. člena,
13. osmega odstavka 76. člena,
14. četrtega odstavka 77. člena,

15. tretjega odstavka 78. člena,
16. tretjega odstavka 82. člena in
17. četrtega odstavka 84. člena tega zakona.

(3) Minister, pristojen za okolje, in minister, pristojen za zdravje, najpozneje v devetih mesecih po uveljavitvi tega zakona izdajo predpise iz:

1. četrtega odstavka 9. člena,
2. šestnajstega odstavka 16. člena,
3. drugega odstavka 17. člena,
4. tretjega odstavka 19. člena,
5. drugega odstavka 20. člena,
6. drugega odstavka 24. člena,
7. prvega odstavka 30. člena,
8. osmega odstavka 33. člena,
9. četrtega odstavka 44. člena,
10. devetega odstavka 170. člena in
11. šestega odstavka 171. člena tega zakona.

(4) Minister, pristojen za zdravje, v soglasju z ministrom, pristojnim za okolje, najpozneje v devetih mesecih po uveljavitvi tega zakona izda predpise iz:

1. drugega odstavka 30. člena,
2. osmega odstavka 35. člena,
3. prvega in šestega odstavka 43. člena,
4. četrtega odstavka 51. člena in
5. šestega odstavka 53. člena tega zakona.

(5) Minister, pristojen za okolje, minister, pristojen za zdravje, in minister, pristojen za kmetijstvo, najpozneje v devetih mesecih po uveljavitvi tega zakona izdajo predpise iz:

- enajstega odstavka 159. člena in
- drugega odstavka 162. člena tega zakona.

187. člen

(podaljšanje veljavnosti izvršilnih predpisov)

(1) Pravilnik o strokovnem svetu za sevalno in jedrsko varnost (Uradni list RS, št. 35 /03) velja še naprej kot predpis, izdan na podlagi petega odstavka 7. člena tega zakona.

(2) Pravilnik o delovanju strokovnega sveta za vprašanja varstva ljudi pred ionizirajočimi sevanji, radioloških posegov in uporabe virov sevanja v zdravstvu in veterinarstvu (Uradni list RS, št. 62/03) velja še naprej kot predpis, izdan na podlagi petega odstavka 7. člena tega zakona.

(3) Pravilnik o dejavnih sevalnih in jedrskih varnostih (Uradni list RS, št. 74/16) velja še naprej kot predpis, izdan na podlagi četrtega odstavka 9. člena, osmega odstavka 93. člena, četrtega odstavka 100. člena, šestega odstavka 101. člena, petega odstavka 108. člena, petega odstavka 110. člena in petega odstavka 115. člena tega zakona.

(4) Pravilnik o izvajanju zdravstvenega nadzora izpostavljenih delavcev (Uradni list RS, št. 2/04) velja še naprej kot predpis, izdan na podlagi osmega odstavka 56. člena, drugega odstavka 57. člena in četrtega odstavka 58. člena tega zakona.

(5) Pravilnik o pooblaščenih izvedencih za sevalno in jedrsko varnost (Uradni list RS, št. 50/16) velja še naprej kot predpis, izdan na podlagi petega in sedmega odstavka 89. člena tega zakona.

(6) Pravilnik o zagotavljanju varnosti po začetku obratovanja sevalnih ali jedrskih objektov (Uradni list RS, št. 81/16) velja še naprej kot predpis, izdan na podlagi tretjega odstavka 90. člena, drugega odstavka 111. člena, petega odstavka 112. člena, osmega odstavka 116. člena, tretjega odstavka 118. člena, petega odstavka 119. člena in tretjega odstavka 120. člena tega zakona.

(7) Pravilnik o zagotavljanju usposobljenosti delavcev v sevalnih in jedrskih objektih (Uradni list RS, št. 32/11) velja še naprej kot predpis, izdan na podlagi štirinajstega odstavka 92. člena tega zakona.

(8) Pravilnik o čezmejnem pošiljanju radioaktivnih odpadkov in izrabljenega goriva (Uradni list RS, št. 22/09) velja še naprej kot predpis, izdan na podlagi prvega odstavka 129. člena tega zakona.

(9) Pravilnik o čezmejnem pošiljanju jedrskih in radioaktivnih snovi (Uradni list RS, št. 75/08 in 41/14) velja še naprej kot predpis, izdan na podlagi prvega in drugega odstavka 129. člena tega zakona.

(10) Pravilnik o fizičnem varovanju jedrskih objektov, jedrskih in radioaktivnih snovi ter prevozov jedrskih snovi (Uradni list RS, št. 17/13) velja še naprej kot predpis, izdan na podlagi 146. člena tega zakona.

(11) Odredba o določitvi programa osnovnega strokovnega usposabljanja in programa obdobjnega strokovnega izpopolnjevanja varnostnega osebja, ki izvaja fizično varovanje jedrskih objektov, jedrskih ali radioaktivnih snovi ter prevozov jedrskih snovi (Uradni list RS, št. 12/13) velja še naprej kot predpis, izdan na podlagi 146. člena tega zakona.

(12) Pravilnik o monitoringu radioaktivnosti v pitni vodi (Uradni list RS, št. 74/15) velja še naprej kot predpis, izdan na podlagi enajstega odstavka 159. člena tega zakona.

(13) Pravilnik o opremljenosti inšpektorjev, ki izvajajo inšpekcijsko nadzorstvo nad fizičnim varovanjem jedrskih in radioaktivnih snovi in objektov (Uradni list RS, št. 42/12) velja še naprej kot predpis, izdan na podlagi štirinajstega odstavka 178. člena tega zakona.

188. člen

(prenehanje veljavnosti)

(1) Z dnem uveljavitve tega zakona preneha veljati Zakon o varstvu pred sevanji in jedrski varnosti (Uradni list RS, št. 102/04 – uradno prečiščeno besedilo, 70/08 – ZVO-1B, 60/11 in 74/15).

(2) Z dnem uveljavitve tega zakona prenehajo veljati ti predpisi, ki pa se uporabljajo do uveljavitve novih podzakonskih predpisov, izdanih na podlagi tega zakona:

1. Uredba o sevalnih dejavnostih (Uradni list RS, št. 8/17),
2. Uredba o mejnih dozah, radioaktivni kontaminaciji in intervencijskih nivojih (Uradni list RS, št. 49/04),
3. Uredba o programu sistematičnega pregledovanja delovnega in bivalnega okolja ter ozaveščanja prebivalstva o pomenu ukrepov zmanjšanja navzočnosti naravnih virov sevanj (Uradni list RS, št. 19/16),
4. Uredba o preverjanju radioaktivnosti pošilk odpadnih kovin (Uradni list RS, št. 84/07),
5. Uredba o načinu, predmetu in pogojih opravljanja gospodarske javne službe ravnanja z radioaktivnimi odpadki (Uradni list RS, št. 32/99 in 41/04 – ZVO-1),
6. Uredba o načinu, predmetu in pogojih opravljanja obvezne državne gospodarske javne službe dolgoročnega nadzora in vzdrževanja odlagališč rudarske in hidrometalurške jalovine, ki nastane pri pridobivanju in izkoriščanju jedrskih mineralnih surovin (Uradni list RS, št. 76/15),
7. Pravilnik o uporabi virov sevanja in sevalni dejavnosti (Uradni list RS, št. 27/06),
8. Pravilnik o ravnanju z radioaktivnimi odpadki in izrabljenim gorivom (Uradni list RS, št. 49/06),
9. Pravilnik o monitoringu radioaktivnosti (Uradni list RS, št. 20/07 in 97/09),
10. Pravilnik o načinu vodenja evidenc o osebnih dozah zaradi izpostavljenosti ionizirajočim sevanjem (Uradni list RS, št. 81/16),
11. Pravilnik o pogojih za uporabo virov ionizirajočih sevanj v zdravstvu (Uradni list RS, št. 111/03 in 75/15),
12. Pravilnik o pogojih in metodologiji za ocenjevanje doz pri varstvu delavcev in prebivalstva pred ionizirajočimi sevanji (Uradni list RS, št. 83/16),
13. Pravilnik o pooblaščenju izvajalcev strokovnih nalog s področja ionizirajočih sevanj (Uradni list RS, št. 18/04),
14. Pravilnik o obveznostih izvajalca sevalne dejavnosti in imetnika vira ionizirajočih sevanj (Uradni list RS, št. 3/17 in 8/17).

189. člen

(začetek veljavnosti in odložitev začetka uporabe posameznih določb zakona)

(1) Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

(2) Določbe četrtega odstavka 26. člena tega zakona se začnejo uporabljati leto dni po uveljavitvi predpisa iz osmega odstavka 26. člena tega zakona.

(3) Določbe 33., 64. in 70. člena tega zakona se začnejo uporabljati 1. januarja 2020.

(4) Določbe 95. in 96. člena tega zakona se začnejo uporabljati z dnem začetka uporabe določb Zakona o urejanju prostora (Uradni list RS, št. 61/17, ZUREP-2).

(5) Do začetka uporabe določb iz prejšnjega odstavka se uporabljajo določbe 64., 64.a, 65.a in 65.b člena Zakona o varstvu pred sevanji in jedrski varnosti (Uradni list RS, št. 102/04 – uradno prečiščeno besedilo, 70/08 – ZVO-1B, 60/11 in 74/15).

(6) Določbe 97. do 100. člena tega zakona se začnejo uporabljati z dnem začetka uporabe določb Gradbenega zakona (Uradni list RS, št. 61/17, GZ).

(7) Do začetka uporabe določb iz prejšnjega odstavka se uporabljajo določbe 68. do 70.a člena Zakona o varstvu pred sevanji in jedrski varnosti (Uradni list RS, št. 102/04 – uradno prečiščeno besedilo, 70/08 – ZVO-1B, 60/11 in 74/15).

(8) Do začetka uporabe določb iz šestega odstavka tega člena se sklici na mnenja iz 97. ali 98. člena tega zakona, kot so določena v prvem in četrtem odstavku 101. člena tega zakona, tretjem odstavku 103. člena tega zakona, prvem in šestem odstavku 107. člena tega zakona in tretjem odstavku 109. člena tega zakona, štejejo kot soglasja iz 68. in 69. člena Zakona o varstvu pred sevanji in jedrski varnosti (Uradni list RS, št. 102/04 – uradno prečiščeno besedilo, 70/08 – ZVO-1B, 60/11 in 74/15).«.

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in jedrski varnosti – ZVISJV-1A (Uradni list RS, št. [26/19](#)) vsebuje naslednjo prehodno in končno določbo:

»PREHODNA IN KONČNA DOLOČBA

13. člen

Organ, pristojen za varovanje tajnih podatkov, mora v enem mesecu od sprejema tega zakona predati ministrstvu, pristojnemu za notranje zadeve, vso dokumentacijo, vključno z evidencami, v zvezi s dokončanimi postopki varnostnega preverjanja po Zakonu o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in jedrski varnosti (Uradni list RS, št. 76/17). Postopki varnostnega preverjanja tujih državljanov, začeti pred uveljavitvijo tega zakona, se dokončajo po dosedanjih predpisih. Dokumentacija v zvezi s temi postopki pa se preda ministrstvu, pristojnemu za notranje zadeve, v roku enega meseca po njihovem dokončanju.

14. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.«.

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in jedrski varnosti – ZVISJV-1B (Uradni list RS, št. [172/21](#)) vsebuje naslednjo končno določbo:

»KONČNA DOLOČBA

17. člen

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o državni upravi – ZDU-1O (Uradni list RS, št. [18/23](#)) spreminja 186. člen zakona tako, da se glasi:

»186. člen

(obveznost izdaje izvršilnih predpisov)

(1) Minister, pristojen za okolje, najpozneje v devetih mesecih po uveljavitvi tega zakona izda predpis iz trinajstega odstavka 121. člena tega zakona.

(2) Minister, pristojen za zdravje, najpozneje v devetih mesecih po uveljavitvi tega zakona izda predpise iz:

1. tretjega odstavka 30. člena,
2. petega odstavka 32. člena,
3. četrtega odstavka 34. člena,
4. četrtega odstavka 39. člena,
5. šestega odstavka 40. člena,
6. sedmega odstavka 41. člena,
7. tretjega odstavka 45. člena,
8. četrtega odstavka 46. člena,
9. petega odstavka 47. člena,
10. petega odstavka 50. člena,
11. tretjega odstavka 71. člena,
12. desetega odstavka 75. člena,
13. osmega odstavka 76. člena,
14. četrtega odstavka 77. člena,
15. tretjega odstavka 78. člena,
16. tretjega odstavka 82. člena in
17. četrtega odstavka 84. člena tega zakona.

(3) Minister, pristojen za naravne vire, in minister, pristojen za zdravje, najpozneje v devetih mesecih po uveljavitvi tega zakona izdata predpise iz:

1. četrtega odstavka 9. člena,
2. šestnajstega odstavka 16. člena,

3. drugega odstavka 17. člena,
4. tretjega odstavka 19. člena,
5. drugega odstavka 20. člena,
6. drugega odstavka 24. člena,
7. prvega odstavka 30. člena,
8. osmega odstavka 33. člena,
9. četrtega odstavka 44. člena,
10. devetega odstavka 170. člena in
11. šestega odstavka 171. člena tega zakona.

(4) Minister, pristojen za zdravje, v soglasju z ministrom, pristojnim za okolje, najpozneje v devetih mesecih po uveljavitvi tega zakona izda predpise iz:

1. drugega odstavka 30. člena,
2. osmega odstavka 35. člena,
3. prvega in šestega odstavka 43. člena,
4. četrtega odstavka 51. člena in
5. šestega odstavka 53. člena tega zakona.

(5) Minister, pristojen za okolje, minister, pristojen za zdravje, in minister, pristojen za kmetijstvo, najpozneje v devetih mesecih po uveljavitvi tega zakona izdajo predpise iz:

- enajstega odstavka 159. člena in
- drugega odstavka 162. člena tega zakona.«;

ter vsebuje naslednjo končno določbo:

»59. člen

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije«.